

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Lea Povše

**Psihosocialne posledice razkritja istospolne
usmerjenosti**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Lea Povše

Naslov diplomskega dela: Psihosocialne posledice razkritja istospolne usmerjenosti

Kraj: Ljubljana

Leto: 2016

Strani besedila: 56

Strani prilog: 87

Mentor: izr. prof. dr. Bogdan Lešnik

Ključne besede: samosprejemanje, identiteta, homoseksualnost, homofobija, diskriminacija

Povzetek:

Diplomsko delo predstavlja vpogled v življenje gejev in lezbijk, njihov proces razkritja spolne usmerjenosti, odziv socialnega okolja in psihosocialne posledice razkritja. Opisuje odzive posameznikov o izkušnjah z družbeno diskriminacijo, različnimi oblikami homofobije, njihove posledice in izvore. Tako teoretični kot raziskovalni del prikazeta prepletanje teorije in prakse o prepričanju družbe o heteroseksualnih načelih. Moja teza je, da prav iz teh družbenih načel izvirajo vse vrste nestrpnosti do istospolno usmerjenih. V teoretičnem delu so predstavljeni različni koncepti in temeljno besedišče na temo homoseksualnosti. V raziskovalnem delu je podana interpretacija podatkov o pomenu razkritja istospolne usmerjenosti, na podlagi opravljenih intervjujev. Preko življenjskih zgodb intervjuvancev sem ugotovila, da je bil v njihovem življenju ključni trenutek razkritje ali, kot ta pomemben trenutek poimenujejo sami, »comig out« ali »outiranje« spolne usmerjenosti družinskim članom in prijateljem, zato temu ključnemu trenutku posvečam največ pozornosti skozi celotno diplomsko delo. Obdobje pred razkritjem je bilo za večino intervjuvanih posameznikov stresno. Stres je izhajal iz samozanikanja spolne usmerjenosti in strahu pred psihosocialnimi posledicami širšega družbenega okolja. Razkritje homoseksualnosti je vseživljenjski proces, ki istospolno usmerjenega posameznika spremlja celo življenje, saj poteka od prvih domnev o homoseksualnosti do samopriznanja sebi in drugim, vključuje pa tudi vsako naslednje razkritje istospolne usmerjenosti. Družbena diskriminacija do istospolno usmerjenih posameznikov obstaja in ima več izvornih dejavnikov in posledic, ki se kažejo na različne načine.

INFORMATION ON THE THESIS

Name and surname: Lea Povše

Title of the thesis: Psychosocial consequences of the disclosure of the homosexuality

City: Ljubljana

Year: 2016

No. of pages: 56

No. of additions: 87

Mentor: izr. prof. dr. Bogdan Lešnik

Keyword: Self-acceptance, identity, homosexuality, homophobia, discrimination.

Abstract:

The diploma thesis represents the insight into the life of gays and lesbians, their process of disclosure of homosexuality, the response of the social environment and psychosocial consequences of the disclosure. It describes the responses of individuals on the experience with social discrimination, various forms of homophobia, their consequences and sources. Both theoretical and research part present the intertwining of the theory and practice on the conviction of the society on heterosexual principles. My hypothesis is that all types of intolerance to homosexuals derive from these very social principles. In the theoretical part different concepts and basic vocabulary on the topic of homosexuality are presented. In the research part an interpretation of data on the significance of homosexuality is presented on the basis of the performed interviews. Through life stories of the interviewees I discovered that the key moment in their life was the moment of disclosure, or – as they call this important moment – “coming out” or “outing” their sexual orientation to family members and friends. Therefore, I pay most attention to this key moment through the entire diploma thesis. The period before the disclosure was stressful for the most of the interviewed individuals. The stress derived from self-denial of their homosexuality and fear of psychosocial consequences of the broad social environment. The disclosure of homosexuality is lifelong process which accompanies a homosexual individual through her entire life, for it extends from the first assumptions of homosexuality to self-recognition and to disclosure to others; it also includes every other disclosure of homosexuality. Social discrimination to homosexual individuals exists and has several original factors and consequences, which are manifested in several ways.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Lea Povše

Psihosocialne posledice razkritja istospolne usmerjenosti

Diplomsko delo

Mentor: izr. prof. dr. Bogdan Lešnik

Ljubljana, 2016

Za pomoč pri nastajanju diplomske naloge se iskreno zahvaljujem mentorju

izr. pof. dr. Bogdanu Lešniku za vse nasvete in nenehno odzivnost.

Zahvaljujem se vsem intervjuvancem brez katerih diplomsko delo ne bi bilo to kar je....

...zato hvala Aleksandru, Marku, Andreju, Gašperju, Ani, Roku, Andreji, Vandi, Anžetu in Urški.

Velik hvala moji družini in partnerju Indijancu.

Hvala Društvu LEGEBITRA in Društvu DIH.

KAZALO VSEBINE

1	Teoretski uvod.....	1
1.1	Zgodovina, krščanstvo in odnos do homoseksualnosti.....	1
1.2	Psihosocialni razvoj in razvoj identitete v otroštvu	3
1.2.1	Opredelitev pojma identitete	3
1.2.2	Ego psihologija, teorija objektnih odnosov in identiteta	4
1.2.3	Psihosocialni razvoj v otroštvu in adolescenci	7
1.3	Oblikovanje spolne identitete	8
1.3.1	Biološka ali družbena determiniranost spolne identitete.....	9
1.3.2	Razvoj spolne identitete po Freudu in njegova psihoanaliza kot teorija posredno internih dejavnikov	9
1.3.3	Feministična psihoanaliza kot teorija posredno internih dejavnikov razvoja spolne identitete	10
1.3.4	Socializacija in socialna kontrola kot oblika dejavnikov oblikovanja identitete	12
1.4	Oblikovanje homoseksualne spolne identitete.....	13
1.4.1	Stopnje razkritja homoseksualne identitete po Danku	14
1.4.2	Razvoj homoseksualne identitete po Vivienne Cass	15
1.4.3	Razvoj idealnotipske karijerne poti homoseksualca po Kenu Plumnerju	16
1.4.4	Idealnotipski štiristopenjski model izoblikovanja homoseksualne identitete po Richardu Troidnu.....	18
1.4.5	Skupne značilnosti predstavljenih modelov izoblikovanja homoseksualne identitete	20
1.5	Razkritje istospolne usmerjenosti	20
1.5.1	Razkritje kot proces	22
1.5.2	Potek razkritja.....	23
1.5.3	Klasifikacija razkritij	24
1.5.4	Ovire na poti do razkritja.....	25
1.6	Homofobija	27
1.6.1	Pojasnitve in funkcije homofobije	28
1.6.2	Strategije spopadanja s homofobijo.....	32
2	Opredelitev problema.....	36
3	Metodologija	37

3.1	Vrsta raziskave	37
3.2	Opredelitev ključnih pojmov	37
3.3	Merski instrumenti in viri podatkov	38
3.4	Populacija in vzorčenje.....	38
3.5	Zbiranje podatkov	39
4	Rezultati in razprava.....	40
4.1	Analiza podatkov	40
4.2	Proces dojetanja istospolne usmerjenosti (1RV in 3RV)	41
4.3	Proces (samo)sprejemanja (2RV) in razkritja (4RV)	43
4.4	Stresnost obdobja do razkritja (5RV) in relevantnost služb duševnega zdravja (14RV).....	46
4.5	Psihosocialne posledice razkritja spolne usmerjenosti (6-12RV)	46
5	Sklepi.....	51
6	Predlogi	54
7	Literatura.....	56
8	Priloge	58
8.1	Intervjuji	58
8.2	Urejeni intervjuji.....	88
8.3	Analiza podatkov-kodirna tabela.....	117
8.4	Model.....	143
8.5	Povabilok k sodelovanju za intervju.....	144
9	Povzetek	145

1 TEORETSKI UVOD

1.1 Zgodovina, krščanstvo in odnos do homoseksualnosti

Greh proti bogu in naravi, družbeni zločin in duševna bolezen so dediščina odnosa do homoseksualnosti v zgodovini, so trikotnik homofobije, katerega različni vidiki so času in prostoru ustrezno poudarjeni. Srednji vek preveva razumevanje homoseksualnosti kot grešnosti, kot herezije in pečanje s hudičem, v 18. stoletju se homoseksualnost prelevi v družbeni zločin, v 19. stoletju, ki je prežeto s strahovi in predsodki prejšnjega, postane duševna bolezen. Tiste, ki so »bolehal« za homoseksualnostjo, je bilo potrebno institucionalizirati in odstraniti iz družbe (Kuhar 2001). V zgodovini zahodne civilizacije so se do homoseksualnosti izoblikovala odklonilna stališča. Ta stališča so vtkana v institucije družbenega nadzora (političnega, ekonomskega, religioznega, medicinskega ...), ki so v zgodovini podpirale patriarhalno družbeno strukturo. Ta zavrača homoseksualni način življenja in določa kontekst, v katerem se sme izražati človeška spolnost. Odkloni od heteroseksualnega načina življenja so naleteli na sankcije v različnih oblikah (Tratnik, Segan 1995).

V času med nastankom krščanstva in koncem srednjega veka se je povsod po Evropi globoko spremenil odnos do številnih manjšin. Mnoge skupine, ki so bile do tedaj neločljiv del družbe, so bile potisnjene na obrobje, izločene, prezirane in včasih neizprosno zatirane. Srednji vek si v resnici pogosto predstavljamo kot čas do vsesplošne nestrpnosti do drugačnosti, pridevnik srednjeveški nemalokrat uporabimo kot sinonim za ozkosrčnost, zatiranje ali nestrpnost. Toda predstava o srednjeveški Evropi in njenih ustanovah kot značilno nestrpni družbeni tvorbi ni le netočna, temveč tudi vse prej kot koristna. Družbena nestrpnost je enako, če ne še bolj, zaznamovala tudi mnoga druga zgodovinska obdobja: večini evropskih manjšin se je v času renesanse godilo slabše kot v srednjem veku in tako strupenega in pogubnega antisemitizma, kot ga je poznalo dvajseto stoletje, ni videl noben čas pred njim (Boswell 2005: 15).

Med različnimi skupinami, ki so postale predmet nestrpnosti v Evropi v srednjem veku so bili tudi geji in lezbijke. Geji in lezbijke so drugače kot Judi in muslimani živeli razpršeno med ostalim prebivalstvom; znatna manjšina so bili v vseh in ne le v posameznih zgodovinskih obdobjih, kot na primer krivoverci in čarovnice, in nikoli niso bili več kot samo manjšina (v nasprotju z revnimi). Nestrpnost do gejev in lezbijk večinoma ni mogoče zamešati z medicinsko obravnavo kot v primeru gobavcev in duševno bolnih, ali z

varovalnim nadzorom nad gluhi ali v nekaterih družbah nad ženskami. Vrh sovraštva do gejev in lezbijk zlasti dobro razkriva zmešnjava med verskimi prepričanji in razširjenimi predsodki. Razumevanje te zmešnjave je bistveno za razumevanje mnogih vrst nestrpnosti, običajno je možno šele takrat, ko eden ali drugi, predsodek ali versko prepričanje, že tako oslabi, da si je težko predstavljati, da je bila kdaj med njimi trdna povezava. Dokler je versko prepričanje, ki vzdržuje določen predsodek, v splošnem priznано, ju je praktično nemogoče ločiti; ko ga ljudje opustijo, je ločitev tako popolna, da postane njuna prvotna zveza nerazumljiva. Zvezo med vero in predsodki bi bilo mogoče prepričljivo analizirati samo v obdobju, v katerem bi zmešnjava med njimi še trajala, obenem pa ne bi bila več povsod navzoča ali neizzvana. Videti je, da je današnji Zahod v prav takem prehodnem obdobju glede različnih seksualno značilnih skupin, zato so geji in lezbijke še posebno koristen predmet za preučevanje zgodovine, povezane z vero in njenimi vplivi na predsodke. Ker so še vedno predmet stroge proskriptivne zakonodaje, sovraštva in državljskih omejitev in vse to na očitni verski podlagi, je zmešnjavo med vero in nestrpnostjo veliko lažje pojasniti na njihovem primeru, kot na primeru črncev, Judov, ločencev in drugih. Versko prepričanje lahko prikrito ali odkrito goji nestrpnost, še posebno med pripadniki razodetih verstev, ki izrecno zavračajo razumsko presojo kot kriterij resničnosti in strpnost kot vrhovno vrednoto v medčloveških odnosih. S pozorno analizo skoraj vedno razločimo med vestno uporabo verske etike in izrabo verskih naukov v opravičilo za osebno mržnjo ali predsodek. Če se v zagovor zatiranja sklicujejo na verske zapovedi ljudje, ki sami ne upoštevajo naukov istega moralnega kodeksa, ali če se prepovedi, ki omejujejo pravice nepriljubljene manjšine, izvajajo kar najbolj dobesedno, medtem ko so primerljivi nauki, ki zadevajo večino, ublaženi ali na novo tolmačeni, je mogoče opravičeno sumiti, da razlog za zatiranje ni versko prepričanje, temveč nekaj drugega. Mišljenja, da se je zahodna družba obrnila proti homoseksualnosti na temelju sovražnega odnosa krščanskih spisov, ne bi smelo biti težko ovreči. Iste knjige, ki naj bi po splošnem prepričanju obsojale homoseksualna dejanja, veliko glasneje obsojajo hinavščino, kljub temu zahodna družba te ni tabuizirala, ni iz njih naredila zatirane manjšine in jih kaznovala za njihov greh s kastracijo ali smrtjo. Nobena krščanska država ni sprejela zakonov proti hinavščini, čeprav sta jo tako Kristus kot Cerkev nenehno in izrecno obsojala. Tam, kjer so v poznem srednjem veku dovoljevali prostitucijo, geje in lezbijke pa sežigali, so bili na delu očitno drugi dejavniki in ne svetopisemski zgledi. Nova zaveza namreč po vseh objektivnih merilih veliko bolj obsoja prostitucijo kot homoseksualnost. Vse krščanske države so bile in so pri uporabi svetopisemskih zapovedi

zelo selektivne in očitno je bistveno vprašanje, kaj določa to izbiro glede na zgodovinski kontekst (Boswell 2005: 17-19).

Za domala vse predsodke velja, da so razumni odziv na grožnjo ali nevarnost. Za vsako prezirano skupino se trdi, da ogroža tiste, ki prezirajo, vendar je večinoma mogoče dokazati, da predsodki ne izvirajo iz nevarnosti, tudi če ta v resnici obstaja. Trditve o točni naravi grožnje, ki naj bi jo pomenili geji in lezbijke, se skozi čas nenehno spreminjajo in so polne protislovij. Večina družb, ki dopuščajo versko raznolikost, sprejema seksualno raznovrstnost in usoda gejev in lezbijk je skozi celotno evropsko zgodovino, od zgodnjega krščanstva do koncentracijskih taborišč, skoraj povsem enaka usodi Judov: preganjali so jih po istih zakonih in iztrebiti so jih skušale iste skupine, na seksualno drugačnost so se nasilno odzvala ista obdobja evropske zgodovine in večinske standarde v seksualnosti so vsiljevale iste države, ki so vztrajale na eni sami veroizpovedi, enako so bile celo hujskaške metode: tako Jude kot geje in lezbijke so prikazovali kot zveri, ki si prizadevajo pogubiti otroke večine. Ne smemo pozabiti, da so geji in lezbijke zatiranju izpostavljeni posamično in sami, brez nasvetov in mnogokrat brez čustvene opore sorodnikov in prijateljev. Geji in lezbijke razkrivajo več o nestrpnosti kot večina drugih razpršenih manjšin in razmeroma malo se jih danes zaveda, kako raznotere družbene položaje so v toku časa zasedali njim enaki in videti je, da se v prejšnjih družbah tega ni zavedal skoraj nihče. Zaradi tega so svoboda, občutek identitete in mnogokrat celo obstoj gejev in lezbijk, razen, kadar imajo upoštevanja vreden ugled ali moč, domala povsem odvisni od stališča javnosti do homoseksualnosti. Zgodovina javnih odzivov na homoseksualnost je v neki meri zgodovina družbene strpnosti na splošno (Boswell 2005: 19-29).

1.2 Psihosocialni razvoj in razvoj identitete v otroštvu

1.2.1 Opredelitev pojma identitete

Dictionary of Psychology (1977) navaja dve definiciji, in sicer definicijo identitete ter osebne identitete. Identiteta je stanje biti enak, isti v vseh aspektih. Zanja je značilno vztrajanje na esencialni nespremenjenosti. Osebna identiteta je psihološki pojem in pomeni občutek istovetnosti, ki temelji na senzibilnosti in kontinuiteti ciljev, namenov in spominov (Poljšak Škraban 2004: 16).

Nastran Uletova meni, da zajema pojem identitete tiste duševne in vedenjsko-delovanske značilnosti posameznika, ki predstavljajo enotnost življenja in doživljanja skozi različna

življenjska obdobja in socialne situacije. Pojem identiteta je večplasten, saj ga delimo na posebne oblike identitet. Najobičajnejša je delitev pojma identitete na osebno identiteto, socialno identiteto in identiteto jaza (Poljšak Škraban 2004: 17).

Pojem socialne identitete po Goffmanu obsega celoto normativnih pričakovanj, ki jim mora posameznik ustrezati v neki socialni situaciji in identifikaciji, s katerimi ga največkrat prepoznavajo in pripoznavajo drugi ljudje. Osebna identiteta zajema povsem individualne značilnosti posameznika in njegovo spontanost delovanja. Tudi osebna identiteta nalaga posamezniku določena pričakovanja glede lastnega obnašanja, npr. pričakovanja, da bo v vsaki situaciji potrdil svojo edinstvenost in individualnost. Posameznik stalno vzpostavlja ravnotežje med socialno in osebno identiteto. Ohranjanje ravnotežja je pogoj za to, da posameznik pridobi identiteto jaza (Poljšak Škraban 2004: 17).

Krstić poudarja, da je za osebno identiteto pomemben občutek istovetnosti, ki jo doživljamo, kljub spremembam v sebi in družbi (Krstić 1991: 202).

Musek meni, da identiteta osebnosti ni zgolj identiteta stanja, ampak identiteta procesa. V tem procesu eksistira človek, njegova osebnost kot celota, ki je ni mogoče deliti na absolutno nesprejemljivo substanco in sprejemljive akcidence. Prav vse, kar vsebuje osebnost, se spreminja, je vključeno v dialektični proces, v dinamični tok dogajanj (Musek 1982: 59).

Erikson pravi, da je v vsakem individuumu jaz center zavedanja in volje, ki mora transcendirati v psihosocialno identiteto. Ta jaz je bil v teoriji identitete razlagan na različne načine in različno poimenovan (Erikson 1968: 14).

Raznim definicijam je skupno dejstvo, da se razvoj identitete pojmuje skozi iskanje ravnotežja med sebstvom (angleško selfom) in vsem, kar naj bi predstavljalo drugo (angleško other). Kako diferenciramo sebe od drugih in od svojih organskih funkcionalnih konstruktov, je izkušnja osebne identitete (Poljšak Škraban 2004: 17).

1.2.2 Ego psihologija, teorija objektnih odnosov in identiteta

Loevingerjeva pojmuje jaz kot pomenski okvir, ki ga posameznik postavlja svojemu izkustvu. Jaz (ki nastane sam kot sinteza izkustva) posreduje posamezniku dimenzije in kategorije, s katerimi le-ta presoja, meri in vrednoti svoje izkušnje. Jaz začne nastajati v

zgodnjem otroštvu in v svojem oblikovanju ter razvoju prehaja v različne razvojne faze, ki so:

- Presocialna in simbiotična faza - to je najzgodnejša stopnja razvoja, ko je otrok v odnosu le s samim seboj in diferencira le jaz-ne-jaz. Ne razlikuje še med živim in neživim okoljem. Nekoliko kasneje, ko razvoj zaznav to omogoča, stopi v simbiozo z materjo (le njo razlikuje od okolja, sebe od nje pa ne).
- Impulzivnost – otrok začne izražati lastno voljo. S prvo trmo utrjuje lastno oddvojenost. Ostaja še vedno odvisen. Opravka ima s seksualnimi in agresivnimi pulzi. Pravil vedenja še ne pozna in ne sprejema.
- Samozaščita – to je obdobje, ko otrok začne prepoznavati pravila vedenja in se začne po njih ravnanje s ciljem, da nekaj pridobi zase.
- Konformizem – otrok se začne ravnanje po pravilih oziroma pričakovanih drugih.
- Samozavedanje – otrok postaja introspektiven. Zaveda se sebe in počasi postaja kritičen. V tem obdobju nastaneta dva pozitivna premika, in sicer: (1) moralnost se seli na notranji plan, (2) občutki krivde postajajo notranja sestavina.
- Avtonomnost – mladostnik zavestno usmerja energijo na diferenciacijo vlog, samouresničevanja in individualizacijo. V medsebojnih odnosih prihaja do večje avtonomije, hkrati do priznavanja neizogibnosti medsebojne odvisnosti.
- Stopnja integriranosti – se kaže v naslednjem: (1) oseba je presegla vprašanje obvladovanja konfliktov, (2) sposobna je razreševati nasprotne si težnje, (3) pristaja na nujnosti, (4) zna negovati individualne razlike, kar ji omogoča odreči se težnji po delitvi vlog, (5) oblikuje se občutek enotne identitete (Poljšak Škraban 2004: 23-24).

Teorije objektivnih odnosov so poleg dinamičnega vidika, ki temelji na psihoanalitični teoriji, vnesle še razvojni vidik. Ego psihologija poudarja pomen kontaktnega odnosa otroka z okoljem, najprej z materjo. Preko interioracije se otrok izgrajuje, izgrajuje osebnostno strukturo, pridobiva samostojnost in s tem zapušča odvisnost od objekta. Na ta način otrok dozoreva (Poljšak Škraban 2004: 24).

V psihoanalitični teoriji zastopajo številni avtorji mnenje, da nastane osebna identiteta iz primarne in spolne identitete, ki se v postadolescenci integrirata v ego identiteto, ki predstavlja končni stadij razvojne stopnje otroka. Primarna identiteta je rezultat ugodnega

razvoja objektivnih odnosov otroka že v prvih mesecih življenja, kajti od njihovega pozitivnega vidika je odvisen proces individuacije, ki hkrati predstavlja najbistvenejšo funkcijo identitete (Poljšak Škraban 2004: 24).

Jacobsonova je opisala nekaj stadijev razvoja različnih vidikov identitete pri otroku. Njen teoretični model zelo dobro predstavlja način, kako se pri otroku vzporedno s psihoseksualnim razvojem razvija razvoj identitete. Primarna identiteta je rezultat separacije in individualizacije otroka in nastaja iz parcialnih komponent identitete. V ojdipalni fazi pride do fuzije v lastno identiteto oziroma v doživljanje sebe kot individualnega bitja s točno določenimi telesnimi karakteristikami (Poljšak Škraban 2004: 25).

Stadiji razvoja po Jacobsonovi so naslednji:

- stadij edinstvenosti – gre za simbiozo, kjer ni distinkcije med selfom in objektom – simbiotska identiteta,
- stadij istovetnosti – zrcaljenje, gre za primarne identifikacije, na osnovi katerih se kasneje izgrajuje telesna identiteta,
- stadij podobnosti – imitacijska identiteta,
- stadij bližine – identiteta samostojnosti, gre za odnos bližine in samostojnosti (Poljšak Škraban 2004: 25).

Razvoj poteka v smislu razvoja objektivnih odnosov.

Faza oblikovanja spolne identitete se začne v latenci. Po Greensonu se razvija spolna identiteta preko:

- spoznavanja anatomskih razlik med spoloma,
- vplivov staršev in družbe, ki določajo otroka glede na njegovo spolno konstitucijo,
- bioloških tendenc, ki jih otrok poseduje že od rojstva in ga spolno determinirajo,
- seksualnih tendenc, ki se začnejo kazati v adolescenci, kjer se specificirajo (Poljšak Škraban 2004: 25).

1.2.3 Psihosocialni razvoj v otroštvu in adolescenci

Erikson meni, da je identiteta izrazito socialen in dejaven proces, v katerem se posameznik opazuje, vzpostavlja določene samopredstave in se na podlagi teh presoja. Vsi ti procesi se odvijajo le v nenehnem odnosu z drugimi. Ta proces je večinoma nezaveden. Izkušnje kažejo, da se posamezniki pogosto zavedajo svoje identitete v kritičnih položajih, tedaj, ko je ogrožena. V vsakdanjem življenju je doživljanje identitete na robu zavesti in se kaže predvsem v občutku psihosocialnega blagostanja, ki ga pogosto spremlja občutek, da smo gospodarji svojega telesa in da smo na pravi poti. Gre za proces rastoče diferenciacije, ki raste s človekovim zorenjem. Proces ima svojo normativno krizo v adolescenci. Identitete se nikoli ne da utrditi kot trajnega dosežka ali karkoli statičnega in nespremenljivega. Človek vse do adolescence ne razvije predpogojev za psihološko rast, mentalno zorenje in socialno odgovornost, da bi doživel in prešel krizo identitete (Poljšak Škraban 2004: 29-30).

Erikson izhaja iz teorije psihoseksualnega razvoja, hkrati poudarja pomen interakcije otroka z okoljem. Govori o sosledju razvojnih stadijev, v katerih se vzporedno z rastjo in razvojem otrokovih zmožnosti spreminja tudi ravnanje pomembnih oseb iz okolja z njim. V vsakemu stadiju gre otrok skozi krizna obdobja, ki jih ob ustrezni interakciji z okoljem bolj ali manj srečno preživi, zaradi česar je ob koncu vsakega obdobja bolj ali manj pripravljen na kritična doživetja naslednjega obdobja. Otrok gradi svojo identiteto iz pomembnih izkušenj, ki si jih pridobi skozi vse razvojne stadije in mu v čedalje večji meri omogočajo ne le dobro počutje in uspešno opravljanje življenjskih vlog, temveč tudi to, da postane oblikovalec samega sebe (Poljšak Škraban 2004: 31).

Otrok postopoma pridobiva občutek identitete s pomočjo mehanizmov introjekcije, projekcije in identifikacije. Pri tem ne posnema in ne sprejema celotnih vzorcev, ampak le tiste, ki ustrezajo njegovim trenutnim potrebam. Sprejema in uči se tistega, kar mu najučinkovitejše pomaga prebroditi krize. V identiteti, ki jo mladostnik osvoji v obdobju adolescence, se odražajo vse dotedanje identifikacije. Identiteta se ne pojavi nenadoma, temveč se razvije postopno. Osebnostni razvoj poteka kot prehod skozi vrsto stadijev, pri čemer vsaka uspešno rešena faza pomeni večjo stopnjo osebnostne integriranosti. Nerazrešene problemi se prenašajo v naslednje faze in tako otežujejo razvoj. Prehod v vsako nadaljnjo fazo pomeni kvalitativno spremembo, ki jo spremlja kriza, saj vsaka faza s seboj prinaša drugačno problematiko. Kriza je normalen pojav, ki nastane zato, ker nova

problematika zahteva zase del razpoložljive energije. Faze so obdobja, v katerih se določena sposobnost prvič pojavi in se njene komponente integrirajo do tiste stopnje, ki omogoča pojav nove sposobnosti. Prehodni čas med stabilizacijo ene in pojavom nove sposobnosti je obdobje krize (Poljšak Škraban 2004: 31-32).

Med najpomembnejšimi krizami je tako imenovana kriza identitete. To je razvojni proces, ki se oblikuje v obdobju adolescence. V njem se posameznik ponovno sooča z nerazrešenimi konflikti iz otroštva in se z njimi spopada na drugačen, zrelejši način. Če jih uspe razrešiti, vstopi v odraslost kot integrirana osebnost z zrelo in pozitivno samopodobo. Nasprotno lahko razvije izkrivljeno in namišljeno samopodobo, kar vodi v tako imenovano identitetno zmedo. Vsakdo mora skozi vse stadije, toda ni nujno, da uspešno. Uspeh v predhodnem stadiju omogoča uspeh v naslednjem. To je vzrok, zakaj je prvi stadij tako pomemben. Moči, ki se prenašajo iz stadija v stadij, so biološka maturacija in socialna pričakovanja (Poljšak Škraban 2004: 32).

1.3 Oblikovanje spolne identitete

Socialni nadzor nad prevzemom prave spolne identitete, ki mora biti heteroseksualna in vključuje po biološkem spolu razdeljene družbene vloge, v težnji po reprodukciji obstoječe družbe spregleda vrsto posameznikov, ki ne ustrezajo danima opcijama. Spolna identiteta je družbeni konstrukt, z njim je povezana porazdelitev spolnih vlog ter pomenov, pozicij in statusov, ki posamezni vlogi pripadajo. Angleški jezik uporablja za biološki spol besedo *sex* in besedo *gender* za družbeni spol (Kuhar 2001: 126).

Po mnenju Anthonyja Giddensa se prva nanaša na fizične razlike med moškim in ženskim telesom, druga vključuje skupek psihičnih, družbenih in kulturnih razlik med moškim in žensko. Razlikovanje je pomembno, saj številne razlike med moškim in žensko niso biološko pogojene, niti ne izvirajo iz bioloških razlik. Holly Devor opozori, da je distinkcija pomembna, ker poudarja, da biološki spol posameznika hkrati ne pomeni tudi njegovega sprejemanja ali dojemanja tega spola kot takega. Ob tem se navezuje na družbenospolno mešane (v angleščini *gender blenders*), ki imajo biološke karakteristike enega spola in se z njim identificirajo, hkrati pa skupek karakteristik tako ene kot druge tradicionalno razdeljene družbene spolne vloge (Kuhar 2001: 126). Na konstrukcijo spolne vloge vplivajo eksterni (okolje) in posredno interni (psihološka konstrukcija osebnosti) dejavniki, ki niso ločeni in neodvisni eden od drugega (Štular 1998: 443).

1.3.1 Biološka ali družbena determiniranost spolne identitete

Transseksualci, transvestiti, spolno mešani in ne dovolj ženstveni ali dovolj moški, po mnenju Devorja, dokazujejo primarno in prevladujočo vlogo družbenega spola, primerjajoč z biološkim, saj zanikajo obstoj zgolj dveh opcij, moške in ženske, ki naj bi jima celotno človeštvo ustrezalo. Ugotavlja, da je v angloameriški družbi, kljub vsemu prevladujoča družbenospolna shema, ki temelji na dualističnem in hierarhičnem biološkodeterminističnem modelu, tako naj bi bili vsi ljudje ženskega ali moškega spola, ki je stalen, samo fizično dejstvo o posameznikovem spolu naj bi botrovalo, da je nekdo ženska ali moški (v družbenem pomenu), ki ima glede na to tudi prirojeno ženskost ali moškost. Osnovno orodje in mere spoznavanja ene ali druge polovice je prisotnost ali odsotnost indikatorjev moškosti, ali z drugimi besedami, tisto, kar ni moško, je žensko (Kuhar 2001: 127).

Bistveno pri oblikovanju spolne identitete je, kako družba prepozna posameznikov spol: če okolje posameznico obravnava kot moškega, se tako do nje tudi obnaša, s tem pa zanemari biološki spol, posameznica razvije moško spolno identiteto. Ločevanje samo dveh spolov je stereotip, saj posamezniki, ki kromosomsko ne ustrezajo nobenemu od obeh spolov, prevzamejo tistega, ki jim je glede na zunanje spolne organe ob rojstvu pripisan. Argumenti proti biološki determiniranosti spolne identitete so tudi medkulturne raziskave, ki so zavrgele absolutnost moških oziroma ženskih spolno značilnih karakteristik, saj so te kulturno pogojene in kot take v eni kulturi pripadajo skupku moških, drugi pa skupku ženskih lastnosti. Socialne interakcije in vplivi prekosijo pomembnost hormonskega delovanja in bistveno vplivajo na oblikovanje spolnih razlik. Družbeni vpliv pri razvoju spolne identitete je tako bistven (Kuhar 2001: 127-128).

1.3.2 Razvoj spolne identitete po Freudu in njegova psihoanaliza kot teorija posredno internih dejavnikov

Klasična freudovska psihoanaliza razvoj po spolu diferenciranih lastnosti pripisuje biološki determiniranosti. Otroci se zaradi vrojenih predispozicij identificirajo s staršem istega spola. Freud vzgoji pripiše le faktor poglobljanja biološke determiniranosti, saj v razmišljanju o infantilni amneziji zapiše, da razvoj seksualnosti poteka nagonsko, ovirajo ga seksualne zavore ali duševne sile, kot je občutek sramu, za katere se sicer zdi, da so posledica vzgoje, dejansko je ta razvoj organsko pogojen in včasih do njega pride brez

pomoči vzgoje. Vzgoja ima svoj pomen le, če sledi organsko začrtani oziroma dedno fiksirani poti (Kuhar 2001: 128).

Freudovska teorija o izoblikovanju družbenega spola in temu pripadajoče identitete ter o učenju družbeno spolnih razlik temelji na prisotnosti oziroma odsotnosti moškega spolnega uda. Imeti penis je ekvivalenten biti deček, ne imeti penisa pa se navezuje na biti deklica. Freud poudarja, da niso pomembne zgolj anatomske razlike, temveč ima posestvo ali odsotnost penisa simboličen pomen v vprašanju moškosti in ženskosti (Kuhar 2001: 128-129).

Deček v času ojdipske faze občuti očetovo grožnjo v obliki discipline in avtonomije, ki jo ta zahteva od njega. Predvsem na nezavedni ravni se grožnja manifestira v fantaziranju o očetovih namerah njegove, torej dečkove kastracije, saj očeta hkrati prepozna kot rivala za materino naklonjenost. V procesu zavrnitve erotičnih občutij do matere in sprejetju očeta kot nadrejenega se deček identificira z očetom, hkrati pa se zave svoje moške identitete. Nezavesten strah pred kastracijo je tako razrešen z odpovedjo materini ljubezni (Kuhar 2001: 129).

Freud ugotavlja, da deklice trpijo zaradi odsotnosti penisa, saj ne posedujejo vidnega razločevalnega organa. Ker tudi njena mati nima penisa, v očeh deklice postane razvrednotena in v primerjavi z očetom drugo najboljše. Tovrstno dediščino deklica prevzame, saj se identificira s svojo materjo (Kuhar 2001: 129).

Kritiko Freudovi teoriji so v veliki meri postavile feministične avtorice, temelji pa na vsaj štirih točkah ugovaranja. Teorijo o izoblikovanju družbenega spola je, po mnenju kritikov Freuda, pretesno in preveč ekskluzivno povezal zgolj z genitalnim zavedanjem, saj so v proces izoblikovanja identitete zagotovo vključeni še številni drugi subtilni faktorji (Kuhar 2001: 129).

1.3.3 Feministična psihoanaliza kot teorija posredno internih dejavnikov razvoja spolne identitete

Feministična psihoanaliza postavlja poudarek v preojdipski čas otrokovega razvoja. Očetu pripiše naloge vzpostavljanja discipline, kar izpodbijajo številne antropološke raziskave, ki pričajo o primarni materini funkciji vzpostavljanja discipline. Feministična psihoanaliza se od klasične razlikuje predvsem v časovnem poudarku in pred vlogo ojdipske faze in triade oče-otrok-mati daje večji pomen v razvoju časovno predhodne diade mati-otrok. Večji

poudarek je na pomenu vrednot družbe in kulture, zlasti delitve dela pri otrokovem oskrbovanju (Kuhar 2001: 129).

Čas pred ojdipsko fazo imenujemo ekskluzivno materinsko obdobje. Ker se morajo dečki od prvotne identifikacije z materjo diferencirati, to v procesu separacije in vzpostavljanja lastnega občutka sebstva naredijo preko negacije prej obstoječe identifikacije, preko zanikanja izvirne enotnosti z materjo. Moški ženskost, ki jo v procesu identifikacije z materjo pridobijo, na institucionalni in kulturni ravni zatrejo tako, da vse, kar je povezano z ženskami, podvrednotijo. Tudi družbeni pritisk k tovrstni razrešitvi problema, torej k zavrnitvi ženskega in h konformacije z moškostjo, je na dečke močnejši. Pri tem obstaja nevarnost, da deček izgubi zmožnost obojestranskega priznavanja subjektivnosti. Drugi, torej ženska, postane objekt, saj ogroža njegovo identiteto, od nje mora biti ločen in nad njo mora imeti moč. Nasprotno deklice, dlje časa ostanejo povezane z materjo in za razliko od dečkov ne doživljajo radikalne ločitve od nje. Prav zato občutenje sebe v nadaljevanju življenja pogojujejo z drugimi in preko drugih. Njihova identiteta se izoblikuje kot odvisna od drugih, najprej od matere, potem od moža. Moško nepriznavanje drugega rezultira v ženskem pomanjkanju subjektivitete in njeni pripravljenosti priznati drugega, ne da bi v zameno pričakovala isto (Kuhar 2001: 129-130).

Moški svojo identiteto izoblikuje prek separacije, zato pozneje v življenju nezavedno občuti tesnobo in grožnjo ob vsaki tesnejši čustveni navezavi, ženske kot grožnjo občutijo, prav nasprotno, pomanjkanje trdne čustvene navezanosti. Deček z zavrnitvijo identifikacije z materjo izgubi zmožnost tesnejšega navezovanja na druge, zmožnost razumevanja svojih lastnih in tujih občutij. Feministična psihoanaliza opozarja na pomen odsotnega očeta, ki le redko igra vlogo otrokovega skrbnika. Ker je očetova podoba dečku redko dosegljiva, namesto identifikacije s poteka identifikacija od, torej identifikacija kot negacija primarne identifikacije z materjo in s tem podvrednotenjem ženskega, ki se prenese na institucionalno in kulturno raven. Identifikacija z obema staršema bi razširila možnost doživetja, posameznice in posamezniki bi izražali tako ženske kot moške vidike sebstva, ki je kulturno definirano, s tem bi postali bolj fleksibilni v izražanju svoje spolne identitete (Kuhar 2001: 130).

Freudova teorija o izviru spola ima poteze mita. Z ontogenetskega stališča ima vsakdo spolne aparate obeh spolov, od katerih eni pozneje navadno zakrniijo (»fizični hermafroditizem«). Opazovanje pri ljudeh pokaže, da niti v psihološkem niti v biološkem

smislu ne najdemo čiste moškosti ali ženskosti. Temveč se pri vsaki posamezni osebi kaže mešanica njenih bioloških spolnih značilnosti z biološkimi potezami drugega spola in kombinacija aktivnosti in pasivnosti, ne glede na to, ali se psihične značilnosti ujemajo z biološkimi ali ne (Lešnik 2009: 212).

Pomen spola, ki ga povezujemo z genitalno zadovoljitvijo, se oblikuje v falični dobi, spolna razlika je vsekakor navzoča v subjektovi izkušnji že prej - v jeziku, v konvencionalnem zaznamovanju spola z okrasjem, obredjem, pričakovanji itn. Ni dvoma, da se že tu začne spolno razlikovanje in z njim povezana avtoerotična zadovoljitev, ki ostane v igri tudi pozneje (Lešnik 2009: 213).

Ženskost lahko pri Freudu definiramo kot narcistično tvorbo v službi reprodukcije. Njena zveza z ženskim spolom je zgolj v enačbi, žensko je pasivno. Ženskost je položaj objekta in ne spol v biološkem pomenu besede (Lešnik 2009: 263).

1.3.4 Socializacija in socialna kontrola kot oblika dejavnikov oblikovanja identitete

Teorije socialnega učenja dekvalificirajo pomen predispozicij v procesu nastajanja spolno specifičnega vedenja. Bistveno vlogo pripisujejo neposrednemu okolju, ki posreduje družbene pozitivno ovrednotene vzorce. Družbena kontrola in družba kot taka s procesom nagrajevanja in kaznovanja na posameznika izvaja pritisk, naj sprejme obstoječe vzorce, ki so spolno diferencirani. Otroci kulturne vrednote prevzamejo kot lastne. Socialni spol je kulturni artefakt, meni Devor (Kuhar 2001: 131).

Že v zgodnjem otroštvu otrok sprejema vrednote in norme, ki mu jih posreduje omejena okolica, pomembni drugi, ki takrat sestavljajo njegov svet in s seboj nosijo lastno zgodovino ter internalizirane vrednote, norme, prepričanja, stereotipe in predsodke. Socialna kontrola je sprva personalizirana v družini, potem zajema vse širše družbene oblike (institucije), ki s postavljanjem pravilne spolne identitete zagotavljajo svojo reprodukcijo in reprodukcijo družbenega sistema (Kuhar 2001: 131).

Spolu primerno obnašanje prevzamejo otroci, če upoštevamo teorije socialnega učenja, prek opazovanja in procesa nagrajevanja zaželenega oziroma kaznovanja nesprejemljivega vedenja. Ob tem se postavlja vprašanje družbene konstrukcije homoseksualnosti, saj tovrstno vedenje ni družbeno zaželeno ali sprejemljivo, a se vendarle razvije. Dilema o prirojenosti ali neprirojenosti homoseksualnosti razrešuje preprosta ugotovitev, da bi bili, če bi bilo vse odvisno od okolja, vsi heteroseksualci, saj vsi ali skoraj vsi odraščamo v

heteroseksualnem okolju, ki nagrajuje tovrstno identiteto. Biološka predispozicija je nujna, vendar moramo vedeti, da zanjo trenutno še ne obstajajo znanstveni dokazi. Nerazrešeno ostaja vprašanje o homoseksualnih elementih v heteroseksualnem okolju, ki omogočajo udejanjanje prej omenjene prdispozicije. To tezo potrjujejo tudi raziskave o spolni usmerjenosti otrok, ki so odraščali ob homoseksualnih starših, a niso razvili homoseksualne spolne identitete, čeprav vloge okolja ne smemo podcenjevati (Kuhar 2001: 131-132).

Popularna družbenospolna shema, je osnova za seksistično družbo, pravi Devor. Posameznikom posreduje jasno predstavo o kavzalni zvezi med posameznikovim biološkim spolom, njegovim družbeno spolnim statusom in njegovo družbeno vlogo. Družbenospolna shema, ki bi bila v svojih opisih družbene realnosti natančnejša in bi pomenila začetek manj seksistične prihodnosti, bi morala biti osnovana na družbenospolnem mešanju. Morala bi upoštevati pestrost družbenospolnih variacij med spoloma in znotraj posameznega spola (Kuhar 2001: 134).

Spolna identiteta ima bistven pomen, saj vpliva na družbene interakcije in pozicijo posameznika v družbi. Socialna kontrola postavlja posameznika na mesto, ki mu je glede na družbeni spol pripisano, posameznik mora sprejeti vedenje, ki ustreza pričakovanjem in družbeno sprejetim vzorcem delovanja (Kuhar 2001: 134-135).

1.4 Oblikovanje homoseksualne spolne identitete

Nastanek, izoblikovanje, realizacijo in sprejemanje homoseksualne spolne identitete ovirajo družbeni pritiski in kontrola, homofobija, popačene vulgarizirane predstave o homoseksualnosti, ki ne ustrezajo družbenim predstavam in pričakovanjem o moškosti in ženskosti, ter izostanek skoraj vsakršnih pozitivnih modelov homoseksualnih vlog. Razvoj homoseksualne identitete je pogojen s spolnimi občutji in nastaja v času pred prvim razkritjem, saj ko je udejanjeno, pospeši njen razvoj in jo z nadaljnjimi razkritji okrepi (Kuhar 2001: 138).

Mnogo homoseksualnih ljudi se zaradi strahu pred okoljem in eventualnim neprijetnim posledicam odloči za skrivanje spolne usmerjenosti. Nekateri jo skrivajo zavestno, drugi je ne priznajo niti sebi. Mnogi se odkrito identificirajo kot homoseksualci in za to odkrito identifikacijo oziroma izstop iz anonimnosti, se je na zahodu uveljavil pojem *coming out of*

the closet ali krajše *coming out*, ki pomeni stopiti iz zaprte sfere zasebnosti, postati viden oziroma izreči se za lezbijko ali geja (Tratnik, Segan 1995: 130).

1.4.1 Stopnje razkritja homoseksualne identitete po Danku

Barry M. Dank je med prvimi raziskoval fenomen razkritja homoseksualne spolne usmerjenosti. Svoje ugotovitve je zasnoval na osnovi rezultatov več kot dveletne raziskave med homoseksualci v večjih ameriških mestih. Izhodišče njegovega preučevanja je ugotovitev, da je posameznik vključen v homoseksualne, heteroseksualne ali sploh nobene spolne odnose, njegova spolna identiteta je tako v prvem, drugem ali tretjem primeru lahko homoseksualna, heteroseksualna ali biseksualna. Osredotoča se na pogoje, ki posamezniku dovoljujejo izbiro in prevzete homoseksualne spolne identitete. Proces označi z razkritjem, ki predstavlja posameznikovo identifikacijo s homoseksualno identiteto (Kuhar 2001: 139).

Dank ugotavlja, da je posameznik, ki občuti spolno navezanost na isti spol, najpogosteje prikrajšan za ustrezen besednjak, ki bi mu pomagal razložiti njegova občutja. V raziskavo vključeni homoseksualci se iz svojega otroštva in mladosti spominjajo občutji drugačnosti, ki jih niso znali ubesediti in so jim kot taka vzbujala občutke krivde. Njihov besedni zaklad ni premogel besede homoseksualen, kaj šele, da bi o tem obstajala ideja ali opcija, da so ti posamezniki homoseksualno usmerjeni, zato Dank govori o v povprečju šestletni retardaciji med prvim homoseksualnim občutjem in prepoznavanjem sebe kot homoseksualca (Kuhar 2011: 140).

Dejstvo kontinuiranega homoseksualnega spolnega občutenja ne zadostuje za definiranje sebe kot homoseksualca, vendar mora biti posameznik postavljen v nov socialni kontekst, kjer obstaja ideja in vedenje o homoseksualnosti. Ta kontekst posamezniku priskrbi besednjak, ki mu omogoča samoidentifikacijo s homoseksualno identiteto in mu pomaga k razkritju. Dank daje poudarek predvsem na okoliščine, v katerih so prisotni drugi homoseksualci in po spolu segregirane institucije kot oblike kontekstov, ki spodbujajo in omogočajo razkritje, ampak dopušča možnost razkritja tudi zunaj tovrstnih kontekstov (Kuhar 2001: 141).

Samoidentifikacija je skoraj vedno povezana z razvojem določenih tehnik nevtralizacije, ki posamezniku omogočajo distanciranje od družbeno posredovanih predstav o homoseksualnosti. Posameznik se lahko zaveda, da je družbeno devianten, a tega ne

sprejme kot del samoidentifikacije, pač pa razvije načine prilagoditve družbeni reakciji, ki jo povzroča njegovo vedenje. Zanikanje lastne deviantnosti pred seboj in drugimi je najpogostejša oblika spopada s heteroseksualno družbo. Dank zaključuje svojo teorijo s tem, da je večja družbena tolerantnost, ki pogojuje kroženje informacij o homoseksualnosti, neposredno povezana s posameznikovim razkritjem in njegovim oblikovanjem homoseksualne identitete, saj se slednja ne more razviti v okolju, kjer kognitivna kategorija homoseksualnega sploh ne obstaja. Večja tolerantnost prispeva k olajšanju procesa samoidentifikacije, predsodki in negativnost zavirajo proces in pogojujejo subjektivno negativno podobo o samem sebi (Kuhar 2001: 146).

1.4.2 Razvoj homoseksualne identitete po Vivienne Cass

Vivienne Cass je zasnovala svoj teoretični model, ki nastanek identitete predstavlja v šestih stopnjah. Zasnovan je na teoriji interpersonalne kongruence med posameznikovim jazom (*self*), njegovim vedenjem in sprejemanjem teh dveh faktorjev s strani zunanjega sveta. V času pred nastopom prve stopnje je posameznik prepričan, da je heteroseksualec in o naravo te identitete ne podvomi, saj je to družbeno pričakovana identiteta (Kuhar 2001: 147).

Stopnje razvoja homoseksualne identitete po Cass:

1. Konfuzija posameznikove identitete - povzročajo jo homoseksualna občutenja in razumevanje teh občutenj kot homoseksualnih. Posameznik začne razmišljati o tem, da je mogoče homoseksualec, s tem je načeta prej trdna in pričakovana heteroseksualnost. Nastopi osebna kriza in iskanje pravega jaza. Posameznik občuti izolacijo od večinske družbe. Razmišlja o vzpostavitvi stikov z drugimi homoseksualci, a hkrati ni prepričan, če si tega želi. Pred drugimi si nadeva masko popolnega heteroseksualca, ki jo lahko dodatno okrepi s prevzemom antihomoseksualne drže ali celo s poroko.
2. Stopnjevanje identitete - ta faza pri posamezniku nastopi, ko se sprijazni o mogoči homoseksualnosti, vključuje premagovanje družbenih preprek. Posameznik se počuti odtujenega od družbe, svoje družine ali celo prijateljev, zato išče stike z drugimi homoseksualci ali prek terapije, poskuša odstraniti občuteno drugačnost. Faza stopnjevanja identitete je čas izoblikovanja novega sistema vrednot in pričakovanj za prihodnost.

3. Toleranca identitete - posameznik poskuša tolerirati obstoj homoseksualne identitete, vendar je še ne sprejema v popolnosti. Navezovanje stikov z drugimi homoseksualci je tako v tem obdobju označeno kot nujno zlo, s katerim posameznik premaguje občuteno izolacijo in alienacijo. Ko je potrebno, si nadene masko heteroseksualnosti.
4. Sprejemanje identitete - v tej fazi posameznik začne sprejemati svojo homoseksualno identiteto. Stiki z drugimi homoseksualci opravičujejo obstoj homoseksualne identitete in pri posamezniku povzročijo občutek njene normalnosti, posameznik je prepričan o svoji homoseksualnosti in je o njej pripravljen spregovoriti z drugimi. Svojo homoseksualnost prikrije le v primeru, ko bi z razkritjem svoje spolne usmerjenosti, koga spravil v nerodni položaj.
5. Ponos identitete - v tej fazi potreba po skrivanju homoseksualne identitete preneha in se pojavi težnja po njenem javnem izrekanju. Posameznik zagovarja homoseksualnost in ostro nastopa proti s predsodki obremenjenim heteroseksualnim predstavam, kar kot meni Cass, vodi v razvrednotenje heteroseksualnosti in heteroseksualnih ljudi ter posledično v druženje s pretežno homoseksualci.
6. Sinteza identitete - homoseksualna identiteta postane del posameznikove osebnosti, a je ne dojema več kot najpomembnejši del sebe. Vsakomur je pripravljen razkriti svojo lastno seksualno identiteto. Kljub nasprotovanju in homofobiji spozna, da veliko heteroseksualcev sprejema homoseksualnost, zato jeza proti njim in izključno druženje s homoseksualci preneha.

Cass je ugotovila, da ne obstajajo izrazite meje med prvo in drugo ter peto in šesto fazo njenega teoretičnega modela, zato meni, da je izoblikovanje homoseksualne identitete mogoče prikazati s štirimi stopnjami: konfuzija identitete, toleranca identitete, sprejemanje identitete in sinteza identitete (Kuhar 2001: 147-151).

1.4.3 Razvoj idealnotipske karijerne poti homoseksualca po Kenu Plummerju

Kenn Plummer ugotavlja, da je tisto, kar homoseksualnost loči in razlikuje od običajnosti, posledica njene družbene prepovedi in označitve za deviantno. Glavni vzrok deviantnosti je družbena reakcija, ki je s tem povzročena. Simbolični interakcionisti homoseksualnosti ne razumejo kot stanja, pač pa kot proces. Homoseksualnost kot nadaljujoč se fenomen, ki ni zaključen. Pri razumevanju homoseksualnosti nam pomaga koncept vloge, ki senzibilizira, ne samo pričakovanj, ampak nam prikazuje tudi dinamiko sprejemanja in

oblikovanja vlog v vsakodnevnih situacijah. Vloga je nekaj, kar posameznik privzame ali zavrže.

Plummer govori o štirih fazah sprejemanja homoseksualnosti in homoseksualne identitete:

1. Senzibilizacija - s perspektive socialnega interakcionizma se pot do homoseksualnosti ne začne s posameznikovo podzavestno psihodinamiko, biološkimi ali psihološkim faktorji, temveč z zavestnimi ali polzavestnimi momenti, ki posameznika navadijo na percepcijo samega sebe kot potencialno homoseksualnega. Ti momenti nastopijo v času splošnega procesa konstrukcije seksualnih pomenov, njihove modifikacije in v številnih primerih nevtralizacije, razdelimo jih v socialne, emocionalne in genitalne izkušnje. Vsak akter, ki razvije močno emocionalno navezanost na akterje istega spola, s tem razvije osnovo za poznejše razmišljanje o potencialni homoseksualnosti. O potencialni homoseksualnosti pričajo tudi družbeno pogojeni momenti. Akter lahko svoje telo razume kot nezadostno glede kulturne definicije njegovega družbenega spola, ali razvije občutek drugačnosti, ki šele pozneje preraste ali se manifestira kot seksualna drugačnost in lahko pripelje do razumevanja sebe kot homoseksualnega.
2. Signifikacija (in disorientacija) - proces signifikacije nastopi ob zaključku faze senzibilizacije, najpogosteje med adolescenco in združuje procese, ki prispevajo k izoblikovanju homoseksualne identitete. Signifikacijo lahko enačimo s procesom stopnjevanja samozavedanja in pomena, ki ga imajo izkušnje homoseksualnosti za akterja, proces disorientacije označuje občutja zaskrbljenosti in zmedenost, ki jih povzročajo te iste izkušnje. Disorientacija in signifikacija se ne pojavljata zgolj zaradi osebnostnih faktorjev, temveč zaradi širše družbe, znotraj katere se akter spoznava s homoseksualnimi občutji. Tako pozitivni kot negativni odzivi družbe o homoseksualnosti povzročajo skupek problemov, prek različnih problemov se posameznikova homoseksualnost kristalizira in postane signifikantna. Premoč nad disorientacijo lahko posameznik sproži z razkritjem in sprejetjem homoseksualnosti kot načina življenja.
3. Razkritje in stabilizacija - razkritje kot oblika samodefiniranja in sprejemanja homoseksualne identitete ter njeno utrjevanje prek interakcij z drugimi homoseksualci je proces preseganja objektivnih in subjektivnih problemov, nastalih v obdobju signifikacije. Posameznikovo razkritje je povsem neboleče, najpogosteje je to zelo dolgotrajen in stresen proces. Akter novinec potrebuje védenje in zmožnost druženja z

drugimi homoseksualci, ki je odvisna od predhodnih kulturnih in socializacijskih izkušenj. Večje zmožnosti je tako deležen posameznik, ki predhodno v kar največji meri sprejme svojo homoseksualnost in s tem preseže občutke krivde in skrbi, brez tega lahko ostane ujet v fazo signifikacije in disorientacije. Stabilizacija sledi procesu razkritja in označuje čas, ko posameznik homoseksualnost prevzame kot stil življenja.

Plummer svoje faze poimenuje kot idealnotipska karierna pot homoseksualca in opozarja, da štiristopenjska shematska predstava sprejemanja homoseksualnosti, homoseksualnih vlog ali homoseksualne identitete ustreza posameznikom, ki živijo homoseksualno življenje in so aktivno vključeni v homoseksualno subkulturo. Za tiste, ki niso aktivno vključeni v homoseksualno subkulturo lahko apliciramo zgolj prvi dve stopnji karierne poti (Kuhar: 2001: 152-163).

1.4.4 Idealnotipski štiristopenjski model izoblikovanja homoseksualne identitete po Richardu Troidnu

Troidnov model izoblikovanja homoseksualne identitete, ki zarisuje osnovne vzorce prevzemanja in sprejemanja homoseksualnosti kot dela posameznikove lastne identitete in življenjskega sloga, se v veliki meri naslanja na tradicijo prej predstavljenih modelov, predvsem Cassinega in Plummerjevega, hkrati pa predstavlja tudi njihovo kritiko (Kuhar 2001: 164).

Troidnov razvoj homoseksualne identitete prek štirih stopenj ni linearni proces, saj napredovanje poteka z dvigi in padci ter koraki naprej in nazaj:

1. Senzibilizacija - ta stopnja se pojavi v obdobju pred puberteto, ko lezbijke in geji o homoseksualnosti ne razmišljajo kot o relevantni opciji, predvidevajo, da so heteroseksualci. V tem obdobju so pridobljene določene družbene izkušnje, ki sezibilizirajo in v nadaljnjih stopnjah služijo kot osnova razmišljanju o lastni homoseksualnosti. Omenjene izkušnje predstavljajo občutki marginalnosti in percepcije sebe kot drugačnega od istospolnih vrstnikov, povzročajo jih predvsem družbenospolni interesi in vedenje. Bolj kot emocionalne in genitalne so pomembne družbene izkušnje.
2. Kriza identitete - v času adolescence, v večini primerov začnejo geji in lezbijke svoja občutja in vedenja opisovati v terminih homoseksualnosti, o sebi začnejo razmišljati

kot o potencialno homoseksualnih. To povzroča disonanco s prej obstoječo samopodobo in prispeva k nastanku krize identitete. Posameznik občuti notranji nemir in negotovost glede lastnega seksualnega statusa.

Krizo identitete povzročajo naslednji faktorji:

- spreminjajoča se percepcija samega sebe,
- izkušnja heteroseksualnega in homoseksualnega vedenja,
- s homoseksualnostjo povezana stigma,
- pomanjkljive informacije o homoseksualnosti.

Troiden razvršča tipične odgovore gejev in lezbijk na krizo identitete v petih strategijah:

- Strategija zanikanja - označuje posameznikovo utajitev lastnih občutij, fantazij in aktivnosti.
- Strategija popravila - najpogosteje vključuje iskanje profesionalne pomoči, ker posameznik poskuša izkoreniniti seksualna občutja, za katera meni, da so nesprejemljiva.
- Strategija izogiba - vključuje pravilno definiranje lastnih občutij kot homoseksualnih, a hkrati posameznikovo prepričanje, da so ta občutja nesprejemljiva in se jim je zato potrebno izogniti.
- Strategija redefinicije - vključuje preimenovanje vedenj, občutji in konteksta v bolj konvencionalne termine.
- Strategija sprejetja - posameznik si prizna, da so njegova občutja potencialno homoseksualna, zato poskuša najti dodatne informacije, ki bi potrdile njegove domneve, postopoma spoznava, da homoseksualnost obstaja kot socialna kategorija, ta mu omogoča označitev lastne drugačnosti.

3. Prezem identitete - nastopi v času pozne adolescence ali po njenem zaključku. Homoseksualna identiteta postane posameznikova lastna identiteta. Stopnjo prevzema identitete označujejo:

- posameznikovo definiranje sebe kot homoseksualnega,
- sprejemanje in toleriranje sebe kot homoseksualnega,
- druženje z drugimi homoseksualci,

- seksualne izkušnje,
- raziskovanje homoseksualne subkulture.

Raziskave kažejo, da geji v povprečju sami sebe definirajo za homoseksualne med 19. in 21. letom, lezbijke pa med 21. in 23. letom starosti.

4. Predanost - v času zadnje faze redefiniranja identitete, ki jo označuje vstop v istospolno partnersko zvezo, posameznik sprejme svojo homoseksualnost kot stil življenja, ki ga zadovoljuje. Raziskave kažejo, da lezbijke v povprečju v prvo istospolno partnersko zvezo vstopijo med 22. in 23. letom, torej leto dni ali celo manj po samoidentifikaciji, geji pa med 21. in 24. letom starosti ali dve do pet let po tem, ko sami sebe definirajo za homoseksualne (Kuhar 2001: 164-183).

1.4.5 Skupne značilnosti predstavljenih modelov izoblikovanja homoseksualne identitete

Med predstavljenimi modeli izoblikovanja homoseksualne identitete lahko opazimo nekatere razlike, vendar je vsem avtorjem skupno to, da poudarjajo pomen heteroseksualnega konteksta, v katerem poteka izoblikovanje homoseksualne identitete (Kuhar 2001: 184). V tem smislu je jasno, da je pri oblikovanju posameznikove spolne identitete izjemno pomembna dinamika odnosa med posameznikovo percepcijo lastne spolne identitete in družbeno percepcijo posameznikovega spola in iz njega izhajajoče identitete. Prevladujoči heteroseksualni vzorci in marginalizirana homoseksualna občutja imajo v tej luči še posebej pomembno vlogo, ki se zrcali v dveh najpogostejših značilnostih skorajda vseh modelov oblikovanja homoseksualne identitete: gre za stigmo in z njo povezan proces stigmatizacije ter za razkritje oziroma proces razkrivanja posameznikove identitete. Za stigmo velja, da močno vpliva na proces oblikovanja, pa tudi nadzorovanja homoseksualne identitete. Pri oblikovanju kakršnekoli identitete je namreč pomemben in pravzaprav ključen prav odnos med posameznikom in širšim okoljem, saj se njegove lastnosti vtiskujejo v posameznikovo zavest (Pirinar 2006: 119).

1.5 Razkritje istospolne usmerjenosti

O razkritju istospolne usmerjenosti so predstavljeni različni vidiki, interpretacije in možnosti definiranja procesa, ki ga večina angleške literature s področja gejevskih in lezbičnih študij označuje s terminom *coming out*. Termin je okrajšava besedne zveze

coming out of the closet in označuje točko posameznikovega prenehanja prikrivanja homoseksualne spolne usmerjenosti. Večina literature in tudi homoseksualci sami najpogosteje prevzemajo kar termin *coming out*. V slovenščino lahko termin prevedemo kot razodetje ali razkritje, vendar je med homoseksualno populacijo še vedno bolj prisoten angleški termin (Kuhar 2001: 188).

Definicijo spolne identitete razumemo kot proces prepoznavanja lastne spolne (seksualne) usmerjenosti k sebi enakemu spolu in z njo povezane nastajajoče nove identitete. Ta se udejanja in potrjuje s svojim izpričevanjem okolici in s povratno potrditvijo identitete s strani okolja. Proces razkritja razdelimo v tri med seboj dopolnjujoče in povezujoče se elemente:

- spoznavanje občutji drugačne spolne usmerjenosti in njihovo sprejemanje,
- poročanje okolici o občutjih in njihovo praktično udejanjanje,
- redefinicija posameznikove identitete kot posledica spoznavanja in poročanja.

Vsako posamezno razkritje poteka znotraj družbenega konteksta in zgodovinskega časa, ki vplivata na njegovo udejanjanje, ne smemo pa prezreti intrapersonalnih in interpersonalnih elementov v vsaki posamezni konkretni situaciji razkritja. Tako je pomembna akterjeva razredna, rasna in kulturna pripadnost, njegov ekonomski status, razmere na delovnem mestu in predvsem družinske razmere (Kuhar 2001: 190)

Razkrivanje homoseksualne identitete je proces, ki se razteza na več nivojev posameznikovega življenja. Razkritja na različnih področjih praviloma ne potekajo sočasno, temveč je razkritje istospolne identitete na določenem področju (npr. delovnem mestu, v družinskem krogu) po eni strani odvisno od posameznikovega razvoja oziroma stopnje, na kateri se nahaja v okviru procesa oblikovanja homoseksualne identitete, po drugi strani pa od popolnoma praktičnih življenjskih razmer, v katerih se posameznik nahaja v danem kontekstu (Pirnar 2006: 130).

Šele razkritje preseže sovraštvo do sebe, občutke manjvrednosti, strah, nelagodje, polovične resnice in podobno - vse to so namreč posledice nesoočenja z lastno homoseksualnostjo. V smislu lastnega priznanja in priznanja drugim, lahko vzpostavi občutek lastne vrednosti in zmožnost bolj odprtih odnosov s pomembnimi drugimi (Švab et al. 2005: 54).

1.5.1 Razkritje kot proces

Sociologi in psihologi so si v primeru definiranja razkritja enotni v poudarjanju razkritja kot procesa.

Markowe (1996) govori o kompleksnem procesu, ki vključuje veliko vprašanj in se spreminja glede na kulturni kontekst, zgodovinsko obdobje in posameznikov značaj, nanj vplivata družbeni kontekst in relacije. Na individualni in intrapersonalni ravni vpliva na posameznikovo percepcijo sebe in odnosov z drugimi, na intraapsihični in interpersonalni ravni je povezan z idejami o družbenem spolu, z odnosi neenakosti med moškimi in ženskami ter idejami o človekovi naravi in normalnosti. Razkritje definira v pomenu samozavedanja spolne identitete in zaupanja te informacije drugim. Meni, da je razkritje proces, katerega končno točko je skoraj nemogoče definirati. V življenju vedno znova potekajo interakcije z novimi ljudmi, zato se bo vprašanje, ali razkriti svojo spolno usmerjenost novim prijateljem, znancem in sodelavcem, vedno znova pojavljalo (Kuhar 2001: 190-191).

Dank (1971) je avtor prve sistematične študije o homoseksualnem razkritju, temu pripisuje funkcijo posameznikove samoidentifikacije za homoseksualca. Trdi, da termin uporabljajo homoseksualci sami in s tem zavrne prej veljavno definicijo Simona in Gagnona (1967), ki o razkritju govorita kot o točki, ko posameznik spozna, da je homoseksualen in se vsaj deloma vključi v homoseksualno skupnost (Kuhar 2001: 191).

Hodges in Hutter (1977) razkritju, kot ga razumejo homoseksualci, dajeta tri pomene:

- priznavanje homoseksualnosti samemu sebi,
- razkritje svoje spolne identitete drugim homoseksualnim ljudem,
- razglasitev svoje spolne usmerjenosti vsem in vsakomur (Kuhar 2001: 191).

Baetz (1984) o razkritju kot samospoznavanju in priznavanju spolne identitete drugim govori v terminih možnih (negativnih) posledic razkritja. Samorazkritje lahko botruje izgubam v samozavesti, lahko se pojavi samosovraštvo, fizične bolezni, živčni zlom, alkoholizem, poskusi heteroseksualne poroke, samomora in podobno. Na vsakem tovrstnem križišču se srečujemo, ne samo z osebno odločitvijo, ampak tudi s kulturno pogojenimi ovirami (Kuhar 2001: 191).

Po Kenu Plummerju (1996) razkritje vključuje vprašanje identitete in kontaktov z drugimi homoseksualci. Govori o procesu ponovnega rojstva v organizirane oblike homoseksualne skupnosti, ki služi za legitimizacijo homoseksualnih občutij in nevtralizacijo občutkov krivde (Kuhar 2001: 191).

1.5.2 Potek razkritja

Razkritje spolne identitete vedno poteka v interakciji z drugimi akterji. Družbeni kontekst razkritja Markowe enači s heteroseksualno družbo, ki reflektira neenakosti med moškim in žensko in ima svoje ideje o človekovi naravi in normalnosti. Tovrsten družbeni kontekst vpliva in najpogosteje zavira oziroma otežuje proces razkritja (Kuhar 2001: 192).

Družbeni kontekst razkritja lahko posameznika spodbuja k razkritju spolne identitete. Med slednje štejemo organiziranost homoseksualne populacije v skupine ter njihove javne predstavitve v obliki gejevskih in lezbičnih parad. Pri tem bistveno vlogo odigrajo različni mediji, ki posredujejo informacije o homoseksualnosti, čeprav so v primeru posredovanja s predsodki obremenjenih informacij, lahko hkrati tudi zaviralni element. Ne smemo spregledati družbenega pritiska k reprodukciji, ki lahko posamezniku postane tako moteč, da ga prisili v razkritje prave spolne identitete, ali ga zaradi sistema nagrajevanja in kaznovanja prisili v še večje skrivanje in strah, s tem pa proč od razkritja spolne identitete. Družbeni konteksti, ki posameznike odvrčajo ali otežujejo razkritje, sestavljajo še homofobija, vulgarizirane predstave o homoseksualnosti in izostanek pozitivnih modelov homoseksualnih vlog (Kuhar 2001: 195).

Informacija o razkritju poteka v smeri od *jaza* (osebe, ki razkriva svojo spolno identiteto) do akterja (oseba, ki ji je informacija o spolni usmerjenosti zaupana), spodbudi jo lahko *jazova* lastna odločitev razkriti svojo spolno usmerjenost ali pritisk akterjev (namigovanja, neposredna vprašanja in podobno). Bolj verjetno je, da bo homoseksualec o svoji usmerjenosti najprej spregovoril s prijateljico ali prijateljem, ki mu zaupa in ga dovolj pozna, da lahko predvidi njegovo reakcijo, kot s starši, saj je tovrstno razkritje bolj emocionalno obremenjeno in zato v večini primerov tudi težje (Kuhar 2001: 193).

Ko akterji, ki obkrožajo *jaza*, dobijo informacijo, se nanjo odzovejo, najpogosteje je ne zadržijo zase, temveč jo širijo naprej. S tem so postavljeni pred *jazovo* dilemo, kako in komu povedati, saj informacija o posameznikovi spolni usmerjenosti zdaj ne zadeva zgolj *jaza*, temveč tudi akterja in njegov odnos do *jaza*. Ta fenomen imenujemo prenos *jazove*

dileme. Pred največjo dilemo so najpogosteje starši, saj je njihov odnos do *jaza* najtesnejši, njihova pričakovanja o jazovi identiteti pa skorajda nujno drugačna. Razkritje postane okužba, ki z *jazovim* korakom iz klozeta, starše potisne v isti klozet konservativne skupnosti (Kuhar 2001: 194).

1.5.3 Klasifikacija razkritij

Proces razkritja razdelimo v štiri kategorije:

1. Razkritje pred samim seboj - razumemo kot proces ozaveščanja, samospoznavanja in samopriznavanja svoje prave spolne identitete in spolne usmerjenosti. Čas tovrstnega razkritja sovпада s prvim *jazovim* razkritjem ali razkritjem pred okolico, najpogosteje je njihov predhodnik. Razkritje pred samim seboj je proces, zato se v vsej svoji polnosti, predvsem v pomenu samopriznavanja udejani celo po razkritjih pred nekaterimi drugimi akterji. Proces vključuje začetek *jazove* redefinicije (Kuhar 2001: 196).
2. Razkritje gejev in lezbijk kot družbene podskupine - se je začelo v New Yorku z uporom pred gostiščem Stonewall Inn, 28. junija 1969 in je zgodovinsko gledano prva ilustracija razkritja homoseksualcev kot družbene podskupine. Z njo označujemo organizirano delovanje homoseksualnih skupin in trenutek javnega nastopa in predstavitve, s katero geji in lezbijke prek ciljev delovanja organizacije in postavljanja zahtev skupinsko razkrijejo svojo spolno identiteto. Tovrstna razkritja so hkrati tudi spodbuda za posameznike, ki si tega ne upajo storiti in zato skrivajo svoje spolno nagnjenje. Razkritje homoseksualcev kot družbene podskupine se manifestira v različnih oblikah: projektih proti diskriminaciji homoseksualcev, medijsko udejstvovanje, gejevske in lezbične parade, odzivanje homoseksualnih skupin na aktualne družbene probleme in s tem opozarjanje na lasten obstoj in podobno (Kuhar 2001: 196-197).
3. Ožje socialno razkritje - to razkritje *jazu* vzame največ energije in so zanj, tako kot tudi za akterje, najbolj naporna, pogosto tudi čustveno obremenjujoča. Mednje v prvi vrsti štejemo razkritje spolne identitete pred ožjim sorodstvom, predvsem starši, brati in sestrami. Razkritje pred družino, pravi Markowe, je rušilno zato, ker ogrozi konvencionalna pričakovanja glede na družbenospolne vloge, ki so vidik

vseh družinskih odnosov. Temu časovno praviloma prednjačijo razkritja pred prijatelji, kolegi, sošolci. V ožje socialno razkritje štejemo razkritja pred znanci in sosedami, pogojno pred ostalimi geji in lezbijkami, če so ti sestavni del skupin, znotraj katerih se giblje *jaz* (Kuhar 2001: 197-199).

4. Širše socialno razkritje - predstavlja zadnjo stopnjo v klasifikaciji razkritji in to stopnjo dosežejo redki. Mednje štejemo javne razglasitve *jazove* spolne identitete prek medijev (npr. priznanje svoje spolne usmerjenosti v časopisnem intervjuju in s tem pred množico anonimnih bralcev), gestikulacijska razkritja, ki označujejo javno izražanje svojih čustev do partnerja istega spola (poljubljanje, držanje za roko v javnosti ipd.), med oblike širšega socialnega razkritja uvrščamo nezaželeno razkritje ali *outing*, ki označuje javno proklamiranje posameznikove (homoseksualne) spolne identitete, ki jo ta skriva in je ne želi razkriti. Markowa meni, da razkritja pripomorejo k pozitivnejšemu družbenemu odnosu do homoseksualnosti, odločitev zanje mora ostati na osebni ravni, zato nezaželeno razkritje ni sprejemljiva opcija (Kuhar 2001: 199-200).

1.5.4 Ovire na poti do razkritja

Naš jezik, kultura in institucije, naše vsakdanje interakcije z akterji, ki nas obkrožajo, naše percepcije okolja in družbena konstrukcija realnosti nasploh temeljijo na osnovi družbene delitve spolov, ki je tesno povezana s heteroseksualnimi relacijami. Stereotipi, ki se navezujejo na homoseksualnost, reflektirajo percepcije, povezane z omenjeno delitvijo, hkrati se povezujejo z idejami o normalnosti in nenormalnosti. To predstavlja osnovo za zatiranje gejev in lezbijk in postavlja ovire ter strah pred razkritjem homoseksualne spolne identitete (Kuhar 2001: 201).

Marshall (1995) v svoji razpravi o gejevskih zvezah našteva pet ovirajočih elementov na poti razkritja:

- Družbeni kontekst ali odnos družbe do homoseksualnosti. Stereotipne predstave, homofobija, družbena pričakovanja, ki se povezujejo s predstavami o družbenih spolih, ter kulturno-zgodovinsko religiozni momenti otežujejo proces razkritja in pri posamezniku povečujejo stopnjo strahu pred (samo)priznanjem spolne identitete.

- Internalizirana homofobija, ki predstavlja skupek družbenih predstav in stereotipov o homoseksualnosti in so dediščina naše vzgoje, prostora in časa, v katerem smo odraščali.
- Projicirana homofobija je odraz posameznikove nezmožnosti sprejetja lastne seksualnosti in potiskanja ali projiciranja družbeno nezaželenih lastnosti, ki so pripisane homoseksualnosti na druge.
- "Je res potrebno?" z njim označi kopico izgovorov, ki homoseksualce oddaljujejo od razkritja. Kot najpogostejšega navaja mnenje, da razkritje ni potrebno, saj se tudi heteroseksualci ne razkrivajo.
- Posameznikov odnos s starši, z njim označuje nezmožnost in nevajenost razpravljanja o čustvih s starši, kar je značilno za tako imenovane neme družine, kjer se otroci o svojih osebnih problemih ne pogovarjajo s starši in jim jih ne zaupajo (Kuhar 2001: 201-202).

La Placa meni, da so stereotipi in negativne predstave o gejih in lezbijkah, ki obstajajo v družbi, pogosto edini vir informacij, ki je staršem na voljo. Ker ne obstajajo drugi viri razumevanja, starši sinove in hčerke preprosto umestijo v te prevladujoče stereotipe. Ti so opozorilo za starše, da obstaja svet zunaj družine, v katerem bodo lahko - tako kot njihovi sinovi in hčerke - žrtev stigmatizacije (Švab et al 2005: 73).

Markowa meni, da so za olajšanje procesa razkritja potrebne bistvene modifikacije na družbenokulturni ravni, predvsem na nivoju družbenih predstav, ki bi morale vključevati bolj fleksibilne ideje o spolih in normalnosti. To bi pripomoglo k olajšanju procesa razkritja tako na intrapsihični kot tudi interpersonalni ravni (Kuhar 2001: 202).

Ken Plummer govori o podmenah heteroseksualnosti in heteroseksualnih predpostavkah kot ovirah na poti do razkritja. Tovrstne predpostavke vključujejo mehanizme skritega kurikulumu, odsotnost vzorcev, pritisk prijateljskih skupin in homofobične odgovore. Pri mladih lahko to povzroči izoblikovanje negativne samopodobe, skrivnostnost in izolacijo, težave pri spoznavanju drugih homoseksualcev in poskuse samomora. Plummer poudarja, da je od 80. let naprej zaradi spreminjajoče družbene klime razkritje lažje izvedljivo (Kuhar 2001: 202).

1.6 Homofobija

Homofobija je predsodek, iracionalen strah ali sovraštvo do lezbijk, gejev, biseksualnih in transspolnih oseb - krajše LGBT oseb, ki se izraža skozi strah, sovraštvo in nestrpnost. Lahko se pojavi v obliki verbalnega ali fizičnega nasilja in diskriminacije. Homofobija vpliva na tiste, za katere se domneva, da so LGBT (Magić 2012: 31).

Homofobijo zaznavamo v različnih oblikah:

- Ponotranjena homofobija je prisotna takrat, kadar lezbijke, geji ali biseksualne osebe verjamejo in sprejemajo, da je heteroseksualna spolna usmerjenost edini pravilen način obstoja in življenja.
- Institucionalizirana homofobija je prisotna takrat, kadar oblasti delujejo proti enakosti LGBT oseb, bodisi v obliki diskriminatorne zakonodaje, institucionalnih politik, sovražnega govora izvoljenih predstavnikov, prepovedi parade ponosa ali drugih oblik diskriminacije.
- Homofobno nasilje (verbalno/fizično) je, kadar se dejanska ali domnevna spolna usmerjenost ali spolna identiteta osebe uporablja za izključevanje, grožnje, poškodovanje ali poniževanje te osebe. Homofobno nasilje je največkrat posredno: homofobne opazke in šale ustvarijo vzdušje homofobije, ki posameznike posredno izključuje, jim grozi, jih žali in ponižuje (Magić 2012: 32).

Homofobno ustrahovanje je po raziskavah najznačilnejša oblika homofobnega nasilja, s katero so soočeni LGBT mladostniki, in se dotika pomembnega elementa identitete posameznika, saj cilja na njegovo notranjo podobo in samozavest. Podobno je seksističnemu ali rasističnemu ustrahovanju. Tukaj je potrebno vedeti, da spolna usmerjenost ali spolna identiteta nista izbiri, ampak neločljiv od tega, kdo posameznik je (Magić 2012: 32).

Homofobno ustrahovanje vključuje naslednje vedenje:

- zmerjanje, širjenje govoric in opravljanje o spolni usmerjenosti ali identiteti posameznika,
- širjenje negativnih gejevskih ali lezbičnih šal,

- uporaba homofobnih groženj ali vedenja,
- fizični ali spolni napad,
- prepoved osebi, da sodeluje pri aktivnostih, igrah ali drugih družabnih dogodkih,
- nezaželeno razkritje ali grožnje po razkritju osebe kot LGBT osebe,
- uporaba spletnih tehnologij za grožnje ali širjenje govoric o spolni usmerjenosti ali identiteti posameznika,
- kraja osebnih predmetov ali poškodovanje lastnine s homofobnimi grafiti (Magić 2012: 32).

1.6.1 Pojasnitve in funkcije homofobije

Homofobija ima številne prikrite in manj prikrite obraze, ki se manifestirajo tako na ravni družbe, njenih institucij, javnega delovanja kot v vsakdanjih življenjih ter intimnih zgodbah gejev in lezbijk (Kuhar et al. 2011: 44).

Groneberg navaja tri tipe pojasnitve homofobije:

- Prva je inercijska razlaga, ki homofobijo pojasnjuje kot usedlino stoletji dolgega pravnega, verskega in moralnega preganjanja homoseksualnosti. Ta pojasnitev je pravzaprav pasivna pozicija, ki temelji na ideji o časovnem kontinuitiranem oddaljevanju od homofobije, neprestanem napredovanju družbe k večji strpnosti in predvidevanju, da se bodo stvari uredile same po sebi.
- Drugi tip pojasnitve opozarja, da se homofobija vedno znova vzpostavlja in da ni zgolj odsev nekih preteklih odnosov do homoseksualnosti. Homofobija je moderen fenomen, ki se ohranja zaradi moške dominacije (spolne vloge, neenakost med spoloma), potrebe po politični diskvalifikaciji sovražnikov (stigma, nacionalizem) ali zaradi sproščanja agresije, ki je usmerjena v marginalizirane družbene skupine (nasilje). Ta tip pojasnitve homofobije, ki je po svoji naravi socialno-psihološki, je v sodobni znanstveni literaturi najpogostejši in se pogosto navezuje na klasično funkcionalistično razumevanje homofobije. Izhaja iz predpostavke, da je homoseksualnost že stigmatizirana in da so homoseksualci že definirani kot tarče izključevanja. V tem smislu drugi tip razlage vključuje prvega, saj naj bi bila stigmatizacija homoseksualnosti posledica preteklega razumevanja homoseksualnosti.

- Tretji tip pojasnitve, tako kot prvi išče vzroke v preteklosti, vendar ga pri tem zanimajo globlji, strukturni razlogi, ki jih lahko razkrije genealoška raziskava sodobne subjektivitete. Gre za vprašanje starodavnih elementov oziroma nastavkov za homofobijo v tem, kako je določena subjektiviteta skonstruirana in kako smo postali to, kar smo. Ta tip pojasnitve posega v tiste vidike, ki so stigmatizacijo homoseksualnosti v zgodovini šele omogočili in še vedno delujejo in vzpostavljajo nove oblike homofobije.

Groneberg poudarja, da nas mora zanimati predvsem konstrukcija moške subjektivitete, saj se zdi, da je v tej konstrukciji največ homofobičnih nastavkov. Subjektiviteta - to, kar na primer pomeni biti moški - ni naravno dano, niti ni zgolj oblikovano v določenem družbenem in političnem kontekstu, pač pa v tej konstrukciji lahko iščemo globoko zakoreninjene kulturne determinante, ki so preko mitologije opisovale in konstruirale moškega in žensko (Kuhar et al. 2011: 26-27).

Klasična analiza je funkcionalistična, njen avtor je Gregory Herek, ki govori o heteroseksizmu, saj homofobijo razume kot prepletajočo se z ideologijami seksualnosti in spola. Heteroseksizem razume kot ideološki sistem, ki zanika in stigmatizira vse, kar je neheteroseksualno, vključujoč vedenje, identiteto, skupnost. Loči med kulturnim heteroseksizmom in psihološkim heteroseksizmom. Kulturni heteroseksizem predstavlja kot institucionalizirano obliko diskvalifikacije seksualnosti, ki ni heteroseksualna, psihološki heteroseksizem pomeni internalizacijo heteroseksualnih norm kot ideologije, ki se na individualni ravni izraža v obliki homofobičnega predsodka. Sodobna queerovska teorija oba koncepta združuje v novem: govori o heteronormativnosti kot organizirajočem principu slehernega vidika družbenega življenja, tudi tistih, ki na prvi pogled s seksualnostjo nimajo nobenih povezav (Kuhar et al. 2011: 27).

Herek loči med tremi osnovnimi funkcijami, ki jih opravljajo homofobična občutja, reakcije in vedenje:

1. Izkustvena funkcija je tista, ki osmišlja pretekle izkušnje z geji in lezbijkami in uravnava nadaljnje vedenje. Če so bile pretekle izkušnje pozitivne, posamezniki na osnovi tega pozitivno izkušnjo generalizirajo in zato v odnosu do gejev in lezbijk ne izražajo negativnih stališč. V obratnem primeru negativne izkušnje zgolj utrjujejo stereotip in negativen odnos do homoseksualnosti. Izkustvena funkcija je kot že pove njeno ime, edina, ki temelji na izkušnji (Kuhar et al. 2011: 27-28).

2. Izražanje homofobičnih stališč deluje kot simbolna funkcija v pomenu utrjevanja posameznikove samopodobe. Herek ugotavlja, da je ta funkcija homofobije najpogosteje prisotna. Posameznikova samopodoba se v kontekstu homofobije utrjuje na dva možna načina: prek izražanja in utrjevanja vrednot, ki so v središču posameznikovega razumevanja samega sebe in prek izražanja stališč, za katere posameznik dobi podporo znotraj družine, prijateljskega kroga ali širše družbe. V prvem primeru Herek govori o vrednotno-ekspresivni funkciji (na primer izražanje homofobičnih stališč kot oblike utrjevanja religioznih prepričanj in vrednot), v drugem primeru pa o družbeno-ekspresivni funkciji, ki se na primer kaže v fizičnih napadih na homoseksualce. Nasilje nad geji in lezbijkami je pogosto oblika dokazovanja posameznikovega statusa znotraj mladostniških skupin in celotne skupine v določeni skupnosti (Kuhar et al. 2011: 28).

Wayne D. Myslik pravi, da posamezniki svojo vdanost družbenospolnim vlogam dokazujejo tako, da se znašajo nad marginaliziranimi skupinami, ki jih je družba identificirala kot sprejemljive žrtve. Nasilje nad homoseksualci ni le izraz posameznikove nestrpnosti, temveč posledica družbene nestrpnosti in kulturnega heteroseksizma, ki dovoljuje tovrstna dejanja, njihove posledice pa bistveno blaži. To pomeni, da homoseksualci niso zgolj sprejemljive žrtve, temveč so pogosto percipirani kot lahke tarče, z napadom, na katero vrstniki pred drugimi in samim seboj dokazujejo in konstituirajo svojo pravo moškost (Kuhar et al. 2011: 28).

Kaufman v razpravi o moškosti, družbeno-ekspresivno funkcijo homofobije tematizira kot kontradiktorno izkustvo moči hegemonске moškosti. Tovrstno izkustvo povzroča distinkcija med moškim spolom in atributi, ki so mu pripisani, ter dejanskimi možnostmi ustrežanja tovrstnim pričakovanjem. V poskusu ustrežanja družbeni definiciji moškosti, moški zatire vrsto emocij, svojih potreb in potencialov, ker je vse to razumljeno kot nekonsistentno s kulturnim ustoličenjem hegemonске moškosti. Emocije in potrebe niso preprosto izbrisane iz njegovega življenja, temveč so potisnjene v stran, zatrite in kot take neizražene. Ironija je v tem, da moški z zatiranjem čustev postane še bolj čustveno odvisen, ker s tem izgublja možnost poskrbeti zase. V tem razcepu se skriva dvoreznost moči, ki je pripisana moškim; tako imenovano moško bolečino povzroča razkorak med

družbeno močjo, ki jo imajo moški kot skupina in individualnim občutjem moči, ki je za številne moške nično, čeprav menijo, da jim moč pripada (na primer moški, ki se počuti nemočnega pretepa svojo ženo).

Moški na moško bolečino, na dvoreznost izkušnje moči, reagirajo v dveh smereh: bolečino preusmerjajo na druge, ki so z njihovega stališča manj pomembni in jih dojemajo kot manj močne, ali bolečino preusmerijo navznoter. Iz tovrstnih izkušenj po Kaufmanovem mnenju izhaja velikanski strah, ki se v družbi izraža kot homofobija (Kuhar et al. 2011: 29).

3. Tretja defenzivna funkcija homofobije pomeni redukcijo nelagodnosti in anksioznosti, ki jo homoseksualnost lahko sproži. Anksioznost je pogosto povezana s posameznikovo konfliktno pozicijo glede lastnega seksualnega ali spolnega statusa. Funkcija obrambe tako projicira lastne nezaželene lastnosti na skupino homoseksualcev, na ta način posamezniki simbolično obračunajo z nesprejemljivimi vidiki samih sebe (Kuhar et al. 2011: 30).

Groneberg meni, da potlačitev občutij na koncu dejansko uniči željo (homoerotično željo), saj se ta oblikuje v averzijo ali sovraštvo, pri čemer posameznik ne prepozna, da je tisto, kar sovraži, lasten strah pred homoerotičnimi občutji. To sovraštvo je nato projicirano na nekoga, ki pri posamezniku dejansko ali samo potencialno sproža tovrstna občutja (Kuhar et al. 2011: 30).

Lešnik meni, da ne drži, da ljudem, ki na tak način (agresivno) zavračajo homoseksualnost, te seksualnosti niso všeč, niso pač njihov *cup of tea*, oziroma preveč so jim všeč. Homoseksualnost, ki jo zavračajo, sestavljajo njihovi lastni, a nesprejemljivi pasivni vzgibi (Kuhar et al. 2011: 30).

Herek svojo funkcionalistično razpravo o homofobiji zaključuje z ugotovitvijo, da se je s homofobijo najbolje in najučinkovitejše spopasti, če v obzir vzamemo primarno psihološko funkcijo, ki ji homofobija služi. Čeprav je psihološki in psihoanalitični pristop k analizi homofobije pomemben, nekateri ob tem opozarjajo na nevarnost, da psihologizacija problematike vprašanje nasilja nad homoseksualci depolitizira. Za konstitucijo homofoba kot pacienta se skriva strukturno,

ekonomsko, institucionalno nasilje in represija, ki iz ozke psihološke slike lahko kaj hitro odpadejo (Kuhar et al. 2011: 30).

Rothblum in Blum menita, da je problem izraza homofobija v tem, da problematiko omeji na vprašanje fobije kot individualnega pojava, pri tem v ozadje potisne širše družbene implikacije, kot je na primer diskriminacija. Menita, da je zato bolj smiselno govoriti o heteroseksizmu kot obliki diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti (Kuhar et al. 2011: 30).

Kitzigner poudarja, da je psihologija v primeru homofobije sistematično zamenjala politične razlage (homofobija kot strukturno in institucionalno zatiranje) z osebnim. Bolnega homoseksualca je nadomestila z bolnim homofobom in tako vprašanje prenesla iz politične v psihološko areno. Premik od klasificiranja homoseksualcev h klasificiranju homofobov predstavlja manjšo grožnjo, kot poskus videti problem v politični perspektivi. Vendar se je prav psihologija pogosto otepala termina homofobija, češ da tisto, kar označuje, ne zadostuje klasičnim kliničnim kriterijem, s katerimi je opredeljena fobija. Zaradi tega ni moč opravičiti antihomofobičnega vedenja, tako verbalnega ali fizičnega nasilja, kot nečesa, kar naj bi bilo izven posameznikove zmožnosti nadzora (Kuhar et al. 2011: 30).

Wickberg ugotavlja, da je homofobična oseba pravzaprav ena od inkarnacij Adornove avtoritarne osebe, saj je vrsta raziskav v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pokazala na visoko korelacijo med homofobijo in avtoritarnostjo. Za homofoba so tako kot za avtoritarno osebnost značilni neracionalni strah pred drugačnostjo, ozkosrčna in fanatična stališča ter stremljenje k tradiciji (Kuhar et al. 2011: 31).

1.6.2 Strategije spopadanja s homofobijo

Pri strategijah upravljanja s homofobijo govorimo o petih idealnotipskih strategijah, ki se jih geji in lezbijke poslužujejo v vsakdanjem življenju: samocenzura, sezibilizacija, resignacija, akomodacija in kompenzacija. Strategije se med seboj v različnih življenjskih situacijah prekrivajo oziroma se jih posamezniki poslužujejo istočasno. Izbor strategije je v večini primerov povezan s stopnjo razkritosti. Homoseksualnost je v današnji družbi še

vedno pogostokrat razumljena kot deviantna in jo zato mnogi geji in lezbijke dojemajo kot stigmo, ta pa je po svoji naravi dvoumna in nejasna (Kuhar et al. 2011: 91).

Goffman meni, da je njen največji paradoks ta, da so njene posledice za stigmatiziranega posameznika ali skupino hkrati dehumanizirajoče in inspiracijske. Stigma je položaj posameznika, ki je izključen iz popolnega družbenega sprejetja. To pomeni, da ima stigmatizirana oseba lastnost, ki se zdi izredno škodljiva oziroma je na slabem glasu in se zato na nosilca stigme gleda kot na manjvrednega človeka, polčloveka. Strategije soočanja s homofobijo zato razumemo kot načine upravljanja z določeno stigmo. Goffman omenja štiri tipične odzive stigmatiziranih oseb na svojo stigmo:

- Popravilo, v tem primeru poskuša posameznik popraviti tisto, za kar misli, da je objektivni razlog njegove, oziroma njene stigme (na primer odstranitev telesne posebnosti s plastično operacijo).
- Kompenzacija (posredno popravilo) pomeni obliko posrednega popravila svoje stigme. Posameznik vnaša dodatne napore v to, da opravlja stvari, ki jih zaradi stigme praviloma ne more opravljati (na primer slepi se nauči smučanja).
- Prekinitev z realnostjo, pravzaprav pomeni reinterpretacijo svoje stigme, posameznik se oprime nekonvencionalne interpretacije (v nasprotju s stigmatizirajočo), ki razlogu za stigmo pripisuje drugačno vrednost.
- Osamitev, kot oblika upravljanja s stigmo pomeni pobeg iz realnosti vsakdanjega življenja, kjer se posamezniku ni potrebno soočati s stigmo.

Čeprav strategije upravljanja s stigmo, nekoliko presegajo opisane štiri tipične odzive stigmatiziranih oseb, kot jih navaja Goffman, trdimo lahko, da samocenzura, sezibilizacija in akomodacija sodita v prvo Goffmanovo kategorijo, kompenzacija v drugo in resignacija v četrto (Kuhar et al. 2011: 92).

1.6.2.1 Samocenzura

Samocenzuro v analitičnem smislu razdelimo na prostovoljno in prisilno samocenzuro. Osnovna razlika med njima je v subjektu, ki spodbudi k samocenzuri. V primeru prostovoljne samocenzure prihaja pobuda od istospolno usmerjenega posameznika (si jo

sam vsili), v primeru prisilne samocenzure pa prihaja pobuda od drugega (je vsiljena). Čeprav se omenjena analitična distinkcija zdi smiselna, je vendarle potrebno poudariti, da je tudi prostovoljno samocenzuro možno izvesti na prisilni samocenzuri, saj ta določi, koga stigmatizira, posameznik le ponotranji to pozicijo (Kuhar et al. 2011: 92).

Do prisilne samocenzure kot strategije soočanja s homofobijo najpogosteje prihaja po razkritju. Lahko bi rekli, da gre za nekakšen dogovorni molk o homoseksualnosti. Zdi se, kot da posameznikova spolna usmerjenost v določenih okoljih postane ob razkritju tabu tema, o kateri se ne razpravlja in se je ne odpira. Tovrstna samocenzura pomeni ponovni vstop v klozet. V tovrstni samocenzuri igrajo veliko vlogo razmerja moči. Lahko opazimo, da starši v družinskem okolju govor o homoseksualnosti po razkritju mladostnikove spolne usmerjenosti pogostokrat regulirajo. Starši tako rekoč prisilijo mladostnika v molk o homoseksualnosti in to postane nekakšna družinska skrivnost, o kateri se ne pogovarjajo. V nekaterih primerih se tišina o homoseksualnosti ohranja še dolgo po razkritju, kar lahko posamezniki doživljajo kot obliko nasilja, v katero so bili s samocenzuro prisiljeni (Kuhar et al. 2011: 93).

1.6.2.2 Senzibilizacija

Druga pomembna strategija soočanja s homofobijo je senzibilizacija oziroma informiranje javnosti o homoseksualnosti. Predsodki do istospolno usmerjenih primarno izvirajo iz (ne)informiranosti in nevednosti. Geji in lezbijke menijo, da je pomembna oblika senzibilizacije že razkritje pred prijatelji, starši in širšo javnostjo. Pogosto se pogledi na homoseksualnost med njihovimi prijatelji in sorodniki po razkritju spremenijo in to je predvsem na podlagi informacij o homoseksualnosti, ki so jim jih geji in lezbijke sami posredovali (Kuhar et al. 2011: 94).

1.6.2.3 Resignacija

Tretja oblika soočanja s homofobijo je resignacija oziroma umik iz situacij, ki jih posamezniki doživljajo kot homofobne. Resignacija kot strategija upravljanja s homofobijo ne označuje nujno delovanja, ki ni proaktivno. Umik iz homofobične situacije je zagotovo proaktivno delovanje v smislu lastne zaščite in pravzaprav predstavlja strategijo aktivnega upravljanja s stigmo. Ker se posameznik vda v usodo, da obstoječe situacije ne more spremeniti in se zato raje izključi iz nje, ta strategija spada pod resignacijo (Kuhar et al. 2011: 94-95).

1.6.2.4 Akomodacija

Z akomodacijo mislimo na različne načine upravljanja s spolno usmerjenostjo posameznikov in posameznic v različnih življenjskih situacijah. Nekateri geji in lezbijke so v nekaterih okoljih razkriti, v drugih pa ne, kar močno determinira njihov način vedenja v teh situacijah. Običajno javni prostor zahteva določeno, posebno vrsto obnašanja, kar pomeni, da svoje vedenje akomodirajo tako, da se v javnosti ali javnih prostorih ne izpostavljajo. Tovrstna mimikrija je potrebna, saj naj bi bil vsak znak homoseksualnosti v heteronormativnem javnem prostoru pospremljen s potencialno grožnjo nasilja. To pomeni, da je homoseksualnost sprejemljiva, če se ukaluplja v heteronormativno matrico tako, da je ne spreminja in je ne ogorža (Kuhar 2011: 95).

1.6.2.5 Kompenzacija

Kompenzacija pomeni, da morajo posamezniki zaradi svoje spolne usmerjenosti biti bistveno uspešnejši v vseh segmentih življenja, da dosežejo enake cilje kot heteroseksualci. Nekateri svojo homoseksualnost doživljajo kot manjko (ali sprejmejo družbeno vsiljeno percepcijo, da je homoseksualnost inferiorna spolna usmerjenost) in zato poskušajo biti uspešnejši na drugih področjih svojega življenja, saj naj bi bili na ta način družbeno sprejeti (Kuhar 2011: 96).

2 OPREDELITEV PROBLEMA

O temi diplomskega dela sem veliko razmišljala, idej je bilo ogromno, ker sem se resnično želela poglobiti v nalogo z veseljem, sem razmišljala, da izberem področje, ki mi je dokaj tuje, da bom sproti odkrivala nove in nove teorije, koncepte in tako je tudi bilo pri moji temi o homoseksualnosti. Tema mi je dokaj tuja, ker se nisem nikoli prav posebej poglobljala v teorije na tem področju, osebno poznam nekaj lezbijk in gejev in vedno so mi bili zanimivi.

Geji in lezbijke razkrivajo več o nestrpnosti kot večina drugih manjšin, ker so socializirani kot običajni člani družbe in starši za njihovo usmerjenost večinoma izvejo, ko ti odrastejo. Večina se v vseh pogledih razen v homoseksualni usmerjenosti v ničemer ne razlikuje od drugih ljudi, zato je kakršnakoli nestrpnost do njih povsem neupravičena. Glavni problem nestrpnosti do gejev in lezbijk, vidim v prepričanju družbe o heteroseksualnih ideoloških načelih in odstopanje od večine, ki je heteroseksualno usmerjena, je glavni razlog za neodobravanje homoseksualnosti. Cilj moje raziskave je bilo ugotoviti, kakšne so psihosocialne posledice razkritja istospolne usmerjenosti, kako poteka proces dojemanja in razkritja istospolne usmerjenosti in kakšni so odzivi ožjega in širšega socialnega okolja.

Moja raziskovalna vprašanja so:

- Leta, pri katerih nekdo začuti, da je istospolno usmerjen in kakšne občutke doživlja ob tem?
- Koliko let je preteklo od domneve, da je nekdo istospolno usmerjen, pa do tega, da to dejansko sprejme?
- Prvo razkritje homoseksualne usmerjenosti in odzivi okolice?
- Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno in v kakšni obliki se je izražal stres?
- Oblike izražanja homofobije in občutki, ki ste jih doživljali ob tem?
- Področja, na katerih imajo istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo in homofobijo?
- Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo opravila, je kvalitativna, saj sem o problemu, ki sem ga raziskovala, zbrala besedne opise. Raziskava je empirična, ker sem s pomočjo metod spraševanja in uporabe sekundarnega gradiva, ki se nanaša na raziskovani problem zbrala in analizirala izkustveno gradivo. Podatke sem obdelala kvalitativno, to pomeni, da so vrednosti spremenljivk navedene z besedami (Mesec 1997: 37).

Moj namen je bil ugotoviti probleme pri soočanju gejev in lezbijk z lastno spolno usmerjenostjo, odziv okolice na njihovo spolno usmerjenost, njihove izkušnje s homofobijo in vpliv le-te na njihovo duševno zdravje. V svoji raziskavi sem se omejila na manjše število primerov in zato svojih ugotovitev ne morem posplošiti na celotno populacijo.

3.2 Opredelitev ključnih pojmov

- **Istospolna usmerjenost ali homoseksualnost:** posameznika se označi za homoseksualnega na podlagi spola izbranega spolnega ali ljubezenskega partnerja (partnerjev). Če je partnerjev spol izključno (ali skoraj izključno) enak spolu posameznika, je posameznik homoseksualen. V vsakdanjih okoliščinah se priporoča uporaba izraza lezbijka in gej namesto homoseksualci. Izraza lezbijka in gej sta nevtralna in pozitivna, s poudarkom na identiteti in ne na seksualnosti (Magić, Swierszcz 2012: 28).
- Posameznik je **heteroseksualen**, če je posameznikov spol nasproten od spola izbranega spolnega ali ljubezenskega partnerja (Magić, Swierszcz 2012: 28).
- **Razkritje ali outiranje:** je proces odkrivanja, razkrivanja in priznanja identitete posameznika ali posameznice kot lezbijke, geja, biseksualca/ke ali transspolne osebe tako samemu sebi, kot tudi ožjemu in širšemu okolju. Razkritje se lahko zgodi tudi proti volji posameznika in posameznice. V tem primeru je razkritje neželeno in je oblika psihološkega nasilja (Magić, Swierszcz 2012: 28).

- **Nerazkritost ali zaklozetiranost** je izraz, s katerim opisujemo situacijo, v kateri se je oseba odločila, da ne bo odkrita glede svoje spolne usmerjenosti ali spolne identitete (Magić, Swierszcz 2012: 28).
- **Homofobija** je predsodek, iracionalen strah ali sovraštvo do lezbijk, gejev, biseksualnih in transspolnih oseb, ki se izraža skozi strah, sovraštvo in nestrpnost. Pojavi se v obliki verbalnega ali fizičnega nasilja in diskriminacije (Magić, Swierszcz 2012: 31).

3.3 Merski instrumenti in viri podatkov

Merski instrument, ki sem ga pri raziskavi uporabila, je polstrikturiran intervju. Za intervju sem si pripravila več glavnih vprašanj vnaprej, ki se nanašajo na raziskovani problem. Ta vrsta intervjuja pušča odprto možnost oblikovanja novih, dodatnih vprašanj vprašanemu. Vsem vprašancem sem zastavljala ista vprašanja, na enak način v istem vrstnem redu z vnaprej predvidenimi možnimi odstopanji od predvidenih formulacij in vrstnega reda. Prva dva intervjuja sem zapisovala in jih takoj po pogovoru dobesedno prepisala. Ker sem pri prvih dveh intervjujih ugotovila, da se med zapisovanjem veliko pomembnih izjav izpusti, sem vse nadaljnje intervjuje snemala in jih potem dobesedno prepisala. Intervjuji so se od vprašanca do vprašanca razlikovali po dolžini trajanja.

3.4 Populacija in vzorčenje

Populacijo raziskave predstavljajo geji in lezbijke v Sloveniji, kateri so bili pripravljeni sodelovati pri moji raziskavi. Vzorčenje je potekalo po sistemu snežne kepe, kar pomeni, da vzorčenje usmerjajo intervjuvanci. Coleman (1958) je prvič predstavil tak princip vzorčenja in ga poimenoval Snowball sampling. Po tem sistemu se intervjuvance izbira iz prijateljske mreže obstoječih vzorčnih oseb. Raziskovalec izbere manjše število »semen«, ki so prve osebe, ki so zajete v raziskavo. Proces se nadaljuje, dokler raziskovalec ne doseže želene velikosti vzorca (Salganik, Heckathorn 2003: 194-239). Intervjuvance sem pridobila preko socialnih omrežji, na Mavričnem forumu sem objavila povabilo k sodelovanju, Društvo DIH mi ga je objavil na svoji internetni strani in Facebook profilu. Intervjuvanci so mi poslali elektronsko sporočilo, da želijo sodelovati pri raziskavi in potem smo se dogovorili za srečanje.

3.5 Zbiranje podatkov

Zbrane podatke sem pridobila z intervjuvanjem. Od 8. 6. 2016 do 28. 6. 2016 sem opravila 10 intervjujev s šestimi geji in petimi lezbijkami, starost se je gibala od 19 do 45 let. Z vsemi intervjuvanci sem se srečala v Ljubljani, kjer se večina od njih izobražuje, živi, ali ima službo na tem območju. En intervju je potekal v mojem domu, dva intervjuja sta potekala pri lezbičnem paru doma, ostale intervjuje sem opravila v mirnem lokalu. Prva dva intervjuja sem samo zapisovala in ker je bilo to zelo zahtevno, sem se odločila, da ostale intervjuje posnamem. Vsi intervjuvanci so se strinjali s snemanjem intervjuja. Pogovori so trajali različno dolgo, od dvajset minut pa do dve uri.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1 Analiza podatkov

Interpretacija podatkov o pomenu razkritja istospolno usmerjenih posameznikov temelji na večfaznem pristopu kvalitativne vsebinske analize. Kvalitativno vsebinsko analizo sem izvedla na način, da sem proces analize zbranega empiričnega gradiva delila v šest temeljnih korakov: (1) urejanje gradiva, (2) določitev enot kodiranja, (3) odprto kodiranje, (4) izbor in definiranje relevantnih pojmov in kategorij, (5) odnosno kodiranje in (6) oblikovanje končne teoretične formulacije (Mesec 1998: 75). Poglavitni cilj kvalitativne vsebinske analize je bilo oblikovanje konceptov in eksplanacij, to je, utemeljene teoretične formulacije oziroma interpretacije podatkov, ki se berejo kot pripoved o pomenu razkritja istospolne usmerjenosti desetih posameznikov-intervjuvancev, ki so sodelovali v raziskavi pričujoče naloge. V interpretacijo podatkov sem vključila tudi mnenja ali izkušnje intervjuvancev glede obdobja dojemanja istospolne usmerjenosti in (samo)sprejemanja le-tega ter vpliv, ki ga ima (ne)posredno okolje na duševno zdravje istospolno usmerjenih intervjuvancev.

Mojo interpretacijo podatkov o pomenu razkritja istospolne usmerjenosti intervjuvancev tvorijo trije temeljni elementi: pojmi¹, kategorije² in sodbe³ ali trditve. V določenih delih sem utemeljeno teorijo podkrepila s citati intervjuvancev, ki so v kodirni tabeli označeni z rumeno barvo. Citatov sem se posluževala v primerih, ko sem želela dodatno podkrepiti svoje ugotovitve ali sodbe. Interpretacijo podatkov sem oblikovala tako, da sem pojme in kategorije, oblikovane v procesu kvalitativne vsebinske analize (Priloga 3-kodirna tabela) povezala med seboj in odnose med njimi prikazala znotraj sheme-(miselnega vzorca) ali paradigmatkega modela (Priloga 4-model). Gre za postopek pri kvalitativni vsebinski analizi, ki ga Glaser in Strauss (1967) imenujeta »selektivno kodiranje« in v katerem se ključne kategorije primerjajo med seboj in se jih razporedi v domnevne odnose.

Selektivno kodiranje je bilo sinhronizirano z raziskovalnimi vprašanji in interpretacijo le-teh. Utemeljitevna teorija je bila podana na osnovi pripovedovanj/intervjuvanj istospolno

¹ Osnovna enota analize so pojmi; iz njih je zgrajena teorija in ne iz podatkov samih po sebi (Mesec 1998: 74).

² Kategorije so na višji ravni in bolj abstraktne kot pojmi, ki jih predstavljajo. Ustvarimo jih v istem analitičnem procesu, v katerem primerjamo podobnosti in razlike, kot pri oblikovanju pojmov na nižjih ravneh. Kategorije so »vogelni kamni« nastajajoče teorije. So sredstvo, s katerim lahko teorijo povežemo (Strauss in Corbinova 1990: 7 v Mesec 1998: 74).

³ Sodbe trdijo o posplošenih odnosih med določeno kategorijo in njenimi pojmi in med različnimi kategorijami (Mesec 1998: 75).

usmerjenih posameznikov. Raziskovalna vprašanja, ki so v paradigmatskem modelu označena z oznako RV, so se nanašala na proučevanje: (1) proces dojemanja istospolne usmerjenosti s poudarkom na starostnem obdobju in čustvenem stanju intervjuvanca (1RV, 3RV); (2) načina (samo)sprejemanja istospolne usmerjenosti (2RV); (3) pomen prvega razkritja istospolne usmerjenosti (4RV) in (4) ocena stresnosti obdobja pred prvim razkritjem (5RV). Interpretacija podatkov se s prelomno točko, to je razkritje istospolne usmerjenosti, nadaljuje z osvetlitvijo soočanja intervjuvancev z oblikami družbene diskriminacije (7RV, 8RV) ter vzroki zanjo (6RV). Ne nazadnje se interpretacija podatkov osredotoča tudi na psihosocialne posledice razkritja spolne usmerjenosti (9-12RV). Glede na oblikovana raziskovalna vprašanja se mi interpretacija podatkov zaokroža na tri ključne vsebinske sklope, to so: obdobje pred razkritjem, razkritje in psihosocialne posledice razkritja spolne usmerjenosti.

V paradigmatskem modelu so raziskovalna vprašanja označena z oranžnimi kvadrati. Gre za kategorije prvega nivoja. Odnose med kategorijami prvega nivoja povezujejo puščice prvega nivoja, ki so označene z oranžno barvo. V določenih primerih so temeljni vsebinski sklopi povezani s kategorijami v modrih kvadratih in modrimi puščicami. Kvadrati, ki so obarvani modro, predstavljajo kategorije drugega nivoja. To pomeni, da gre za kategorije, s katerimi neposredno odgovarjam na raziskovalna vprašanja in s tem posledično tudi najbolj eksplicitno pojasnjujem raziskovalni problem. Kategorije v tretjem nivoju so kategorije, ki so v paradigmatskem modelu obarvane s sivo barvo. S temi kategorijami pojasnjujem odnose znotraj posameznih kategorij drugega nivoja kot tudi odnose med njimi. S kategorijami tretjega nivoja navadno neposredno ne pojasnjujem oziroma osvetljujem raziskovalnega problema. Kategorije tretjega nivoja so najbolj oddaljene od raziskovalnega problema, vendar z njihovo vključenostjo v paradigmatski model pridobivam celostno in poglobljeno razumevanje proučevanega problema. So najbolj subtilni elementi za razumevanje dinamike raziskovalnega problema. Povezave med kategorijami drugega nivoja so prikazane z modrimi puščicami in kategorije tretjega nivoja s sivimi puščicami.

4.2 Proces dojemanja istospolne usmerjenosti (1RV in 3RV)

Intervjuvanci proces dojemanja spolne usmerjenosti umeščajo bodisi v obdobje zaključevanja osnovnošolskega izobraževanja bodisi v dvajseta ali trideseta leta. Pri tem osem intervjuvancev s težavo identificira specifičen (»aha«) trenutek dojemanja istospolne

usmerjenosti, saj je bilo dojemanje spolne usmerjenosti večleten proces. V tem večletnem obdobju so se intervjuvanci soočali s spoznanjem, da so »drugačni kot drugi«. Trije intervjuvanci so v procesu dojemanja oziroma (samo)spoznavanja spolne usmerjenosti skušali spolne vzgibe zanikati ali jih (celo) zatirati. Zanikanje ali zatiranje spolnih nagnjenj je intervjuvanec (Andrej) »potlačil« s pretvarjanjem/igranjem, da je heteroseksualno usmerjen moški in je zato bil v heteroseksualnih razmerjih do dvajsetih let. Drugi intervjuvanec je istospolne vzgibe potlačil na način, da je *»počel vse, da bi zaposlil svoj um in ga odvrnil od tega, da me privlačijo moški. Delal sem faks, imel tri službe, imel v varstvu dva otroka mamine sestrčne /.../«* (Gašper). Potlačitev oziroma zanikanje spolne usmerjenosti tretji intervjuvanec opiše: *»prvi občutki so bili zanikanje, predvsem prepričanje, da je mogoče to del v meni, ki ga jaz lahko še malo ignoriram, potem sem s časoma ugotovil, da je to malo močnejše od mene, da se jaz proti temu ne morem zares borit«* (Anže).

Vsi intervjuvanci obdobje dojemanja in spoznavanja lastne spolne usmerjenosti povezujejo z anksioznimi čustvenimi stanji. V tem obdobju sta se dve intervjuvanki spopadali z občutki osamljenosti in strahu, ki so izhajali iz prepričanja izjemnosti primera. Intervjuvanki sta menili, da *»sem edina na svetu«* (Andreja) oziroma, da *»ni nikogar nikjer, saj nisem nikoli prej razmišljala ali koga zares poznala, da bi mi povedal, da je istospolno usmerjen«* (Ana). V času dojemanja lastne spolne usmeritve je občutek strahu pri intervjuvanki (Vandi) izhajal iz prepričanja, da bo celotno življenje prisiljena v prekrivanje spolne usmerjenosti, saj si ni mogla zamišljati možnosti razkritja istospolne usmerjenosti in odkritega (intimnega) življenja skladnega s tem. Intervjuvanec kot negativna čustvena stanja omenja tudi sram pred samim sabo in negotovost prihodnosti, ker *»ne veš, kam te bo to pripeljalo, kako boš živel«* (Aleksander). Dva intervjuvanca sta v obdobju dojemanja spolne usmeritve anksiozna čustvena stanja intenzivneje doživljala zaradi vpetosti v konservativno okolje. Konservativno okolje pri tem povezujeta s krščanskimi vrednotami in (popolnim) umanjkanjem odkritih pogovorov glede intimnih odnosov med posamezniki. Intervjuvanec pomanjkanje pogovorov z bližjimi (družinskimi člani) pojasni, da *»se o določenih tematikah pač ne pogovarjaš in iz tega vidika mi je bilo res neprijetno, ker se nikoli nismo pogovarjali/.../nikoli nismo imeli nekega konkretnega pogovora o seksu«* (Anže).

Večina intervjuvancev se v obdobju dojemanja ali spoznavanja lastne spolne usmerjenosti opisuje kot nepristne oziroma nenaravne ali narejene, saj niso vedeli, na kakšen način naj

se obnašajo do posameznikov v njihovi neposredni okolici. Nepristnost obnašanja je izhajala iz želje intervjuvanca, da bi ugajal drugim.

Le dva intervjuvanca obdobje dojemanja in spoznavanja spolne usmerjenosti ne povezujeta z negativnimi čustvenimi stanji. Pri tem povesta, da sta lastno spolno usmerjenost sprejela kot naravno in brez večjih čustvenih pretresov.

4.3 Proces (samo)sprejemanja (2RV) in razkritja (4RV)

Glede na izpovedi osmih intervjuvancev ugotavljam, da je bil, tako kot je bil dolgotrajen njihov proces dojemanja, dolgotrajen tudi proces (samo)sprejemanja istospolne usmerjenosti. Večina intervjuvancev omenja, da je njihov proces (samo)sprejemanja trajal od dve do štiri ali (celo) deset let. Po oceni intervjuvancev so spolno usmerjenost popolnoma sprejeli (pozno) v dvajsetih ali tridesetih letih. Intervjuvanci nam razkrijejo, da so bile ključnega pomena v procesu (samo)sprejemanja intimne izkušnje intervjuvancev. Trije intervjuvanci so bili v heteroseksualnih razmerjih. Pri tem eden izmed intervjuvancev pomembnost heteroseksualnega razmerja na (samo)sprejemanje opiše: *»bil sem v zvezi s punco, s katero sva bila v zvezi 5 mesecev, bila je precej resna zveza, poznal sem že njene starše in oni so moje in ona je bila pri meni doma in tako, potem sem pa res doumel, da pač sem gej, saj sem že vedel, ampak takrat sem si res priznal/.../to me je pripeljalo do tega, da sem sam sebi priznal in ko sem sam sebi priznal, sem jo tudi pustil«* (Andrej). Po drugi strani je intervjuvanka dokončno (samo)sprejetje doživela ob istospolnih izkušnjah in le-to opiše: *»s punco, ki mi je povedala, da je zaljubljena vame se je tudi nekaj zgodilo, ampak, ko se je to zgodilo, je bilo zame tako kot eno razkritje, vav, to je to. Ker jaz sem ful neki s fanti poskušala pa sem čutila, da to ni to, da je nenehno bil nek upor. Sej so mi bili simpatični pa za pogovarjat, ampak neki je manjkal no, neki nisem bila jaz jaz. Potem, ko se je prvič s to punco zgodilo, sem čutila vav, res je to to, jaz sem to«* (Urška).

Skozi pričevanja intervjuvancev sem dognala, da je bil v njihovem življenju ključni trenutek razkritje, ali kot ta pomemben trenutek poimenujejo sami: *»comig out«* ali *»outiranje«*, spolne usmerjenosti družinskim članom in/ali prijateljem. Pri tem ugotavljam, da so nekateri intervjuvanci razkritje izvedli zelo hitro (v nekaj tednih) po (samo)sprejetju spolne usmerjenosti, spet drugi so se za razkritje odločili več let po (samo)sprejetju spolne usmerjenosti. Temu sledi spoznanje, da so k razkritju spolne usmerjenosti botrovale bodisi intimne izkušnje intervjuvancev bodisi želja po razkritju (že) obstoječe istospolne

partnerske zveze. Vsi intervjuvanci so spolno usmerjenosti prvo razkrili najboljšemu prijatelju.

Razkritje spolne usmerjenosti zelo podrobno opišejo trije intervjuvanci opišejo:

»najprej sem povedal eni prijateljici in je res ful dobro sprejela in potem naslednji dan sem pustil punco in njej povedal, tako da je bila punca druga oseba, ki sem ji povedal. Potem sem pa v istem tednu še ene parim frendom, za vikend sem šel domov in sem še staršem povedal« (Andrej)

Dosti kmalu sem to sprejela, dosti kmalu sem pol začela tudi coming out delati, v bistvu je bilo nekako to recipročno, vem, da sem povedala mojemu najboljšemu prijatelju in čez ta proces ko sem njemu začela govorit, sem tudi sebe začela sprejemati in dosti hitro ugotovila, da je to čist v redu, da se pač nimam kaj sekirat zaradi tega, da v bistvu je vseeno kaj bodo drugi rekli, nisem slab človek, prvo razkritje je bilo mogoče kakšno leto po sprejetju« (Andreja)

»S sošolcem iz gimnazije sva se skupaj vpisala na strojni faks, smer letalstvo. Na eni žurki sva bila potem skupaj in on je bil spet v bedu in ko sva se pogovarjala, mi je rekel: »daj Gašper, povej katera pa je ta stvar, ki tebe mori« in takrat sem se mu razkril. Bil je edini, ki je to takrat vedel. Sčasoma sem povedal še komu in še komu in počasi so vedeli vsi prijatelji. In ko sem ugotovil, da imam dosti prijateljev, ki me sprejemajo sem se odločil, da to še enkrat povem svoji družini in tudi širši družini« (Gašper).

Razkritje spolne usmerjenosti najbližjemu prijatelju je bila pri vseh intervjuvancih dobro sprejeta in pozitivni odzivi prijateljev so intervjuvance opogumili, da so z razkrivanjem spolne usmeritve nadaljevali v družinskem krogu in med vrstniki/prijatelji. Osem intervjuvancev ugotavlja, da so družinski člani (starši in/ali sorojenci) njihovo razkritje istospolne usmerjenosti dobro sprejeli. Vendar pri tem zaznavam različne oblike sprejemanja istospolne usmerjenosti s strani družinskih članov. Med vsemi intervjuvanci lahko izpostavim le en primer starševskega pristnega sprejemanja spolne usmeritve intervjuvanke. Gre za primer, ko je intervjuvanka razkrila spolno usmerjenost materi na način, da ji je zaupala obstoj istospolne veze. Mati se je na izpoved odzvala z željo, da spozna partnerko intervjuvanke. Prav tako se je mati intervjuvanke v času referendumu medijsko izpostavila in se v letu 2016 udeležila »Parade ponosa«. Sedem intervjuvancev je navedlo, da so njihovo spolno usmerjenost družinski člani sprejeli, vendar pri tem nekateri

omenjajo zadržanost ali načrtno izogibanje pogovoru o spolnem življenju/usmerjenosti s strani družinskih članov (staršev). Zdi se, da so spolno usmerjenost intervjuvancev njihovi družinski člani prekrito sprejeli. Neiskreno sprejetje spolne usmerjenosti se, po mojem mnenju in mnenju intervjuvancev, neposredno izkazuje z verbalno obliko homofobije (opazke in/ali žaljivke). Intervjuvanka navidezno sprejetje njene spolne usmerjenosti s strani staršev zaznava v pogovorih s sosedi ali sorodniki. Pri tem opiše primer: *»vsekakor čutim, da moja mama ni oseba, ki bi to brez problema sosedom povedala, ko jo sprašujejo, kdaj bo pa vaša kašnega pripeljala ali pa kdaj bo imela otroke. Ni tako da bi rekla, da imam punco, se potem ponavadi raje kaj izmisli«* (Urška).

Dva intervjuvanca sta bila ob razkritju spolne usmerjenosti, s strani staršev in sorodstva, deležna negativnega odziva. V prvem primeru je intervjuvanec (Gašper) družinskim članom spolno usmerjenost razkril dvakrat. V prvem poskusu razkritja spolne usmerjenosti je bil intervjuvanec deležen odzivov: *»oče je bil čisto šokiran in da tega ne bo zmogel, da je zanj kot očeta preveliko breme, kaj bi si mislila cela vas. Mama je bila žalostna, kaj bo za sabo potegnilo, v smislu nesprejemanja ostale družbe, AIDS-a, kako se bom v prihodnosti znašel kot gej. Brat je to sprejel še najmanj šokantno. Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu: saj bo minilo, da je to smo neka faza, sem to potlačil za dve leti/.../«* (Gašper). Drugo razkritje družini je sledilo dve leti kasneje: *»Sčasoma sem povedal še komu in še komu in počasi so vedeli vsi prijatelji. In ko sem ugotovil, da imam dosti prijateljev, ki me sprejemajo sem se odločil, da to še enkrat povem svoji družini in pa tudi širši družini/.../Ko sem se širši družini razkril, je še najbolje od vseh to sprejel stric, ki mi je med vožnjo v avtu rekel, da bi vse pedre sežgal. Babica je bila čist v šoku. Dedku, ki ga takrat ni bilo z nami na morju, tudi kasneje nisem hotel povedati, ampak to zaradi tega ker je bil šibkega zdravja, in se mi je zdelo, da je bolj starega kova človek, kasneje je tudi on preko ostalega sorodstva izvedel in je sprejel čist OK. Kot nadobuden pilot sem se zaposlil v firmi, v kateri je bil šef od mamine sestrčne mož in ko je on izvedel, da sem peder, je totalno ven padu. Organiziral je let v Nigerijo, da bi me peljal na ženske s tem prvinskim nagonom, ki naj bi me takrat spreobrile«* (Gašper).

Drugi primer negativnega odziva staršev na razkritje spolne usmerjenosti intervjuvanke, leta opiše: *»mama je mela močno negativno reakcijo, je začela močno jokati in da bova šli k psihologu in sem rekla, da lahko greva, nisem imela pa namena očetu povedat. Pri mami sem nekako že vedla tekom odraščanja, ko so bile neke te tematike po televiziji, pa sem čutila da ima bolj toleranco do tega in tudi ko smo bili majhni pa so se eni otroci*

naslavljali s peder pa buzi, je ona zmeraj rekla, tako se pa ne govori grdo in se mi je zmeri zdelo zelo dobro, da ima toleranco. In sem si rekla, da bo tudi pri meni sprejela oziroma bo tista ki bo to najbolj sprejela, ampak vseeno je bila v solzah, da greva midve k psihologu. Ko je pa mama očetu povedala, je bila pa zelo negativna reakcija z njegove strani, k on je pa mislil, da meni nekdo malo možgane pere in mi je želel to kar malo izbit iz glave in je bilo tudi malo nasilja, tudi fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranja da nisem smela ven iz hiše in to pri 23ih. Tako da to je trajalo približno pol leta in takrat sem bila pa res v zelo ranljivem položaju» (Urška).

4.4 Stresnost obdobja do razkritja (5RV) in relevantnost služb duševnega zdravja (14RV)

Vsi intervjuvanci ocenjujejo, da je bilo obdobje od doživetja spolne usmerjenosti in trenutka (prvega) razkritja bližji osebi zelo stresno. Ugotavljam, da je bil stres intervjuvancev povezan z dilemo na kakšen način družinskim članom in/ali prijateljem razkriti spolno usmerjenost kot tudi s strahom pred negativnimi reakcijami (izključitvijo) družinskih članov in/ali prijateljev zaradi razkrite spolne usmerjenosti intervjuvancev. Intervjuvanec strah ali dilemo pred razkritjem spolne usmerjenosti družinskim članom pojasni: *»imajo te celo življenje pred sabo, pa ne vedo, koga imajo. Imajo jih celo življenje pred sabo, pa ne veš, kako bi jim povedal«* (Rok). Stres se je med intervjuvanci izražal v obliki (že omenjenih) tesnobnih čustvenih stanj, ki so se stopnjevala vse do trenutka razkritja spolne usmerjenosti.

Nihče izmed intervjuvanih posameznikov ni potreboval storitev služb duševnega zdravja zaradi istospolne usmerjenosti. Kljub temu ocenjujemo, da imajo službe duševnega zdravja znatno v procesu doživetja in (samo)spoznavanja istospolno usmerjenih posameznikov. Relevantnost tovrstnih služb je še toliko večja, če se posameznik sooča z umanjkanjem podpornega okolja in z odtujenostjo v odnosih z bližnjimi družinskimi člani. Po mnenju treh intervjuvancev bi službe duševnega zdravja (npr. društva) istospolno usmerjenim posameznikom ponudile možnost odkritega pogovora glede čustvenih stisk, vezanih na njihovo spolno usmerjenost.

4.5 Psihosocialne posledice razkritja spolne usmerjenosti (6-12RV)

Ugotavljam, da ima razkritje spolne usmerjenosti intervjuvancev dva segmenta posledic. V prvi vrsti ima razkritje spolne usmerjenosti neposredne posledice na posameznika. Na

podlagi analize intervjujev zaznavam, da je prvi segment posledic - vezanih na raven posameznika - najeksplicitnejše zaznan pri zmanjševanju stresa oziroma anksioznih čustvenih stanj. Drugi segment posledic razkritja spolne usmerjenosti posameznika se nanaša na njegovo neposredno okolje ali odzive socialne mreže. V tem kontekstu gre za vprašanja soočanja z družbeno diskriminacijo in homofobijo. Pri tem je potrebno poudariti, da sta segmenta v recipročnem odnosu in posledično je razumevanje psihosocialnih posledic razkritja spolne usmerjenosti posameznika možno skozi prepletanje obeh segmentov.

Izkušnje intervjuvancev glede homofobije so različne. Menim, da so homofobne izkušnje povezane s stopnjo razkritosti spolne usmerjenosti intervjuvanca. Tako ugotavljam, da so intervjuvanci, ki spolno usmerjenost intenzivneje razkrivajo na javnih površinah (sprehod na Ljubljanski grad) deležni pogostejših (tudi fizičnih) homofobnih izkušenj, kot intervjuvanci, ki izkazovanje spolno usmerjenost omejujejo na ožji socialni krog in v bolj zasebnih prostorih. Intervjuvanec, ki lastno spolno usmerjenost razkriva v javnosti opiše primer homofobne izkušnje in skorajšnjega fizičnega nasilja: *»ko sva se s partnerjem enkrat sprehajala po centru, sva šla mimo dveh tipov in eden od njih se je obrnil in rekel: poglej pedra. Mojega fanta je to podžgalo, šel je do njiju in ju vprašal, če imata problem. Potem smo se začeli prerivati. Ko sta videla, da se nisva ustrašila, sta šla«* (Gašper).

Ne glede na stopnjo razkritosti imajo vsi intervjuvanci izkušnje z verbalno obliko homofobije. S slednjo so bili intervjuvanci soočeni bodisi v zasebnem socialnem krogu (družinski člani ali širše sorodstvo) bodisi v medijih in družabnih omrežjih ter izobraževalnih institucijah. Ugotavljam, da se je verbalna homofobija v zasebnem/družinskem okolju odražala na način, da so se družinski člani izmikali pogovorom, ki bi bili vezani na istospolno usmerjenost ali morebitno družinsko življenje intervjuvancev. Intervjuvanka tovrsten primer opiše: *»homofobija se je pri meni tako kazala, da mama ni hotela sosedom povedati, če so bila na primer družinska srečanjata in če je, kdo vprašal: a ti si že poročena? Sem rekla ne in nato je mama hitro odgovorila namesto mene: ni še pravega srečala. k bi jo nekam frcnila. Ali pa pri sestri, da je omejila stike z nečakinjo, ki sem jo tudi rada mila v varstvu«* (Ana).

Verbalno homofobijo v okvirih javnega prostora intervjuvanka (Andreja) še intenzivneje občuti v času referendumov, ko se v medijih pojavljajo sovražni govori glede družinske ureditve istospolnih oseb. Pri tem intervjuvanka pojasni: *»homofobijo čutim v tetki, ki jo*

vidim na televiziji, ki reče, da upa da gejevski pari ne bojo imeli otrok, ne bodo imeli fantov, zaradi tega ker jih ne bodo zlorabljal. Največ je tega po nekih družbenih forumih, Facebook, članki, komentarji. Tukaj največ to zaznavam. In po TV, ki daje prostor tem ljudem. Včasih se mi zdi, da si se oglasil, če si kaj vedel, sedaj pa se oglasiš in imaš mnenje in če je to pač homofobno ali pa sovražno, se mi zdi, da se ljudje pač tega ne zavedajo, mogoče je premalo empatije» (Andreja). Drugi primer homofobije na javnem prostoru opiše intervjuvanka: »tako po registraciji, ko sva šli na upravno enoto registrirat in smo prišli ven in nas je ena frendica presenetila in je riž metala, kao takoj po poroki, pa je bil tam slučajno štant, ko so zbirali podpise za referendum o arhivih UDBI in očitno en hud desničar se je zadrł: kaj jim to riž mečete, jaz bi jim kej drugega« (Vanda). Ne nazadnje so bili nekateri intervjuvanci deležni verbalne homofobne oblike v času osnovnošolskega ali srednješolskega izobraževanja, ko so jih vrstniki zmerjali z žaljivkami nanašajočimi se na istospolne osebe.

Po mnenju intervjuvancev imajo istospolne osebe največ težav s predsodki, diskriminacijo in/ali homofobijo na (vsaj) petih družbenih področjih. Težave z družbeno diskriminacijo intervjuvanci povezujejo z (1) mediji in družabnimi omrežji. Po oceni intervjuvancev naj bi bil medijski prostor (preveč) tolerant do sovražnega govora oziroma izražanja nestrpnih stališč do istospolnih oseb. Prav tako naj bi se v medijih (npr. resničnostne oddaje ali zabavne vsebine) prikazovale popačene predstave življenja istospolnih oseb. Po izkušnjah intervjuvancev se družbena diskriminacija istospolnih oseb vrši v (2) vzgojno-izobraževalnih institucijah. S predsodki, diskriminacijo ali homofobijo je soočen bodisi učenec, v obliki vrstniških zbadljivk bodisi zaposleni v javnem zavodu. Slednje se neposredno nanaša na težave istospolnih oseb v (3) poklicnem okolju. Pri tem intervjuvanec pojasni: »odvisno se mi zdi, na katerem področju delaš, ker če delaš v neki informacijski tehnologiji, ki je precej razvita in je kader, ki v tem dela dokaj izobražen, se mi zdi, da vsi sprejemajo drugačnosti, jim ni taka panika, na primer če bi delal v službi, ki je mogoče malo bolj rizična, na primer vzgojitelj v vrtcu ali pa učitelj v šoli, tu bi znal imeti več problemov, tudi glede staršev« (Andrej). Nenazadnje se, po mnenju intervjuvancev, istospolno usmerjeni posamezniki soočajo tudi z družbeno diskriminacijo na področju (4) zakonodajnih ureditev in (5) v manj urbanih oziroma ruralnih ali konservativnih okoljih.

Glede na pripovedovanja intervjuvancev zaznavam (vsaj) pet vzrokov za ohranjanje družbene diskriminacije istospolnih oseb. Na eni strani intervjuvanka v družbi zaznava

splošno (1) pomanjkanje empatije do drugačnosti ali manjših skupin (subkultur). Večina intervjuvancev vzrok družbene diskriminacije prepoznavajo v (2) »strahu pred nepoznanim«. Slednje intervjuvanec interpretira: *»nepoznavanje, da lahko istospolni pari živijo isto kot ostali, po mojem mnenju je nepoznavanje tisto, kar pripelje ostalo družbo do neodobravanja, mogoče naš drugačni slog življenja«* (Marko). Strah pred nepoznanim se po mnenju intervjuvanca veže na (3) popačene podobe istospolnih oseb v medijih. Družba naj bi istospolne osebe in njihov način življenja poznala skozi predvajanje zabavnih medijskih vsebin, kar je po prepričanju intervjuvanca *»zelo drugače od realnosti in če nekoga poznaš ki je v tvoji bližini ki mogoče ga tudi že od prej poznaš, lažje je sprejet nekoga, ki ga že poznaš in veš, da je tudi v redu kot človek, to da je gej ali pa lezbijka, je sam še neka dodatna lastnost k jo pač moraš sprejeti«* (Andrej). Četrti vzrok družbene diskriminacije dva intervjuvanca zaznavata v želji družbe (ali dominantnejše skupine ljudi) po nadvladi oziroma (4) izkazovanju superiornosti, ki je pospremljena z določeno mero sovraštva. Intervjuvanka pri tem ugotavlja, da so zaničevalno-vzvišenega odnosa deležni ne samo istospolno usmerjeni posamezniki, temveč tudi begunci v času begunske krize. Po mnenju enega intervjuvanca (Anže) naj bi bil (peti) vzrok družbene diskriminacije umeščen v tendence uniformiranosti družbenih vlog (moškega in ženske) in reprodukcije. Slednje intervjuvanec pojasni: *»družbo pripelje do neodobravanja istospolnih mogoče strah ali ker jim je lažje bit v neki uniformirani družbi, kjer je jasno določeno, da je moški moški in ženska ženska in pašeta skupaj, ker se dopolnjujeta, se moraš poročiti in imeti otroke in karkoli odstopa od tega je za njih preveč«* (Anže).

Kljub homofobnim izkušnjam in izkušnjam z družbeno diskriminacijo nihče izmed devetih intervjuvancev ni imel samomorilnih nagnjenj ali tesnobnih čustvenih stanj, ki bi bili izključno posledica družbenega nesprejemanja njihove spolne usmerjenosti. Razlog temu bi lahko med intervjuvanci pripisala dvema ekstremoma: popolni (samo)sprejetosti ali večletnemu zavračanju oziroma ne sprejemanju samega sebe kot istospolno usmerjene osebe. Le ena intervjuvanka je zaradi očetove homofobije, ki je prevzemala tako verbalno kot fizično obliko, imela tesnobna čustvena stanja. Tesnobna čustvena stanja je skušala razrešiti s pogovorom na Društvu za nenasilno komunikacijo in v društvu LEGEBITRA. Prav tako intervjuvanci niso doživljali depresivnih stanj, ki bi izhajala iz homofobije. Intervjuvanci ocenjujejo, da tovrstne povezave ne obstajajo oziroma so zelo redke.

Intervjuvanci pritrjujejo povezavi med družbeno diskriminacijo oziroma negativnim odzivom socialnega okolja ob razkritju spolne usmerjenosti in duševnim zdravjem

istospolno usmerjenih oseb. Vendar se pri tem sprašujejo o pomenu čustvene stabilnosti in obrambnih mehanizmi posameznika. Intervjuvanec slednje interpretira: *»definitivno. Vse oblike družbene zavrnitve posameznika imajo velik vpliv nanj, homofobija je le ena izmed teh. Pravo vprašanje je, zakaj se nekateri s tem spoprimejo lažje kot drugi. In po mojem mnenju je odgovor samozavest. Bolj ko je posameznik samozavesten, manjši vpliv ima družbena zavrnitev nanj. Je pa dejstvo, da vsi želimo pripadati in najti svoje mesto, za to pa ne potrebujemo sprejetja vseh«* (Gašper). K tovrstnemu razmišljanju glede pomembnosti čustvene zrelosti in formaciji obrambnih mehanizmov se pridružuje intervjuvanec, ki meni, da *»gre za to, da je v prvi vrsti pomembna lastna zrelost, zavedanje samega sebe in sprejemanje samega sebe. Nikoli ne moreš pričakovati, da te bo nekdo sprejel, če najprej sam ne sprejmeš samega sebe. Nihče te tudi ne bo imel rad, če ne boš imel rad najprej samega sebe. Ko sprejmeš samega sebe in dozoriš, razumeš, da svet ni črno bel, da vsi ne morejo razumeti tvoje drugačnosti, da pa jo lahko kljub temu sprejemajo«* (Aleksander). Kot obrambni mehanizem za ohranjanje čustvenega ravnovesja oziroma za zmanjševanje pretirane nedovzetnosti do družbene diskriminacije istospolnih oseb se, poleg čustvene zrelosti in samo-sprejemanja, identificira še prvo razkritje ali *»outiranje«*. Po izkušnjah intervjuvancev se istospolna oseba s procesom razkrivanja sočasno čustveno utrdi (kot, da bi šlo za proces iniciacije ali markantno čustveno izkušnjo) ter si okrepi socialno mrežo in s tem podporno okolje.

5 SKLEPI

- Obdobje pred razkritjem je bilo za večino intervjuvancev stresno. Stres je izhajal iz samozanikanja spolne usmerjenosti in strahu pred psihosocialnimi posledicami neposrednega okolja.

Marshall v svoji razpravi o gejevskih zvezah našteva element družbenega konteksta in projicirano homofobijo kot dva izmed petih ovirajočih elementov na poti razkritja. Družbeni kontekst ali odnos družbe do homoseksualnosti, v ta zaviralni element sodijo stereotipne predstave, homofobija in družbena pričakovanja, ki se povezujejo s predstavami o družbenih spolih, ter kulturno-zgodovinsko-religiozni momenti otežujejo proces razkritja in pri posamezniku povečujejo stopnjo strahu pred (samo)priznanjem spolne identitete (Kuhar 2001:201). Projicirana homofobija je odraz posameznikove nezmožnosti sprejetja lastne seksualnosti in potiskanja ali projiciranja družbeno nezaželenih lastnosti, ki so pripisane homoseksualnosti na druge (Kuhar 2001:202).

- Dojemanje spolne usmerjenosti se ne zgodi v hipnem trenutku, temveč počasi dozoreva v posamezniku. H končnemu spoznanju in sprejetju spolne usmerjenosti so intervjuvance privedle intimne izkušnje.

Queer teoretiki opozarjajo, da modeli oblikovanja homoseksualne identitete predpostavljajo linearne prehode skozi različne faze in zato dajejo zavajajoč vtis, da oblikovanje in sprejetje homoseksualne identitete poteka s preprostim napredovanjem od začetne stopnje h končni, fiksni in nespremenljivi identiteti. V kontekstu razumevanja identitet, kot fluidnih ugotavljajo, da je seksualna identiteta ves čas v nastajanju, da gre za kontinuiran proces nenehne produkcije seksualnih identitet, ki so vedno znova posledica družbenih, političnih in zgodovinskih kontekstov, v katerem nastajajo. Posamezniki spreminjajo identiteto, dvomijo o njej, prevzamejo alternativne identifikacije in podobno (Švab, Kuhar 2005:55).

- Prvo razkritje intervjuvanci opisujejo kot »prelomno« točko v njihovem življenju, saj jih razbremeni anksioznih čustvenih stanj, in jim omogoči dostop do večje socialne mreže podobno spolno usmerjenih posameznikov.

V psihološkem smislu pomeni razkritje za posameznika konec izdatnega vlaganja energije v dvojno življenje. Geji in lezbijke pred razkritjem po konceptu selektivne nepozornosti, potiskajo na stran homoseksualna občutja in se s tem izognejo

informacijam, ki bi sicer povzročale določeno mero tesnobe. Gre za to, da določen del informacij, ki nas v vsakem trenutku bombardirajo, odmislimo. Kuhar pravi, da šele razkritje preseže sovraštvo do sebe, občutke manjvrednosti, strah, nelagodje, polovične resnice in podobno (Švab, Kuhar 2005:53-54).

- Prvo razkritje spolne usmerjenosti prijatelju in pozitivni odzivi pri tem so temelj za nadaljnje, manj obremenjujoče nadaljevanje razkrivanja v družinskem krogu in med vrstniki/prijatelji.

Bolj verjetno je, da bo homoseksualec o svoji usmerjenosti najprej spregovoril s prijateljico ali prijateljem, ki mu zaupa in ga dovolj pozna, da lahko predvidi njegovo reakcijo, kot s starši, saj je tovrstno razkritje bolj emocionalno obremenjeno in zato v večini primerov tudi težje (Kuhar 2001:193).

V času začetnih razkritij je posameznik za morebitno zavrnitev še posebej ranljiv. Zato se navadno, če okoliščine to dopuščajo, razkrije osebi, za katero pričakuje, da bo sprejela njegovo spolno usmerjenost (Švab, Kuhar 2005:67).

- Med izkušnjami z družbeno diskriminacijo ali različnimi oblikami homofobnih izkušenj in samomorilnimi nagnjenji ali depresivnimi obdobji ne obstaja signifikantnih povezav. Raven posameznikove čustvene stabilnosti naj bi izhajala iz njegovih obrambnih mehanizmov.

Posledice diskriminacije so različne-od ekonomskih, socialnih, političnih do povsem psiholoških, kot sta na primer anksioznost in depresija. Makkonen poudarja, da diskriminacija pogosto privede do verižne reakcije neugodnosti, kar pomeni, da diskriminacija na enem nivoju lahko vodi do slabšanja posameznikovega položaja na drugih nivojih vsakdanjega življenja. Kako vstopimo v začaran krog diskriminacije (Kuhar 2009:123).

Diskriminacija povzroča izolacijo, ki je po eni strani posledica družbenega izključevanja, po drugi strani pa posledica posameznikovega upravljanja s stigmo. Posameznik se namreč izogiba situacijam, v katerih bi lahko bil potencialno diskriminiran (Kuhar 2009:125).

Samostigmatizacija (kontinuirana stigmatizacija pripelje do prevzema stigme, do prepričanja, da je stigma upravičena, izključevanje pa utemeljeno in razlogi zanj resnični) je posledica ponotranjenega sovraštva do samega sebe, ki izvira iz družbeno pripisane stigme. Tipičen primer je ponotranjena homofobija (Kuhar 2009:127).

- Družbena diskriminacija do istospolnih posameznikov obstaja in ima več izvornih dejavnikov in posledic.

Različne oblike diskriminacije, ki se pojavljajo na institucionalnih ravneh in v širših družbenih kontekstih, se prenašajo v medosebne odnose, med drugim v kontekst družine (Kuhar 2009:70).

Posledice diskriminacije so raznotere, v osnovi je njihov imenovalec »proces drugačenja«. Vzpostavitev drugega pomeni, da tiste, ki niso »mi«, prepoznamo kot kategorično drugačne. V tej drugačnosti je vedno potencialno skrita tudi možnost hierarhizacije (»mi smo več kot on«) in stereotipnega dojemanja teh »drugačnih« skupin. Proces drugačenja kot posledica diskriminacije, torej pomeni v prvem koraku primerjanje z drugimi skupinami/posamezniki in takoj v naslednjem že distanciranje od teh skupin/posameznikov. Gre za ohranjanje lastne identitete kot večvredne in pozitivne ter hkrati stigmatiziranje oziroma diskriminiranje drugih identitet (Kuhar 2009:123).

Tako kot je težava v duševnem zdravju lahko vzrok za diskriminacijo, je hkrati diskriminacija lahko eden od razlogov za nastanek težav v duševnem zdravju (Kuhar 2009:128).

6 PREDLOGI

Moja teza je, da v družbi še vedno vlada veliko stereotipnih predsodkov, ki so povezani z istospolno usmerjenostjo. Da bi lahko posameznik, ki je istospolno usmerjen z vsemi svojimi lastnostmi in okoliščinami lahko začel živeti in se kljub svoji spolni usmerjenosti, (ki je drugačna od večine) uspel najboljše socializirati, izkoristiti svojo nadarjenost in talente, igrata pomembno vlogo podpora staršev (in/ali pomembnih drugih), ki mora biti iskrena in sprejemajoča. Problem staršev istospolno usmerjenih otrok vidim v tem, da ne najdejo moči ali načina, kako naj bi se odzivali v svojem socialnem okolju, ko se jim otrok razkrije gej ali lezbijka, ker okolje od njih nenehno pričakuje odgovore. Starše bremenijo odzivi socialnega okolja, bolj kot samo sprejetje spolne usmerjenosti lastnega otroka.

Raziskave in pričevanja istospolno usmerjenih posameznikov, kažejo da se istospolno usmerjeni, njihovi starši in sorodniki zaradi stigme, ki jo v družbi še vedno ima istospolna usmerjenost, velikokrat znajdejo v različnih stiskah. In prav na tem področju vidim veliko priložnosti za stroko socialnega dela in ostalih strok, ki delujejo na tem področju. Področje, ki zajema to tematiko, je dokaj novo in zanj se potrebuje nova in drugačna znanja, ker so tudi življenjske zgodbe istospolno usmerjenih povsem drugačne od ostalih skupin in posameznikov, ki so deležni diskriminacije zaradi specifičnih lastnosti, zaradi katerih so deležni zatiranja družbenega okolja.

Širše družbeno okolje bi bilo potrebno neprestano (ne samo ob prihajajočih referendumih, Paradah ponosa ...) ozaveščati o tem, da je kakršnakoli diskriminacija na podlagi katerekoli spolne usmerjenosti povsem neupravičena, da v družbi obstajajo različne oblike spolne usmerjenosti in posledično se s tem spreminja tudi raznovrstnost družinskih oblik. Javnosti bi bilo potrebno, po mojem mnenju, bolj približati vsebine zakonov, kadar se dela na kakršnihkoli spremembah novel, zakonov Moja teza je, da javnost ne razume zadosti, kaj naj bi nam te spremembe prinesle, ne vidijo bistva, da grejo te uvedbe v korist otroka. Ne zavedajo se, da bodo npr. istospolne družine še vedno obstajale, ampak da bodo otroci tisti, ki bodo imeli manj pravic.

Nove izzive na področju istospolno usmerjenih vidim na področju vzgoje in izobraževanja, ker šola je tisti prostor, kjer lahko vzgojno-izobraževalne cilje dosežejo s posredovanjem različnih vsebin, kjer predlagam, da se več časa nameni različnim oblikam spolne usmerjenosti, tudi v smislu predsodkov in tabujev, ki jih tema homoseksualnosti zbuja. V ta izobraževalni del bi vključila tudi starše. Izobraževalni zavodi bi lahko organizirali več

izobraževanj za starše na temo spolnih usmerjenosti. Lahko bi organizirali okroglo mizo, kamor bi povabili istospolno usmerjene različnih starosti, da bi tako starši kot otroci dobili lastno izkušnjo preko pogovora s posamezniki, ki so istospolno usmerjeni, da bi dobili občutek, da so tudi oni povsem običajni ljudje, ki živijo polno, uspešno življenje in da je samo spolna usmerjenost tista, ki jih loči od večine.

Obstaja kar nekaj društev v mestih in drugih urbanih naseljih, ki nudijo pomoč tako staršem kot otrokom, ki so istospolno usmerjeni. Problem oziroma predlog vidim v tem, ker so istospolno usmerjeni posamezniki razpršeni po celotni Sloveniji, da se društva, ki nudijo psihosocialno pomoč tako staršem kot otrokom, razširijo po celotni Sloveniji. V mislih imam mobilna društva v smislu, da se nudi svetovanje in podpora tudi v oddaljenih krajih vsaj enkrat na teden. Menim, da je lahko pot v neko večje mesto in nazaj domov za starše in posameznike preveliko finančno breme in temu bi se lahko izognili na način svetovanja društev v manjših naseljih in vaseh.

Predlog za boljši odnos družbe do istospolno usmerjenih vidim v zmanjševanju sovražnega govora, ki ga je mogoče zaznati tako v slovenskih medijih kot na spletnih portalih in forumih. Mislim, da se na tem področju daje prevelik prostor izražanju tistih mnenj, ki so po vsebini diskriminatorne in premalo se zavedamo, da so prav negativne predstave medijev eden izmed faktorjev, ki dajejo zagon širšemu družbenemu okolju do manjše tolerance istospolno usmerjenih in tudi vseh ostalih manjšin, ki so deležne diskriminacije.

7 LITERATURA

1. Boswell, J. (2005), *Krščanstvo, družbena strpnost in homoseksualnost: geji in lezbijke v Zahodni Evropi od začetka krščanstva do štirinajstega stoletja*. Ljubljana: Založba Škuc.
2. Časopis za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo, letnik 1995, številka 177. (1995): Ljubljana: Študentska organizacija Univerze v Ljubljani.
3. Erikson, E. (1968), *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton.
4. Foucault, M. (2010), *Zgodovina seksualnosti*. Ljubljana: ŠKUC.
5. Giddens, A. (2000), *Preobrazba intimnosti: Spolnost, ljubezen in erotika v sodobnih družbah*. Ljubljana: Založba /*cf.
6. Glaser, G. B., Strauss, L. A. (1967), *The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research*. New York: Aldine.
7. Krstić, D. (1988), *Psihološki rečnik*. Beograd, Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
8. Kuhar, R. (2001), *Mi drugi: oblikovanje in razkritje homoseksualne identitete*. Ljubljana: Založba Škuc.
9. Kuhar, R. (2009), *Na križiščih diskriminacije: Večplastna in intersekcijska diskriminacija*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
10. Kuhar, R., Kogovšek Šalamon, N., Humer, Ž., Maljavac, S. (2011), *Obrazi homofobije*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
11. Lešnik, B. (2009), *Temelji psihoanalize*. Ljubljana: Založba/*cf.
12. LGBTQ slovar (2011), Ljubljana: ŠKUC. Dostopno na: <https://www.kulturnicenterq.org/lgbtqslovar/>.
13. Magić, J., Swierszcz, J. (2012), *Prebijmo molk: Priročnik za učitelje pri uvajanju razprave o homoseksualnosti in homofobiji v srednji šoli*. Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra.
14. Musek, J. (1982), *Osebnost*. Ljubljana: Univerzum: Ljudska pravica.
15. Mesec, B. (1997), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani Visoka šola za socialno delo.
16. Mesec, B. (1998), *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
17. Musek, J. (1995), *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy d.o.o.

17. Pan, M. (2007), *Ljubezen je ljubezen: Priročnik za učenje in razumevanje človekovih pravic na osnovi spolne identitete ter spolne usmerjenosti*. Ljubljana: Amnesty International Slovenije.
18. Pirnar, M. (2006), *Tok/protitok: konstrukcija in reprezentacija homoseksualne identitete v 20. stoletju*. Ljubljana: Škuc.
19. Poljšak Škraban, O. (2004), *Obdobje adolescence in razvoj identitete: izbrane teme*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani Pedagoška fakulteta.
20. Salganik, Matthew J., Heckathorn, Douglas D. (2003), *Sampling and estimation in hidden populations using respondent - driven sampling*. Columbia University & Cornell University.
21. Štular, S. (1998), Družbena konstrukcija spolne identitete. *Teorija in praksa*, letnik 35, številka 3. Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani.
Dostopno na: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC8A5JNCDE/?query=%27contributor%3d%C5%A0tular%2c+Suzana%27&pageSize=25>.
22. Švab, A., Kuhar, R. (2005), *Neznosno udobje zasebnosti: Vsakdanje življenje gejev in lezbijk*. Ljubljana: Mirovni inštitut. Dostopno na: http://www2.mirovni-institut.si/slo_html/publikacije/pdf/MI_gay_slo_final.pdf.
23. Tratnik, S., Segan, N. (1995), *Zbornik o lezbičnem gibanju na Slovenskem 1984-1995*. Ljubljana: Založba Škuc.
24. Tratnik, S. (2001), *Ime mi je Damjan*. Ljubljana: ŠKUC.
25. Zaviršek, D., M. Sobočan, A. (2012) *Mavrične družine grejo v šolo: Perspektive otrok, staršev in učiteljic*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

8 PRILOGE

8.1 Intervjuji

Andrej-intervju 30.6.2016 ob 15:35

Star sem 22 let. Ne vem po moje začetek pubertete, sem začetu, da sm istospolno usmerjen, ne vem mogoče tam okvirno pri desetih letih al pa še prej, uglavnm od malga. Pr men je blo tko, da sm se ful pozno sprjaznu s tem in sm, zato k jst ne vem, jst sm mel pr 20ih še punco, sm bil v razmerju s punco, čeprav sm gej, ampak tut ja, dejansko sm mel resno zvezo s punco in šele to me je dejansko prpelal do tega, da sm sam seb priznal in ja in pol k sm enkrat sam seb priznal, sem tut jo pustu in sm se outiral in je blo ful na hitro vse. Sprejel sm se pri 20ih. Če bi reku, da sm pr 10ih začetu, sam jst takrat nisem vedu, da je to to, vedu sm, da sm drugačen kot drugi. Ampak ja, da sm si prvič reku ja jst sm gej, je blo pr 20ih, zdej je to dve leti. Občutki so bli taki, mislm jst sm precej iz konservativne družine in pr nas je skos velal, da to ni vredu in jst se s tem, da sm kao gej sploh nisem ubadal, jst sm to nekam potlaču, pa ful sm se nauču igrat, da sm strejt in tut pol k sm ljudem povedal, noben ni prčakval to od mene, vsi so rekli o fak, o fak. Ene par ljudi, sm mogu prov prepričvat, da je to res, ker mi niso verjel. Občutki, so bli taki, da mi res ni blo težko, jst sm to nekam potlaču in se sploh nisem s tem ukavrjal in sm se s tem začel ukavrtat pr 20ih in pol sm se, pač ta rast da sm si priznal je blo ene pol leta mogoče, pol pa k sm sam seb priznal je pršlo ful ekspresno naprej da sem se outiral pa to. Takrat je bil ful šok, tut to osebno outiranje, ker je blo pač vse drugač, vse se je spremeni. Nisem mel nobenga negativnega odziva od nobenga, ne, mogoče kšnga nevtralnega, ni blo pa, da sm kšnga prjatla zarad tega zgubu. Prvo razkritje je blo pr 20ih, takrat sm bil v zvezi s punco, s punco sva bla v zvezi 5 mescov, bla je precej resna zveza, poznal sm že njene starše in oni so moje in ona je bla pr men doma in tako, pol sm pa res doumel, da pač sm gej, sej sm že vedu, ampak takrat sm si res priznal. Najprej sm povedal eni prjatlci in je res ful dobr sprejela in pol nasledn dan sm pol pustu punco in njej povedal, tako da je bla punca druga oseba, ki sem ji povedal. Pol sm pa v istem tednu še ene parim frendom, za vikend sm šov domov sm še staršem povedal amm, pa bratu enmu, tri brate mam. Pol pa počas še drugim no, dejansko je blo to v enmu tednu, da sm povedal staršem in še eneparim frendom, pol počas pa še drugim. Pol se pa itak razve in pol pač mi ni blo treba vsakemu posebej razlagat. Ko sem staršem povedal, sm bil že ful psihično zjeban, zato ker sm ja pa čist to je blo v parih dneh, se pač outiral že frendom in pol punco pustu, to je blo vseen težko, ker sm mel punco vseen rad, čeprav verjetn nisem bil zaljubljen vanjo, itak da ne, vseen se človek naveže in takrat vse je blo drugač, takrat ubistvu sploh nisem mel namena staršem povedat in pol sm šov za vikend domov in pol mi je blo pač vseen, čeprav so starši ful verni doma in aaam in konzervativni in nikol kadar je blo na to temo po TV, sm vidu, da so negativni do tega. Sam, ko sem jim povedal so pa vredu sprejel. Ni zdej, da bi se pogovarjal o tem, ne sprašujejo me nč, pač vejo in včasih mogoče če kaj omenijo al pa da jst omenim, se mal menmo. Počas se bojo prvadl, niso me z bajte vrgl, niso me nč ni blo hudga. Še zmer me majo radi, ni nobenih problemov. Dejansko nisem mel nobenih negativnih odzivov, edino enga prjatla sm mel k je bil precej homofoben, ampak sm pa prej njegovi puncu povedal in ga je pol ona počas mal prpravljala na to in sm mu enkrat povedal in je blo tko, ful je bla taka nevtralna reakcija, sej smo se pol še družil, po enmu al pa dveh mescih je blo pa čist kul. Na faksu k se je razvedel, me je ena odstranila s Facebooka, tko me ne pozdravlja, ampak uredi pač, taka je res ful homofobna, tut, ko je bil referendum je bla ful aktivna v

kampanji proti, tko d ja. Eh mi je vseen. Pred razkritjem je blo zame ful stresno, najbolj stresno obdobje mojga življenja definitivno in jst sm, men je ful pomagal, jst sm ful po Youtube gledal teh filmčkov coming outa, ure in ure sm tega pregledal in vse tiste pozitivne reakcije, ki jih imajo ljudje in vse kok je pol boljš ko se razkriješ mi je ful pomagal no. In ja je blo pa ful stresno, ful rabš delat na seb pa ne vem, da to sprejmeš, najtežja stvar je samga sebe sprejet, pol naprej gre. Da sam sebe sprejmeš je taglavno. Nisem imel depresije imel sem pa definitivno neko psihično stisko tist teden k sm se outiral nisem mogu jest, nisem mogu spat, še glih izpitno obdobje je blo, nobenga izpita nisem takrat naredu, nisem se mogu učit, ker nisem mogu o nobeni stvari drugi takrat razmišljat. Tok se je ogramno stvari dogajal. K poveš prvemu, pol gre. Prvemu je najtežje povedat. K dobiš pozitivne reakcije ti potem ni več težko. Zdej po dveh letih mi je prov čist vseen. Sej pol k me je ene par sprejelo, mi je blo čist vseen za druge, ker sm si reku, če me kdo ne bo sprejel, tega človeka jst pol ne rabm a ne, ker sm mel dost ljudi, ki so me že sprejel. Dejansko od teh, ki mi pomenjo, nisem izgubu nobenga. Kar družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem strah pred nezanim, se mi zdi, da najslabš, tut sm vidu, tut starši moji in un prjatu k je bil mal homofobn je to zato k niso nobenga poznal, ljudje poznajo geje sam iz nekih resničnostnih šovov, filmov...kar je zlo drugače od realnosti in če nekoga poznaš k je v tvoji bližini k mogoče ga tut že od prej poznaš, lažje je sprejet nekoga tko k ga že poznaš in veš, da je tut uredu kot človk, to da je gej al pa lezbijka je sam še neka dodatna lastnost k jo pač morš sprejet in to je to. Homofobije nisem bil deležen izražanja, nobenih problemov nisem imel nikol, niti zmerljivk. Ker tut po videzu se mi ne vidi, da sem gej, ker nekateri geji k so mal bolj stereotipni mislm, da majo več teh problemov. Tut depresivnih obdobji nisem mel v povezavi s homofobijo. Področja, kjer majo istospolno usmerjeni največ težav se mi zdi, da odvisno spet kje živiš, v Ljubljani al kakšno večje mesto je ful drugač kot na podeželju. Glede službe je spet odvisno se mi zdi, na katerem področju delaš, ker če delaš v neki informacijski tehnologiji k je precej razvita in je kader k v tem dela dokaj izobražen, se mi zdi, da vsi sprejemajo drugačnosti, jim ni taka panika, na primer če bi v kakšni taki službi k je mogoče mal bolj rizična na primer vzgojitelj v vrtcu al pa učitelj v šoli, tu bi znal met več problemov, tut glede staršev in tega no. Amm ampak ne vem no, na splošno se mi zdi, da ni tok problem. Mam enga prjatla k je bil tut fizično napaden zaradi tega, ampak ne vem tko da bi reku težko rečem, ker sam nimam nobenih težav. Dejansko se mi zdi, da večinoma ljudi k jih poznam so mlajši, študentje in se mi zdi da pač, če posebno še živiš v Ljubljani ni tak problem ne. Amm mogoče kšn starejši ljudje so mel več problemov s tem, prej nazaj. Dejansko težko odgovorim na to vprašanje, ker sam nisem mel teh izkušenj. Če ima izključenost, homofobija vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih se mi zdi, da je odvisno od vsakega posameznika, ker loh ti je vseen za to, loh se pa ful sekiraš zaradi tega, ampak ja čist tko bom reku ja. Definitivno mal na vsazga vpliva, itak da ti ni prijetno, mogoče se kdo ne zna tok dobr s tem spoprijet, nekomu je pa vseen ne. Nisem mel tesnobe kot posledico homofobije, mel sem težave prej pred razkritjem, po razkritju se mi zdi, da sm šele dejansko začel živet svoje življenje, k prej, zdej če razmišljam, sploh ne vem kako je blo prej, nazaj niti pod razno ne bi šel, ker že težko razmišlam kako je blo, ker je zdej tok boljš, kot prej ko še nisem bil razkrit. Glede težav v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih mislim, da ja defenitivno so pogostejše kot pri strejtih, je pa res, da mora jit vsak gej al pa lezbijka, večina jih gre že v mladih letih čez to sprejetje samga sebe pa razkritje kar je psihično kar velik za nardit za samga sebe in to te pač utrdi in si pač tut na drugih področjih mal bolj močen. Psihično, k si dal eno tako stvar čez se lažje spoprimeš s kakšnimi drugimi stvarmi, tut glede homofobije in tega, je lažje sej maš par ljudi k te sprejemajo. Samomorilnih misli nisem

imel, mislm ne, mogoče takrat, ne ne. Mogoče črne misli, da te stisne, prov samomorilne misli pa ne. Služb duševnega zdravja tut nisem nikol uporabljal, ampak sm po razkritju k je blo tok usega, sm rabu še kar precej cajta, da sm pač use skompenziral in sprocesiral. Takrat sm dejansko razmišljal, da bi obiskal koga zaradi tega, ampak jst sm se ful s prjatlji pogovarjal o tem in sm mislm, da s tem nadomestu to. Zdej pa ne čutim nobene potrebe, da bi kej rabu kšno službo duševnega zdravja.

Gašper- intervju 9.6.2016 ob 16:30

Star sem 28 let, zaposlen. Že zgodaj sem opazil, da me privlačijo moški, nekje od začetka osnovne šole. Mislim sem, da vsi fantje to doživljajo tako. Nekje od tretjega do petega razreda se je začelo z zmerljivkami, da sem peder, in takrat sem to dojel kot žaljivko. Kasneje sem začel spoznavati, da me moški res bolj privlačijo in da me ženske sploh ne. Obdobje, ko si nisem priznal, da me privlačijo moški, je trajalo vse do 4 letnika srednje šole. V 4. Letniku srednje šole sem imel punco in za moj rojstni dan mi je podarila presenečenje - najboljši seks. Takrat sem bil še devičnik. Ko je zveza s to punco začela počasi propadati, sem ji priznal, da me privlačijo moški. Punca je bila takrat z mano, ko sem družini priznal, da me bolj privlačijo moški. Fotr je bil čist šokiran in da tega ne bo zmogel, da je zanj kot očeta čist preveliko breme, kaj bi si mislila cela vas. Mama je bila žalostna, kaj bo to za sabo potegnilo, v smislu nesprejemanja ostale družbe, AIDS-a, kako se bom v prihodnosti znašel kot gej. Brat pa je to sprejel še najmanj šokantno. Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu saj bo minilo, da je to samo neka faza, sem to potlačil za dve leti. V teh dveh letih sem počel vse da bi zaposlil svoj um in ga odvrnil od tega, da me privlačijo moški. Delal sem faks, imel tri službe, imel v varstvu dva otroka mamine sestrčne in tekom srednje šole sem pri njih doma v Ljubljani tudi živel. In to naj bi kao dve leti šlo. Proti koncu 2. letnika faksa mi je začelo to najedati. Nikoli, ko sem hodil po centru, nisem opazil žensk, vedno se mi je pogled ustavil samo na moških. Enkrat, ko sem sanjal, da sem seksal z moškim, sem se zjutraj zbudil z občutkom krivde - ker sem v sanjah tako užival, tega pa si ne pustim izživeti v realnem svetu, in to mi je povzročalo stisko. S sošolcem iz gimnazije sva se skupaj vpisala na strojni faks, smer letalstvo. Kasneje sem ugotovil, da sem v tega sošolca zaljubljen. V 2. letniku faksa, ko je zdravniško spričevalo za pilota dobil zavrnjeno, se mu je totalno sesul svet in sem ga veliko tolažil, ga bodril. Večkrat sem mu rekel, lej tebe to mori, eni pa imamo kaj družga. Na eni žurki sva bila potem skupaj in on je bil spet v bedu in ko sva se pogovarjala, mi je rekel, daj Gašper, povej katera pa je ta stvar, ki tebe mori in takrat sem se mu razkril. Bil je šokiran, ostal je brez besed, bil je edini, ki je to takrat vedel in res mu je bilo neprijetno. Njega se je to takrat kar dotaknilo, nikoli pa ni bil sovražen do mene. Sčasoma sem povedal še komu in še komu in počasi so vedeli vsi prijatelji. In ko sem ugotovil, da imam dost prijateljev, ki me sprejemajo sem se odločil, da to še enkrat povem svoji družini in pa tudi širši familiji, žlahti. Bili smo na morju, vsi so bili na kupu, razen dedka. S stricem sva se malo pred tem sama peljala v avtu in debata je nanesla na geje in je rekel, da bi on vse pedre zbral na kupu in jih sežgal. Ful me je bilo strah povedati, sestavljal sem celo govor, ki sem ga nešteto krat v glavi ponavljal. Ko sem se širši družini razkril, je še najbolje od vseh to sprejel prav ta stric, ki mi je takrat med vožnjo v avtu rekel, da bi vse pedre sežgal. Babica je bila čist v šoku. Dedku, ki ga takrat ni bilo z nami na morju, tudi kasneje nisem hotel povedati, ampak to zaradi tega ker je bil šibkega zdravja, in se mi je zdelo, da je bolj starega kova človek, kasneje je tudi on preko ostalega sorodstva izvedel in je sprejel čist OK. Kot nadobuden pilot sem se zaposlil v firmi, v kateri je bil šef od mamine sestrčne mož in ko je on zvedu, da sem peder, je totalno ven padu,

organiziral je let v Nigerijo, da bi me peljal na ženske s tem prvinskim nagonom, ki naj bi me takrat spreobrnil. Na to sem celo pristal, pri čemer pa sem si mislil svoje, raje si najdem kakega moškega s prvinskim nagonom. Plus poslal me je cepit za hepatitis, češ za varnost pa je vseeno potrebno poskrbeti. Ker je propadla firma, je propadel tudi ta plan, zato nikoli nisem šel. Ta moj šef oziroma od mamine sestrične mož, mi je nato še dolgo časa pošiljal članke o homoseksualnosti oziroma o tem, kako se je kdo iz geja spreobrnil in začel srečno življenje z žensko. Mislim, da je želel, da se ne zaletim v to odločitev, kot da bi bila to odločitev. Ne vem ali ga je bilo strah, ker sem pazil dva njegova otroka in kako bo to vplivalo na njuno odraščanje ali kaj, uglavnem hotel mi je pomagati, čeprav v resnici ni pomagalo. Kasneje, po več pogovorih je tudi on to sprejel in sedaj imava super odnos. Sem sto procentni peder. Vem pa, da ni z vsemi tako, nekateri so 80% gej, 20% strejt. Mislim, da gre pri odnosu v veliki meri za odločitev, da si nekoga izbereš in še toliko bolj, da v tem vstrajaš. Sem racionalen tip človeka, moj partner Kristjan je veliko bolj čustven. Ker nisem dost potreben, bi morda lahko živel z žensko, če ne bi obstajal seks. Nisem aseksualen, rabim seks, ampak rabim ga malo. Jaz gledam partnersko zvezo tako, da rabim partnerja, ki me podpira, ki iz mene izvleče tisto najboljše, me spodbuja v trenutkih, ko mi ni najlažje, to je dosti bolj pomembno, kot pa to, da me privlači. Cenim medsebojno zaupanje, iskrenost. S partnerjem imava na trenutke burno vezo, oba sva trmasta in sva šla že velikokrat narazen, enkrat tudi za leto in pol. Z vsem skupaj najina veza traja sedaj pet let. Izredno željo sem hotel imeti otroke, ampak me je ta želja dve do tri leta nazaj minila. Razlogov je več, svojemu otroku bi želel dati možnost, da uresniči vse svoje potenciale, to pa je lahko finančno zelo zahtevno. Moji starši mi teh stvari nismo mogli kaj dosti nuditi, niso mi mogli na primer omogočiti ekskurzij. Za vzgojo otrok potrebuješ tudi veliko časa. Tri leta nazaj sem ustanovil zasebno osnovno šolo in ful raje bi bil dober stric nekemu otroku. Ugotovil sem, da moja želja po otrocih izhajala iz tega, ker družba od mene to pričakuje. Ful delam na tem, da me ne bi skrbelo, kaj si drugi mislijo o meni. Na tej ravni sem zelo napredoval, še vedno pa me skrbi ali bi mi kdo želel škodovati, ker sem gej. Ko sem povedal ožjim prijateljem, sem se začel malo dobivat s tipi, ampak je šlo bolj za seks. Ko je zvedla družina, pa sem si želel najti partnerja. Sem tak tip človeka, ki ne rabi zveze kazati na ven, moj Kristjan si pa to želi. Strah me je fizičnega nasilja, ki sem ga bil deležen. Bil sem z enim tipom in sva šla na ljubljanski grad peš z roko v roki. To je bila moja prva izkušnja, da sem javnosti pokazal, da sem peder in ljudje so se sprehajali mimo naju, eni so se nama celo nasmehnili, odziv je bil pozitiven. Meni je pa bilo zelo nelagodno. Ko sva se vračala z gradu, sva šla skozi staro Ljubljano tudi z roko v roki, mimo naju sta šla moški in ženska, ta tip je bil čist penast, besen ko naju je videl. Ženska ga je mirila, držala, da naj naju pusti, itak se ne izplača. Temu fantu takrat ta dogodek ni bil nič posebnega, mene se je pa zelo dotaknilo, bilo me je strah. Sedaj s partnerjem po mestu vedno hodiva z roko v roki in večinoma so odzivi pozitivni, meni sicer to ne paše čisto, ampak delam to zaradi njega, zaradi najine zveze, ker si on res to želi. Rad bi se znebil občutka strahu in res nočem, da me družba kakorkoli omejuje. Ko sva se s partnerjem enkrat sprehajala po centru, sva šla mimo dveh tipov in eden od njih se je obrnu in reku lej pedra. Mojega fanta je to podžgalo, je šel do njiju in ju vprašal, če imata problem. Potem smo se začeli prerivati. Ko sta vidla, da se nisva ustrašila, sta šla. Tudi kakšna skupina fantov se je že drla nad nama, ampak to je pa tudi vse. Opažam, da imajo največjo težavo s sprejemanjem homoseksualcev mlajši, rekel bi osnovnošolci in dijaki na začetku srednje šole, na faksu mislim, da študentje nimajo več težav s tem. Ko do homofobije pride, se moraš z njo soočiti, pokazati, da za tem stojiš in potem jih mine ta sovražnost. Največjo krizo doživljam v svoji glavi, saj okolica ni tok sovražna kot je pozitivna.

Mislim, da se družba boji naše premoči, nočejo imeti opravka z nami. Nasprotje nesprejemanja je strah in to je sigurno glavni vzrok da nas družba ne sprejema. Da bi imeli homoseksualci pogostejše težave v duševnem zdravju kot ostali mislim da ne, ker poznam veliko ljudi, ki imajo stiske in niso povezane s homoseksualnostjo, je pa verjetnost pojava stiske sigurno pogostejša kot pri ostalih. Mislim, da imajo istospolno usmerjeni največ težav v zvezi s predsodki v srednji šoli. Na delovnem mestu bi mogoče lahko imel težave, če ne bi bil dovolj samozavesten. Bolj kot si samozavesten in okej s tem, kar si, manj imaš težav na vseh področjih. Menim, da je vsaki kasnejši generaciji pri outiranju lažje, trend je tak, da družba drugačnost vedno bolj sprejema. Kljub temu pa družbe v sprejemanje ni mogoče prisiliti, potreben je čas. Ljudje se na prisilo nikoli ne odzovejo dobro. Služb duševnega zdravja nisem uporabljal, sem se pa zavedal, da jih bom moral, v kolikor se ne razkrijem. Težavnega obdobja sprejemanja samega sebe se ne spominjam v depresivnem smislu, smislu brezupa in nemoči, ampak bolj kot obdobja strahu, strahu pred zavrnitvijo, strahu pred tem, da bi mi drugi želeli škodovati. Samomorilne misli sem imel, ampak je ostalo samo pri tem. K sreči sem premagal strah in se razkril in odtlej je bilo vse lažje. Definitivno ima homofobija, izključenost, nestrpnost velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih. Vse oblike družbene zavrnitve posameznika imajo velik vpliv nanj, homofobija je le ena izmed teh. Pravo vprašanje je, zakaj se nekateri s tem spoprimejo lažje kot drugi. In po mojem mnenju je odgovor samozavest. Bolj ko je posameznik samozavesten, manjši vpliv ima družbena zavrnitev vpliva nanj. Je pa dejstvo, da vsi želimo pripadati in najti svoje mesto, za to pa ne potrebujemo sprejetja vseh.

Aleksander -intervju 10.6.2016 ob 15:30

Star sem 41 let, zaposlen. Ne bi mogu rečt, kdaj sm začutu, da sem istospolno usmerjen, pač to nekako zraste s tabo. Podobno mi tud ti ne bi mogla povedal, kdaj točno si začutla, da so ti všeč moški. Ker sem čutu, da sem drugačen, so bli občutki čudni, nisem se mel o tem s kom pogovort, nisem vedu, kaj naj s svojimi čustvi počnem, iskal sm se, lahko bi reku, da sm bil zmeden. Zelo pozno sm se sprijaznu s svojo spolno drugačnostjo, mejnik bi lahko reku je bil leta 2005, ko sva šla s fantom skupaj živet, to se pravi pri 31 letih. Takrat sm o svoji istospolni usmerjenosti povedal bratu, sestri in v službi, lahko pa bi reku, da takrat še ni bil zaključek iskanja samega sebe, zgolj tisti prvi in najtežji preboj. Kot sm že reku, sem najbolj pogrešal, da bi se lahko o tem s kom odkrito pogovoru. Doživljal sm občutke sramu pred samim sabo, občutek da je z mano nekaj narobe, negotovost, ker ne veš, kam te bo to pripeljalo, kako boš živel. Lahko bi reku, da sm bil zmeden, narejen, nenaraven, kar so mi kasnej tudi drugi potrdili. Bil sm v stiski, nisem mogu bit to, kar sm, nisem vedu, kok naj se obnašam in tko. Zdej se sprejemam takega kot sm in mi je čist vseeno, kaj si kdo misli o meni. Takrat pa sm hotu ugajat drugim in v bistvu sm bil skoz tesnoben, ker nikol nisem vedu, kok bo prav, da bom drugim ugaju. Zdej sm ponosen nase. Sprejel sm sebe in svojo drugačnost. Ne le drugačnost v smislu spolne naravnosti, ampak sm sprejel sebe v celoti takega kot sm, edinstveno in neponovljivo bitje. Ko sm okolici povedu, da sm peder, moram rečt, da nikol nisem mel nobenih problemov zarad tega. Sem si že prej v službi tud ustvaru neko ime in mislim, da če si vredu človk, nobenga nč ne briga s kom ti spiš in kaj maš s kom, če si v redu. Če pa nisi v redu, ti pa ne more nobena ustava zagotovit spoštovanja, pač če nisi v redu, te ljudje ne sprejmejo, pa ne zarad tega, ker si peder. Glih zdej bo kmal parada ponosa, k se mi zdi tko otročje vse skupi in da te pedrule samo smešijo sebe in vse nas. Ne morš bit ponosn na spolno usmerjenost. Ponosn si lahk sam na vrednote, spolna usmerjenost pa ni vrednota. Sebe

bi označu tud za drugače drugačnega. Moti me, ker je beseda drugačnost nekako rezervirana za homoseksualnost. Jz sem drugačen tudi po tem, da sem veren. Nikol me nihče ni žalu zaradi tega, ker sem peder, me pa žalijo, ker sem veren, pred kratkim sem dobl na mejl, da sem katolikan in klerofašist in to od človeka, ki se neizmerno zavzema za gejevske pravice in govori v kaki državi da živimo in blabla. Kok lahko zahtevaš spoštovanje svoje drugačnosti, če ne spoštuješ drugačnosti drugih? Pedri so privilegirani v tem smislu, ker vsaka najmanjša nestrpnost pride takoj v novice in imajo roza telefon. Kam pa nej jz prijavim, da me zmerjajo s klerofašistom? V bistvu sem pri nas v službi jz še največji homofob. Ker pedre dobro poznam, se jih tud bojim na nek način. Tolk narejenih in hinavskih ljudi kot jih srečaš v vrstah pedrov, mislim, da ni nikjer drugje. Mislim, da je to zato, ker po mojem prepričanju je homoseksualnost neke vrste deviacija in tud slučajno ni dedna kot eni trdijo. In če ne razčistiš pr seb, pol si pač tak, kakršen si. Mislim, da tud gejevski lobi načrtno ustvarja boj za svoje pravice kot nek družbeni boj. Jz sem bil proti na referendumu decembra lani, ker mora imet otrok očeta in mater, pika. Moški je moški, ženska je ženska, v ozadju tega je strašna teorija spola. Ko bodo to dosegli, bodo svoj boj nadaljevali, si bodo že kaj zmislili. V Ameriki se zdaj borijo za stranišča, da bi meli tri stranišča, tud unisex in da bi lahk vsak šov na tist wc, kokr čuti da je usmerjen al neki takega. Pr nas se bomo o tem pogovarjali čez deset al pa dvajst let. Edino s staršema se nikol nisem o tem pogovarju. Oče me je kot otroka tepu. Jz sem mu sicer vse odpustu in nimam več nobenih problemov s tem. Mama in oče oba vesta, da sem peder, sam o tem si ne upata pogovarjat, jz pa tud nimam nobene potrebe, da bi jima to razlagu. Mislim, da se oče s tem nikol ne bo sprijaznu, sprejet je pa mogu, ker druge izbire nima. Mama je pač mama, vse razume in vse sprejme, pa tud če tega ne reče na glas. Jz sem prepričan, da je človek največji sovražnik sam seb. Če sebe ne sprejmeš, te nav noben sprejel. Če navš sebe mel rad, te tud drugi ne bodo meli. Obdobje pred razkritjem je bilo zame seveda stresno. Spomnim se, da sm bil problematičen otrok v smislu vedenja, ocene sm mel vedno vredu, ker sm brihtn. Problematičen sm bil zato, ker doma nisem dobl pozornosti in sm jo zgleda iskal drugod. In ker nisem bil priden v šoli, sem bil spet tepen in tko naprej, začaran krog. Na vprašanje kaj družbo pripelje do neodobravanja istospolnih, bi jz reku, da dejstvo, da smo čudaški. Bom dal primer. Na lansko Parado ponosa je hotu it tud od sodelavke sin, ki sploh ni peder, ampak tko pač, ker vsi grejo. Stara je 55 let in reku sm ji, da mu tud slučajno ne sme tega pustit. Istega mnenja je bil njen mož, ki je pa tapravi homofob. Ko mu je rekla, da sm še jz proti, ji je reku, da zato, ker sm normaln. Če si normaln, te ljudje pač sprejmejo, drgač pa ne. Ne znam to drgač povedat. Gejevska kultura je res čudna. Mislim, da je razlog tko na splošno rečeno osebna nezrelost. Večina pedrov nima rešenih travm iz otroštva in skupna točka pri večini, ki jih poznam, je oče. Problem je v očetu in v prevzemu njegove spolne identitete. Ne znam to natančno povedat, ker nisem strokovnjak. Za ženske ne vem, ker se z lezbijkami ne družim. Redke izjeme zgolj potrjujejo pravilo. Jz ne bi glih reku, da družba sovraži geje. Reku bi, da pa družbo motijo neki čudni, nesprejemljivi, nezreli vzorci obnašanja, ki so prisotni pri gejih. Sej tud mnogi strejti so zame čudni, ker tud vi nimate vsega pošlihtano ampak je manj tega al pa ni tolk vidno. Menim, da so težave v duševnem zdravju pogostejše kot pri heteroseksualcih, kar je logično. Jz jih kar nekaj poznam, ki so hotli nardit samomor. Prepričan sem, da je samomorilnost pri istospolno usmerjenih večja kot pri ostalih, problem, je da se nikoli ne izve pravega vzroka, zakaj človek stori samomor ali pa primeri, ko kakšen fant drugega zabode, ga poškodeje, jaz tu v velikih primerih menim, da izhaja to iz spolne usmerjenosti. Ja, prepričan sem, da imajo istospolno usmerjeni večje in pogostejše težave v duševnem zdravju kot vi strejti. Depresivna obdobja prav kot posledico homofobije bi rekel, da nisem doživljal, ker

mam s sabo razčiščeno, če pa ne bi imel razčiščeno, bi se lahko vase zaprl in bi nastopile težave. Samomorilnih misli nisem imel nikoli in nikoli nisem uporabljal služb duševnega zdravja v povezavi s tem ker sem gej, bilo bi pa fajn, da bi imeli mladi več možnosti za to. Zdaj, če sebe nazaj gledam, bi mi blo lažje in verjetno bi se prej našel. Namesto, da se to tok propagira homoseksualnost kok je to fajn, bi bilo lahko več možnosti pomoči homoseksualcem ali preko telefona in tudi kot na primer kriznih centrov in možnost osebnega stika, ampak seveda z normalnim ljudmi, ker včasih je dost, da te nekdo samo posluša, sam najdet se moraš tko in tko sam, če te nekdo posluša in vsaj proba razumet, se potem lahko začneš iskat. Tako je blo pri meni, jaz sem imel prijateljico in jaz sem se preko nje najdu, preko pogovora. Ni samo to, da ti navzven vsem poveš da si gej, ti moraš to v sebi sprejet in ozdravit svoje notranje rane. Ali menim, da ima homofobija, nestrpnost, izključenost velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih? To vprašanje se mi zdi večplastno. Menim, da ja, vendar je po mojem mnenju problem nekje drugje, tako da ne morem odgovoriti preprosto z da ali z ne, potreben je komentar. Gre za to, da je v prvi vrsti pomembna lastna zrelost, zavedanje samega sebe in sprejemanje samega sebe. Nikoli ne moreš pričakovati, da te bo nekdo sprejel, če najprej sam ne sprejmeš samega sebe. Nihče te tudi ne bo imel rad, če ne boš imel rad najprej samega sebe. Ko sprejmeš samega sebe in dozoriš, razumeš, da svet ni črno bel, da vsi ne morejo razumeti tvoje drugačnosti, da pa jo lahko kljub temu sprejemajo. Razumeš, da si drugačen in razumeš da enakopravnost in enakost ni eno in isto, zavedaš se svojih omejitev, ki izhajajo iz tvoje drugačnosti, da pa to še ne pomeni, da si neenakovreden drugim. Izključen si toliko, kolikor se počutiš izključenega. Vsi ljudje smo drugačni drug od drugega, smo pa vsi enakovredni. Sam osebno ne doživljam nobenih pritiskov zaradi svoje spolne drugačnosti, ker se mnogo ukvarjam sam s sabo in sem zelo srečen človek. Zelo si želim, da bi bili vsi ljudje srečni tako kot jaz, večkrat jočem od sreče. Bi pa lahko na tvoje vprašanje odgovoril z da, ker opažam med geji veliko osebne in čustvene nezrelosti, občutke manjvrednosti, vsakovrstno manipulacijo, depresijo, samomorilne misli, brezup, narejenost, lažnivost. Večinoma geji hrepenijo po nečem več, vendar se zaradi čustvene nezrelosti bojijo globljih odnosov in zaradi tega zelo čustveno trpijo. Strah pred odnosom in nezmožnost vzpostaviti globoke odnose je po mojem mnenju tudi vzrok za večjo promiskuiteto med geji kot med heteroseksualnimi osebami, kar je tudi znanstveno potrjeno. Na katerih področjih imamo istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, homofobijo, na to vprašanje ne morem odgovoriti drugače, kot da rečem, da imamo največ problemov sami s seboj. Vsak posameznik bi se moral v prvi vrsti bolj ukvarjati sam s sabo, ne pa biti nekega namišljenega razrednega boja. To je pač moje mnenje.

Ana-intervju 26.6.2016 ob 12:30

Jst sem 45, da sem pa nekak začutla, da sm istospolno usmerjena je blo pa nekje pr petindvajsetih, tko da, predvsem mi je blo to tuje, ker se mi je zdel, da itak ni nobenga nikjer, nisem nikol prej razmišlala al pa koga zares poznala, da bi mi povedov, da je istospolno usmerjen, razen ja en prjatu je biv no, ampak drugač se mi je zdel, da je to sam nekje v Ameriki, da to pa men se ne more zgodit, ampak pol k sm prjatlci razlagala kaj se mi dogaja s čustvi do ene punce, je rekala jst to do fantov doživljam a ne. Pol sm se s tem ubadala al to zdej sprejet al ne, ampak se mi je zdel to neki lepga in pol je blo tut lepo no, sva ble v vezi par let tko da, ampak najprej je blo nek strah, dvomi, kaj bom zdej, kako bom s tem, tko da kok let je pretekl od tega, da sm jst domnevala, da sm jst lezbijka, pa do tega, da sem jst to sprejela, niso bla to leta, to je blo mogoče mesec, dva ni blo tok, k je blo kasnej, se mi zdi da mogoče. Am ja o teh občutkih sm tut že govorila. Seveda je bilo

obdobje pred razkritjem stresno, bila sem polna strahov, mal bolj sem se potila, sploh ko sem hotela povedat mami in pol očetu, po svoje pa sem se mirila, da itak hujš ko da se skregamo ne more bit in da je to moje življenje. Ker pa vzamem, da je razkritje kar konstanten proces, ker se moram vedno znova odločat, ko sem v nekih novih krogih, ali in koliko in kdaj se bom razkrila, da zdaj mi je že manj stresno, ker mam srečo da sem obkrožena večinoma s strpnimi ljudmi, ki so bolj levo oziroma napredno usmerjeni in sprejemajo drugačnost, vsaj trudijo se. Pri unih bolj hudo vernih pa vzamem, da me ne briga prav veliko, kaj si mislijo, če le imamo nek sicer normalen in strpen odnos. Prvo razkritje je blo pri 25ih, tapru sm do enih prijatlov zato k se mi je zdel, da smo si bližje in so bli odzivi čist vrede, edin tisti mal bolj krščansko usmerjeni so bli mal bolj zadržani, ker so bli večinoma izobraženi so vseen to lepo zapakiral ni blo kakšne zavrnitve, pr starših je blo pa tko, da mama je rekla ja uredi, tko na hitr je rekla uredi, da se mi je zdel kr mal čudn in je pol rekla boljš to kokr, da te kdo tepe, kšn dec pa tko naprej, skratka celo zgodbo je nardila kako je pol to uredi, pol pa sm vidla pr sosedih, da ni, prvi odzivi so bli OK, pa tut oče ja uredi, pol sm pa vidla pa da ne upa sosedom povedat al pa žlahti al pa nekom tko da, to je blo pr petindvajsetih takrat use. Stres je blo pa tko, ja s tem se ukvarjat, kako se je izražal stres, jst sm mela to srečo, da so nas že na faksu nekaj spodbujal, da se pogovarjaš o stvareh a ne, sm verjela v to moč besed in sm se pogovarjala tut s prjatli pa to, sploh s tem prijatlom k je gej, k mi je že takrat povedov mi je to nekaj olajšal, da sm pol ubistvu povedala tut v službi tm k sm bla takrat sm šele dobr začela, ampak k je bla to nevladna organizacija je blo eno lažje, drugo da je bla tut tm ena od teh, tut z našga faksa k je bla sodelovka in je rekla, sej smo že prej vsi vedl, prej kt ti. So opazl kaj se dogaja a ne ena čustva tko, da je blo čist tko prijetno. Kar pa ostalo družbo pripelje do neodobravanja po mojem ta negotovost, zdej če pa bi to odobral pol bi se pa kr vsi neki izmišljeval pa tudi ljudi se mi zdi, da je strah, če neki ni v enih predalčkih a ne al pa kr sm pol dožvela nekaj posredno pr svoji sestri, da je nečakinjo recimo dalj časa puščala lepo k men za vikend kdaj pa kdaj, da je pršla k men na počitnice, ker mam jst rada žvali pa naravo, da je bla pr men, ko sm bla jst še na dolenskem pol je pa ni več pustila in je bla ena izjava k je tamala pol povedala, da je bla, da je rekla, da bi ona k bi bla velika, da je rekla svoji mamici, da bi bla rada teti Ani podobna kokr men a ne in da je sestro takrt, je tut precej verna, po moje prestrašil aha tut v to smer lahko gre kar se tiče spolne usmerjenosti, ne sam glede veselja do živali in narave in jo pol na enkrat niso več pustil a ne. Ampak tko nekaj nisva mogle s sestro to predebatirat in celo enkrat mi je rekla, da ji ni lih ušeč, ampak, da to sprejme, ker sm jst njena sestra, ni blo pa čist 100 procentno, amm tko da ta homofobija se je pr men tko kazala, da mama ni hotla sosedom povedat, če so bli na primer kšna družinska ta pikniki al ne vem kaj, če je kdo vprašov a ti si pa že kej poročena? Sm rekla ne, pol je pa mama hitr odgovorila namest mene, ni še tapravga srečala ne k bi jo nekam frnla. Al pa pr sestri to, da je nekaj omejila stike z nečakinjo k sm jo tut rada mela v varstu, ampak res šele pol na uni točki k je tamala že tko rekla kakšno stvar, se je pol zgleda ustrašla, še dons čist, sicer uredi stikih, sam da ji to ni čist, da se je nekaj potrudla, ampak da nekaj en del pa se boji tega, da je nalezljiv al da loh vpliva tko da to, amm zanimiv mi je pa to, k sm zadnjič bla na enmu seminarju k je blo prihajanje domov, ne vem, če si že slišala en Kevin irski psihoterapevt je mel seminar o delu z LGBTQ strankami a ne k majo težave v življenju pa pridejo na terapijo in je govoru o tem, da problem je tko homofobija ljudi k niso LGBTQ kot tut ta ponotranjena homofobija in kr sm učas dožvela pr prjatlih k so deklarirani geji na en način a ne, pa k hodmo skup k smo v eni hribovski skupini a ne, recimo jih večina ni šla na parado ponosa, ker se jim zdi, pa kaj rabm jst to zdej svetu to razglablat, razglašat al pa, da sm dožvela tut to ponotranjeno homofobijo pr njih, da ko smo šli na izlet v

hribe pa je kdo vprašoval iz kje ste pa vi a ne in loh bi povedal iz kje, pa so se izmislili ne vem kaj, neki so se že izmislili skratka ni bilo nekak pr vseh ta konsenz sprejet kdo smo in ne bomo se ne vem kaj, skrival ali pa kej a ne, tko da to sm doživela večkrat in me je jezilo drugač pa družga se pa ne spomnem zdale, če je kej blo, manjše stvari, ampak te vseeno zabolijo ali pa te jezijo, nasilja ni bilo, mogoče tudi zato k nikoli nisem bila v takih vezah, kjer bi partnerka tudi na zunaj hotela pokazati, da se drživa za roke, ali pa sva se držale pod roko k je na nek način k se pogovarjam s prijatelji k so geji, da je nam lažje, tudi prijatelji se držijo pod roko ne, da prov držati se za roko to je bilo pa zelo malkrat ne, pa tudi nisem nikoli doživela, da bi se kdo ob tem, ampak malkrat da sm to sploh nardila, da smo se zmenili da tko lahko gremo čez mest ali pa kej. Tko da bolj te na bolj odnosnem ali pa psihičnem male reči sm doživela. Tko na sploh zakaj imajo ljudje težave s temi predosodki, diskriminacijo in homofobijo se mi pa zdi, da je mogoče v izobraževalnih ustanovah, se mi zdi, da imajo tudi več težav ti k so verni, v cerkvi tle pr nas sploh rimskokatoliška pa ne vem če je katera kej boljše. Pa takrat, ko se spomnem, ko sem eno obdobje delala v javni upravi na jamstvenem skladu in vem, da tudi nisem upala kaj povedati, vem da sem videla, pa kaj neki trapasti štosi na ta račun spolne usmerjenosti, pa tudi ena taka grda kletvica na račun homofobije k jo tudi moja mama uporablja na cesti, da reče proklet peder, to je meni tko grdo, pa sem ji rekla, mama nehi tle maš eno k je skor peder, tko da nehi govoriti take. Cerkev se mi pa zdi, da se sploh boji, ker mislijo, če bojo dopustili, se jim bo porušil red, ki se jim zdi, da ga imajo a ne, kako naj bi svet bil, itak slo zelo togi v tem popuščanju in okrog kontracepcije, pravice žensk, tko da smo tudi LGBT v cerkvi diskriminirani. Vpliv na duševno zdravje sigurno ima, kaj veliki opazam, da veliki več prijateljev k so geji mi govorijo o težavah s spanjem, tudi sicer na sploh ljudje imajo to težavo s spanjem, da ni to zdej nič vezano na to, da je pa loh, težko bi rekla, če smo ljudje bolj ekstrovertirani si lažje poiščejo pomoč in lažje stvari rešujemo s pomočjo drugih. Če smo pa introvertirani pa karkoli že je, da nas pa bolj zadane in bolj vpliva na naše duševno zdravje, ker bolj not po sebi meljemo se mi zdi da, tle ne vem. Sam točno na tem seminarju k smo ga mel s tem Kevinom M. tem Ircem, tudi pol k smo se pogovarjali na osebnem nivoju je bilo da, jih to kakšne bremenijo a ne, njihova spolna usmerjenost v tem smislu, da se morjo skrivati ali pa o tem, da jih kdo ne odobrava in je riziko mogoče pr nas res večji, da padejo v kakšno krizo zaradi tega, lihi zaradi tega k redko o tem govorijo eni, ali pa več poguma moraš učasi zbrati sploh če nisi outiran, če si outiran se povežeš z drugimi in je lažje poiskati pomoč pa to, drugač še mi zdi, da se tisti sram pol kaj stopnjuje tko da zdej, za težave v duševnem zdravju ne vem. Jst k delam na področju motenja hranjenja se spomnem k so mene spraševali, pa imajo lezbijke kaj drugač motnje hranjenja kot druge k so bolj diskriminirane pa to in pol k sm šla gledati po literaturi ni govora o tem, je govor o tem, da je tega pr gejih več a ne. Ta teorija je pr gejih, večji pritiski kako naj bi izgledali mladi, fit ali suhi pa ne vem kakšni, to večji kot pr lezbijkah. In je res ta fascinacija nad popolnim telesom pr fantih večja, pr gejih, pr ženskah pr lezbijkah je tega manj, in tu v tej literaturi sm najdla, da je več anoreksije pr gejih kot pri lezbijkah lihi zaradi teh pritiskov. Tesnobnosti v povezavi s homofobijo nisem občutila, ker je bilo te homofobije res malo, samomorilnih misli nisem mela nkol, pa tu, da bi službe duševnega zdravja uporabljale kdaj glede spolne usmerjenosti, morda priznati sem klicala na en telefon, takrat, ko ni bilo zelo hudo zaradi razhoda sm poklicala, ker mi je bilo logično, da mi bo lažje poklicati na en telefon, ki se ukvarja z LGBT skupnostjo, kot kjer se ne, čeprav je šlo za eno splošno temo a ne. Tisto k se s prijatelji že vse večkrat eno in isto pomeniš, sam k ti je to hudo, da rabiš še z nekom čist tujim se pomeniti in to je bilo zvečer ob enajstih neki tanga je bilo. Depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo pa tudi ne, ker sm že prej omenila, da jo je bilo res malo.

Stara sm 37 let. Pa tm pri 17ih 18ih letih sm začutla, da sm istospolno usmerjena, sicer takrat nisem vedla, da sm prav lezbijka, tko pač ne veš, nihče ti ne pove, da je to sploh opcija, pač tko se mi je zdel, ampak bolj kot sm začela spraševati, bolj kot sm se začela ukavrtat s temi stvarmi sm vedla, da ja dejansko ja nikol nisem vzljubila moškega, občutki bala sm se tega, ker sm mislna, da sem edina na svetu in sm misln, da je to nekaj slabega, da te drugi obsojajo zaradi tega. Od domneve da sm ugotovila, da sm istospolno usmerjena, pa da sm dojela dost kmalu sm to sprejela, dost kmal sm pol začela tut coming oute delat, ubistvu je blo nekaj to recipročno, vem, da sm povedala mojemu najboljšemu prijatelju in čez ta proces ko sm njemu začela govorit, sm tut sebe začela sprejemati in dost hitro ugotovila, da je to čist uredu, da se pač nimam kej sekirat zaradi tega, da ubistvu je to vseeno kaj bodo drugi rekli, nisem slab človek, prvo razkritje je blo mogoče kakšno leto po tem, še hitrej no, pr nekih 18ih letih mislm, da sm, ja, tam prot koncu srednje šole v Brežicah. Prvo sm se tega mal bala, bala sm se predvsem kako me bojo drugi dojemali, pač ko sm to nekaj sprejela, sm se o tem začela pogovarjati, dost hitr, nisem mela nekih težav s tem, edino kar sm se še bala, kaj bo mami rekla, očeta nisem imela več takrat, ubistu sm se bala, da jo bom razočarala, tko, ampak tko pač. Nisem se bala da bom koga drugega razočarala. Dost kmal sm tut njej povedal, tko da smo dost hitr tut to dal čez. Prvo razkritje in odzivi, prvi je bil prijatu, odzivi so bli uredu. Dost hitr sm tut svojemu ožjemu korogu povedala, tut v roku par mescov so že vse moje prijatelce vedle, tut že kak znanc. Enkrat ko sm samo sebe sprejela, kar se mi je zdelo zelo ključno, ta moj coming out, ta moj lastni, je blo pol dost izi, ta prehod in pol dost kmal sm tut mami povedal, mama očimu naprej. Obdobje pred razkritjem je blo stresno ja, dokler sebe nisem sprejela, dokler so bli ti neki strahovi kaj bojo drugi rekli, kaj če mam zve, kaj če stara mama zve, za staro mamo sm se sekirala, če se bo ona sekirala, hotla sm ji to pršparat, ker je bla zelo pomemben del mojega življenja. Mogoče se je ta stres izražal bolj v smislu če bi širša javnost dost hitr zvedla in kako bi gledal name. Ker jaz prihajam iz Brežic, Brežice so manjša skupnost, mesto in bolj ko ne se vsi poznamo, dost ljudi so mamo poznali in ti filingi so takrat bli dost vezani na njo, nek strah no. Strah da veš kako me bojo gledal, da bojo buljili vame, to je ful povezano s samorealizacijo, s koncem pubertete, kako te drugi dojemajo in tut takrat se mi je zdel, da me bo oče drugih to zelo definiralo, da me bojo gledali samo kot lezbijko, to kar ubistu je samo en del mene, sem pa še marsikej drugega kot samo to. Drugač bom rekla, da hvala bogu ni blo kej takega je šlo dost izi čez. Kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih jst mislm, da pač nasplošno je premalo sprejemanje, ne samo istospolno usmerjenih, nasplošno enostavno ne sprejamo se dovolj, pa bojimo se nekih nezanih teritorijev, strah pred nezanim. Saj slej, ko prej, ko ljudje spoznajo, ko imajo neko osebno izkušnjo z eno homoseksualno osebo, ugotovijo, da to sploh ni neki tko groznega, saj men se to dostkrat dogaja, ker pač tega res ne skrivam, ker tut zelo javne sva zaradi tega, dostkrat, ko me ljudje vidijo rečejo lej sej to je pa čist v redu. Se mi zgodi, da rečejo ja tebe je pa res škoda, kar mi gre zlo na živce, ker isto, polno, kvalitetno živim kot oni ne, ne bi bla nič bolj realizirana, če bi bila z moškim, ja ljudje smo zelo prestrašeni, to je ena stvar, druga stvar je pa da živimo v taki družbi, ko skos rabmo enga dol tlačiti, zato da se mi, sicer govorim v prvi osebi množine, ker jst upam, da nisem takšna, pač rabmo enga k bo nižje od nas, da rabmo enga, da ga pokažemo s prstom, to izhaja iz čist nekih njihovih osebnih težav. To, pa pač mislim sovražiti kr tko brezveze je velik lažje, kot v štartu bit toleranten ne, mogoče nas družba tega uči, kaj jst vem, sej to se ne dogaja smo istospolno usmerjenim, sej zdejo mamo begunce k isto ne, to so kar velike razsežnosti tega sovraštva, če bereš forume, te komentarje, če Facebook pogledaš to je. Ja bojimo se nekih nezanih občutji,

pa to se mi zdi, da nismo vse mi, da smo si zelo raznoliki, hočem reči če predvsem jst mislim, da lezbijke tu gremo še nekak dobr čež, pr gejih pa blazno, jst dostkrat naletim na ljudi ki rečejo men so lezbe kul, ampak tipi tega pa jst ne štekam. Pa sej ne rabiš tega štekat. Ne rabiš obsojat in pač jst dostkrat rečem, če ti na tej osebni bazi kdo reče, pa ti si men kul, vas štekam, tipov pa ne pa pol čist zares pol tut mene ne štekaš, ker ne vem. Se pravi ja nek strah, pa nezmožnost neke emaptije, pa mal širše pogledat. Sej jst tut ne štekam mikrobiologije, pa vem da obstaja, al pa astrofizike. Glede homofobije sm jo kr dost dobr odnesla, poznam velik hujše situacije in punce kaj so ble deležne, do tipi, do agresij, do napadov. Jst mogoče ja kaki kdaj klici aha ve ste pa punce, aha a se mate rade, ne vem recimo vem, da smo bli na Metelkovi leta nazaj pa so vmes uletaval fantje do mene, dej ti pa že nisi lezba, dej dokaž, dej se žažval s to bejbo a veš, kot da je to zdej k da sm zdej lezbijka in poljubljam vsako žensko, ki pride mimo. Še najbolj pa začutim to homofobijo no, se mi zdi, da razni te referendumiin in te kampanje dajo krila a ne. Vidiyo oni neke politike ko odkrito po TV sovražno govorijo, čeprav mislijo, da je to pravica govora, če rečejo kej grdo čez geje in lezbijke, jst mislim, da je to sovražni govor, to vse da krila pač enim ljudem, tko pač mojim sodržavljanom preprostim ljudem, taka k sm jst preprosta, da pač se začne to izražat, spodbudi to no, tko čutim jst to homofobijo v tetki, ki jo vidim na televiziji, ki reče, da upa gejevski pari ne bojo mel otrok, ne bojo mel fantov, zarad tega ker jih ne bojo zlorabljal. Če neko sintezo tuki vlečem, potem loh jst rečem za strejt mame, da upam da ne bojo mel sinov, ker bojo pol, ne štekajo, da je to ja, tko ne pol, ne vem, pač največ je tega po nekih družbenih forumih, pa Facebook, članki, komentarji, tuki največ to zanavam, pa po TV, ki daje prostor tem ljudem, ki po mojem ne bi smel tega dat. Včasih se mi zdi, da si se oglasu, če si kej vedu, zdej pa je tut porast, se je tok spremenilo vse, da se oglasiš in maš mnenje in če je to pač homofobno al pa sovražno, se mi zdi, da se ljudje pač tega ne zavedajo, mogoče je premal empatije kako se pa jst počutim, ko to pač slišim, a ne. Področja kjer imajo istospolni največ težav s predsodki, homofobijo, diskriminacijo, menim, da so eno to mediji, ki dajo prostor pomoje, vem, da jst mam to srečo, da zelo odkrito loh zdej živim, me smo tut šle letos al lani v javnost, čist tko da mogoče lahko medve mal prispevava, ker sem aktivist po duši, ker mam s.p. partnerka pa je tut samozaposlena in nekak nismo odvisne ne. Drugač mislim, da je v službah dost tega, poznam velik primerov k se ljudje pač odločijo ne razkrit ne. Prejšn teden sva ble na eni poroki v Zagrebu, pač en gejevski par sta sklenila partnersko zvezo in mi je pač razlagov, da pač tega on v službi ne bo povedov, bo pa imel poročni prstan na roki in sm si mislila kak grozno je, kako morš živet, ker imaš enaga rad in to je zlo tradicionalno, zavežeš se pač nekomu, medve s partnerko sva se tut, zavežeš se iz nekih praktičnih vidikov, da urediš neko dedovanje, zavarovanje, drugo je pa, da greva loh ena k drugi v bolnico, medve sva se šle iz ljubezni registrirat, pa zarad tega, ker želimo bit celo življenje skupi. Družba ja, pol je pa še vedno, neko javno življenje, večina lezbijk in gejev Sloveniji mislim, da živi to neko istospolno življenje v nekih varnih, manjših krogih, gej klubi, nekih ožjih prijateljskih krogih, javno pa tega ni. Redki imajo ta luksuz, ki ga imava me, da loh na primer na Facebooku napišem moja partnerka. Jst sm tut prepričana, da tut, ko nisem bla prepričana zase izbiraš s kom se družiš in načeloma, tut če ne bi bla lezbijka, če si odprt človek se pač povezuješ s tistimi, ki so odprti, to je čist neka nezavedna raven. Družiš se z ljudmi, ki dost podobn mislijo, ne glede na to kaj si. Izključnost, homofobija, diskriminacija ima velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih absolutno ja, zarad tega, ker so te neke anksioznosti, ki pridejo s tem, avtomatično, če se počutiš izključenega, če te družba ne sprejema, to so neka čustva, ki pač niso prijetna in lahko pripeljejo tudi do česa drugega. Jst mislim, da duševno zdravje ni stvar, ki je statična ne in je pod vplivom. Jst sm pač trden, stabilen

človek, ampak če bi se mi nabirale neke zadeve, če bi se skos skrivala, če ne bi tko sama sebe sprejela in me ne bi družba sprejela, bi zagotovo bila bolj zamorjena oseba, anksiozen človek tko da absolutno to vpliva na duševno zdravje. Če so težave v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih večje kot pri heteroseksualcih, tega ne bi vedla, mislim pa da heteroseksualci majo pa mogoče nabor drugih faktorjev, ki vpliva na njihovo duševno zdravje. Geji in lezbijke imamo še to dejstvo, da pač homoseksualnost v družbi še vedno ni čist sprejeta in tut verjetn se bomo mogli še fajtati neki časa, da bo pač slehernik mislu, da smo čist normalni, mogoče zaradi tega stanja ja, ampak enkrat ko bo to sprejeto in bo manj diskriminacije, do tega bo pršlo, ker pravica na dolgi rok vedno zmaga, se bo to kar izenačilo, mogoče ja je zdaj mal več težav pri geji in lezbijkah. Majo pa tut strejt ljudje težave v duševnem zdravju, jst sm delala na ŠENT-u tri leta in sm srečala marsikej in ne izbira duševno zdravje, ne starosti, ne spola, ne usmerjenosti. Ja ubistvu, sem imela kšno tesnobnost v mlajših letih, ko to še vedno, jst sm delala coming out leta 98, 97 in jst sm mislna, da sm edina v Slovenij, tesnobnost bolj iz tega vidika, neki je blo pa pač kak me bojo drugi sprejel, drugo je pa blo, da bom verjetno sama celo življenje, da ne bom našla nekoga s katerim se bom ljubila in ne vem se starala skupaj in tko to je ena stvar, to smo pol poštimal s temi coming outi, odraščanjem hvala boga se je v teh zadnji 20 letih, vendarle spremenila, druga stvar je pa ta k smo bli lani neki na TV v okviru tega referendumu, smo bli v eni oddaji, pa pač v enem časopisu, mi kot naša cela družina in recimo to je pa mogoč blo, jst ne vem mali je bil 3, 4 mesce star k sm šla na soočenje, bla sem v studiu in še en tak predstavnik neke verske organizacije, to je blo recimo tko, a veš to pa res nardiš pred javnostjo, pred celo Slovenijo, sej jst hval bogu POP TV-ja nisem prej gledala in nisem vedla, da ga tok ljudi spremlja, amm to je blo mal tko, sam to je pač enkratna zadeva. Potem se mi je začelo dogajati, ko smo dobivale ful sporočil, pa so nam ljudje izrazili podporo, druga stvar je pa ko greš po cesti in smo bli vsi trije in so nas pa mal tko so nas mal gledal pa opazoval, sej večinoma tisti, ki so nas ogovoril so ble same pozitivne izkušnje. Ljudje, ki so strejt, so nam čestitali za pogum, da nas podpirajo, to je blo ful tko lepo, po drugi strani pa si šov pa po cesti, pa si mel filing, da 10 parov oči gleda vate in se mal ruka pa kaže lej to so pa tisti, to te pa mal zvije. In to je ja, to je blo absolutno posledica tega izpostavljanja na TV. Depresivna obdobja kot posledico homofobije ja mislim, to ni neka ornk depresija, me zamori, mene še zmer zamorijo te situacije, povezan s homofobijo pa itak. Po tem referendumu, po prejšnjem referendumu, po družinskem zakoniku, tko. Tko glih, ko sva ble na tej poroki v Zagrebu sm se spomnila, kaka je bla ta naša Slovenska registracija, ki si tko en tak z enim, en čist tak birokratski, suhoparen postopek, veš tam dol v Zagrebu si je pa matičarka vzela čas, si je prpravla govor, tko ful vaaav, jst sm kr jokala. Po k smo šli pa domov, pol sm bla pa kr mal žalostna, ker pr nas res nimaš te opcije, si prikrajšan, še več kot pol celotne družbe si misli, da ti to sploh ne pripada, čš kaj njim delamo, pa nič jim ne delamo. Borimo se za neke pravice, ki nič njihove ne kratijo ne, mi pa bi mogoče to vsaj mal bolj romantično izpeljal. Samomorilnih misli nisem imela nikol pika. Služb duševnega zdravja pa tut nisem nikoli uporabljala.

Urška-intervju 13.6.2016 ob 17:30

Sem Urška in sem stara 38 let. Glede moje spolne usmerjenosti mislim, da sem jaz kar pozno spoznala, da sem lezbijka šele pr mojih 22 letih itak je pa blo tko, da si nisem hotla priznat. Je bla pa situacija takšna, da se je ena druga oseba zaljubila vame in mi to tudi povedala. Jaz sem se sicer najprej ful upirala, da to pa ne, da jaz pa to nisem, ampak potem sem se začela malo pr seb spraševati in potem za nazaj gledat in sem ugotovila, da je blo dost punc, ki so mi bile vseč, dost bolj vseč kot samo prijateljice. Imela sem pa tako bom rekla bolj

ekspersimentiranje tam pri 10 letih z eno sošolko v osnovni šoli. Ampak v glavnem se je potem s to punco, ki mi je povedala, da je zaljubljena vame tut nekaj zgodil, ampak ko se je to zgodil je blo to zame tko kot eno razkritje, vav to je to. Ker jaz sem ful neki s fanti probavala pa sm čutla, da to ni to, da je skos bil nek upor. Sej so mi bli simpatični pa za pogovarjat, ampak neki je manjkal no, neki nisem bla jst jst. Pol ko se je prvič s to puco zgodil, sem čutla vav res je to to, jst sm to. Tko, da na začetku so bli ful neki občutki navdušenja, pol se je pa začel kako bom to v real laifu, pa treba bo doma povedat, pa te stvari niso glih enostavne, tko da je blo pol misl da dober let, let pa pol ko sem se jst nekaj odločla, da doma povem. Blo je pa tut tko, da sem takrt mela že eno resno vezo in sem rekla hočem met resno vezo in takrat doma povedat, da si navjo mislni, da si jst res kr tko mal zmišlujem in sm povedala mami tm pr 23 letih in mama je mela ful negativno reakcijo, je začela ful jokati in da bova šle midve k psihologu gor in dol in sem rekla, da lahko greva, nisem mela pa namena očetu povedat ker nisem vedla, pr mami sem nekaj že vedla tekom odraščanja kdr so ble neke te tematike po televiziji, pa tko sm čutla da ma nekaj bolj toleranco do tega in tut ko smo bli mejhni pa so se eni otroci tko naslavljali peder pa buzi, pa je ona zmer rekla, ne tko se pa ne govori grdo in se mi je zmeri zdel vav ful dobr, tko tolerantno ne in pol sem si rekla, pol bo tut ona to pr men oziroma tista k bo to najbolj sprejela, ampak vsejen pač je bla v solzah, da greva medve k psihologu. Pol je šla ona sam in je na srečo dubla ful dobro psihologinjo k ji je povedala da pač če sem to povedala in če je to pr teh letih, da to verjetno ni faza, da neki je na tem. K je pa ona očetu povedala, je bla pa zlo negativna stvar mislm reakcija z njegove strani, k on je pa mislu, da men nekdo mal možgane pere in mi je hotu po moje to kr mal zbit iz glave in je blo tut mal nasilja, tut fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranja da kr nisem smela vn iz hiše pa to pr 23ih halo. Tko da to je trajal pa kr ene pol leta in takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Šla sm tut za en vikend, kr šla sm s puco k je neki blo doma in sm kr šla, pobasala stvari en petek in šla in sm pol sam v nedeljo domov poklicala in se je mama javla in sm ji rekla da če se bo to nadaljeval jst ne bom več domov pršla in pol se je takrt to nehal no in pol je blo kot da to ne obstaja, tko je blo ja k da ne obstaja in pol se je kr neki let odvrtil v tem smislu da ne obstaja pol sm pa jst šla v eno ful resno vezo k je trajala 5 let in v tej vezi pol, ne takoj na začetku, ampak čez kšn let, dve ko sva ble medve s puco skup k sm se jst tut tja preselila in k sva medve skupi živele je pa mama tut pršla na obisk in jo sprejemala sta se pogovarjale, vmes je pa oče ful zbolu in vem, da je pol tik pred zdajci k je mel raka, se mi je enkrat opraviču za vse to kar se je dogajal tut reku je da je to pač moje življenje in da ga naj živim kot sm si pač zamisljna, tko da sva nekaj šla pol pomirjeno vsak na svojo stran in od takrat naprej tko no z mamo se tut kr neki pogovarjava o tem, tut pol k sm to 5 letno vezo končala, sm mela pač krizo, prebolevanje in sva se dost o tem pogovarjale, amm vsekakor pa čutm, da moja mama ni oseba k bi pa to brez problema sosedom povedala ko jo sprašujejo kdaj bo pa vaša kšnga prpelala al pa kdaj bo mela otroke, ni tko da bi rekla da mam punco se pol ponavad rajš kej zmisl tko da mislm, da ma ona še kr težave s tem no. Pa tut jst nism kr tko da bi vsakmu razlagala k do zdej se mi je zgodil enkrat al dvakrat v življenju, da me je človek nekdo direktno vprašal če sm lezbijka. Ponavad se zmer neki šušla in heca in pol opazujejo reakcijo tko da zlo redko da se je men zgodil dvakrat no, da me je ena sodelovka vprašala če sm lezbijka a ne in sm ji pol tut direkt povedala. Je pa služba še vedno tisto polje k morm rečt, da se jst najbolj ranljivo počutm in tega ne razlagam, drugač kr se tiče moje outiranosti moji prijatelji vejo, moj prijateljski krog, družinski tut a ne, služba je pa nekaj tisto k jih ve samo ene par katerim res zaupam, izbranim ker se mi še vseeno zdi, da kljub temu da je že kr neki

zakonodaje na tem področju sprejete in tut v ustavi piše, da ne smeš bit diskriminiran na podlagi spolne usmerjenosti je to zlo težko dokazljivo se men zdi, ajd če te kej odpustijo al pa če te zanalašč zafrkavajo pač jim je težko pol dokazat, da te lih zarad tega, ker je tko neotipljivo, nedokazljivo. Tut spomnem se k sem delala ene fokusne skupine k je bla tematika kok ljudi prijavlja policiji taka razna dejanja je blo da večinoma ne, ker se bojijo al jim ne zaupajo, težko je dokazat kar se je zgodilo. Da bi jaz sprejela, jst mislm da coming out proces pr men še kr traja no, včasih pride obdobje ko sem bolj sproščena s tem, me bolj briga če kdo kej k se s puco drživa sred Ljubljane, pridejo pa tut obdobja ko mam občutek da grem spet mal nazaj in me je spet strah in gledam okrog, da me ne bi kdo vidu, tko da se mi zdi, da bo to en proces k bo trajal cel življenje. Vsekakor se mi pa zdi, da smo mal prikrajšani, zdej jst ne vem ampak to je doskrat vpršanje al mi to v seb delamo al je to pač ena interakcija med nami in okoljem, sej če bi mi dobil povratne informacije iz okolja, da je to res ok, da ni nekih čudnih pogledov, pa tut kšnih preteпов kdaj, bi to dost lažje izražal. Vseen pa so neka dejanja s strani družbe, ki vlivajo nek strah, al pa da to ni ok, pa pač ta vzgoja tekom let, te tradicije verjetno ostanejo v nas ne, smo nekak kr programirani z vzgojo, tradicionalno vzgoja da to pač ni ok, in to nekak pol celo življenje to nekak v seb predelujemo da pridemo do neke faze, da lahko zaživimo. Jaz mislm, da če prideš do faze, da lahko to zaživiš je že velik. Smiljo se mi tisti k se morjo cel življenje skrivat, pa da se celo poročijo in majo otroke in potem živijo neko dvojno življenje, tko da ni to lahko, jst vem, da lahko rečem, da to življenje ni življenje za vsakogar, ker rabiš kar veliko mero poguma, vztrajnosti, pa nekega stika s sabo da ugotoviš kaj si želiš, kako si želiš živeti življenje in da slediš temu kar čutiš in tko pol tut živiš ne glede na kaj. Glede stresa ki sem ga doživljala je blo bolj tako no, bolj strah pred neko izključitvijo, izključitvijo al v službi, da izgubiš službo, al pa da si odpuščen, bom rekla tako, da strah da bi mi kdo kej naredu nisem imela, čeprav sem imela to v domačem okolju to izkušnjo, pol kasnej nisem tega nikol doživela, pa nekak se mi zdi, da okolica vseeno malenkost bolj lezbijke tolerira, dost bolj kot dva geja, se mi zdi, da gledajo ok dve prijatelce se mal držita za roko, si data mal lupčka ni problem, itak je pa tut fantazija večine moških saj tko sm slišala. Bi pa rekla, da ni nikol pr men neko sproščeno, jst tut vidm doskrat se zdej, ko greva s punco ne vem na kak sprehod in se drživa za roke, da včasih kar pozabm, da se drživa za roke, včasih pa ful tko začnem gledat okoli in pol začnem kr neki prcat tisto roko spust me, spust me, ni nikol čist na free, saj pr men ne. Kaj je tisto kar družbo pripelje do neodobravanja homoseksualcev ja ne vem po mojem se ja ta srednji vek zgodil glede na to da je blo to v antiki čist normalno da so mel moški še mlajše ljubimce svoje pa se je pol pomojem s tem srednjim vekom pa s tem cerkvenim delom, vzgojo pa s temi vrednotami je pršlo do nekega nivoja, da je to pač nenaravno pa večinoma je to vse neki v to produktivnost usmerjeno, pa otroke potomce, da si pač neki vreden če maš potomce, pa če maš neki za pokazat a ne, pa da neki prispevaš k družbi. Dostkrat se mi zdi, da sploh ne poznajo nekoga v resnici, ki je istospolno usmerjen, ampak so pa to neki miselni vzorci, ki so jih od nekje pobral od nekoga. Ki jim je povedal, da taki pa taki ti ljudje so, al pa po televiziji al pa s časopisov, da so si neko sliko ustvarl nimajo pa sploh realnega stika z nekom v živo, ga ne poznajo, da bi lah dobil izkušnjo kaj to sploh pomen ne, strah pred nepoznavanjem al pa verjetn je tut njim mal al pa kr velik tko mal anksiozno kaj bi sploh se s tem človekom pa lah pogovarjal, al pa zdej je pa ta človek drugačen al ma dve glavi al kva počne, al me bo kr posilu pa ne vem kaj še vse, mislm kr letamo po svetu. Jst se tut zmerej zataknem v to besedo homoseksualnost k da je pa vse zreducirano sam na seksualnost, k pa da med nami ni tista vrednota kot med vsemi ljudmi s katerimi se veza razvije, neka ljubezen, al pa pripadnost, spoštovanje, taka groba beseda ne, tako da. Homofobija jst mislm, da jo je še kr, sploh zdele mislm, da se neki dogaja

zadnje mesce po svetu kot da nam bi želel vsejat nek strah med ljudi, tut zdele ta incident k je bil v Orlandu za vikend, jst upam, da ljudje bojo zarad tega še vseen pršli na Parado v soboto pa jst tut zarad tega vidika grem, kr si pač želim izkazat neko pripadnost al pa nekako stopt vn pa se borit za svoje pravice, ne glede na to kašn bo izid ne al boš dubu cegu v glavo al ga ne boš dubu, pač greš ne. Je pa tut to, da se zmeri več družin, staršev udeležuje tut te kampanje Parade, lani vem, da je bla tut mama od enga zlo aktivna, pa je drugač ravnateljca na eni gimnaziji nekje in je čist tko vn ne iz osrednje Slovenije, kar tko eno selo nekje in je ona stopila vn in začela govort in za svoja sina in tko in da pridejo babice, sestre in bratje in tko, fajn je da se ta krog šir da nismo skos samo mi ne, sej to se rab ne. Glede področji kje mislm, da majo istospolno usmerjeni največ težav s predoski, diskriminacijo in homofobijo se mi zdi da je čist odvisn od tega kok si razkrit, pač če živiš sam tm za štirimi stenami to pomojem nimaš neki enih težav, če si pa odkrit, da se še pojaviš kje je pa večja možnost, da se kej zgodi, tko da vsekakor so kakšna šekeniranja, vedno se kakšni pretepi zgodijo kakšnih teh ekstremističnih skupin, od okolice pa jst nisem mela neki težav s predsodki, tut vsem prijatlom ki so strejt, ko sem jim povedala, morm rečt, da je blo strani njih vedno dobra reakcija in so me podprl, tko da jst s strani družbe neke prov slabe izkušnje jst nimam, ne morem rečt ne tko da, sicer ok razumem tut v službi kdaj, sploh pred referendumom kakšna debata se je slišal kakšne stereotipne da otroci pa res ne morjo bit z dvema očkoma al pa z dvema mamicama al pa take, tko da to so recimo neke take stvari, ki me zmotjo neki ti pogledi ki jih majo, ampak vreu dokler majo svoje poglede naj jih imajo, dokler ne začnejo nekomu drugmu to vsiljevat, pol mam pa s tem težave, da bi se nekdo name, da bi se jst odločla da mam otroka, pa da bi se pol nekdo name spravu. Morm pa rečt, da sem vesela, da je vedno več družinic, ki se odločajo za otoke, mavričnih družinic, ki rastejo in je lepo vidt. Pa tu vrtci so že tisti, ki te razne zgodbice vključujejo v pedagoški del, da se otroci s tem že dovolj zgodi s tem srečujejo in si lahko neko svojo sliko nardijo no, ne da bojo napumpani z nekimi predsodki starejših generacij, ne vem pa kako bo s to našo drago Slovenijo, ker se mi zdi, da smo zdey nekaj v temu lokalnem območju, že bolj edini k nismo oziroma zdele je bla ta zveza, partnerska zveza, Zakon o partnerski zvezi sprejet amm, tko da so zdey neki naredl, jst mam informacijo od teh lezbičnih parov ki majo otroke, da se jih da posvojit, da druga nebiološka mami lahko posvoji otroka in to tut že lavfa in to verjetno se bojo posluževal ne glede na to al bo uzakonjen al ne bo amm, kaj pa jst vem al se bojo ful ženil al se bomo ženil, itak je izenačena tut zunajzakonska zveza, je enakovredna. Drugače mene ful čud pr strejt moških, da se tok hudičevo ogrožene počutjo al ne vem kva, al se jim gravžata dva moška vidt skup al kva, mi mormo res neki več nardit na seb v življenju kot nek povprečn človek, morš mal več iztisnt iz sebe. In družba tako funkcionira kar je izven povprečja, normalnega je pa bav bav. Glede stresa pa tako, klasično ni blo je pa skos neka napetost, anksioznost bi rekla, ena taka splošna anksioznost, je pa tut zanimiv to pr nas, jst na primer najstarejšo lezbijko, ki jo poznam in je outirana je 55, 56 let, da te generacije pr ns sploh ni vidt ne, tko da smo mi al pa mogoči oni k so mal pred nami tam okol 40 let al pa 45 let pol smo pa že mi in naprej ostalo vse mlajše. Tko da mislim, da so, ampak so skrite, kšna verjetno sploh ne živi tega, se ukvarja pač s čist drugimi stvarmi, kariera je dober izgovor zato da ne živiš svojega življenja, tut so ble poročene pa so se ločle pa imajo otroke, oziroma te ločene bolj naskrivaj furaj svoje in se mi zdi da je to še težje kar se tiče tega, ker so ble še bolj v nekem temu režimu vzgojene pa še bl bombndirane s temi predsodki, vseeno mi zdey mal bol čutmo lahkotnost družbe v nekaterih pogledih. Vsekakor pa se mi zdi, kar se tiče duševnega zdravja tko bom rekla za sebe, da ga mam kr vreu, recmo da sm mal anksiozna, včasih mal depresivna tko pride a ne. Čeprav morm rečt, da nč kej tazga dost ne trpim no,

da bi mogla zdej neki ful zdravstveno da ja, po moje pa če bi zdej mal na druge navezala k sploh na te nerazkrite bi pa rekla da je verjetno tut dost kšnga alkoholizma pr teh starejših gejih pa lezbijkah, amm ja predvsem te stvari pa kšne motnje hranjenja se najdejo pa kšne mal hujše nedovoljene droge, ampak se mi zdi da za nas k nekaj sledimo temu pa to živimo sej je stresno, ampak vseen se mi zdi da dobimo nekje nazaj, da ne rabmo kompenzirat al pa si te občutke neizpolnjenosti, neizživetosti na nek drug način, jih ni treba potlačiti. Saj imam še vedno nihanja, ampak morm rečt, da še zmeri zmagam na uno dobro stran. Samomorilnih misli, glede moje spolne usmerjenosti nisem nikol imela, mogoče sm bla pa kdaj, ne bom rekla samomorilna, ampak tam nekje pr 17ih 18ih letih mal razočarana zakaj mi pa s fanti ne gre ne, tko mal nad svetom razočarana, kaj bom sploh sama s sabo, ne vem če so ble lih samomorilne misli, ampak tko mal eksistencialne misli, vprašanja v tem smislu kakšen smisel je, al bom jst sploh kdaj doživela to da bom srečna, da bom zalublena, da bom koga mela, se mi zdi pa da za zdej te gneracije to ni več tko aktualno, razen za koga ki je izven teh urbanih naselji, v kakšnem zaplankanem selu k res ne pozna nikogar in ma občutek, da je edini, pa še po možnosti prav katoliško vzgojen in doma iz te zelo tradicionalne družine, za take bi skor upala da majo kšne te pomisleke, da pač kej ni ok, ampak dons je ta možnost jit študirat v Ljubljano, za dost jih vem ki so prišli iz teh vasi pa iz obrobji Ljubljane in si tle najdlj neko podporo na srečo obstajajo že kar nekaj let ta društva od LEGEBITRE jst sm pr njih začela in so mi dal tako dobro podporo takrat, ko sem jo rabla, je bla tut neka pogovorna skupina in smo se enkrat tedensko dobival nekak zlo tko služla nam je da si si lah najdu družbo, da si si najdu sebi enake, da si vidu da nisi sam in pol prvič ko sem šla na Metelkovo je blo vav čisto navdušenje v smislu, lej kok nas je. Dam vso pohvalo tem društvu, ki še vztaajo in dajejo neko podporo, nudijo mlajšim tudi razni SOS telefoni, svetovalnice Mavrična pa LEGEBITRA mislim, da ima tudi nekaj na to temo in mislim, da so te mlajši dost bolj razbremenjeni, vsaj jst jih tko dojemam, te mlajše generacije istospolno usmerjenih. Glede služb duševnega zdravja, sem šla takrat na Društvo za nenasilno komunikacijo, ko sem imela težave doma pa LEGEBITRA mi je takrat zelo podprla, ker sem pršla do ene točke ko sem res rabla to, pol z leti, ko sem se že mal povezala in eno lastno mrežo ustvarla pride do tega, da ne potrebuješ več te vrste pomoči.

Vanda- intervju 28.6.2016 ob 16:30

Zdej sm 37, nardila sem, zaživela kot lezbijka sem šele pr 30ih, ko sva z Dajo začeli, ker prej sem nekaj mele ene izkušnje že po osnovni šoli, pa tut pol mal kasnej sem imela random in nikol nisem pomislila, da bi se outirala, ker se mi je zdelo to ena anomalija, ubistvu sem imela občutek, da me bo minil al pa da je to čist tko normalno za zraven, pač mela sm fanta čist tko, dost ene krajše veze pravzaprav, ampak si nikol nisem upala pomislit, da bi lahko živela z žensko no, čeprav mi je zdej čist jasno, da sm že od nekdej totalna lezbijka amm, občutki ob tem so bli takšni, da me je blo noro strah, ne vem točno zakaj, ker prihajam iz dost svobodomislna familije amm, noben ni veren bil, ne babica, ne dedki, ne mama, ne fotr sam ne vem zakaj sm mela občutek blazno, da če bi jst prej, mislm to je blo tko vse nezavedno ne, jst sm mislna da bo, to bi bil zame konc sveta, če bi komu povedala ne. Ful se spomnem, da sm eni sošolki v srednji povedala, da sm bla z drugo sošolko, da sva se lupčkale, fak to je blo zdej men jst se bom mogla preselit, jst bom mogla jit v Maribo živet, jst bom mogla jit študirat, pa tut v Mariboru se loh študira, jst sm pač iz Ljubljane in se mi je ta prjatlca začela smejat in mi ni blo nč jasn, kaj je njej tok smešen. Blazen strah, blazna tesnoba, sploh nisem pomislna, da je opcija, da bi jst odprto zaživela, ne vem nimam pravga izgovora, ker sem mela tut cimre geje,

cimre lezbijke mislm ne vem, poznala sm dost ljudi in slučajno se mi je tut to dogajal, da sm na to ljubljansko sceno že pršla kot strejt oseba in to je blo že na faksu, pa po mojem sm bla dost na robu coming outa pol se mi je pa začel fuzlat, pol sm pa začela te depresije in manije doživljat in sm bla tut v bolnici, tut pr psihiatrih, tut tablete sm zlo hude jedla in tko, potem pa no pr tridesetih, ko sva z Dajo začele sm pa pač res vedla, da je cajt, da jst to povem in sm najprej povedala frendici in je rekla, a hočeš rečt, da si zalublena in jst tko ja ubistvu ne, sam se nisem počutla zalubleno, počutla sm se grozn ne, tko istočasno ful dobr in istočasno šit tist konc sveta. Tko da od takrat, od tridestega leta nimam več teh izkušenj s psihiatrijo, ker sm se nekak sprejela k to je prov tko, sprejmeš sebe tazga kot si, to je ful globlje, za mojo izkušnjo je blo to ful globlje kot sam to povedat koga ljubiš, to je blo prov samga sebe sprejet, čist identiteto svojo a ne. Zdej, če računam tist konc osnovne šole, ko sm se prvič zapletla z žensko, takrat sm bla stara 14 prov poštekala zase sm šele pri 30ih, da sm lezbijka, sumla sm že prej, ampak jst sm to tko uspešno zatirala, to je prov neverjetno, prov bežala sm v vse kar sm lohka, v duhovnost ene 10 let sm hodila na ene blazne meditacije, k je bla skor že sekta, vse sm, da se bom le tega znebila a ne, tko res, vse sm nardila, dejtala sm s tipi po internetu ni da ni, tko nenormalno bežala, dojela sm ubistvu res šele takrat, ko sm pol pa tut takoj doma povedala najprej sm bratu po Skypu k živi v Luksemburgu, pa je reku ja sej mi je že mami povedal, pa sm jst rekla kako sej jst še njej nisem, kako ve ne, pa je reku ja očitno ve a ne in je poštekala, da sm zalublena ne. No saj pravm, brat mi je reku, da mu je pač mama povedala, jaz pa nisem vedla, da mama ve, ne. Tko da, pol ko sva z mamom res govorila je ubistvu brat že umes gobcal, da sem jaz njemu povedala, mami ne, mislim on je pač mami povedu, da sem jaz zdaj res in sem pol, ko sva z mamom končno se usedle ne, sem jaz rekla ja pač, da ne vem, če ve, da hodem, ker Daja je takrat živela v Brežicah, da zakaj hodem tja, da sem zaljubljena in Daja je lezbijka. In tako je pol mal pobulla in rekla aha in ubistvu sem Dajo potunkala, namest, da bi zase rekla in pol je ona rekla aha in čez čas je rekla, a lahko jaz videm tega človeka. In pol je enkrat dost nenapovedano, nekaj sva prišle domov k men, takrat sem jaz živela še v enem drugem stanovanju in je bila Daja pri men čez vikend in je rekla a grem lohka s tabo gor, jaz tko ja prav ne in se spomnem, da sem se želela, da ne bi bila Daja glih v gatah al pa kej tko, da bi blo pač kul ne. In sva šla skupi gor, pol sem šla pa še spremit jo ven do avta in je rekla, to je pa čist drugač kot sem si jaz predstavljala to je pa orenk simpatična oseba ne, ful ji je bla ušeč takoj. In ne vem, jaz se sprašujem kaj bi blo, če bi bla ona njej antipatična, ampak pomoje slej ko prej bi sprejela, ker je moja mama tko zelo fleksibilna, čeprav zgleda zlo, ozko gleda, čeprav pravzaprav, vse sprejme s časoma tko prevlada to. Pol je tud dala intervju za cajtenge, ko je bil ta referendum pa tko, se je ful angažirala tud ona, tud na paradi je bla zdaj letos. Obdobje pred razkritjem, to je blo pa grozen men, men se zdi, da sem en dan, ko sva medve prvič, medve z Dajo sva se poznale prej 15 let 10 let ziher, sam nikol ni blo nekak tko, da bi se istočasno, mogoče sva ble tud zaljubljene ampak tko, ne da bi, nikol ni blo pač take prilike. Pol sem pa šla enkrat dol v Brežce, takrat pa sva šle na izlet v Zagreb pol sva pa kar dol ostale par dni, takrat je res dogajal in takrat se spomnem enkrat popoldne sem se zbudila in rekla šit in Daja kaj je kaj je narobe in jaz sem rekla jaz bom mogla to mami povedat, mislim tko nekak sem se zbudila in mi je blo tko pač jasno, da ne morem tega zatajit. In je od takrat, pa do tega, ko sem res bratu zinla in ko sem tud z mamom govorila je blo ful ful stresno. Jaz sem mela, non stop tako na pleksusu, ko da bi mi en sedel gor, tko res, skoz me je želodec bolel od tega strahu. Sploh se nisem mogla sama sprejet, ker sem mislila, da me drugi ne bojo. Zdaj pa ne vem, ta homofobija, mogoče je bla bolj moja kot tuja, šele pol, ko sem jaz to skoz dala sem vidla kako me drugi nekak sprejemajo, mogoče bolj prikrito. Se mi zdi, da pri mojih je blo zmeraj bolj prikrito, ko so pač, kao

vzdržval vtis, da so liberalni pa to, sam recimo na tv-ju so ble ene nadaljevanke, še predno sem jaz coming out nardila, neke moške zadeve, neka ženske zadeve in takrat zmer, če je to slučajno naletel je moja mama zmeraj uuuuv in je preklopla, mislim take podtalni signali, to je pa uuuv in sem mela prav tko res občutek, da me ne bojo sprejel sploh pa foter, ločena sta, sploh pa fotr, pač je imel zmerej te džovke o pedrih in to je bil ful žur, zmer se norca delat in to, tud zmer je govoru ja jaz sem bil zmeraj lezbijka in raje imam ženske, tko da pač, da je on lezba, ne vem te neke primitivne fore je imel. Sam pol, ko sem jaz, no zdaj normalno hodmo na kosila skupi pa to, sam še vedno je zmeri mal poseben človk no. Mislm, nima zdaj več teh primitivnih sam, nikol ne veš kje si pr nemu. V kakšni obliki se je odražal stres, to ubistvu ta pritisk na želodcu, ful sem jokala, ful sem se pucala, pol sem pa še celo, ko sem že ubistvu povedala, sem pa imela eno hudo epizodo manije, ko se bla tud v bolnici in sem z vsemi možnimi psihiatri govorila takrat, noben me ni resno jemal, kaj zdaj pri tridesetih boš zdaj pa kao lezbijka, kaj je zdaj to kaj se zmišljuješ, da si nekaj posebnega. Moja babica itak zmerej govori, da morte bit zmeraj nekaj posebnega vidve ne, kao kaj vam pa je ne morete bit kot vsi drugi, kaj se zdaj greste in takrat sem čist popizdevala in sem norela, takrat sem pa res norela, takrat sem dala vse ven zdaj nimam več materiala, nima se mi več od česa strgat pomoje, ker sem vse povedala vsem kaj jim gre kaj si mislm uno tretje in to je blo zdej leta 2009, se prav 7 let nazaj, od takrat mam mir. Tko sem doživljajla, nekaj je blo strah nekaj je bla pa blazna jeza na svet, ker mi ni tega prej omogoču. In pol tud te talni signali aha tega pa mi ne bomo resno jemal, ker si ti pač nekaj spet zmišljuješ in mi je blo tko, mislm nekomu poveš res svojo resnično zgodbo in ti reče kaj pa spet zdaj ta neka fora, to me je tolk jezil. Ti pa kao zbiraš pogum skor deset let, ja trideset. Ja to me je čist razpizdel. Kaj je tisto, ki ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih. Vedno so te osti družbene uperjene v ene skupine, ki se ne branjo dost ognjevitno al pa ko so res manjšine in se mi zdi, da to v veliki meri sem grešni kozel, da pač vse, to je mislim tko, da imaš eno sosedo, ko je mal ne maraš njene face, pa pol če teb pade lonc na tla a spet mi je una sosedo zagnojila, ona je kriva. To je res neumen, če si racionalno, mislim da zlo cerkev prispeva k tem, to pa mislim, da mi ni treba razlagat, neka cerkvena retorika, pa ne govorim o vernikih, pač pa o cerkvi, pa te razne iniciative za otroke, pa to je že tako bolano, da jaz nimam besed. Ne vem kje naj začnem no, kje ste nas najdel, takrat so bili črnici v šestdesetih, prej so bli ne vem kdo, mislim zmeraj ena taka družbena, zdaj so pa v stilu na istospolno usmerjenih, da sploh ne omenjamo kakšnih trans, ko sploh še niso prišli zares na vrsto razen mogoče v Ameriki, pr nas še sploh niso niti pri šli do tja, da to obstaja. Pomoje Slovenija na splošno, ne vem glih dones je, sva zjutraj gledale Dobro jutro, al kaj nekaj tam tko tipična oddaja, tam ko imaš stik s temi skupinami, drugače jih ne videš ne slišiš in je ena telefonirala v eter in rekla, zdaj pa res ne glede teh sosedovih kokoši, dajmo se zdaj zment. In midve zdaj gledava, kaj je s temi sosedovimi kokoši, ko tema je bla pa čist nekaj družga, ampak to je ta Slovenija, mislim sosedove kokoši so krive za vse, to je neka generalni grešni kozel al istospolni usmerjeni al sosedove kokoši, kaj jaz vem, to je ta neka bolana. Aja pa še to sem hotla rečt, da se mi zdi, da ta družba, mogoče tud, da so se spravel na eno manjšinsko identiteto zaradi tega, ker oni sami sebe ne sprejemajo tko čist, mislm kot mogoče rahlo biseksualna bitja, kar mogoče smo vsi nekje, misli ne morem zdaj tega defenitivno rečt, ampak pri večini to, da svoje želje ne priznavajo no, pri teh ko sem jih jaz vidla. Ja ne vem jst sm mela dve direktni izkušnji, eno takoj po registraciji, ko sva šli na Upravno enoto registrirat in smo pršli vn in nas je ena frendica presenetla in je riž metala, kao takoj po poroki, pa je bil tam slučajno glih štant od unih k amm, ko so zbiral podpise za referendum o udbi, mislm ta o arhivih in pač očitno en hud desničar se je zadru kaj jim to riž mečete, jst bi

jim kej družga. To je bil napad recimo od uzuni, drugač pa hvala bogu zuni nisem bla deležna jst nekih hudih al pa kšnga nasilja, sm pa bla od familje deležna neke prikrite homofobije ne, al pa to od zdravnikov k sm prej govorila, to je tut a ne, k mi niso hotel vrjet, da sm lezbijka v smislu kaj se pa ti zdej zmišljuješ. Pa ne vem teta me je vpršala, a ti ne bo nč grozn, ko boš mogla skrbet za tujega otroka, prov neka taka podtalna da mi je hotla vcept strahove al pa ne vem. Pa babica, moja babica je stara 97 let, ampak ona ima skos neke take homofobne, me je sprašvala če kej zavidam Daji ne, k Daja je rodila ne, pa sm jst rekla ne vem, a si ti kej zavidala svojmu možu al pa kej. Pfff, to je drugač, pa enkrat je rekla, ko sm bla jst mejhna tega sploh ni blo, kaj si vi spet to zmišljujete, spet ista fora k od zdravnikov, pa je Daja rekla k ste bli vi mejhni, ženske niso mele volilne pravice v Sloveniji, pa je ona rekla kaj? Sej jo tut rable niso, ne vem skos so ble en take mizogine, bolj kot homofobne. Fotr takoj k sm mu povedala je reku, sej veš, da sm jst tut lezbijka, ne vem take bolane, mama je mela prej, pol je začela zelo pazt. Širše sorodstvo pa ubistvu ni več v stiku z nami. Tut če so recimo vabl na kakšne zabave, so samo mene vabl, vedno je blo pridi, ne pridita. Ker si ti itak samska za nas, neki v tem stilu. Tko, da ja, ta homofobija je bla zmeri mal zakrinkana, mogoče zato k se gibljem v takih krogih, da pač res ni kul, ne, da zmer to pol okol ovinka zezajo, ne direktno, ker vsi vemo da je to primitivno, da bi mi kdo kamen fliknu v glavo, tega pač ne bojo nardil, me bojo pa povsod drugje ujel. Misli, da je celo teta rekla babici za mojim hrbtom, da kar se pa medve greva je pa taka perverzija, neki v tem smislu ne, čist homofobična, ker ona ima recimo otroke z ljudmi k jih ni nikol vidla več, a veš, mislm pa se ji zdiva medve perverzne k živiva dost konzervativno če tko pogledamo, sva registrirani, mava dom skupen in mava otroka in tko naprej, ne vem, ne kapiram. Največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo jst mislm, da majo mogoče, celo v službi, k tok je tega ne vem, mi je govorila prijateljka k je na urgenci, k je medicino študirala, pa je na urgenci krožla kao, pa ne vem, so pršl recimo, je pršu en povedat, da je en med ekipo gej, pa ga je tadrug vpršal kaj a peder, buzakl je reku, pa je un reku ma ja al pa narkič, sej je isto. Se mi zdi na delovnem področju je tist k se vse za hrbtom dogaja. Kaj si kdo si, taka globalna, tko da mislm, da se to povsod dogaja. Mislm, pa da ima to zelo velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih, pač čist lasne izkušnje, ker jst sicer nimam nobenih dokazov, da od takrat, ko sm nardila coming out, pa k sm sama sebe sprejela in pač na ta račun živim normalno, pa tut bolj skulirano, pa tut bolj sm srečna, zdej sm velik bolj OK, poleg tega tut mislm, da ne bi mogoče sploh bla v teh bolncah pa pr psihiatrih, če bi že prej imela dost poguma, al pa če bi že prej nanesl, da bi nekak našla to v seb, da nekak povem domačim, kaj šele širši javnosti. To res rabiš blazno moč in pol ne gre, men ne gre več to nazaj ne, tega ne morm več zgubit kar sm takrat najdlja v seb, k morš nekak zajet sapo pa skočit, takrat, k to nardiš ne morš kar nazaj splezat, ko si enkrat to prvoščiš, da zadihaš, zlo težko bi šla nazaj. Če so težave v duševnem zdravju pr istospolno usmerjenih pogostejše kot pr heteroseksualcih, mogoče mislm iz tega pravm, da ne zarad tega, ker če bi mene zdravl samo kot lezbijko, mislm zdravl, če bi se mene lotl psihoterapijo samo kot lezbijko, misl, da ne bi zalegl, jst sm mela res težave, mislm, pa da vzrok je bil res ta, da sm jst sama domnevala, da me družba ne sprejema, v bistu je tut res, ta širša družba me ne sprejema nekak, ožja pa ubistvu me, sam jst tega nisem vedla, pa ubistvu mislm, da to ni nč pogostejše tko procentualno, kaj pa vem, nimam pojma, karkol bom rekla, nimam pa občutka da bi blo. Pr men je blo zlo pomembno, ampak mislm, da je zlo pogosto, da majo neke blažje depresije, ne zdej tko na hard diagnoze, da bi bla prav s homofobijo povezana, ampak loh bi tut bla, kaj pa vem. Sm srečala kr neki ljudi v Polju k so bli po mojem geji pa lezbijke, k so tut nekak nakazoval al pokazal, sam ne vem, če so bli zato usekani, ne vem ni blo neke direktne povezave. Sigurno je stres ne,

stres k vsaki duševni bolezni prispeva in po tej logiki bi blo pol to pogostejš, sam jst mislm, da je večina outiranih gejev in lezbijk zelo močnih k jih jst poznam, lih zarad tega k ma neko izkušnjo, k majo neko rano k so jo moral presežt in lih tok kokr jim pomaga, tok jim škoduje. Če ne celo velik bolj pomaga mogoče, ja jst sm mela blazna tesnobna obdobja in so bla čist povezana s to domnevno homofobijo, pač s tem kar sm jst občutla kot homofobija, pa je bla mogoče tok subtilna, da sm jst bolj več napihnila iz tega kokr je v resnici blo dejansko, jst sm si kar predstavljala, da bojo mene ne cesti, ko bom stopila iz bloka, da me bojo vsi spluval pa razbil. Ubistvu sm samo sebe tok pumpala v zvezi s tem, ampak ubistvu kje sm pa to dobila, je pa drugo vprašanje, nekje sm mogla jst to pobrat, da se pač lezbijke kamenja. Depresivna obdobja sm mela tut, jst sm mela vso to paletu ubistvu. Recimo zdej od referendumu, ko je bil razglašen ta mizeren rezultat sm bla prov mal depresivna, tko čist sigurn. Probaš in ne gre, nč se ni premaknl. Samomorilnih misli ubistvu nisem mela, mela sm pa nism hotla žvet, ne da bi se ubila, nisem razmišlala, da bi se ubila, sam tok sm bla depresivna, da nism mogla zjutri s postle ustat, pol se spomnem še v maminem predalu našla uspavala in sm žrla una uspavala, da bi loh spala cel dan, da mi ne bi blo treba razmišlat kako in kaj, pač hotla sm, ful sm bežalo no, ni blo pa tko mišljeno, da bi se jst tistih uspaval tok nažrla, da bi umrla no, ne to pa ne, jst sm hotla, sam da nč ne čutim, da čimhitej mine. Službe duševnega zdravlja sm uporabljala, ubistvu ni blo direktno z istospolno usmerjenostjo oziroma jst nisem vedla, da je to zato, zdej hodm še na psihoterapijo, tut mi predpisuje tablete, ampak nimava nikol tega, samo tega na tapeti, zarad istospolne usmerjenosti. Zarad moje diagnoze in od prej še in se sprot pucam, nikol ni to sam zarad tega ker sm lezbijka, nekak je tko bolj celovito, ker sm pač začela to kariero v psihiatričnemu centru.

Rok-intervju 20.6.2016 ob 15:30

Star sem 29 let. Leta pri katerih sem začutu, da sm istospolno usmerjen, pr meni leta je to tko ubistvu vsa ta leta, ki sem jih do zdej doživu, je šlo sicer tko hitr in težko ti rečem, kdaj točen sm jst to nekak začutu, ampak, če morm povedat neko cifro, bi reku 14, 15, mogoče 16 let. Nekej od 14 do 16ga leta. Takrat je bla tut moja prva seksualna izkušnja s tipom in ubistvu ratl je čist tko iz neke radovednosti. Nekak kao čš, najstniki morjo bit vedno drugačni in morjo izstopat, drugače niso in. Čeprov najbrž bit gej ni ravno in, je zlo diskriminatorno ne. Že po nekih multi multi vrjantah, če se pač spuščava v debato, tam nekej med 14 in 16 let. Odgovora na vprašanje koliko let je minilo od domneve, da sem istospolno usmerjen ne vem ekzaktno pojasniti. Moja ocena za to je približno dve leti. Kakšni občutki so bli, to je tko rekoč pol mojega življenja, so ubistvu tisti občutki, ki so na nek način še živi, ker so popolnoma drugačni od teh občutkov, ki jih zdej doživlam ne. Ubistvu zdej doživlam bolj tisto hard vrjanto, doživlam neki tazga kokr je rečmo temu takrat k pač neko stvar ne poznaš jo pač odkrivaš vsa leta, ne da komi čakaš, nikol se nisem mel za človeka, ki bi užil totalno vse radosti, ki jih pač ponuja nek svet, ampak recimo, to je zlo povezan s tem, ljudje se mi zdi, da ne ločjo med tem, kaj je seksualnost in kaj je spol ne, sicer eno z drugim se povezuje na ta način k pač spredn pa zadn del nekega človek, k rit pa glava al pa kakorkol pogledaš, ampak tega ne ločijo in zarad tega, ker tega ne ločijo, lih dons k sm recimo se pelov proti Ljubljani sem slišal pogovor o enih čevljih te čevlji so ženski, te so pa moški in tako nekak naj bi izgledal moški in tako nekak naj bi izgledala ženska. Finta je v tem, da mam nekak odrejeno v svoji glavi, zdej kdo nam je to dal, lahko pač vržemo krivdo kao na starše, lahko vržemo krivdo na neko propagando, ki jo vidmo po TV, mogoče jo lahko vržemo na religijo, to so vse te pereče teme, pa ljudje se s tem ne ukvarjajo, niti ne pogovarjajo, niti nimajo nekega nevtralnega, niti

pozitivnega na slišano, so tko kot ovce. Tko kot si jst predstavljam, da je družba urejena, tako kot stari oče reče, tako je prav ne. In tako bi morala generacija, ki pride za najim ravnat a ne, sicer OK, stvari se spreminjajo na ta način, da pač stari oče sprejme, da so vnučki odprte glave, sprejme, da so prav taki, kot je bil on mlad, pa to na nek način, ne da je po toči prepozno zvonit, bi reku, da je to precej individualna stvar, kokr je tut skupnost. Bolj kot hočeš zacahnat, kaj je prav in kaj je narobe, ko bi uredil na takšen način, da bi blo za vse prav je ubistvu to iluzija. In ko prideš do tega, si totalno nekaj sam na svetu in se na nek način ob tem sistemu, ki nam je dan, oziroma ob tem načinu razmišljanja, ki pač prevladuje, se morš nekaj znajdt. Zdej kako se znajdeš? Imam izkušnje s pogovori, ker se pač rad pogovarjam, sicer ne v živo, ampak je legitimno, tam je ogromn starejših ljudi, ko je blo to prepovedan, ko je blo to pač si bil pač obsojen za nečedno dejanje. Dons maš to po nekih drugih kanalih spet prepovedan, ampak se mal lepše sliši na ta način. Če nekodo izstopa iz družbe je vedno izobčen. Občutki, ki sem jih doživljal ob tem spoznanju, da sm gej, niso bli ubistvu nč posebnega, ubistvu zaradi tega, ker je pršlo precej naravno, precej tko kot je pač naravno bit strejt. Neki časa sem itak doma skrival, ko sem pa spregovoru je bil pa šok. Moji kolegici sem najprej razkril, ker je pač bla zacopana vame, to je blo tko, najprej sm zvezal vezo, ker sm se pač bolj varnega počutu, bolj sigurnega vase, recimo je blo to nekje pr 17ih, sm reku, pač da mam tipa, sicer je sprejela, z grenkim nasmehom, ker je bla pač zacopana vame in nkol povedala. Pol k je to doma pršlo je pršlo najprej do mati, pol do očeta, oče tko a pedra mam v bajt, ne na ta način, da se te odreče, to pa ne. Nobenih nekih takih odzivov, ki bi izzval pogovor. Ubistvu nč, ker je blo za njih tut naravno, čeprav se še vedno o tem ne pogovarjamo. In tut, k tema nanese po TV, tega ne odpiramo. Sm oznanu, pr tem je obstal, nobeden me ne obsoja, ne dreza, nič, niti me ne sprašujejo kar pač sam rad povem. To je pač tko kot novica dneva, pride, gre, to je tko. Sprjaznš se vsakič znova k naletiš na neki kar je drugačno mnenjskega kar si mogoče vaju doma. Ko te enkrat doma sprejmejo, vsaj prbližn, maš zlo dobro zaslonbo pr tem, da si bolj pogumen v svetu. Kot nek najstnik, je zlo fajn, da te doma požegnajo, ker pol greš v šolo tret, pa četrt in te vsi čudn gledajo, ker to ni tema pogovora. Lahko bi pač živu z bejbo, ampak ne bi ji mogu dat tist, kar bejba celo prčakuje, rad mam otroke pa bi jih rad mel. Eni moji prijatli so odšli, eni k so ostal so pa še do dans prpričani, da sm pač strejt, kljub temu, da sm jim povedal. Na vasi se šušla, vidl so, da sm lubčka prtisnu fantu, ampak direktno, da bi me ustavl pa vprašal, če je to res, pa ne. Na nek način sm prov mal zloben, na nek način prov čakam, da bi me kdo vprašal, pa me noben. Obdobje preden sm se razkril mal stresa je blo, predvsem ker pač, sej veš tista dilema. Imajo te celo življenje pred sabo, pa ne vejo koga majo. Imaš jih celo življenje pred sabo, pa ne veš kako bi jim povedov. Če bi jim mogoče sploh. Ja ubistvu preden sm povedal, preden sm se razkril, človk je napet, to je tko kot, če bi prvič stopu na odr, zdej pa vsi te gledajo, neki prčakujejo, da bo pač povedal. Ja maš neko tako napetost, zaradi tega, kr je to tista teža večine. Kaj družbo prpele do tega, da ne odobrava istospolno usmerjenih, ubistvu družbo prpeljejo do neodobravanja neke ureditve, na meji, med tem, da se pač strinjajo z ljudmi in strinjajo s temi, ki jih moreš kljub temu sprejet. Če mal karikiram bom reku tko, drevo kot družba, bom reku nek urejen sistem, ma na sebi pač jabolka, tista, ki so najvišja doseže sonce in so prva zrela, ampak to še ne pomen, da je potem takem, za njim zrelo tut uno spodej k mu pač senco meče, hočm to rečt ljudje počas dozorevamo ne, vsak po svoje, vsak ma svoj tempo. Glede na tempo, ki ga sistem narekuje je to zlo nemogoče in ubistvu tisto kar je mogoče v tem nemogočem je pa rečmo temu, hočeš to pospešt na tak način, da rečmo nekoga ne sprejmeš, ker kao ti si to že sprejel al pa tega nisi sprejel sam zaradi tega, ker nekdo drug je pa opozit tebi. Ja ubistvu glede homofobije imam zelo zanimivo zgodbo. Homofobijo

sm doživu, pa ne iz vrst nekih strejtov, ampak iz svojih vrst, to pomen, da gej geja podjebava, jemlje kot manj vrednega, manj zapeljivga, manj zaželjenga, ker pač spet se geji kot geji zelo velikrat ukvarjajo, ukvarjamo s tem, da pač naj bi tip zgledal strejt. Iz lastnih vrst sem imel fizični obračun, sm jih dubu in sm si fajn zapomnu. OK me ni odvrnil od tega, da ne bi bil gej, me ni odvrnil od tega, da ne bi iskreno spregovoru z ljudmi. Direktno od strjetov nisem doživu homofobije, indirektno, če je do tega pršlo je blo pa zelo v rokavica, zdej ne vem, al je to mogoč zaradi tega, ker je čovk kot jst razgledan, pa se nočm hvalt, al je zaradi tega ker je samozavestn, zato kr je samga sebe poštudirajl pa ni nujno zaradi tega tut druge. Kje mamu istospolni največ težav tega ne bi mogu ločit, tko na splošno mislm, da mamu probleme tam kjer je pač družba, ker smo tut mi družba. Višje kot greš, večje so težave. Višji, ko greš, večja so pričakovanja, to je nekak lahko rečeva temelj. Glede mnenja, če imamo pogostejše težave v duševnem zdravju kot strejti, bi reku tko, ja ampak ne čist. Da pač nekak to poskušam obrazložiti. Ja zato, ker mogoče nimamo nobenga, ki bi se z nami pogovarjal, ker je pač mogoče lažje zaupat tujcu kakor pa recimo domačm prijatlom, kolegom kokrkol, ja zato, ker tkorekoč je tko, če ti jst povem svojo težavo, pol jst tebe nardim travmatično. Pol mava oba problem. Ker ne veš kako. Glede pogostejših težav pr nas sm neodločen, ker to je le družba, me zastopš. Takrat ko kao se zavedam, da sm stereotipni gej me zastopš, mogoče mam tisto tesnobo, ups nekdo me gleda, morm se obnašat tko kot strejt, maš neko tako tesnobo. Lahko bi bil jest tuki sprožilec homofobije. Čeprav ne vse skupaj je tko naravno, da je zelo težko definirat kaj bi to lahko blo, kaj ubistvu nekomu drugemu, ko se jst po njegovo obnašam gejevsko njemu predstavlja razlog za homofobijo. Depresivna obdobja kot posledico homofobije kaj pa vem, najbolj travmatične zadeve, to depresivno, se mi zdi k se začneš pogovarjat z gejom, pa tut k njemu ne preklika, da je tut on sam homofoben proti nekom, ki on ne želi, da je na tem istem mestu. Take situacije me spravjo v neko tako jezo. Samomorilnih misli tega res nisem mel, ne res ne. Ne, služb duševnega zdravja nisem nikol uporabljal, ker se mi ni zdel smiselno, mogoče bi. Največ svetovanja v strokovni obliki ne, največ sm ga prejel pač rečmo temu, pogovarjal, pogovarjal in še enkrat pogovarjal, s tistimi, ki so bli v tistih časih spredaj. Poskušam bit pr tem čist navadn, mi pa nekak ne rata. Izključenost in v navezavi z nestrpnostjo ter v najhujši možni obliki nasilje kot je homofobija med istospolnimi osebami in tudi raznospolnimi mislim da je vpliv precej posreden. Menim, da je vpliv glede na splošno dojemanje in razlago odvisen od informiranja in poznavanja javnosti. Ta javnost pa je tudi nekdo kot je prijatelj, delodajalec, organi, ki tvorijo državno ureditev in podobno. Glede na njihovo naravnost in tudi naravnost ter občutljivost posameznika je težko določiti velikost in obseg vpliva na duševno zdravje oseb katerih je temelj razprave v tvoji diplomski nalogi. Osebno mnenje, ki ima za podlago pogovore med ljudmi s katerimi si redno ali občasno pišem in pogovarjam bi rekel da je glede na njihovo zaprtost postavljanja tovrstnih vprašanj in odgovorov lahko znak za kakšno od motilcev duševnega zdravja. Se mi pa zdi, da je to precej individualna presoja vseh vpletenih, tako na vzroku kot tudi na posledicah, ki jih nosijo vsak zase, pri sebi. Iz prejšnjega stavka sam nisem imel veliko ljudi, ki bi mi prislunili o tem, sicer glede na spoznanja, ki jih imam sedaj to predstavlja zanemarljiv vpliv na moje duševno zdravje. Čutiti pa je, da družba, kot skupni organizem potrebuje več diskusij, ki bi razkrivale še ne odkrite odgovore in pomisleke v zvezi s tem.

Marko-intervju 6.6.2016 ob 15:30

Sem Marko, star sem 26 let in sem zaposlen v zdravstvu. Živim v Dolu pri Ljubljani, drugače sem iz Kopra. Srednjo šolo sem obiskoval v Kopru in takrat sem živel doma, ko sem začel hoditi na faks sem se preselil v

Ljubljano. Imam partnerja s katerim živiva skupaj v stanovanju, katerega sva pred časom kupila. Da sem istospolno usmerjen sem začutil, tam nekje od osmega do desetega leta enkrat, ni bilo prav uno, da bi naeenkrat kliknilo, takrat, ko spoznaš, da obstajajo še druge oblike spolne usmerjenosti. Svojo usmerjenost sem takoj sprejel in nisem imel s tem težav. Prvič sem se razkril svoji prijateljici in to je bilo pri 13 letih, ona se mi je takrat istočasno razkrila kot lezbijka, tako da je bilo vzajemno. Ful je bilo zanimivo to, da sem imel v srednji šoli sošolce s katerimi sem ful razumel in ko sem jim razkril da sem gej, se je potem tudi kdo izmed te družbe našel in razkril kot gej. Pa tega prej ni nihče vedel. Še vseeno smo se dobro razumeli naprej. Pri 13tih letih sem preko spletnega omrežja IRC našel istomisleče in kasneje se je nadeljevalo po Messenger-ju. Na Messingerju sem spoznal partnerja, to je bilo leta 2005 in še veliko ostalih ljudi. Po mojem je to najbolj, da si najdeš neko mrežo ljudi, preko IRCA sem stopil v kontakt z enim iz osnovne šole, s katerim sva še danes najboljša prijatelja. Preko njega pa sem spoznal še nekaj drugih ljudi, s katerimi smo še danes zelo tesni prijatelji. Zdi se mi tudi, da se zelo hitro povežeš z nekom, ko te druži neka skupna lastnost, zaradi katere si v družbi umeščen kot manjšina, v tem primeru z ostalimi osebami LGBT skupnosti. Pol ko sem začel žurat to je bilo pri 16ih letih smo hodili v Ljubljano v K4 na žure. Od zgodnjih let sem imel fajn mrežo ljudi in od začetka sem bil zadovoljen sam s sabo, po večini so bili prijatelji geji in lezbijke. Tekom srednje šole sem se razkril še nekaterim sošolcem in je bilo vse ok, še naprej smo se potem dobro razumeli. Kar se družine tiče, sem se prvi razkril sestri pri 17ih in je bilo čisto tako, ona me je direktno vprašala če sem gej in sem ji rekel da sem. Po srednji šoli sem se preselil v Ljubljano in partner se je potem tudi preselil v Ljubljano. Ko sem sošolcem na faksu povedal da sem gej ni bilo nobene negativne izkušnje, je pa res, da smo bili zaradi vaj malo pogrupirani in s temi sem se potem tudi največ družil. Po faksu sem začel delati in, ko so me v službi vprašali, če sem gej, sem se jim razkril in je bilo vse ok. Ko sem dobil šiht sva s partnerjem začela gledati stanovanje in sva ga kupila, s sosedi imava super odnos. Mami sem se razkril dve leti nazaj, to je pri 24 letih in je čisto normalno sprejela mene in mojega partnerja in babica tudi. Kakšne negativne izkušnje v zvezi s homofobijo sem imel samo v srednji šoli, ko sem šel na primer po hodniku in mi je kdo rekel peder, in še to je bil kdo iz paralelke. Če je prišlo, do kakšne žalitve so se sošolci takoj postavili zame. Žurati nismo nikoli hodili v druge lokale, ampak samo tam kjer so bile gej žurke. Večinoma sem žural z geji, tudi z lezbijkami in tudi s kakšnimi drugimi ljudmi. Ko sem se razkril mami, je bil bolj problem v tem, ker sem bil že tok časa v vezi, sem pa vedel, da moram povedati, ker sem se pač preselil s fantom v skupno stanovanje. Ne ni me bilo strah, da bi pri mami naletel na negativno reakcijo, da ona tega ne bi sprejela, ampak strah v tem smislu, ker ji tok časa nisem povedal. Malo je bilo slabe vesti, ker ji nism povedal prej. Moje mnenje kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem nepoznavanje, da lahko istospolno pari živijo isto kot ostali, po mojem mnenju je nepoznavanje tistokar pripelje ostalo družbo do neodobravanja, mogoče naš drugačni slog življenja. Mislim, da ni to religija, ker je moja babi zelo verna in je odprta do tega, kriva je vera kot institucija, predvsem slepo razmišljanje njihovih voditeljev in nezmožnost razmišljanja s svojo glavo. Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobnosti in depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo. Največ težav s predsodki mislim, da je med vrstniki, je pa hujše tistim, ki imajo to v družini. Stresa nisem nikoli doživljal v povezavi, da sem gej. Mogoče je samo to, da ti je nekomu, kateremu še nisi razkril, da si gej, kakšen dan lažje povedati, kot kakšen drug dan, pač odvisno od razpoloženja, drugače stresa res nisem

imel v tej povezavi. V duševnem zdravju sem imel kot najstnik neka nihanja razpoloženja, vendar to ni bilo v povezavi z istospolno usmerjenostjo, bolj v tem smislu, ko se človek še išče v tej povezavi je bil ta stres. Mislim, pa da imajo homoseksualci več težav v duševnem zdravju kot ostali, mislim, da je v povezavi z izključenostjo iz družbe, ki mislim, da je povezano s tem kakšno socialno mrežo imaš. Jaz težav s socialno mrežo nisem imel. Predvsem je problem nekomu, ki ima tako družbo s katero nekako ne govori o tem. Pač moraš imeti osebo, ki ji lahko zaupaš in mislim, da je veliko ljudi kateri nimajo tega in to seveda pušča svoje posledice. Odnos javnosti do homoseksualcev mislim, da se izboljšuje. Problem je samo v tem, da so nasprotniki izenačitve pravic LGBT skupnosti veliko bolj glasni in agresivneje branijo svojo ideologijo. Rezultati referendum bi bili lahko drugačni, če bi šlo več ljudi volit, ker tisti, ki so bili proti so šli, velika večina tistih, ki je bila za pa niso šli volit. Mislim, da večina podpornikov predloga Zakona o zakonski zvezi pričakovala, da sploh ni možno se ta zavrne in zato sploh niso odšli na volišča. Bilo je krajše obdobje po referendumu, ko je predlog padel, sem bil malo žalosten, ker vidiš da še ne živiš v tako napredni družbi kakor bi si želel in koliko misliš da živiš v napredni družbi. Sicer se jaz direktno nisem počutil prizadet ali prikrajšan, ker na zakonsko zvezo vidim samo kot na pravno ureditev pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz partnerskega odnosa, a so nekateri, ki si želijo poroke zaradi simbolike, zanje mi je bilo zelo žal. Jaz imam super ljudi okoli sebe, ki so toliko dovzetni, da sprejmejo drugačnost. To da družba ne dojema, da že obstajajo istospolne družine z otroci in da gre ubistvu za ureditev socialnega statusa teh družin je res žalostno. Ta zdeva mislim, da bo šla čez v prihodnosti brez referendum, sicer si s partnerjem ne želiva otrok, mi je pa žal za ostale, kateri si jih želijo. Samomorilnih misli nisem imel nikoli. Služb duševnega zdravja pa tut nisem uporabljal.

Anže-intervju 13.6.2016 ob 15:30

Star sem 19 let študent in sem v 8, 9 razredu, lahko bi reku, da tut v 7 nekje začutu, da sem istospolno usmerjen, tam ko se začnejo te hormoni počas, takrat še ni nobene pubertete, ko slišiš od starejših bratov, sester karkol al pa po televiziji in potem se to razširi med prijatelje in sošolce in so se kar naenkrat pogovarjali o seksu in tko naprej. Jaz o splošnem sem bil bolj zadržan glede spolnosti no, ni mi bilo ne v filmih, ne govorit kakršnekol vulgarne besede mi ni bilo sploh prijetno in pol ko so se začel nekak o tem pogovarjat, mi je bilo tko bolj, ok sej to se oni sami pogovarjajo ne, in pol so se u bistvu npr. pri športni, ko se pogovarjajo fantje o pucih in obratno in ti rata rahlo neprijetno, ker ni to tvoja tematika in nočeš, da bi bila to tvoja tematika ne, tko da takrat. Potem pa tko sčasoma je prišlo do nekega takega nivoja, ker na začetku mi je bilo preprosto neprijetno o tem razmišljat, pol sem pa dejansko sploh začel razmišljat kje jst stojim glede te tematike, a so mi punce sploh všeč, al zakaj sploh o tem ne razmišljam o končni fazi. Pol sčasoma so pa že prišli te hormoni noter in je bilo bolj v smislu norih fantazij o sošolcih in podobno, ampak se ne bi preveč spuščala tja ampak tko vedno, ko se mi je zgodilo to, al pa ko sem razmišljal o tem mi je bilo vedno neprijetno, ker veš tu če bi bil punca bi se počutu bolj sprejetga in bi se mel vsaj s kom o tem pogovarjat, pr fantih pa res nisem mel nobenga s katerim bi se jaz takrat lahko pogovarjal, mogoče sošolke, ampak fantje in punce v tistem obdobju preprosto preveč istospolne skupine so ble, da bi se lahko neke take pogovore odprl. V tistem obdobju mi je bilo preprosto ful neprijetno, ker tut naša družina je tut mal bolj tradicionalna glede tega, pa predvsem tko tradicionalne v tem smislu da se o določenih tematikah pač ne pogovarjaš ne, in iz tega vidika mi je bilo res neprijetno, ker se nismo nikol pogovarjal in tut nikol nismo mel nekega konkretnega pogovora o seksu, ne o

spolnih usmerjenostih, da bi lahko načel to tematiko, tko da nekje v 7. 8. razredu so ble te fantazije o sošolcih in kjer si nisem hotu priznat, da se karkol dogaja, oziroma sem razmišljal kaj se dogaja. In tut sošolci, ko so omenil pedre, geji takrat še niso obstajal so bli pač pedri in ja ne vem ni blo nekega ventila prek katerega bi se lahko pogovarjal, saj sem mel prjatle, še zdey jih mam, ker moška družba pač ni moja družba preveč. Takrat se mi je pol začela oblikovat neka taka ideja v zvezi s tem, da mogoče punce niso zame, ampak je blo vse še mal megleno, sej mogoče so mi res fantje všeč, ampak ne bom si tega priznal, ker mogoče bo pa minil ne. Tko da to je blo tam 7., 8. razred in bolj kot je šlo proti koncu OŠ, bolj mi je postajal jasen, da punce kot tko me spolno ne privlačjo, pa sej uno mogoče če bi se prsilu v nekem smislu bi še lahko hodu z njimi, ampak ko bi v kakšno intimnost prešla bi se tam zlo hitr nehal ne. Men je sicer bla v 7. razredu res čist iz abnormalnega vidika ena sošolka všeč, ampak je blo res na nekem trubadurskem nivoju, pol sem pa res spoznal, da mi punce pa res niso všeč in ja nisem si hotu priznat po mojem zato, ker nisem hotu verjet, da je kej tazga lahko sprejmeš kot samega sebe. Nekje v 9. razredu sm pol ugotovil, da mogoče pa le sem gej ne in da je mogoče le to to, pač nisem hotu še sprejet, ampak sem bil tko očitno se to ne bo ful neki spremenil ne in potem se nekak pršel na srednjo, ko se je zgodba nadaljevala ne. Jaz res nikol nisem bil nek tipičen fant, nikol me niso zanimale neke tipične moške stvari res nikol, mislm dobr neke videoigrce to še, ampak pol se je pa hitr zaključl. In sošolci so to pač hitr opazl, ker tut pr športni nisem z njimi sodeloval, nisem hotu z njimi sodelovat in se je poznal in so bli ene dva, tri k so se tko mal spravlal name na vsake tolko ko jim je blo dolgčas in so se tko mal zafkaval da ja a ti si pa gej, al nisi gej, amm in tko mislm in jst sem to občutu kot nek bulling, bom reku se spravjo nate, noben nč ne nardi in je blo neprijetno tut men, zato ker tut jst nisem točn vedu kje stojim in tut pol k sem vedu nisem vedu al naj jim povem, al naj jim ne povem ne, tko da ja mislm, sej sem mel prjatle, ampak takrat res ni blo to to in ko sem pršu vn iz OŠ mi je blo tko nekak oddih, da se ne rabm več z njimi ukvarjat, pa tut nisem mel želje da bi se, tko da ja to je bla moja osnovna oziroma zadnje leto. Nekak hitro sem ugotovil da sem gej, ampak sem hotu počakat in ugotovit kaj bo iz tega nastal, al si morm zdey to priznat in sprejet al morm to pač sprejet, da sem to jst in to spremenit al bo to pač sčasoma minil in je to res sam neka vmesna faza, ker ne vem ker nisem prej sodeloval tok s fanti in zdey pač rabim nek tak prehod, da se bom lažje razumel s fanti. Nekak v 9. razredu sem res že res vedel, da je neki na tem, ampak sem bolj hotu počakat in vidt kaj bo iz tega. Recmo en 4 leta je pa trajal od te domneve, pa da sem dejansko ugotovil da to res drži. V 7. razredu februarja sem bil s sošolko Klaro, ki je bla ubistvu punca in takrat mogoče je bla vmes že kakšna takšna fantazija o fantih, ampak bolj ne kot ja, se je pa konc 7. razreda že začel mal odvijat na tem, pa to je tko mal trajal do 9. razreda recimo ne, tko da v 8. razredu so ble stvari še tko mal še dost nejasni začetki, ampak sem mal prehajal v neko stanje, ko pa tole ni samo faza. Jst sem se pol vpisal na Gimnazijo na Oblikovni v Ljubljani, ker pač rad rišem. In je blo zanimiv vidt ljudi tam, ker so bli res drugačni, ker sem jaz v osnovi iz vaškega okolja. In v prvemu letniku, sem bil še vedno neka tiha oseba, ki se bolj ni pogovarjala z ljudmi, če so rabli sem jim kakšne zapiske posodu, vedl so da mi gre dobr v šoli, uglavnm so pršli vprašat če se lahko kej sposodjo in to je blo to. V drugmu letniku se je pa začel to mal bolj odpirat in so me začel sprašvat, če sem gej, čeprav je blo to tut že v prvemu letniku a si gej, a si gej in itak sem jim vedno odgovoru ne nisem. Takrat tega res nisem hotu še nobenmu povedat, pol sčasoma ko smo se bolj ujel in pol v drugmu letniku srednje šole sem se nekje sprejel, priznal sem si da je to to, da to sm, da nekak rabm s tem živet, prišla je nekak neka nova faza mojga življenja bom temu tko reku, ampak dvomi konc koncev pa še vedno ostajajo. Tko sem si reku to sem jst, pa tut če je sam faza boljš, da si zdey priznam

da sem gej, če se bo pol kasnej kej zgodil, bom pa biseksualc v končni fazi, za enkrat ne bom reku, da je to sam faza in dej počakat, ker nima nobenga pomena tratis življenja zato, da bom čakal neki kar nikol ne bo in to je blo tko nekaj drug letnik in ene štir leta je trajal, da sm pršu do tega, je pa pomagal tut to da sem šov na Oblikovno in sem res kr mal srečen da sem šov na to šolo, ker sigurno bi se znal še mal zavlečt s tem, če bi šov na kakšno drugo srednjo šolo in srednja šola je bla res en čas do odpiranja do prostosti, da ne rabiš bit uniformiran znotaj tega, da je šola res samo pouk in to je to, ker šola je v končni fazi tut socialno okolje. In sošolke so me v drugem letniku navadle tega, da se mi ne rab tok mudit domov, kot se mi je prej, pa tut odprle so me v neke nove ideje, k nek spiritualizem ni bla moja stvar prej, ker jst sem bil prej tko, hodil smo v cerkev za praznike, potem še mal več ker pridejo šmarnice, pa delaš birmo pa tko naprej in potem še mal več hodš v cerkev kot bi drgač ne in pol ne razumeš enih, ki hodjo enkrat na leto v cerkev, ti si pa tam vsako nedeljo, amm pol pa ja nek konflikt je počas nastal s cerkvijo v končni fazi prav zarad tega, ker prej sm se res nekak strinjal s to neko doktrino versko, cerkveno glede ogromen stvari in tut še v prvemu letniku, ker še posebi pol pr birmi se čutš, da zdej pa ja, posebi ker ti predstavjo, da to ni samo birma, pa torta pa obleke, ampak je to nek verski praznik kjer ti odrasteš in bi mogu vedt stvari in se čutiš kar na enkrat povnega kristjana, kaj morš ti zdej vedt in znat in spoštovat cerkev in kaj vse ti cerkev nud in tko naprej, v prvem letniku sem še bil tak, ker smo tut hodil na neke duhovne vaje. V prvemu letniku smo šli na neke duhovne vaje in na tistih vajah sm bil jst tko, že prej sem bil v nekem konfliktu, al naj zdej priznam, da sem gej al ne priznam da sm gej al sm to res jst al je to pač ne vem kaj zdej, pač ker cerkev res to tko uči, ker takrt sm jst to razumel, da je to res hudičevo skušanje glede tega, razumel sem da cerkev homoseksualnost tako razlaga. In sem šel na duhovne vaje in smo šli na dolg sprehod in potem v cerkev na spoved, in na sprehodu sem se ves čas spraševal al naj duhovniku zdej povem, da sem gej, al ne, kaj pa če bi zdej nekomu zaupal glede tega, ker prej sej tko sošolkam v prvemu letniku že povedal kakšni, da sem gej sploh eni s katero sem se ful razumel in ji konc prvega letnika tut povedal, ona je bla prva ja k sm ji povedal, ampak sem bil še vedno tko neprepričan al naj jst zdej to sprejemem kot del sebe al ne in pol k sm se začel družiti še z drugimi kolegicami, sem začel razmišljat, da boljš da sebe sprejemem, sej to pa ni neki tazga, kar bi se mogu obsojat cel življenje a ne. Glede verskega stališča sem bil pa še vedno v konfliktu, da ni to to v kar jst verjamem, oziroma v kar bi mogu jst verjet v končni fazi in ko smo prišli s sprehoda na duhovnih vajah sem takrat povedal duhovniku, da sem gej in on je bil tko ja sproščen glede tega, ni zganjal neke drame in na en način mi je blo laži, ker sem res pričakoval tak odziv nazaj da bom jst tam ne vem kaj vse možno slišal, ampak nisem, rekel je da moli, da boš nekak skoz to prišel. In jst sem bil še vedno v konfliktu, al mi bo res samo molitev pomagala, pol sem ugotovil, da stališče cerkve je tako, da se morš ti tej skušnjavi upirat z vsemi štirimi, se pravi, da za njih ni greh biti homoseksualc, za njih je greh biti homoseksualc in to sprejet in to živet. In mogu bi se jst upirat temu in jst sem to že tri, štiri leta počel, sej vem, da to eni delajo tut dvajset in štrdeset let in jst sm bil tko, jst ne morm sam s sabo živet tok časa, da si neb priznal in bi živel v nekem tretjem življenju, plus še vpliv sošolk, ki so ble ful odprte in res ni bil to problem in jst sem bil v konfliktu v kaj naj zdej verjamem, ker sej mi je blo lažje, kar mi je duhovnik takrat povedal, po drugi strani sem si mislu, pa ne bom jst tega delal in tut poskust nisem hotu, da bom jst zdej molu, zato da jst tega ne bom živel, mogoče sm prvo noč še razmišlu, da bi jst to počel, ampak nisem tega naredu in pol sm se še bolj povezal s temi sošolkami, hodu sem še na te duhovne vaje cel let, pol sm pa počas nehal. Pr men je bil pol res nek tak klik, lej jst se ne strinjam s tem kar cerkev dela, če oni hočjo met to prov, naj imajo, men je to narobe in od tisga trenutka naprej sem bil jst ateist

in to je bil res prehod, prelom. Tut ta prehod je neki časa trajal, ker smo doma hodil vsako nedeljo k maši in zdej pa jst kr na enkrat ne bom hodu k maši, sej še dolg sm pol hodu k maši, ampak pol k sm tut mami povedal, da sem gej, je bla druga stvar, da sm povedal, da pač nočem hodt v cerkev in večji džumbus je zganjala okol tega, da jst ne bom hodu v cerkev kot zato, da sm gej in tam sva mela pol še drame. Pol tekom srednje šole sm ugotovil, da ne rabiš bit gej in hkrati stereotipna podoba geja in to je tut neki časa trajal, da sem ugotovil, pol je blo vredu. Srednja šola je bla res obdobje sprejemanja bil sem tut zaljubljen v enga sošolca iz paralelke. Potem je prišel faks. Prvega fanta sem dobil po maturi, ker sem si želel fanta in sem počasi začel uporabljat eno aplikacijo Tinder, tam res najdeš ljudi bolj za one night stand vrjanto, sej ne bom reku, tut to se je zgodil, ampak tja se ne gremo spuščat. In tam sm tut tega fanta spoznal, ki je bil pol leta mlajši od mene. Fante virtualno sem mel od 15 leta. Na splošno socialni stiki so moja šibkost bom tko reku, zato mi je lažji prek teh aplikacij nekoga spoznat, si neki malga napišeš in dobiš nek občutek in se šele pol srečaš. Težko se mi je blo dobit na zmenku. Pač mogu sm stvari s sabo razčistit, pa še zdej nimam vse, ampak je tko na boljšem sm kot sem bil, to bom priznal in tut mogu sm jit čez te virtualne fante, da sm se loh pol v živo z nekom spoznal. Moj ati je umrl 2012 septembra, začetek družga letnika, amm in tko bom reku, ogromen je delov, sej sva mela neke skupne momente, ampak, šokiran sem bil predvsem ne iz tega vidika, da bi bil zdej ful žalosten in ne bi mogu čez to izgubo, bolj sem bil šokiran, da nisem jst nč čutu glede tega, jst nisem se čutu žalostnega, jst nisem se čutu veselga, jst nisem čutu nč zares, čutu sem da je drugač, da zdej ne bo hodu vsak dan domov in itak ga ni blo ful doma, njegova izguba je bla na žalost izguba strica, sej je bil izjemna oseba, ampak nisem čutu neke ogromne izgube, čutu sm pa da, družina se je sesula. Grozno obdobje, ker res nisem vedu kako z družino ravnat, zdaj je lažje. In tut ta dogodek je mal zakasnil moj coming out in tut glede tega sm pol dojel, da bo treba pač povedat še kakšnim drugim ljudem in sošolcem sem povedal nekje v drugem letniku, povedu sm prijatlcam s katerimi sem se družu še iz OŠ in potem je počas pršla družina na vrsto. Dolg časa sem razmišlal kako naj povem mamic. Mal se je poznal njene heteronormativnosti iz vidika, itak se nisva pogovarjala o istospolni usmerjenosti kot taki, vedu sm da je bla proti, ampak ni blo da bi kadarkoli mel kak komentar, vedu sm da sta na referendumu oba glasovala proti in tut sam sem glasoval proti, ker sem bil še v neki fazi, pravzaprav sm nasprotoval samemu sebi in pol sm prešel v čist neko drugo fazo. Nisem vedu kako ji naj povem in vedu sm, da na nek način bo to tut njo zaznamoval, če ne družga glede stikov s sosedi. In pol je blo tko enkrat sva šla v trgovino in sva sedela v avtu in jst sem bil lih pred tem, da izbruhnem vn vse iz sebe, ampak takrat nisem. Enkrat drugič sem ji povedal, bil je večer k sm jo šov neki vpršat, hotu sm ji povedat in sm se sprehajal po dnevni živčen al naj ji povem, al ne in sm jo šov neki vpršat, sicer bolj zato, da sm vidu v kakšnem stanju je in stojim v tišini in jo gledam in me vpraša kaj pa je in ji rečem nč ni in ona je itak vedla, da me neki muč in mi pravi sej veš, da mi loh karkol poveš in se ona vsede zravn mene in jst tko ja lej pač hotu sm ti sam povedat, da ne vem, da punce me ne zanimajo nekak, me bolj fanti in ona tko aha ja, lej se bomo s tem že nekak spopadl, sej to je to aha OK, a to je blo to me vpraša in jst ja in ona gre počas nazaj. Sej to ni blo neko hudo stanje potrditve, ampak boljš kot če bi se začela dret name in pol jst sm bil itak vs srečen, sploh zaspal nisem mogu in napišem še obema sestrama sms, da jima pač povem, ker sem bil tko, ne bom čakal, da se z njima dobim osebno pač bla, bla bla, ker sem vedu, da ju dolg časa ne bom vidu, to je blo v drugem letniku srednje šole. In jima napišem sms, ura je bla itak že enajst zvečer in ena sestra mi napiše sms nazaj, da ja da bi bil lahko, zelen, vijolčen al pa karkol družga in ona bi me še vedno imela rada kot brata. Sploh nisem mogu zaspal, ker sem videl, da ljudje

sprejemajo in da mogoče bo pa še vse v redu. Druga sestra pa pol ni nič odgovorila neki časa in me je pol poklicala in mi rekla, da je rabla mal časa, da se je sprjaznla, ne zato, ker bi bla ona tok neki proti, ampak zato, ker se mi je ona vedno predstavljala z neko družino, ker sem bil nek tak očetovski lik. In pol sva bla čist v redu in še zdej smo čist v redu. Nečaki še dolg časa po tistem niso zvedl, ostala družina pa tko, jst redko vidm svoje strice pa tete, da bi pa zdej tko pršu k njim na obisk in kr reku, da sem gej, pa ne. Mogoče jim bom Mirana kdaj predstavu, sam to bomo pa še vidl, sej so zanimivi in bi mogoče znal razumet. Odzivi kolegic so bli pozitivni. Z mamom sva se kregala bolj zaradi maše, ker nisem hotel hodt k maši, samo zato da bo ona srečna. Sprejetje sebe kot geja, bom tko reku, zame sprejemanje pomeni, da dojemaš to kar ti si in ne rab bit zato to neki posebna ne. Sprejeti zame pomeni, OK pač prva faza je vedno nek ekstrem, sprejetje nastopi zame šele takrat, ko ti dejansko sprejmeš, da je to del tvoje osebnosti, poglavitni del tvoje osebnosti, lahko je velik del, ampak to ne pomeni, da je to glavna stvar. Da sm jst gej je smo del moje osebnosti, ko to razumeš, se mi zdi, da se sprejmeš, v drugmu letniku sm jst hotu jiti v nek ekstrem, da jaz sebe sprejemem in bom tko reku, sej je bil coming out, sej je blo sprejemanje pa bla bla bla, zdej sm na boljši poti sprejemanja kot takrat, kr takrat sm še vedno rabu to dojet kot del svoje osebnosti, ne neki kot zdej pa da to rabjo vsi vedt, vidt in jim rabš res posebi pokazat, da bojo to dojel, pa da se rabš še borit z drugimi tut če jim je vseeno, sam da jim boš dokazal, da je to pač v redu ne in sej je prav, da obstajajo aktivisti, sam je treba aktivizem včas tut mal prilagodit potrebam. Tko, da ja je bil coming out, je blo sprejetje, da sm gej, ampak ni blo pa sprejetje, da je to pač del moje osebnosti bom tko reku. Am faks je bil spet pol neki tretja, spet novi ljudje, ampak sem bil že navajen te odprtosti in mi ni blo težko ne vem bit bolj odprt z ljudmi in najdt ljudi, se razumet z njimi, tut stike lažje navezat in tko naprej. Na faksu res nisem rabu tok neke podpore kot v srednji, ker sem res rabu izraženo podporo, ampak je blo pa fajn vidt, da si med ljudmi, ki te poznajo in se strinjajo s tabo. Glede spoznanja, da sem gej mi je blo na začetku težko dojet, da to ni faza, potem je blo uno preprosto a veš čemu bi se jst proti temu boril, OK sj sm se dolg ukvarjal s tem mogoče so pa lahko to občutki, ki jih lahko jst zanikam, recimo še vseeno hodm s punco pa preprosto ne bo nobene intimne ne, pol sm pa ugotovil, da pač ne morš hodt s punco in ne imet nobene intimne, ker pač mislm lej v končno fazi ženske so tut spolna bitja, lih tok kot so moški in da bi zdej jst hodu s punco zato, da bi se držala za roke pol pa konc, ne bomo nikamor rezultiral in bom tko reku, prvi občutki so bli zanikanje, pa predvsem prepričanje, da mogoče to je del v meni, ki ga jst lahko še mal ignoriram, pol sm sčasoma ugotovil, da je to mal močnejše od mene, da se jst proti temu ne morem zares borit, ker mislm, sej jst sm taka oseba, sej me lahko postaviš v stres, sam jst ne morem, jst ne bi mogu s sabo živet dvajset let in si tajit in najt vse možne razloge, in se bat, da ne bi komu kaj preveč povedal. Sej to bi loh delal šest mescev, pol bi blo pa konc, ker bi blo preveč stresa zame, ker si jst zadam potem tok stresa, da preprosto ne zdržim tega in jst bi res po mojem zapadel v kakšno duševno bolezen, al pa preprosto preveč stresno stanje pa ne bi mogu s tem žvet, sej se navadiš ful stvari, sam jst ne vem če bi se lahko to navadu. Sem srečen zato, da sem ugotovil, da ne morem tega tajit in ko sem to ugotovil sem še vedno z nekega moralnega vidika vidu to kot narobe, al pa kot del sebe, ki se mu v tistih trenutkih, ko je pršlo al pa ko so pršla neka občutja erotičnosti do moških se temu nisem upirov, pol sem pa razmišljal zakaj jst to počnem ne in sem bil v tem konfliktu zdej tuki, pol je blo pa vse skup vezano, na odnos s cerkvijo, na odnos s prijatli, na odnos z družino, amm, ko sem pa preprosto ugotovil, lej to sem jst in to ne pomeni, da jst samo čutim, da sm istospolno usmerjen, ampak da to tut s sabo pr vleče določene elemente tvoje identitete, ki se spremenijo s tem, OK sej ni nujno da se, ampak preprosto določene se, če hočeš al pa nočeš

se in potem, ko sem to ugotovil sem preprosto hotel biti to kar sem in ljudem pokazat, da je to OK. Glede homofobije sem jo doživel verbalno, nekega nasilja lih ni blo, blo je pa pritiskanje ob steno in neko verbalno nasilje ob enem v osnovni šoli, v srednji in faksu ni blo nč tazga, pol pa je bla homofobija bolj z vidika družbe, ko so pretepli enga gejevskega aktivista. Obdobje pred razkritjem je blo stresno, v tem smislu obsesije, ampak res to obsesijo vzet z neko rezervo, kako naj ji to povem, na kakšen način naj ji to povem. Glede mojega mnenja kaj je tisto, kar pripelje družbo do neodobravanja istospolno usmerjenih, eni trdijo da je to, ker smo mi tako glasni in tako izrazni, ker hočmo, da nas vsi sprejmejo in da se naj mal skrijemo, zakaj rabmo bit tko glasni, lej sej to da maš ti fanta, ga maš lah tut med štirimi stenami in noben ne rab za to vedt in s tem se jst iskreno ne strinjam, so družbe, ki so bolj odprte do tega, so družbe, ki so manj odprte do tega, Slovenija je pa taka nevtralna država, radi pa se pritožujemo lih nad vsako stvarjo, ki se nam dogaja in to je res ena taka naša zakoreninjena miselnost, ki jo bo treba počas mal odpravl, ker ne bomo napredval nikamor, če bomo tako razmišljaj. Družbo pripelje do neodobravanja istospolnih mogoče nek strah pred, mogoče preprost zato, ker jim je lažje bit v neki uniformirani družbi, kjer je jasno določeno, da je moški moški in ženska ženska in pašeta skupi, ker se dopolnjujeta, se moraš poročit in imet otroke in tako naprej in potem karkol odstopa od tega je za njih preveč, da bi sprejel in bom tko reku Slovenija je zelo taka, opažam, da se tut v medijih zelo rado poudarja, da so moški moški in ženske ženske, neko medijsko komercialno, družbeno normo radi furamo, da smo mi zlo informirani in lahko, da smo zlo odprti do tega, moti me, ker se stalno tudi v šalah poudarja, ko mož pride domov k ženi, zakaj ni nikoli ko mož pride domov k možu, je treba poudarjat, da imamo neke poročene pare in tko naprej al pa da delamo neke furstracije iz tega, da nekdo ni poročen, nima otrok, men ne paše da je družba tok uniformirana, ker potem vsaka drugačnost odstopa od tega in je potem za vsako drugačnost treba spet svoje kriterije, kako boš to sprejel, ker pol morjo bit spet geji določeni in lezbijke določene al pa jih vse vsaj razumet kot nek spekter, ki so pač spet drugačni a razumeš? Področja kjer imajo istospolno usmerjeni največ težav mislim, da je kakršnkol pogovor kjerkol kjer se tema o zakoniku odpre in da so ljudje proti, tuki so težave in tuki ne vidjo kompromisa. Diskriminacija hm, ljudje ostajajo zelo heteronormativni, ti ustaljeni vzorci. Vplivi na duševno zdravje, če ostaneš ne razkrit in sam sebi tajiš, sigurno bi prišlo do česa tut pri meni, depresija, anksioznosti, socialne anksioznosti, praktično karkol se ti lahko zgodi ne. Tut jst sem mel neko ne bom reku depresijo al pa anksioznost, bolj me je potisnl v neko nejasnost identitete, v smislu kako naj jst sebe doumem in kako naj sebe doumem v odnosu z drugimi in kako naj funkcioniram v tej družbi, ker zato moraš met ogromno, res veliko pojmov razčiščenih kdo si in kaj želiš bit in za kaj tazga nekdo je zelo neodločena oseba in ki je po osnovi že bolj nagnjena k anksioznost zna bit to zna bit to zelo težka skušnjava. Težko rečem, da so težave v duševnem zdravju pogostejše pri nas kot pri heteroseksualcih, lahko da so, predvsem lahko rečem, da so hujše, sploh pri osebi, ki se težko sprejema in pri tej osebi se anksioznost sigurno lahko poveča v primerjavi z nekom, ki se je že sprejel. Glede na število nas sigurno da ja, ker nas je manj. V osnovni šoli sem občutil tesnoba kot posledico homofobije, del tega je bil nek moralen vidik zakaj se jst nisem sprejel, del tega je bli pa tut pr sošolcih. Glede njihovga odziva sm mel itak težave in tut glede prijatlov kot takih ne, sej ne rečm tut prijatli bi verjetno drugač gledal name, če bi že takrat vedl, da sm gej, sej verjetno so že kaj sumil. Je blo težko, verjemem, da je blo pr marsikašnemu še bistveno težje, zato bi težko reku, da sm doživu nek hud bullying, nekej ga je pa blo. Jaz sam nisem bil neka močna oseba, da bi se postavil zase. Če se ti počutiš neprijetno je to zame že bullying. Depresivna obdobja sem doživljaj bolj v povezavi s slabo samopodobo, kot v povezavi s homofobijo. Ne

najdm nekega vzroka zakaj sm se jst tko počutu, so ble misli o samomoru, ampak nikol nisem planiral nekega samomora, samo misli. Jst sm se loh počutil ful srečnega al pa ful depresivnega, mel sm te ekstreme, do neke mere sm to dojemal tut kot depresijo, bolj zarad te nesrečnosti v družbi in nesrečnosti s samim seboj k diagnosticiran nikol nisem bil. Bi se blo pa fajn pogovor s kakšnim specialistom, da preprost sam pr seb prideš na jasno kako to domnevat. Jst lahko rečem, da je bla to zame depresija, sam ubistvu ne vem če je bla dejansko depresija. Službe duševnega zdravja, jih zelo podpiram, ker vem, da obstajajo kakšne svetovalnice in jst bi tuki reku, da se ljudje premal obračajo na to. Jst jih osebno nisem nikol uporabljal, ker se nikol nisem počutu tok na tleh, da ne bi mogu sam s sabo to predelat. Glede homofobije v Sloveniji bom tko reku, so predvsem močni predsodki in stereotipi lajšajo, ko izbruhne kaj znajo bit ljudje predvsem nastrojeni do drugačnosti. Predvsem radi vidjo, da smo mi drugačni in tega ne sprejemajo.

8.2 Urejeni intervjuji

Andrej

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Ne vem po moje začetek pubertete, sem začutil, da sm istospolno usmerjen, ne vem mogoče tam okvirno pri desetih letih al pa še prej, uglavnm od malga. Če bi reku, da sm pr 10ih začutil, sam jst takrat nisem vedu, da je to to, vedu sm, da sm drugačen kot drugi.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

Občutki so bili taki, mislm jst sm precej iz konservativne družine in pr nas je skos velal, da to ni vredno in jst se s tem, da sm kao gej sploh nisem ubadal, jst sm to nekam potlaču, pa ful sm se nauču igrat, da sm strejt in tut pol k sm ljudem povedal, noben ni pričakval to od mene, vsi so rekli o fak, o fak. Občutki, so bili taki, da mi res ni bilo težko, jst sm to nekam potlaču in se sploh nisem s tem ukavrljal in sm se s tem začel ukavrljat pr 20ih.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Pr men je bilo tko, da sm se ful pozno sprjaznu s tem in sm, zato k jst ne vem, jst sm mel pr 20ih še punco, sm bil v razmerju s punco, čeprav sm gej, ampak tut ja, dejansko sm mel resno zvezo s punco in šele to me je dejansko prpelal do tega, da sm sam seb priznal in ja in pol k sm enkrat sam seb priznal, sem tut jo pustu in sm se outiral in je bilo ful na hitro vse. Sprejel sm se pri 20ih. Ampak ja, da sm si prvič reku ja jst sm gej, je bilo pr 20ih, zdej je to dve leti. S tem začel ukavrljat pr 20ih in pol sm se, pač ta rast da sm si priznal je bilo ene pol leta mogoče, pol pa k sm sam seb priznal je pršlo ful ekspresno naprej da sem se outiral pa to.

4. Prvo razkritje?

Prvo razkritje je bilo pr 20ih, takrat sm bil v zvezi s punco, s punco sva bila v zvezi 5 mescov, bila je precej resna zveza, poznal sm že njene starše in oni so moje in ona je bila pr men doma in tako, pol sm pa res doumel, da pač sm gej, sej sm že vedu, ampak takrat sm si res priznal. Najprej sm povedal eni prijatelji in je res ful dobr sprejela in pol nasledn dan sm pol pustu punco in njej povedal, tako da je bila punca druga oseba, ki sem ji povedal. Pol sm pa v istem tednu še ene parim frendom, za vikend sm šov domov sm še staršem povedal amm, pa bratu enmu, tri brate mam. Pol pa počas še drugim no, dejansko je bilo to v enmu tednu, da sm povedal staršem in še eneparim frendom, pol počas pa še drugim. K poveš prvemu, pol gre. Prvemu je najtežje povedat. K dobiš pozitivne reakcije ti potem ni več težko.

5. Odzivi ob razkritju?

Najprej sm povedal eni prijatelji in je res ful dobr sprjela. Takrat ubistvu sploh nisem mel namena staršem povedat in pol sm šov za vikend domov in pol mi je bilo pač vseen, čeprav so starši ful verni doma in konzervativni in nikol kadar je bilo na to temo po TV, sm vidu, da so negativni do tega. Sam, ko sem jim povedal so pa vredno sprejeli. Počas se bojo prvadl, niso me z bajte vrgl, niso me nič ni bilo hudga. Dejansko nisem mel nobenih negativnih odzivov, edino enga prijatla sm mel k je bil precej homofoben, ampak sm pa

prej njegovi puncici povedal in ga je pol ona počas mal prpravlala na to in sm mu enkrat povedal in je blo tko, ful je bla taka nevtralna reakcija, sej smo se pol še družil, po enmu al pa dveh mescih je blo pa čist kul.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Pred razkritjem je blo zame ful stresno, najbolj stresno obdobje mojga življenja definitivno in jst sm, men je ful pomagal, jst sm ful po Youtube gledal teh filmčkov coming outa, ure in ure sm tega pregledal in vse tiste pozitivne reakcije, ki jih imajo ljudje in vse kok je pol boljše ko se razkriješ mi je ful pomagal no. In ja je blo pa ful stresno, ful rabš delat na seb pa ne vem, da to sprjmeš, najtežja stvar je samga sebe sprejet, pol naprej gre. Da sam sebe sprejmeš je taglavno. Mel sem težave prej pred razkritjem, po razkritju se mi zdi, da sm šele dejansko začel živeti svoje življenje, k prej, zdej če razmišljam, sploh ne vem kako je blo prej, nazaj niti pod razno ne bi šel, ker že težko razmišlam kako je blo, ker je zdej tok boljše, kot prej ko še nisem bil razkrit.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Nisem imel depresije imel sem pa definitivno neko psihično stisko tist teden k sm se outiral nisem mogu jest, nisem mogu spat, še glih izpitno obdobje je blo, nobenga izpita nisem takrat naredu, nisem se mogu učiti, ker nisem mogu o nobeni stvari drugi takrat razmišljati.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Homofobije nisem bil deležen izražanja, nobenih problemov nisem imel nikol, niti zmerljivk. Ker tut po videzu se mi ne vidi, da sem gej, ker nekateri geji k so mal bolj stereotipni mislm, da majo več teh problemov.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnobo in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Nisem mel tesnobe kot posledico homofobije.

10. Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Tut depresivnih obdobji nisem mel v povezavi s homofobijo.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Če ima izključenost, homofobija vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih se mi zdi, da je odvisno od vsakega posameznika, ker loh ti je vseen za to, loh se pa ful sekiraš zaradi tega, ampak ja čist tko bom reku ja. Definitivno mal na vsazga vpliva, itak da ti ni prijetno, mogoče se kdo ne zna tok dobr s tem spoprijeti, nekomu je pa vseen ne.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Glede težav v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih mislim, da ja defenitivno so pogostejše kot pri strejtihi, je pa res, da mora jiti vsak gej al pa lezbijka, večina jih gre že v mladih letih čez to sprejetje samga

sebe pa razkritje kar je psihično kar velik za nardit za samga sebe in to te pač utrdi in si pač tut na drugih področjih mal bolj močen. Psihično, k si dal eno tako stvar čez se lažje spoprimeš s kakšnimi drugimi stvarmi, tut glede homofobije in tega, je lažje sej maš par ljudi k te sprejemajo.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Področja, kjer majo istospolno usmerjeni največ težav se mi zdi, da odvisno spet kje živiš, v Ljubljani al kakšno večje mesto je ful drugač kot na podeželju. Glede službe je spet odvisno se mi zdi, na katerem področju delaš, ker če delaš v neki informacijski tehnologiji k je precej razvita in je kader k v tem dela dokaj izobražen, se mi zdi, da vsi sprejemajo drugačnosti, jim ni taka panika, na primer če bi v kakšni taki službi k je mogoče mal bolj rizična na primer vzgojitelj v vrtcu al pa učitelj v šoli, tu bi znal met več problemov, tut glede staršev in tega no. Dejansko težko odgovorim na to vprašanje, ker sam nisem mel teh izkušenj.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Kar družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem strah pred nezanim, se mi zdi, da najslabš, tut sm vidu, tut starši moji in un prjatu k je bil mal homofobn je to zato k niso nobenga poznal, ljudje poznajo geje sam iz nekih resničnostnih šovov, filmov, kar je zlo drugače od realnosti in če nekoga poznaš k je v tvoji bližini k mogoče ga tut že od prej poznaš, lažje je sprejet nekoga tko k ga že poznaš in veš, da je tut uredi kot človek, to da je gej al pa lezbijka je sam še neka dodatna lastnost k jo pač morš sprejet in to je to.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli nisem imel, mislm, ne, mogoče takrat, ne ne. Mogoče črne misli, da te stisne, prov samomorilne misli pa ne.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravlja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Služb duševnega zdravlja tut nisem nikol uporabljal, ampak sm po razkritju k je blo tok usega, sm rabu še kar precej cajta, da sm pač use skompenziral in sprocesiral. Takrat sm dejansko razmišljal, da bi obiskal koga zarad tega, ampak jst sm se ful s prjatli pogovarjal o tem in sm mislm, da s tem nadomestu to. Zdej pa ne čutim nobene potrebe, da bi kej rabu kšno službo duševnega zdravlja.

Gašper

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Že zgodaj sem opazil, da me privlačijo moški, nekje od začetka osnovne šole. Mislil sem, da vsi fantje to doživljajo tako. Nekje od tretjega do petega razreda se je začelo z zmerljivkami, da sem peder, in takrat sem to dojel kot žaljivko. Kasneje sem začel spoznavati, da me moški res bolj privlačijo in da me ženske sploh ne.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu saj bo minilo, da je to samo neka faza, sem to potlačil za dve leti. V teh dveh letih sem počel vse da bi zaposlil svoj um in ga odvrnil od tega, da me privlačijo moški. Delal sem faks, imel tri službe, imel v varstvu dva otroka mamine sestrčne in tekom srednje šole sem pri njih doma v Ljubljani tudi živel. In to naj bi kao dve leti šlo. Proti koncu 2. letnika faksa mi je začelo to najedati..

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Obdobje, ko si nisem priznal, da me privlačijo moški, je trajalo vse do 4. letnika srednje šole. V 4. letniku sem imel punco.

4. Prvo razkritje?

V 4. letniku srednje šole sem imel punco. Ko je zveza s to punco začela počasi propadati, sem ji priznal, da me privlačijo moški. Punca je bila takrat z mano, ko sem družini priznal, da me bolj privlačijo moški. S sošolcem iz gimnazije sva se skupaj vpisala na strojni faks, smer letalstvo. Na eni žurki sva bila potem skupaj in on je bil spet v bedu in ko sva se pogovarjala, mi je rekel daj Gašper, povej katera pa je ta stvar, ki tebe mori in takrat sem se mu razkril. Bil je edini, ki je to takrat vedel. Sčasoma sem povedal še komu in še komu in počasi so vedeli vsi prijatelji. In ko sem ugotovil, da imam dost prijateljev, ki me sprejemajo sem se odločil, da to še enkrat povem svoji družini in pa tudi širši familiji žlahti. Ko je zvedla družina, pa sem si želel najti partnerja.

5. Odzivi ob razkritju?

Fotr je bil čist šokiran in da tega ne bo zmogel, da je zanj kot očeta čist preveliko breme, kaj bi si mislila cela vas. Mama je bila žalostna, kaj bo to za sabo potegnilo, v smislu nesprejemanja ostale družbe, AIDS-a, kako se bom v prihodnosti znašel kot gej. Brat pa je to sprejel še najmanj šokantno. Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu saj bo minilo, da je to samo neka faza, sem to potlačil za dve leti. Prijatelj: Bil je šokiran, ostal je brez besed in res mu je bilo neprijetno. Njega se je to takrat kar dotaknilo, nikoli pa ni bil sovražen do mene.

Ko sem se širši družini razkril, je še najbolje od vseh to sprejel prav ta stric, ki mi je takrat med vožnjo v avtu rekel, da bi vse pedre sežgal. Babica je bila čist v šoku. Dedku, ki ga takrat ni bilo z nami na morju, tudi kasneje nisem hotel povedati, ampak to zaradi tega ker je bil šibkega zdravja, in se mi je zdelo, da je bolj starega kova človek, kasneje je tudi on preko ostalega sorodstva izvedel in je sprejel čist OK. Kot nadobuden pilot sem se zaposlil v firmi, v kateri je bil šef od mamine sestrčne mož in ko je on zvedu, da sem peder, je totalno ven padu, organiziral je let v Nigerijo, da bi me peljal na ženske s tem prvinskim nagonom, ki naj bi me takrat spreobrile.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Enkrat, ko sem sanjal, da sem seksal z moškim, sem se zjutraj zbudil z občutkom krivde, ker sem v sanjah tako užival, tega pa si ne pustim izživeti v realnem svetu in to mi je povzročalo stisko. Ful me je bilo strah povedati, sestavil sem celo govor, ki sem ga nešteto krat v glavi ponavljal.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Ker sem v sanjah tako užival, tega pa si ne pustim izživeti v realnem svetu in to mi je povzročalo stisko.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Ta moj šef oziroma od mamine sestrične mož, mi je nato še dolgo časa pošiljal članke o homoseksualnosti oziroma o tem, kako se je kdo iz geja spreobrn timer in začel srečno življenje z žensko. Mislim, da je želel, da se ne zaletim v to odločitev, kot da bi bila to odločitev. Ne vem ali ga je bilo strah, ker sem pazil dva njegova otroka in kako bo to vplivalo na njuno odraščanje ali kaj, uglavner hotel mi je pomagati, čeprav v resnici ni pomagalo. Bil sem z enim tipom in sva šla na ljubljanski grad peš z roko v roki. To je bila moja prva izkušnja, da sem javnosti pokazal, da sem peder in ljudje so se sprehajali mimo naju, eni so se nama celo nasmehnili, odziv je bil pozitiven. Meni je pa bilo zelo nelagodno. Ko sva se vračala iz gradu, sva šla skozi staro Ljubljano tudi z roko v roki, mimo naju sta šla moški in ženska, ta tip je bil čist penast, besen ko naju je videl. Ženska ga je mirila, držala, da naj naju pusti, itak se ne izplača. Ko sva se s partnerjem enkrat sprehajala po centru, sva šla mimo dveh tipov in eden od njih se je obrnu in reku lej pedra. Mojega fanta je to podžgalo, je šel do njiju in ju vprašal, če imata problem. Potem smo se začeli prerivati. Ko sta vidla, da se nisva ustrašila, sta šla. Tudi kakšna skupina fantov se je že drla nad nama, ampak to je pa tudi vse.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Ful delam na tem, da me ne bi skrbelo, kaj si drugi mislijo o meni. Na tej ravni sem zelo napredoval, še vedno pa me skrbi ali bi mi kdo želel škodovati, ker sem gej. Rad bi se znebil občutka strahu in res nočem, da me družba kakorkoli omejuje.

10. Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Strah me je fizičnega nasilja, ki sem ga bil deležen. Ko do homofobije pride, se moraš z njo soočiti, pokazati, da za tem stojiš in potem jih mine ta sovražnost. Največjo krizo doživljam v svoji glavi, saj okolica ni tok sovražna kot je pozitivna. Težavnega obdobja sprejemanja samega sebe se ne spominjam v depresivnem smislu, smislu brezupa in nemoči, ampak bolj kot obdobja strahu, strahu pred zavrnitvijo, strahu pred tem, da bi mi drugi želeli škodovati.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Definitivno. Vse oblike družbene zavrnitve posameznika imajo velik vpliv nanj, homofobija je le ena izmed teh. Pravo vprašanje je, zakaj se nekateri s tem spoprimejo lažje kot drugi. In po mojem mnenju je odgovor samozavest. Bolj ko je posameznik samozavesten, manjši vpliv ima družbena zavrnitev vpliva nanj. Je pa dejstvo, da vsi želimo pripadati in najti svoje mesto, za to pa ne potrebujemo sprejetja vseh.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Da bi imeli homoseksualci pogostejše težave v duševnem zdravju kot ostali mislim da ne, ker poznam veliko ljudi, ki imajo stiske in niso povezane s homoseksualnostjo, je pa verjetnost pojava stiske sigurno pogostejša kot pri ostalih.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Mislim, da imajo istospolno usmerjeni največ težav v zvezi s predsodki v srednji šoli. Na delovnem mestu bi mogoče lahko imel težave, če ne bi bil dovolj samozavesten. Bolj kot si samozavesten in okej s tem, kar si, manj imaš težav na vseh področjih. Opažam, da imajo največjo težavo s sprejemanjem homoseksualcev mlajši, rekel bi osnovnošolci in dijaki na začetku srednje šole, na faksu mislim, da študentje nimajo več težav s tem.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Mislim, da se družba boji naše premoči, nočejo imeti opravka z nami. Nasprotje nesprejemanja je strah in to je sigurno glavni vzrok da nas družba ne sprejema. Menim, da je vsaki kasnejši generaciji pri outiranju lažje, trend je tak, da družba drugačnost vedno bolj sprejema. Kljub temu pa družbe v sprejemanje ni mogoče prisiliti, potreben je čas. Ljudje se na prisilo nikoli ne odzovejo dobro.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilne misli sem imel, ampak je ostalo samo pri tem. K sreči sem premagal strah in se razkril in odtlej je bilo vse lažje.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Služb duševnega zdravja nisem uporabljal, sem se pa zavedal, da jih bom moral, v kolikor se ne razkrijem.

Aleksander

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Ne bi mogu rečt, kdaj sm začutu, da sem istospolno usmerjen, pač to nekako zraste s tabo.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

Ker sem čutu, da sem drugačen, so bli občutki čudni, nisem se mel o tem s kom pogovort, nisem vedu, kaj naj s svojimi čustvi počnem, iskal sm se, lahko bi reku, da sm bil zmeden. Kot sm že reku, sem najbolj pogrešal, da bi se lahko o tem s kom odkrito pogovoru. Doživljal sem občutke sramu pred samim sabo, občutek da je z mano nekaj narobe, negotovost, ker ne veš, kam te bo to pripeljalo, kako boš živel. Lahko bi reku, da sem bil zmeden, narejen, nenaraven, kar so mi kasnej tudi drugi potrdili. Bil sem v stiski, nisem mogu bit to, kar sem, nisem vedu, kok naj se obnašam in tko. Takrat pa sem hotu ugajat drugim in v bistvu sem bil skoz tesnoben, ker nikol nisem vedu, kok bo prav, da bom drugim ugaju.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Zelo pozno sm se sprijaznu s svojo spolno drugačnostjo, mejnik bi lahko reku je bil leta 2005, ko sva šla s fantom skupaj živet, to se pravi pri 31 letih.

4. Prvo razkritje?

Ko sva šla s fantom skupaj živet, to se pravi pri 31 letih. Takrat sm o svoji istospolni usmerjenosti povedal bratu, sestri in v službi, lahko pa bi reku, da takrat še ni bil zaključek iskanja samega sebe, zgolj tisti prvi in najtežji preboj. Mama in oče oba vesta, da sem peder, sam o tem si ne upata pogovarjat, jz pa tud nimam nobene potrebe, da bi jima to razlagu.

5. Odzivi ob razkritju?

Ko sem okolici povedu, da sem peder, moram rečt, da nikol nisem mel nobenih problemov zarad tega. Sem si že prej v službi tud ustvaru neko ime in mislim, da če si vreu človk, nobenga nč ne briga s kom ti spiš in kaj maš s kom, če si v redu. Če pa nisi v redu, ti pa ne more nobena ustava zagotovit spoštovanja, pač če nisi v redu, te ljudje ne sprejmejo, pa ne zarad tega, ker si peder. Mislim, da se oče s tem nikol ne bo sprijaznu, sprejet je pa mogu, ker druge izbire nima. Mama je pač mama, vse razume in vse sprejme, pa tud če tega ne reče na glas.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Obdobje pred razkritjem je bilo zame seveda stresno.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Bil sem v stiski, nisem mogu bit to, kar sem, nisem vedu, kok naj se obnašam in tko. Takrat pa sem hotu ugajat drugim in v bistvu sem bil skoz tesnoben, ker nikol nisem vedu, kok bo prav, da bom drugim ugaju.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Jz sem drugačen tudi po tem, da sem veren. Nikol me nihče ni žalu zarad tega, ker sem peder, me pa žaliyo, ker sem veren, pred kratkim sem dobu na mejl, da sem katoliban in klerofašist in to od človeka, ki se neizmerno zavzema za gejevske pravice in govori v kaki državi da živimo in blabla. Ko sem okolici povedu, da sem peder, moram rečt, da nikol nisem mel nobenih problemov zarad tega.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnobnost in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Nikol me nihče ni žalu zarad tega, ker sem peder. V bistvu sem pri nas v službi jz še največji homofob. Ker pedre dobro poznam, se jih tud bojim na nek način. Tolk narejenih in hinavskih ljudi kot jih srečaš v vrstah pedrov, mislim, da ni nikjer drugje. Mislim, da je to zato, ker po mojem prepričanju je homoseksualnost neke vrste deviacija in tud slučajno ni dedna kot eni trdijo. In če ne razšistiš pr seb, pol si pač tak, kakršen si.

10. Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Depresivna obdobja prav kot posledico homofobije bi rekel, da nisem doživljal, ker mam s sabo razčiščeno, če pa ne bi imel razčiščeno, bi se lahko vase zaprl in bi nastopile težave.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

To vprašanje se mi zdi večplastno. Menim, da ja, vendar je po mojem mnenju problem nekje drugje, tako da ne morem odgovoriti preprosto z da ali z ne, potreben je komentar. Gre za to, da je v prvi vrsti pomembna lastna zrelost, zavedanje samega sebe in sprejemanje samega sebe. Nikoli ne moreš pričakovati, da te bo nekdo sprejel, če najprej sam ne sprejmeš samega sebe. Nihče te tudi ne bo imel rad, če ne boš imel rad najprej samega sebe. Ko sprejmeš samega sebe in dozoriš, razumeš, da svet ni črno bel, da vsi ne morejo razumeti tvoje drugačnosti, da pa jo lahko kljub temu sprejemajo. Razumeš, da si drugačen in razumeš da enakopravnost in enakost ni eno in isto, zavedaš se svojih omejitev, ki izhajajo iz tvoje drugačnosti, da pa to še ne pomeni, da si neenakovreden drugim. Izključen si toliko, kolikor se počutiš izključenega. Vsi ljudje smo drugačni drug od drugega, smo pa vsi enakovredni. Sam osebno ne doživljam nobenih pritiskov zaradi svoje spolne drugačnosti, ker se mnogo ukvarjam sam s sabo in sem zelo srečen človek. Zelo si želim, da bi bili vsi ljudje srečni tako kot jaz, večkrat jočem od sreče. Bi pa lahko na tvoje vprašanje odgovoril z da, ker opažam med geji veliko osebne in čustvene nezrelosti, občutke manjvrednosti, vsakovrstno manipulacijo, depresijo, samomorilne misli, brezup, narejenost, lažnivost. Večinoma geji hrepenijo po nečem več, vendar se zaradi čustvene nezrelosti bojijo globljih odnosov in zaradi tega zelo čustveno trpijo. Strah pred odnosom in nezmožnost vzpostaviti globoke odnose je po mojem mnenju tudi vzrok za večjo promiskuiteto med geji kot med heteroseksualnimi osebami, kar je tudi znanstveno potrjeno.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Menim, da so težave v duševnem zdravju pogostejše kot pri heteroseksualcih, kar je logično. Jz jih kar nekaj poznam, ki so hotli nardit samomor. Prepričan sem, da je samomorilnost pri istospolno usmerjenih večja kot pri ostalih, problem, je da se nikoli ne izve pravega vzroka. Ja, prepričan sem, da imajo istospolno usmerjeni večje in pogostejše težave v duševnem zdravju kot vi strejti.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Na to vprašanje ne morem odgovoriti drugače, kot da rečem, da imamo največ problemov sami s seboj. Vsak posameznik bi se moral v prvi vrsti bolj ukvarjati sam s sabo, ne pa biti nekega namišljenega razrednega boja. To je pač moje mnenje.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Na vprašanje kaj družbo pripelje do neodobravanja istospolnih, bi jz reku, da dejstvo, da smo čudaški. Če si normaln, te ljudje pač sprejmejo, drgač pa ne. Ne znam to drgač povedat. Gejevska kultura je res čudna.

Mislim, da je razlog tko na splošno rečeno osebna nezrelost. Jz ne bi glih reku, da družba sovraži geje. Reku bi, da pa družbo motijo neki čudni, nesprejemljivi, nezreli vzorci obnašanja, ki so prisotni pri gejih. Sej tud mnogi strejti so zame čudni, ker tud vi nimate vsega pošlihtano, ampak je manj tega al pa ni tolk vidno.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli nisem imel nikoli.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Nikoli nisem uporabljal služb duševnega zdravja v povezavi s tem ker sem gej, bilo bi pa fajn, da bi imeli mladi več možnosti za to. Zdaj, če sebe nazaj gledam, bi mi blo lažje in verjetno bi se prej našel. Tako je blo pri meni, jaz sem imel prijateljico in jaz sem se preko nje najdu, preko pogovora. Ni samo to, da ti navzven vsem poveš da si gej, ti moraš to v sebi sprejet in ozdravit svoje notranje rane.

Ana

1. Leta pri katerih si začutila, da si istospolno usmerjena?

Da sem pa nekak začutla, da sm istospolno usmerjena je blo pa nekje pr petindvajsetih.

2. Kako si dojemala ugotovitev, da si istospolno usmerjena-občutki?

Predvsem mi je blo to tuje, ker se mi je zdel, da itak ni nobenga nikjer, nisem nikol prej razmišlala al pa koga zares poznala, da bi mi povedov, da je istospolno usmerjen, razen ja en prjatu je biv no, ampak drugač se mi je zdel, da je to sam nekje v Ameriki, da to pa men se ne more zgodit.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjena, pa do tega, da si dejansko spejela?

Kok let je pretekl od tega, da sm jst domnevala, da sm jst lezbijka, pa do tega, da sem jst to sprejela, niso bla to leta, to je blo mogoče mesec, dva ni blo tok, k je blo kasnej, se mi zdi da mogoče.

4. Prvo razkritje?

Prvo razkritje je blo pri 25ih, tapru sm do enih prjatlov zato k se mi je zdel, da smo si bližje.

5. Odzivi ob razkritju?

Tapru sm do enih prjatlov zato k se mi je zdel, da smo si bližje in so bli odzivi čist vrede, edin tisti mal bolj krščansko usmerjeni so bli mal bolj zadržani, ker so bli večinoma izobraženi so vseen to lepo zapakiral ni blo kakšne zavrnitve, pr starših je blo pa tko, da mama je rekla ja uredi, tko na hitr je rekla uredi, da se mi je zdel kr mal čudn in je pol rekla boljš to kokr, da te kdo tepe, kšn dec pa tko naprej, skratka celo zgodbo je nardila kako je pol to uredi, pol pa sm vidla pr sosedih, da ni, prvi odzivi so bli OK, pa tut oče ja uredi, pol sm pa vidla pa da ne upa sosedom povedat al pa žlahti al pa nekom tko da. Ampak tko nekak nisva mogle s

sestro to predebatirat in celo enkrat mi je rekla, da ji ni lih ušeč, ampak, da to sprejme, ker sm jst njena sestra, ni blo pa čist 100 procentno.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Seveda je bilo obdobje pred razkritjem stresno. Stres je blo pa tko, ja s tem se ukvarjat, kako se je izražal stres, jst sm mela to srečo, da so nas že na faksu nekak spodbujal, da se pogovarjaš o stvareh a ne, sm verjela v to moč besed in sm se pogovarjala tut s prjatli pa to, sploh s tem prjatlom k je gej, k mi je že takrat povedov mi je to nekak olajšal.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Seveda je bilo obdobje pred razkritjem stresno, bila sem polna strahov, mal bolj sem se potila, sploh ko sem hotela povedat mami in pol očetu, po svoje pa sem se mirila, da itak hujš ko da se skregamo ne more bit in da je to moje življenje. Ker pa vzamem, da je razkritje kar konstanten proces, ker se moram vedno znova odločat, ko sem v nekih novih krogih, ali in kolko in kdaj se bom razkrila, da zdaj mi je že manj stresno, ker mam srečo da sem obkrožena večinoma s strpnimi ljudmi, ki so bolj levo oz. napredno usmerjeni in sprejemajo drugačnost, vsaj trudijo se. Pri unih bolj hudo vernih pa vzamem, da me ne briga prav veliko, kaj si mislijo, če le imamo nek sicer normalen in strpen odnos.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Ta homofobija se je pr men tko kazala, da mama ni hotla sosedom povedat, če so bli na primer kšna družinska ta pikniki al ne vem kaj, če je kdo vprašov a ti si pa že kej poročena? Sm rekla ne, pol je pa mama hitr odgovorila namest mene, ni še tapravga srečala ne k bi jo nekam frcnla. Al pa pr sestri to, da je nekak omejila stike z nečakinjo k sm jo tut rada mela v varstu. Ta ponotranjena homofobija in kr sm učas doživela pr prjatlil k so deklarirani geji na en način a ne, pa k hodmo skup k smo v eni hribovski skupini a ne, recimo jih večina ni šla na Parado ponosa, ker se jim zdi, pa kaj rabm jst to zdej svetu to razglablat, razglašat al pa, da sm dožvela tut to ponotranjeno homofobijo pr njih, da ko smo šli na izlet v hribe pa je kdo vprašov iz kje ste pa vi a ne in loh bi povedal iz kje, pa so se izmislil ne vem kaj, neki so se že izmislil skratka ni blo nekak pr vseh ta konsenz sprejet kdo smo in ne bomo se ne vem kaj, skrival al pa kej a ne, tko da to sm dožvela večkrat in me je jezil drugač pa družga se pa ne spomnem zdele, če je kej blo, manjše stvari, ampak te vseen zabolijo al pa te jezijo, nasilja ni blo, mogoče tut zato k nikol nisem bla v takih vezah, kjer bi partnerka tut na zun hotla pokazat, da se drživa za roke. Tko da bolj te na bolj odnosnem al pa psihičnem male reči sm doživela.

9. Ali si imela kdaj obdobja, ko si občutila tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Tesnobnosti v povezavi s homofobijo nisem občutila, ker je blo te homofobije res mal.

10. Ali si kdaj doživljala depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo pa tut ne, ker sm že prej omenila, da jo je blo res zlo mal.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Vpliv na duševno zdravje sigurno ima, kr velikt opažam, da velik več prjatlov k so geji mi govori o težavah s spanjem, tut sicer na sploh ljudje imajo tok težav s spanjem, da ni to zdej nč vezan na to, da je pa loh, težko bi rekla, če smo ljudje bolj ekstrovertirani si laži poiščejo pomoč in lažje stvari rešujemo s pomočjo drugih. Če smo pa introvertirani pa karkoli že je, da nas pa bolj zadane in bolj vpliva na naše duševno zdravje, ker bolj not po seb meljemo se mi zdi da, tle ne vem.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Je riziko pr nas mogoče res večji, da padejo v kakšno krizo zarad tega, lih zarad tega k redko o tem govorijo eni, al pa več poguma moraš učasih zbrat sploh če nisi outiran, če si outiran se povežeš z drugimi in je lažje poiskat pomoč pa to, drugač še mi zdi, da se tist sram pol kr stopnjuje tko da zdej, za težave v duševnem zdravju ne vem.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Tko na sploh zakaj imajo ljudje težave s temi predosodk, diskriminacijo in homofobijo se mi pa zdi, da je mogoče v izobraževalnih ustanovah, se mi zdi, da majo tut več težav ti k so verni, v cerkvi tle pr nas sploh rimskokatoliška pa ne vem če je katera kej boljš. Cerkev se mi pa zdi, da se sploh boji, ker misljo, če bojo dopustil, se jim bo porušil red, ki se jim zdi, da ga majo a ne, kako naj bi svet bil, itak slo zlo togi v tem popuščanju in okrog kontracepcije, pravice žensk, tko da smo tut LGBT v cerkvi diskriminirani.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Kar pa ostalo družbo pripelje do neodobravanja po mojem ta negotovost, zdej če pa bi to odobral pol bi se pa kr vsi neki izmišljeval pa tu ljudi se mi zdi, da je strah, če neki ni v enih predalčkih a ne al pa kr sm pol dožvela nekaj posredno pr svoji sestri.

15. Ali si imela kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli nisem mela nkol.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Da bi službe duševnega zdravja uporabljala kdaj glede spolne usmerjenosti, morm priznat sem klicala na en telefon, takrat, ko ni je blo zlo hudo zarad razhoda sm poklicala, ker mi je blo logično, da mi bo lažje poklicat na en telefon, ki se ukvarja z LGBT skupnostjo, kot kjer se ne, čeprav je šlo za eno splošno temo a ne. Tisto k se s prjatlji že vse večkrat eno in isto pomeniš, sam k ti je tok hudo, da rabiš še z nekom čist tujim se pomen in to je blo zvečer ob enajstih neki tazga je blo.

Andreja

1. Leta pri katerih si začutila, da si istospolno usmerjena?

Pa tm pri 17ih 18ih letih sm začutla, da sm istospolno usmerjena, sicer takrat nisem vedla, da sm prav lezbijka, tko pač ne veš, nihče ti ne pove, da je to sploh opcija, pač tko se mi je zdel, ampak bolj kot sm začela spraševati, bolj kot sm se začela ukavrtat s temi stvarmi sm vedla, da ja dejansko ja nikol nisem vzljubila moškega.

2. Kako si dojemala ugotovitev, da si istospolno usmerjena-občutki?

Bala sm se tega, ker sm mislna, da sem edina na svetu in sm misln, da je to nekaj slabega, da te drugi obsojajo zarad tega.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjena, pa do tega, da si to dejansko sprejela?

Od domneve da sm ugotovila, da sm istospolno usmerjena, pa da sm dojela dost kmalu sm to sprejela, dost kmal sm pol začela tut coming oute delat, ubistvu je blo nekaj to recipročno, vem, da sm povedala mojmu najboljšemu prjatlu in čez ta proces ko sm njemu začela govorit, sm tut sebe začela sprejemati in dost hitro ugotovila, da je to čist uredu, da se pač nimam kej sekirat zarad tega, da ubistvu je to vseeno kaj bodo drugi rekli, nisem slab človek, prvo razkritje je blo mogoče kakšno leto po tem, še hitrej no, pr nekih 18ih letih mislm, da sm, ja, tam prot koncu srednje šole v Brežicah.

4. Prvo razkritje?

Prvo razkritje in odzivi, prvi je bil prjatu, odzivi so bli uredu. Dost hitr sm tut svojemu ožjemu korogu povedala, tut v roku par mescov so že vse moje prjatlce vedle, tut že kak znanc. Enkarat ko sm samo sebe sprejela, kar se mi je zdelo zelo ključno, ta moj coming out, ta moj lastni, je blo pol dost izi, ta prehod in pol dost kmal sm tut mami povedal, mama očimu naprej.

5. Odzivi ob razkritju?

Odzivi so bli uredu.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Obdobje pred razkritjem je blo stresno ja, dokler sebe nisem sprejela, dokler so bli ti neki strahovi kaj bojo drugi rekli, kaj če mam zve, kaj če stara mama zve, za staro mamo sm se sekirala, če se bo ona sekirala, hotla sm ji to pršparat, ker je bla zelo pomemben del mojega življenja.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Mogoče se je ta stres izražal bolj v smislu če bi širša javnost dost hitr zvedla in kako bi gledal name. Ker jaz prihajam iz Brežic, Brežice so manjša skupnost, mesto in bolj ko ne se vsi poznamo, dost ljudi so mamo poznali in ti filingi so takrat bli dost vezani na njo, nek strah no. Strah da veš kako me bojo gledal, da bojo

buljili vame, to je ful povezano s samorealizacijo, s koncem pubertete, kako te drugi dojemajo in tut takrat se mi je zdel, da me bo očeh drugih to zelo definiralo, da me bojo gledali samo kot lezbijko, to kar ubistu je samo en del mene, sem pa še marsikej drugega kot samo to.

8. V kakšni obliki si bila deležna izražanja homofobije?

Glede homofobije sm jo kr dost dobr odnesla. Jst mogoče ja kaki kdaj klici aha ve ste pa punce, aha a se mate rade, ne vem recimo vem, da smo bli na Metelkovi leta nazaj pa so vmes uletaval fantje do mene, dej ti pa že nisi lezba, dej dokaž, dej se žažval s to bejbo a veš, kot da je to zdej k da sm zdej lezbijka in poljubljam vsako žensko, ki pride mimo. Še najbolj pa začutim to homofobijo no, se mi zdi, da razni te referendumii in te kampanje dajo krila a ne. Vidijo oni neke politike ko odkrito po TV sovražno govorijo, čeprav mislijo, da je to pravica govora, če rečjo kej grdo čez geje in lezbijke, jst mislim, da je to sovražni govor, to vse da krila pač enim ljudem, tko pač mojim sodržavljanom preprostim ljudem, taka k sm jst preprosta, da pač se začne to izražat, spodbudi to no, tko čutim jst to homofobijo v tetki, ki jo vidim na televiziji, ki reče, da upa gejevski pari ne bojo mel otrok, ne bojo mel fantov, zarad tega ker jih ne bojo zlorabljal. Največ je tega po nekih družbenih forumih, pa Facebook, članki, komentarji, tuki največ to zanavam, pa po TV, ki daje prostor tem ljudem, ki po mojem ne bi smel tega dat. Včasih se mi zdi, da si se oglasu, če si kej vedu, zdej pa je tut porast, se je tok spremenilo vse, da se oglasiš in maš mnenje in če je to pač homofobno al pa sovražno, se mi zdi, da se ljudje pač tega ne zavedajo, mogoče je premal empatije kako se pa jst počutim, ko to pač slišim, a ne.

9. Ali si imela kdaj obdobja, ko si občutila tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Ja ubistvu, sem imela kšno tesnoba v mlajših letih, ko to še vedno, jst sm delala coming out leta 98, 97 in jst sm mislna, da sm edina v Slovenij, tesnoba bolj iz tega vidika, neki je blo pa pač kak me bojo drugi sprejel, drugo je pa blo, da bom verjetno sama celo življenje, da ne bom našla nekoga s katerim se bom ljubila in ne vem se starala skupaj in tko to je ena stvar, to smo pol pošimal s temi coming outi

10. Ali si kdaj doživljala depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Depresivna obdobja kot posledico homofobije ja mislim, to ni neka ornk depresija, me zamori, mene še zmer zamorijo te situacije, povezan s homofobijo pa itak. Po tem referendumu, po prejšnjem referndumu, po družinskem zakoniku, tko.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Izključenost, homofobija, diskriminacija ima velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih absolutno ja, zarad tega, ker so te neke anksioznosti, ki pridejo s tem, avtomatično, če se počutiš izključenega, če te družba ne sprejema, to so neka čustva, ki pač niso prijetna in lahko pripeljejo tudi do česa drugega. Jst mislim, da duševno zdravje ni stvar, ki je statična ne in je pod vplivom. Jst sm pač trden, stabilen človek, ampak če bi se mi nabirale neke zadeve, če bi se skos skrivala, če ne bi tko sama sebe sprejela in me ne bi družba sprejela, bi zagotvo bila bolj zamorjena oseba, anksiozen človek tko da absolutno to vpliva na duševno zdravje.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Če so težave v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih večje kot pri heteroseksualcih, tega ne bi vedla, mislim pa da heteroseksualci imajo pa mogoče nabor drugih faktorjev, ki vpliva na njihovo duševno zdravje. Geji in lezbijke imamo še to dejstvo, da pač homoseksualnost v družbi še vedno ni čist sprejeta in tut verjetn se bomo mogli še fajtati neki časa, da bo pač slehernik mislu, da smo čist normalni, mogoče zarad tega stanja ja, ampak enkrat ko bo to sprejeto in bo manj diskriminacije, do tega bo pršlo, ker pravica na dolgi rok vedno zmaga, se bo to kar izenačilo, mogoče ja je zdaj mal več težav pri geji in lezbijkah. Ne izbira duševno zdravje, ne starosti, ne spola, ne usmerjenosti.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Področja kjer imajo istospolni največ težav s predsodki, homofobijo, diskriminacijo, menim, da so eno to mediji, ki dajo prostor pomoje, vem, da jst mam to srečo, da zelo odkrito loh zdej živim, me smo tut šle letos al lani v javnost, čist tko da mogoče lahko medve mal prispevava, ker sem aktivist po duši, ker mam s.p. partnerka pa je tut samozaposlena in nekaj nismo odvisne ne. Drugač mislim, da je v službah dost tega, poznam velik primerov k se ljudje pač odločijo ne razkrit ne. Družba ja, pol je pa še vedno, neko javno življenje, večina lezbijk in gejev Sloveniji mislim, da živi to neko istospolno življenje v nekih varnih, manjših krogih

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih jst mislm, da pač nasplošno je premalo sprejemanja, ne samo istospolno usmerjenih, nasplošno enostavno ne sprejamo se dovolj, pa bojimo se nekih nezanih teritorijev, strah pred nezanim. Ja ljudje smo zelo prestrašeni, to je ena stvar, druga stvar je pa da živimo v taki družbi, ko skos rabmo enga dol tlačiti, zato da se mi, sicer govorim v prvi osebi množine, ker jst upam, da nisem takšna, pač rabmo enga k bo nižje od nas, da rabmo enga, da ga pokažemo s prstom, to izhaja iz čist nekih njihovih osebnih težav. To, pa pač mislim sovražiti kr tko brezveze je velik lažje, kot v štartu bit tolerantne ne, mogoče nas družba tega uči, kaj jst vem, sej to se ne dogaja smo istospolno usmerjenim, sej zdej mam begunce k isto ne, to so kar velike razsežnosti tega sovraštva, če bereš forume, te komentarje. Se pravi ja nek strah, pa nezmožnost neke empatije, pa mal širše pogledat. Sej jst tut ne štekam mikrobiologije, pa vem da obstaja, al pa astrofizike.

15. Ali si imela kdaj samomorilne misli in (če si jih imela lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli nisem imela nikol pika.

16. Ali si kdaj uporabljala službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Služb duševnega zdravja pa tut nisem nikoli uporabljala.

Urška

1. Leta pri katerih si začutila, da si istospolno usmerjena?

Glede moje spolne usmerjenosti mislim, da sem jaz kar pozno spoznala, da sem lezbijka šele pr mojih 22 letih itak je pa blo tko, da si nisem hotla priznat. Je bla pa situacija takšna, da se je ena druga oseba zaljubila vame in mi to tudi povedala. Jaz sem se sicer najprej ful upirala, da to pa ne, da jaz pa to nisem, ampak potem sem se začela malo pr seb spraševati in potem za nazaj gledat in sem ugotovila, da je blo dost punc, ki so mi bile všeč, dost bolj všeč kot samo prijateljice. Imela sem pa tako bom rekla bolj eksperimentiranje tam pri 10 letih z eno sošolko v osnovni šoli.

2. Kako si dojemala ugotovitev, da si istospolno usmerjena-občutki?

Itak je pa blo tko, da si nisem hotla priznat. Ampak v glavnem se je potem s to punco, ki mi je povedala, da je zaljubljena vame tut nekaj zgodil, ampak ko se je to zgodil je blo to zame tko kot eno razkritje, vav to je to. Ker jaz sem ful neki s fanti probavala pa sm čutla, da to ni to, da je skos bil nek upor. Sej so mi bli simpatični pa za pogovarjat, ampak neki je manjkal no, neki nisem bla jst jst. Pol ko se je prvič s to puco zgodil, sem čutla vav res je to to, jst sm to. Tko, da na začetku so bli ful neki občutki navdušenja, pol se je pa začel kako bom to v real lajfu, pa treba bo doma povedat, pa te stvari niso glih enostavne.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjena, pa do tega, da si to dejansko sprejela?

Da bi jaz sprejela, jst mislm da coming out proces pr men še kr traja no, včasih pride obdobje ko sem bolj sproščena s tem, me bolj briga če kdo kej k se s punco drživa sred Ljubljane, pridejo pa tut obdobja ko mam občutek da grem spet mal nazaj in me je spet strah in gledam okrog, da me ne bi kdo vidu, tko da se mi zdi, da bo to en proces k bo trajal cel življenje.

4. Prvo razkritje?

Sem rekla hočem met resno vezo in takrat doma povedat, da si navjo mislni, da si jst res kr tko mal zmišlujem in sm povedala mami tm pr 23 letih.

5. Odzivi ob razkritju?

Mama je mela ful negativno reakcijo, je začela ful jokati in da bova šle midve k psihologu gor in dol in sem rekla, da lahko greva, nisem mela pa namena očetu povedat ker nisem vedla, pr mami sem nekak že vedla tekom odraščanja kadar so ble neke te tematike po televiziji, pa tko sm čutla da ma nekak bolj toleranco do tega in tut ko smo bli mejhni pa so se eni otroci tko naslavljali peder pa buzi, pa je ona zmer rekla, ne tko se pa ne govori grdo in se mi je zmeri zdel vav ful dobr, tko tolerantno ne in pol sem si rekla, pol bo tut ona to pr men oziroma tista k bo to najbolj sprejela, ampak vsejen pač je bla v solzah, da greva medve k psihologu. K je pa ona očetu povedala, je bla pa zlo negativna stvar mislm reakcija z njegove strani, k on je pa mislu, da men nekdo mal možgane pere in mi je hotu po moje to kr mal zbit iz glave in je blo tut mal nasilja, tut fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranja da kr nisem smela vn iz hiše pa to pr 23ih halo. Tko da to je trajal pa kr ene pol leta in takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da

sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Vsekakor pa čutim, da moja mama ni oseba k bi pa to brez problema sosedom povedala ko jo sprašujejo kdaj bo pa vaša kšnga prpelala al pa kdaj bo mela otroke, ni tko da bi rekla da mam punco se pol ponavad rajš kej zmisl tko da mislm, da ma ona še kr težave s tem no.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Glede stresa ki sem ga doživljala je blo bolj tako no, bolj strah pred neko izključitvijo, izključitvijo al v službi, da izgubiš službo, al pa da si odpuščen.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Glede stresa pa tako, klasično ni blo je pa skos neka napetost, anksioznost bi rekla, ena taka splošna anksioznost.

8. V kakšni obliki si bila deležna izražanja homofobije?

K je pa ona očetu povedala, je bla pa zlo negativna stvar mislm reakcija z njegove strani, k on je pa mislu, da men nekdo mal možgane pere in mi je hotu po moje to kr mal zbit iz glave in je blo tut mal nasilja, tut fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranja da kr nisem smela vn iz hiše pa to pr 23ih halo.

9. Ali si imela kdaj obdobja, ko si občutila tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Šla sm tut za en vikend, kr šla sm s punco k je neki blo doma in sm kr šla, pobasala stvari en petek in šla in sm pol sam v nedeljo domov poklicala in se je mama javla in sm ji rekla da če se bo to nadaljeval jst ne bom več domov pršla in pol se je takrt to nehal no in pol je blo kot da to ne obstaja, tko je blo ja k da ne obstaja in pol se je kr neki let odvrtel v tem smislu da ne obstaja.

10. Ali si kdaj doživljala depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Šla sm tut za en vikend, kr šla sm s puco k je neki blo doma in sm kr šla, pobasala stvari en petek in šla in sm pol sam v nedeljo domov poklicala in se je mama javla in sm ji rekla da če se bo to nadaljeval jst ne bom več domov pršla in pol se je takrt to nehal no in pol je blo kot da to ne obstaja, tko je blo ja k da ne obstaja in pol se je kr neki let odvrtel v tem smislu da ne obstaja.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Vsekakor se mi pa zdi, da smo mal prikrajšani, zdej jst ne vem ampak to je doskrat vpršanje al mi to v seb delamo al je to pač ena interakcija med nami in okoljem, sej če bi mi dobil povratne informacije iz okolja, da je to res ok, da ni nekih čudnih pogledov, pa tut kšnih pretepev kdaj, bi to dost lažje izražal. Vseen pa so neka

dejanja s strani družbe, ki vlivajo nek strah, al pa da to ni ok, pa pač ta vzgoja tekom let, te tradicije verjetno ostanejo v nas ne, smo nekak kr programirani z vzgojo, tradicionalno vzgoja da to pač ni ok, in to nekak pol celo življenje to nekak v sebi predelujemo da pridemo do neke faze, da lahko zaživimo. Jaz mislim, da če prideš do faze, da lahko to zaživiš je že velik

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Vsekakor pa se mi zdi, kar se tiče duševnega zdravja tko bom rekla za sebe, da ga mam kr vredno, recmo da sm mal anksiozna, včasih mal depresivna tko pride a ne. Čeprav morm rečt, da nč kej tazga dost ne trpim no, da bi mogla zdej neki ful zdravstveno da ja, po moje pa če bi zdej mal na druge navezala k sploh na te nerazkrite bi pa rekla da je verjetno tut dost kšnga alkoholizma pr teh starejših gejih pa lezbijkah, amm ja predvsem te stvari pa kšne motnje hranjenja se najdejo pa kšne mal hujše nedovoljene droge, ampak se mi zdi da za nas k nekak sledimo temu pa to živimo sej je stresno, ampak vseen se mi zdi da dobimo nekje nazaj, da ne rabmo kompenzirat al pa si te občutke neizpolnjenosti, neizživetosti na nek drug način, jih ni treba potlačit. Saj imam še vedno nihanja, ampak morm rečt, da še zmeri zmagam na uno dobro stran.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Glede področji kje mislim, da majo istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo in homofobijo se mi zdi da je čist odvisn od tega kok si razkrit, pač če živiš sam tm za štirimi stenami to pomojem nimaš neki enih težav, če si pa odkrit, da se še pojaviš kje je pa večja možnost, da se kej zgodi, tko da vsekakor so kakšna šekeniranja, vedno se kakšni pretepi zgodijo kakšnih teh ekstremističnih skupin, od okolice pa jst nisem mela neki težav s predsodki, tut vsem prijatlom ki so strejt, ko sem jim povedala, morm rečt, da je blo strani njih vedno dobra reakcija in so me podprl, tko da jst s strani družbe neke prov slabe izkušnje jst nimam.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Kaj je tisto kar družbo pripelje do neodobravanja homoseksualcev ja ne vem po mojem se ja ta srednji vek zgodil glede na to da je blo to v antiki čist normalno da so mel moški še mlajše ljubimce svoje pa se je pol pomojem s tem srednjim vekom pa s tem cerkvenim delom, vzgojo pa s temi vrednotami je pršlo do nekega nivoja, da je to pač nenaravno pa večinoma je to vse neki v to produktivnost usmerjeno, pa otroke potomce, da si pač neki vreden če maš potomce, pa če maš neki za pokazat a ne, pa da neki prispevaš k družbi. Dostkrat se mi zdi, da sploh ne poznajo nekoga v resnici, ki je istospolno usmerjen, ampak so pa to neki miselni vzorcii, ki so jih od nekje pobral od nekoga. Ki jim je povedal, da taki pa taki ti ljudje so, al pa po televiziji al pa s časopisov, da so si neko sliko ustvarl nimajo pa sploh realnega stika z nekom v živo, ga ne poznajo, da bi lah dobil izkušnjo kaj to sploh pomen ne, strah pred nepoznavanjem al pa verjetn je tut njim mal al pa kr velik tko mal anksiozna kaj bi sploh se s tem človekom pa lah pogovarjal, al pa zdej je pa ta človek drugačen al ma dve glavi al kva počne, al me bo kr posilu pa ne vem kaj še vse, mislim kr letamo po svetu.

15. Ali si imela kdaj samomorilne misli in (če si jih imela lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli, glede moje spolne usmerjenosti nisem nikol imela, mogoče sm bla pa kdaj, ne bom rekla samomorilna, ampak tam nekje pr 17ih 18ih letih mal razočarana zakaj mi pa s fanti ne gre ne, tko mal nad svetom razočarana, kaj bom sploh sama s sabo, ne vem če so ble lih samomorilne misli, ampak tko mal eksistencialne misli, vprašanja v tem smislu kakšen smisel je, al bom jst sploh kdaj doživela to da bom srečna, da bom zalublena, da bom koga mela

16. Ali si kdaj uporabljala službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Glede služb duševnega zdravja, sem šla takrat na Društvo za nenasilno komunikacijo, ko sem imela težave doma pa LEGIBITRA mi je takrat zelo podprla, ker sem pršla do ene točke ko sem res rabla to, pol z leti, ko sem se že mal povezala in eno lastno mrežo ustvarla pride do tega, da ne potrebuješ več te vrste pomoči.

Vanda

1. Leta pri katerih si začutila, da si istospolno usmerjena?

Zdej, če računam tist konc osnovne šole, ko sm se prvič zapletla z žensko, takrat sm bla stara 14, prov poštekalala zase sm šele pri 30ih, da sm lezbijka, sumla sm že prej, ampak sm jst to tko uspešno zatirala. Mela sm fanta čist tko, dost ene krajše veze pravzaprav, ampak si nikol nisem upala pomislit, da bi lahko živela z žensko no, čeprav mi je zdej čist jasno, da sm že od nekdej totalna lezbijka

2. Kako si dojemala ugotovitev, da si istospolno usmerjena-občutki?

Ubistvu sem imela občutek, da me bo minil al pa da je to čist tko normalno za zraven. Občutki ob tem so bli takšni, da me je blo noro strah, ne vem točno zakaj. Jst sm mislna da bo, to bi bil zame konc sveta, če bi komu povedala ne. Blazen strah, blazna tesnoba, sploh nisem pomislila, da je opcija, da bi jst odprto zaživela, ne vem nimam pravga izgovora.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjena, pa do tega, da si to dejansko sprejela?

Zdej, če računam tist konc osnovne šole, ko sm se prvič zapletla z žensko, takrat sm bla stara 14 prov poštekalala zase sm šele pri 30ih, da sm lezbijka, sumla sm že prej, ampak sm jst to tko uspešno zatirala. Zaživela kot lezbijka sm šele pr 30ih, ko sva z Dajo začeli. Dojela sm ubistvu res šele takrat, ko sm pol pa tut takoj doma povedala

4. Prvo razkritje?

Potem pa no pr tridesetih, ko sva z Dajo začele sm pa pač res vedla, da je cajt, da jst to povem in sm najprej povedala frendici. Bratu po Skypu k živi v Luksemburgu, pa je reku ja sej mi je že mami povedal, pa sm jst rekla kako sej jst še njej nisem, kako ve ne, pa je reku ja očitno ve a ne in je poštekalala, da sm zalublena ne. No saj pravm, brat mi je reku, da mu je pač mama povedala, jaz pa nisem vedla, da mama ve, ne. Tko da, pol

ko sva z mamó res govorila je ubistvu brat že umes gobcal, da sem jaz njemu povedala, mami ne, mislim on je pač mami povedu, da sem jaz zdaj res in sem pol, ko sva z mamó končno se usedle ne, sem jaz rekla ja pač, da ne vem, če ve, da hodim, ker Daja je takrat živela v Brežicah, da zakaj hodim tja, da sem zaljubljena in Daja je lezbijka. Fotr takoj k sm mu povedala je reku, sej veš, da sm jst tut lezbijka, ne vem take bolane, mama je mela prej, pol je začela zelo pazt.

5. Odzivi ob razkritju?

Ko sva z mamó končno se usedle ne, sem jaz rekla ja pač, da ne vem, če ve, da hodem, ker Daja je takrat živela v Brežicah, da zakaj hodem tja, da sem zaljubljena in Daja je lezbijka. In tako je pol mal pobulla in rekla aha in ubistvu sem Dajo potunkala, namest, da bi zase rekla in pol je ona rekla aha in čez čas je rekla, a lahko jaz videm tega človeka. In je rekla, to je pa čist drugač kot sem si jaz predstavljala to je pa orenk simpatična oseba ne, ful ji je bla ušech takoj. In ne vem, jaz se sprašujem kaj bi blo, če bi bla ona njej antipatična, ampak pomoje slej ko prej bi sprejela, ker je moja mama tko zela fleksibilna, čeprav zgleda zlo, ozko gleda, čeprav pravzaprav, vse sprejme s časoma tko prevlada to. Pol je tud dala intervju za cajtenge, ko je bil ta referendum pa tko, se je ful angažirala tud ona, tud na Paradi je bla zdaj letos.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Obdobje pred razkritjem, to je blo pa grozen men. Tko da od takrat, od tridestega leta nimam več teh izkušenj s psihiatrijo, ker sm se nekak sprejela k to je prov tko, sprejmeš sebe tazga kot si, to je ful globlje, za mojo izkušnjo je blo to ful globlje kot sam to povedat koga ljubiš, to je blo prov samga sebe sprejet, čist identiteto svojo a ne. Jst sm to tko uspešno zatirala, to je prov neverjetno, prov bežala sm v vse kar sm lohka, v duhovnost ene 10 let sm hodila na ene blazne meditacije, k je bla skor že sekta, vse sm, da se bom le tega znebila a ne, tko res, vse sm nardila, dejtala sm s tipi po internetu ni da ni, tko nenormalno bežala

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Pa po mojem sm bla dost na robu coming outa pol se mi je pa začel fuzlat, pol sm pa začela te depresije in manije doživljat in sm bla tut v bolnici, tut pr psihiatrih, tut tablete sm zlo hude jedla in tko. V kakšni obliki se je odražal stres, to ubistvu ta pritisk na želodcu, ful sem jokala, ful sem se pucala, pol sem pa še celo, ko sem že ubistvu povedala, sem pa imela eno hudo epizodo manije, ko se bla tud v bolnici in sem z vsemi možnimi psihiatri govorila takrat, noben me ni resno jemal, kaj zdaj pri tridesetih boš zdaj pa kao lezbijka, kaj je zdaj to kaj se zmišljuješ, da si nekaj posebnega.

8. V kakšni obliki si bila deležna izražanja homofobije?

Jst sm mela dve direktni izkušnji, eno takoj po registraciji, ko sva šli na Upravno enoto registrirat in smo pršli vn in nas je ena frendica presenetla in je riž metala, kao takoj po poroki, pa je bil tam slučajno glih štant od unih k amm, ko so zbiral podpise za referendum o udbi, mislm ta o arhivih in pač očitno en hud desničar se je zadru kaj jim to riž mečete, jst bi jim kej družga. To je bil napad recimo od uzuni, drugač pa hvala bogu zuni nisem bla deležna jst nekih hudih al pa kšnga nasilja, sm pa bla od familje deležna neke prikrite homofobije ne, al pa to od zdravnikov k sm prej govorila, to je tut a ne, k mi niso hotel vrjet, da sm lezbijka v smislu kaj

se pa ti zdeji zmišljuješ. Pa ne vem teta me je vprašala, a ti ne bo nič grozn, ko boš mogla skrbet za tujega otroka, prov neka taka podtalna da mi je hotla vcept strahove al pa ne vem. Pa babica, moja babica je stara 97 let, ampak ona ima skos neke take homofobne, me je sprašvala če kej zavidam Dajin ne, k Daja je rodila ne, pa sm jst rekla ne vem, a si ti kej zavidala svojmu možu al pa kej. Ta homofobija je bla zmeri mal zakrinkana, mogoče zato k se gibljem v takih krogih, da pač res ni kul, ne, da zmer to pol okol ovinka zezajo, ne direktno, ker vsi vemo da je to primitivno, da bi mi kdo kamen fliknu v glavo, tega pač ne bojo nardil, me bojo pa povsod drugje ujel.

9. Ali si imela kdaj obdobja, ko si občutila tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Ja jst sm mela blazna tesnoba obdobja in so bla čist povezana s to domnevno homofobijo, pač s tem kar sm jst občutila kot homofobija, pa je bla mogoče tok subtilna, da sm jst bolj več napihnila iz tega kokr je v resnici blo dejansko.

10. Ali si kdaj doživljala depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Depresivna obdobja sm mela tut, jst sm mela vso to paletu ubistvu. Recimo zdeji od referendumu, ko je bil razglašen ta mizeren rezultat sm bla prov mal depresivna, tko čist sigurn.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Mislm, pa da ima to zelo velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih, pač čist lasne izkušnje, ker jst sicer nimam nobenih dokazov, da od takrat, ko sm nardila coming out, pa k sm sama sebe sprejela in pač na ta račun živim normalno, pa tut bolj skulirano, pa tut bolj sm srečna, zdeji sm velik bolj OK, poleg tega tut mislm, da ne bi mogoče sploh bla v teh bolnicah pa pr psihiatrih, če bi že prej imela dost poguma, al pa če bi že prej nanesl, da bi nekak našla to v seb, da nekak povem domačim, kaj šele širši javnosti.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Pa ubistvu mislm, da to ni nič pogostejše tko procentualno, kaj pa vem, nimam pojma, karkol bom rekla, nimam pa občutka da bi blo. Pr men je blo zlo pomembno, ampak mislm, da je zlo pogosto, da majo neke blažje depresije, ne zdeji tko na hard diagnoze, da bi bla prav s homofobijo povezana, ampak loh bi tut bla, kaj pa vem. Sigurno je stres ne, stres k vsaki duševni bolezni prispeva in po tej logiki bi blo pol to pogostejš, sam jst mislm, da je večina outiranih gejev in lezbijk zelo močnih k jih jst poznam, lih zarad tega k ma neko izkušnjo, k majo neko rano k so jo moral presežt in lih tok kokr jim pomaga, tok jim škoduje. Če ne celo velik bolj pomaga mogoče.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo jst mislm, da majo mogoče, celo v službi. Kaj si kdo si, taka globalna, tko da mislm, da se to povsod dogaja.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Vedno so te osti družbene uperjene v ene skupine, ki se ne branjo dost ognjevitno al pa ko so res manjšine in se mi zdi, da to v veliki meri sem grešni kozel, da pač vse, to je mislim tko, da imaš eno sosedo, ko je mal ne maraš njene face, pa pol če teb pade lonc na tla a spet mi je una soseda zagnojila, ona je kriva. To je res neumen, če si racionalno, mislim da zlo cerkev prispeva k tem, to pa mislim, da mi ni treba razlagat, neka cervena retorika, pa ne govorim o vernikih, pač pa o cerkvi, pa te razne iniciative za otroke, pa to je že tako bolano, da jaz nimam besed. Aja pa še to sem hotla rečt, da se mi zdi, da ta družba, mogoče tud, da so se spravel na eno manjšinsko identiteto zaradi tega, ker oni sami sebe ne sprejemajo tko čist, mislm kot mogoče rahlo biseksualna bitja, kar mogoče smo vsi nekje, misli ne morem zdaj tega defenitivno rečt, ampak pri večini to, da svoje želje ne priznavajo no, pri teh ko sem jih jaz vidla.

15. Ali si imela kdaj samomorilne misli in (če si jih imela lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli ubistvu nisem mela, mela sm pa nism hotla žvet, ne da bi se ubila, nisem razmišlala, da bi se ubila, sam tok sm bla depresivna, da nism mogla zjutri s postle ustat, pol se spomnem še v maminem predalu našla uspavala in sm žrla una uspavala, da bi loh spala cel dan, da mi ne bi blo treba razmišlat kako in kaj, pač hotla sm, ful sm bežalo no ni blo pa tko mišljeno, da bi se jst tistih uspaval tok nažrla, da bi umrla no, ne to pa ne, jst sm hotla, sam da nč ne čutim, da čim hitrej mine.

16. Ali si kdaj uporabljala službe duševnega zdravlja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Službe duševnega zdravlja sm uporabljala, ubistvu ni blo direktno z istospolno usmerjenostjo oziroma jst nisem vedla, da je to zato, zdej hodm še na psihoterapijo, tut mi predpisuje tablete, ampak nimava nikol tega, samo tega na tapeti, zarad istospolne usmerjenosti. Zarad moje diagnoze in od prej še in se sprot pucam, nikol ni to sam zarad tega ker sm lezbijka, nekak je tko bolj celovito, ker sm pač začela to kariero v psihiatričnemu centru.

Rok

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Leta pri katerih sem začutu, da sm istospolno usmerjen, pr meni leta je to tko ubistvu vsa ta leta, ki sem jih do zdej doživu, je šlo sicer tko hitr in težko ti rečem, kdaj točen sm jst to nekak začutu, ampak, če morm povedat neko cifro, bi reku 14, 15, mogoče 16 let. Nekej od 14. do 16ga leta.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

Občutki, ki sem jih doživljal ob tem spoznanju, da sm gej, niso bli ubistvu nč posebnega, ubistvu zarad tega, ker je pršlo precej naravno, precej tko kot je pač naravno bit strejt.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Odgovora na vprašanje koliko let je minilo od domneve, da sem istospolno usmerjen ne vem ekzaktno pojasniti. Moja ocena za to je približno dve leti.

4. Prvo razkritje?

Moji kolegici sem najprej razkril, ker je pač bla zacopana vame, to je blo tko, najprej sm zvezal vezo, ker sm se pač bolj varnga počutu, bolj sigurnga vase, recimo je blo to nekje pr 17ih, sm reku, pač da mam tipa.

5. Odzivi ob razkritju?

Moji kolegici sem najprej razkril, ker je pač bla zacopana vame, to je blo tko, najprej sm zvezal vezo, ker sm se pač bolj varnga počutu, bolj sigurnga vase, recimo je blo to nekje pr 17ih, sm reku, pač da mam tipa, sicer je sprejela, z grenkim nasmehom, ker je bla pač zacopana vame in nkol povedala. Pol k je to doma pršlo je pršlo najprej do mati, pol do očeta, oče tko a pedra mam v bajt, ne na ta način, da se te odreče, to pa ne. Nobenih nekih takih odzivov, ki bi izzval pogovor. Ubistvu nč, ker je blo za njih tut naravno, čeprov se še vedno o tem ne pogovarjamo. Ko te enkrat doma sprejmejo, vsaj prbližn, maš zlo dobro zaslombo pr tem, da si bolj pogumen v svetu.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Eni moji prjatli so odšli, eni k so ostal so pa še do dans prpričani, da sm pač strejt, kljub temu, da sm jim povedal.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Obdobje preden sm se razkril mal stresa je blo, predvsem ker pač, sej veš tista dilema. Imajo te celo življenje pred sabo, pa ne vejo koga majo. Imaš jih celo življenje pred sabo, pa ne veš kako bi jim povedov. Če bi jim mogoče sploh. Ja ubistvu preden sm povedal, preden sm se razkril, človk je napet, to je tko kot, če bi prvič stopu na odr, zdej pa vsi te gledajo, neki prčakujejo, da bo pač povedal. Ja maš neko tako napetost, zarad tega, kr je to tista teža večine.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Ja ubistvu glede homofobije imam zelo zanimivo zgodbo. Homofobijo sm doživu, pa ne iz vrst nekih strejtov, ampak iz svojih vrst, to pomen, da gej geja podjebava, jemlje kot manj vrednega, manj zapeljivga, manj zaželjenga. Iz lastnih vrst sem imel fizični obračun, sm jih dubu in sm si fajn zapomnu. OK me ni odvrnil od tega, da ne bi bil gej, me ni odvrnil od tega, da ne bi iskreno spregovoru z ljudmi. Direktno od strjetov nisem doživu homofobije, indirektno, če je do tega pršlo je blo pa zlo v rokavicah, zdej ne vem, al je to mogoč zarad tega, ker je človk kot jst razgledan, pa se nočm hvalt, al je zarad tega ker je samozavestn, zato kr je samga sebe poštudiral pa ni nujno zarad tega tut druge.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Takrat ko kao se zavedam, da sm stereotipni gej me zastopš, mogoče mam tisto tesnobo, ups nekdo me gleda, morm se obnašat tko kot strejt, maš neko tako tesnobo. Lahko bi bil jest tuki sprožilec homofobije. Čeprov ne

vse skupaj je tko naravno, da je zlo težko definirati kaj bi to lahko bilo, kaj ubistvu nekomu drugemu, ko se jst po njegovo obnašam gejevsko njemu predstavlja razlog za homofobijo.

10. Ali si kdaj doživiljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Depresivna obdobja kot posledico homofobije kaj pa vem, najbolj travmatične zadeve, to depresivno, se mi zdi k se začneš pogovarjat z gejom, pa tut k njemu ne preklika, da je tut on sam homofoben proti nekom, ki on ne želi, da je na tem istem mestu. Take situacije me spravjo v neko tako jezo.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Menim, da je vpliv glede na splošno dojetje in razlago odvisen od informiranja in poznavanja javnosti. Ta javnost pa je tudi nekdo kot je prijatelj, delodajalec, organi, ki tvorijo državno ureditev in podobno. Glede na njihovo naravnost in tudi naravnost ter občutljivost posameznika je težko določiti velikost in obseg vpliva na duševno zdravje oseb. Osebno mnenje, ki ima za podlago pogovore med ljudmi s katerimi si redno ali občasno pišem in pogovarjam bi rekel da je glede na njihovo zaprtost postavljanja tovrstnih vprašanj in odgovorov lahko znak za kakšno od motilcev duševnega zdravja. Se mi pa zdi da je to precej individualna presoja vseh vpletenih, tako na vzroku kot tudi na posledicah, ki jih nosijo vsak zase, pri sebi. Iz prejšnjega stavka sam nisem imel veliko ljudi, ki bi mi prisluhnili o tem, sicer glede na spoznanja, ki jih imam sedaj to predstavlja zanemarljiv vpliv na moje duševno zdravje. Čutiti pa je, da družba, kot skupni organizem potrebuje več diskusij, ki bi razkrivale še ne odkrite odgovore in pomisleke v zvezi s tem.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Glede mnenja, če imamo pogostejše težave v duševnem zdravju kot strejti, bi reku tko, ja ampak ne čist. Da pač nekaj to poskušam obrazložiti. Ja zato, ker mogoče nimamo nobena, ki bi se z nami pogovarjal, ker je pač mogoče lažje zaupat tujcu kakor pa recimo domačim prijateljem, kolegom kerkoli, ja zato, ker tkorekoč je tko, če ti jst povem svojo težavo, pol jst tebe nardim travmatično. Pol mava oba problem. Ker ne veš kako. Glede pogostejših težav pr nas sm neodločen, ker to je le družba, me zastopš.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolno usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Kje mam istospolno največ težav tega ne bi mogu ločiti, tko na splošno mislim, da mam probleme tam kjer je pač družba, ker smo tut mi družba. Višje kot greš, večje so težave. Višji, ko greš, večja so pričakovanja, to je nekaj lahko rečeva temelj.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Kaj družbo prpele do tega, da ne odobrava istospolno usmerjenih, ubistvu družbo prpeljejo do neodobravanja neke ureditve, na meji, med tem, da se pač strinjajo z ljudmi in strinjajo s temi, ki jih moreš kljub temu sprejeti. Če mal karikiram bom reku tko, drevo kot družba, bom reku nek urejen sistem, ma na sebi pač jabolka, tista, ki so najvišja doseže sonce in so prva zrela, ampak to še ne pomeni, da je po tem takem, za

njim zrelo tut uno spodej k mu pač senco meče, hočm to rečt ljudje počas dozorevamo ne, vsak po svoje, vsak ma svoj tempo. Glede na tempo, ki ga sistem narekuje je to zlo nemogoče in ubistvu tisto kar je mogoče v tem nemogočem je pa rečmo temu, hočeš to pospešt na tak način, da rečmo nekoga ne sprejmeš, ker kao ti si to že sprejel al pa tega nisi sprejel sam zarad tega, ker nekdo drug je pa opozit tebi.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli tega res nisem mel, ne res ne.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Ne, služb duševnega zdravja nisem nikol uporablal, ker se mi ni zdel smiselno, mogoče bi.

Marko

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Da sem istospolno usmerjen sem začutil, tam nekje od osmega do desetega leta enkrat, ni bilo prav uno, da bi naeenkrat kliknilo, takrat, ko spoznaš, da obstajajo še druge oblike spolne usmerjenosti.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

Svojo usmerjenost sem takoj sprejel in nisem imel s tem težav.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Svojo usmerjenost sem takoj sprejel in nisem imel s tem težav.

4. Prvo razkritje?

Prvič sem se razkril svoji prijateljici in to je bilo pri 13 letih, ona se mi je takrat istočasno razkrila kot lezbijka, tako da je bilo vzajemno.

5. Odzivi ob razkritju?

Tekom srednje šole sem se razkril še nekaterim sošolcem in je bilo vse ok, še naprej smo se potem dobro razumeli. Kar se družine tiče, sem se prvi razkril sestri pri 17ih in je bilo čisto tako, ona me je direktno vprašala če sem gej in sem ji rekel da sem. Ko sem sošolcem na faksu povedal da sem gej ni bilo nobene negativne izkušnje, je pa res, da smo bili zaradi vaj malo pogrupirani in s temi sem se potem tudi največ družil. Po faksu sem začel delati in, ko so me v službi vprašali, če sem gej, sem se jim razkril in je bilo vse ok. Mami sem se razkril dve leti nazaj, to je pri 24 letih in je čisto normalno sprejela mene in mojega partnerja in babica tudi.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Ko sem se razkril mami, je bil bolj problem v tem, ker sem bil že tok časa v vezi, sem pa vedel, da moram povedati, ker sem se pač preselil s fantom v skupno stanovanje. Ne ni me bilo strah, da bi pri mami naletel na

negativno reakcijo, da ona tega ne bi sprejela, ampak strah v tem smislu, ker ji tok časa nisem povedal. Malo je bilo slabe vesti, ker ji nisem povedal prej.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Stresa nisem nikoli doživljal v povezavi, da sem gej. Mogoče je samo to, da ti je nekomu, kateremu še nisi razkril, da si gej, kakšen dan lažje povedati, kot kakšen drug dan, pač odvisno od razpoloženja, drugače stresa res nisem imel v tej povezavi.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Kakšne negativne izkušnje v zvezi s homofobijo sem imel samo v srednji šoli, ko sem šel na primer po hodniku in mi je kdo rekel peder, in še to je bil kdo iz paralelke. Če je prišlo, do kakšne žalitve so se sošolci takoj postavili zame. Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobj v povezavi s homofobijo.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnobo in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobj v povezavi s homofobijo.

10. Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobj v povezavi s homofobijo.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Mislim, pa da imajo homoseksualci več težav v duševnem zdravju kot ostali, mislim, da je v povezavi z izključenostjo iz družbe, ki mislim, da je povezano s tem kakšno socialno mrežo imaš.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Mislim, pa da imajo homoseksualci več težav v duševnem zdravju kot ostali, mislim, da je v povezavi z izključenostjo iz družbe, ki mislim, da je povezano s tem kakšno socialno mrežo imaš. Jaz težav s socialno mrežo nisem imel. Predvsem je problem nekomu, ki ima tako družbo s katero nekako ne govori o tem. Pač moraš imeti osebo, ki ji lahko zaupaš in mislim, da je veliko ljudi kateri nimajo tega in to seveda pušča svoje posledice.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Največ težav s predsodki mislim, da je med vrstniki, je pa hujše tistim, ki imajo to v družini.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Moje mnenje kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem nepoznavanju, da lahko istospolno pari živijo isto kot ostali, po mojem mnenju je nepoznavanje tisto kar pripelje ostalo družbo do neodobravanja, mogoče naš drugačni slog življenja. Mislim, da ni to religija, ker je moja babi zelo verna in je odprta do tega, kriva je vera kot institucija, predvsem slepo razmišljanje njihovih voditeljev in nezmožnost razmišljanja s svojo glavo.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Samomorilnih misli nisem imel nikoli.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravlja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Služb duševnega zdravlja pa tut nisem uporabljal.

Anže

1. Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?

Sem v 8., 9. razredu, lahko bi reku, da tut v 7. nekje začutu, da sem istospolno usmerjen, tam ko se začnejo te hormoni počas, takrat še ni nobene pubertete, ko slišiš od starejših bratov, sester karkol al pa po televiziji. Nekje v 9 razredu sm pol ugotovil, da mogoče pa le sem gej. Nekak v 9. razredu sem res že res vedel, da je neki na tem, ampak sem bolj hotu počakat in vidt kaj bo iz tega.

2. Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?

V tistem obdobju mi je blo preprost ful neprijetno, ker tut naša družina je tut mal bolj tradicionalna glede tega, pa predvsem tko tradicionalne v tem smislu da se o določenih tematikah pač ne pogovarjaš ne in iz tega vidika mi je blo res neprijetno, ker se nismo nikol pogovarjal in tut nikol nismo mel nekega konkretnega pogovora o seksu, ne o spolnih usmerjenostih, da bi lahko načel to tematiko. V drugmu letniku se je pa začel to mal bolj odpirat in so me začel sprašvat, če sem gej, čeprav je blo to tut že v prvemu letniku a si gej, a si gej in itak sem jim vedno odgovoru ne nisem. Takrat tega res nisem hotu še nobenmu povedat, pol sčasoma ko smo se bolj ujel in pol v drugmu letniku srednje šole sem se nekje sprejel, priznal sem si da je to to, da to sm, da nekak rabm s tem živet, prišla je nekak neka nova faza mojga življenja bom temu tko reku, ampak dvomi konc koncev pa še vedno ostajajo. Tko sem si reku to sem jst, pa tut če je sam faza boljš, da si zdej priznam da sem gej, če se bo pol kasnej kej zgodil, bom pa biseksuale v končni fazi, za enkrat ne bom reku, da je to sam faza in dej počak, ker nima nobenga pomena tratit življenja zato, da bom čakal neki kar nikol ne bo in to je blo tko nekak drug letnik in ene štir leta je trajal, da sm pršu do tega. Glede spoznanja, da sem gej mi je blo na začetku težko dojet, da to ni faza, potem je blo uno preprosto a veš čemu bi se jst proti temu

boril, OK saj sem se dolg ukvarjal s tem mogoče so pa lahko to občutki, ki jih lahko jst zanikam, recimo še vseen hodm s punco pa preprost ne bo nobene intime ne, pol sm pa ugotovil, da pač ne morš hodt s punco in ne imet nobene intime, ker pač mislm lej v končno fazi ženske so tut spolna bitja, lih tok kot so moški in da bi zdej jst hodu s punco zato, da bi se držala za roke pol pa konc, ne bomo nikamor rezultiral in bom tko reku, prvi občutki so bli zanikanje, pa predvsem prepričanje, da mogoče to je del v meni, ki ga jst lahko še mal ignoriram, pol sm sčasoma ugotovil, da je to mal močnejše od mene, da se jst proti temu ne morem zares borit, ker mislm, sej jst sm taka osebe, sej me lahko postaviš v stres, sam jst ne morem, jst ne bi mogu s sabo žvet dvajset let in si tajit in najt vse možne razloge, in se bat, da ne bi komu kaj preveč povedal. Sej to bi loh delal šest mescev, pol bi blo pa konc, ker bi blo preveč stresa zame, ker si jst zadam potem tok stresa, da preprosto ne zdržim tega in jst bi res po mojem zapadel v kakšno duševno bolezen, al pa preprost preveč stresno stanje pa ne bi mogu s tem žvet, sej se navadiš ful stvari, sam jst ne vem če bi se lahko to navadu. Sem srečen zato, da sem ugotovil, da ne morem tega tajit in ko sem to ugotovil sem še vedno z nekega moralnega vidika vidu to kot narobe, al pa kot del sebe, ki se mu v tistih trenutkih, ko je pršlo al pa ko so pršla neka občutja erotičnosti do moških se temu nisem upirov, pol sem pa razmišljal zakaj jst to počnem ne in sem bil v tem konfliktu zdej tuki, pol je blo pa vse skup vezano, na odnos s cerkvijo, na odnos s prijatli, na odnos z družino, ko sem pa preprosto ugotovil, lej to sem jst in to ne pomen, da jst samo čutim, da sm istospolno usmerjen, ampak da to tut s sabo prveleče določene elemente tvoje identitete, ki se spremenijo s tem, OK sej ni nujno da se, ampak preprosto določene se, če hočeš al pa nočeš se in potem, ko sem to ugotovil sem preprosto hotel biti to kar sem in ljudem pokazat, da je to OK.

3. Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?

Recmo en 4 leta je pa trajal od te domneve, pa da sem dejansko ugotovil da to res drži.

4. Prvo razkritje?

Sej tko sošolkam v prvemu letniku že povedal kakšni, da sem gej sploh eni s katero sem se ful razumel in ji konc prvega letnika tut povedal, ona je bla prva ja k sm ji povedal, ampak sem bil še vedno tko neprepričan al naj jst zdej to sprejem kot del sebe al ne in pol k sm se začel družiti še z drugimi kolegicami, sem začel razmišljat, da boljš da sebe sprejem, sej to pa ni neki tazga, kar bi se mogu obsojat cel življenje a ne.

5. Odzivi ob razkritju?

Dolg časa sem razmišljal kako naj povem mamic. Mal se je poznal njene heteronormativnosti iz vidika, itak se nisva pogovarjala o istospolni usmerjenosti kot taki, vedu sm da je bla proti, ampak ni blo da bi kadarkoli mel kak komentar, vedu sm da sta na referendumu oba glasovala proti in tut sam sem glasoval proti, ker sem bil še v neki fazi, pravzaprav sm nasprotoval samemu sebi in pol sm prešel v čist neko drugo fazo. Nisem vedu kako ji naj povem in vedu sm, da na nek način bo to tut njo zaznamoval, če ne družga glede stikov s sosedi. In pol je blo tko enkrat sva šla v trgovino in sva sedela v avtu in jst sem bil lih pred tem, da izbruhnem vn vse iz sebe, ampak takrat nisem. Enkrat drugič sem ji povedal, bil je večer k sm jo šov neki vpršat, hotu sm ji povedat in sm se sprehajal po dnevni živčen al naj ji povem, al ne in sm jo šov neki vpršat, sicer bolj zato, da sm vidu v kakšnem stanju je in stojim v tišini in jo gledam in me vprša kaj pa je in ji rečem nč ni in ona je itak vedla, da me neki muč in mi pravi sej veš, da mi loh karkol poveš in se ona vsede zravn

mene in jst tko ja lej pač hotu sm ti sam povedat, da ne vem, da punce me ne zanimajo neak, me bolj fanti in ona tko aha ja, lej se bomo s tem že neak spopadl, sej to je to aha OK, a to je blo to me vpraša in jst ja in ona gre počas nazaj. Sej to ni blo neko hudo stanje potrditve, ampak boljš kot če bi se začela dret name in pol jst sm bil itak vs srečen, sploh zaspal nisem mogu in napišem še obema sestrama sms, da jima pač povem, ker sem bil tko, ne bom čakal, da se z njima dobim osebno pač bla, bla bla, ker sem vedu, da ju dolg časa ne bom vidu, to je blo v drugem letniku srednje šole. In jima napišem sms, ura je bla itak že enajst zvečer in ena sestra mi napiše sms nazaj, da ja da bi bil lahko, zelen, vijolčen al pa karkol družga in ona bi me še vedno imela rada kot brata. Sploh nisem mogu zaspal, ker sem videl, da ljudje sprejemajo in da mogoče bo pa še vse vedu. Druga sestra pa pol ni nč odgovorila neki časa in me je pol poklicala in mi rekla, da je rabla mal časa, da se je sprjaznla, ne zato, ker bi bla ona tok neki proti, ampak zato, ker se mi je ona vedno predstavljala z neko družino, ker sem bil nek tak očetovski lik. In pol sva bla čist vedu in še zdej smo čist vedu. Nečaki še dolg časa po tistem niso zvedl, ostala družina pa tko, jst redko vidm svoje strice pa tete, da bi pa zdej tko pršu k njim na obisk in kr reku, da sem gej, pa ne. Mogoče jim bom Mirana kdaj predstavu, sam to bomo pa še vidl, sej so zanimivi in bi mogoče znal razumet. Odzivi kolegic so bli pozitivni. Z mamu sva se kregala bolj zarad maše, ker nisem hotel hodt k maš, samo zato da bo ona srečna.

6. Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?

Obdobje pred razkritjem je blo stresno, v tem smislu obsesije, ampak res to obsesijo vzet z neko rezervo, kako naj ji to povem, na kakšen način naj ji to povem.

7. V kakšni obliki se je izražal stres?

Obdobje pred razkritjem je blo stresno, v tem smislu obsesije, ampak res to obsesijo vzet z neko rezervo, kako naj ji to povem, na kakšen način naj ji to povem.

8. V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?

Glede homofobije sem jo doživel verbalno, nekega nasilja lih ni blo, blo je pa pritiskanje ob steno in neko verbalno nasilje ob enem v osnovni šoli, v srednji in faksu ni blo nč tazga, pol pa je bla homofobija bolj z vidika družbe.

9. Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnoba in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?

V osnovni šoli sem občutil tesnoba kot posledico homofobije, del tega je bil nek moralen vidik zakaj se jst nisem sprejel, del tega je bli pa tut pr sošolcih. Glede njihovga odziva sm mel itak težave in tut glede prjatlov kot takih ne, sej ne rečm tut prjatli bi verjetno drugač gledal name, če bi že takrat vedl, da sm gej, sej verjetno so že kaj sumil. Je blo težko, verjem, da je blo pr marsikašnemu še bistveno težje, zato bi težko reku, da sm doživu nek hud bullying, nekej ga je pa blo. Jaz sam nisem bil neka močna oseba, da bi se postavil zase. Če se ti počutiš neprijetno je to zame že bullying.

10. Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?

Tut jst sem mel neko ne bom reku depresijo al pa anksioznost, bolj me je potisnl v neko nejasnost identitete, v smislu kako naj jst sebe doumem in kako naj sebe doumem v odnosu z drugimi in kako naj funkcioniram v

tej družbi, ker zato moraš met ogromno, res veliko pojmov razčiščenih kdo si in kaj želiš bit in za kaj tazga nekdo je zelo neodločena oseba in ki je po osnovi že bolj nagnjena k anksioznost zna bit to zelo težka skušnjava. V osnovni šoli sem občutil tesnoba kot posledico homofobije, del tega je bil nek moralen vidik zakaj se jst nisem sprejel, del tega je bli pa tut pr sošolcih. Depresivna obdobja sem doživljal bolj v povezavi s slabo samopodobo, kot v povezavi s homofobijo.

11. Ali meniš, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih?

Diskriminacija hm, ljudje ostajajo zelo heteronormativni, ti ustaljeni vzorci. Vplivi na duševno zdravje, če ostaneš ne razkrit in sam sebi tajiš, sigurno bi prišlo do česa tut pri meni, depresija, anksioznosti, socialne anksioznosti, praktično karkoli se ti lahko zgodi ne.

12. Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?

Težko rečem, da so težave v duševnem zdravju pogostejše pri nas kot pri heteroseksualcih, lahko da so, predvsem lahko rečem, da so hujše, sploh pri osebi, ki se težko sprejema in pri tej osebi se anksioznost sigurno lahko poveča v primerjavi z nekom, ki se je že sprejel. Glede na število nas sigurno da ja, ker nas je manj.

13. Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?

Področja kjer imajo istospolno usmerjeni največ težav mislim, da je kakršnkoli pogovor kjerkoli kjer se tema o zakonu odpre in da so ljudje proti, tuki so težave in tuki ne vidjo kompromisa.

14. Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?

Družbo pripelje do neodobravanja istospolnih mogoče nek strah pred, mogoče preprosto zato, ker jim je lažje bit v neki uniformirani družbi, kjer je jasno določeno, da je moški moški in ženska ženska in pašeta skupi, ker se dopolnjujeta, se moraš poročiti in imet otroke in tako naprej in potem karkoli odstopa od tega je za njih preveč, da bi sprejel in bom tko reku Slovenija je zelo taka, opažam, da se tut v medijih zelo rado poudarja, da so moški moški in ženske ženske, neko medijsko komercialno, družbeno normo radi furamo, da smo mi zlo informirani in lahko, da smo zlo odprti do tega, moti me, ker se stalno tudi v šolah poudarja, ko mož pride domov k ženi, zakaj ni nikoli ko mož pride domov k možu, je treba poudarjati, da imamo neke poročene pare in tko naprej al pa da delamo neke hude frustracije iz tega, da nekdo ni poročen, nima otrok, men ne paše da je družba tok uniformirana, ker potem vsaka drugačnost odstopa od tega in je potem za vsako drugačnost treba spet svoje kriterije, kako boš to sprejel, ker pol morjo bit spet geji določeni in lezbijke določene al pa jih vse vsaj razumet kot nek spekter, ki so pač spet drugačni a razumeš.

15. Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?

Ne najdm nekega vzroka zakaj sm se jst tko počutu, so ble misli o samomoru, ampak nikol nisem planiral nekega samomora, samo misli. Jst sm se loh počutil ful srečnega al pa ful depresivnega, mel sm te ekstreme,

do neke mere sm to dojemal tut kot depresijo, bolj zaradi te nesrečnosti v družbi in nesrečnosti s samim seboj k diagnosticiran nikol nisem bil.

16. Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?

Službe duševnega zdravja, jih zelo podpiram, ker vem, da obstajajo kakšne svetovalnice in jst bi tuki reku, da se ljudje premalo obračajo na to. Jst jih osebno nisem nikol uporabljal, ker se nikol nisem počutil tok na tleh, da ne bi mogel sam s sabo to predelati.

8.3 Analiza podatkov-kodirna tabela

	POJMI	KATEGORIJE
Leta pri katerih si začutil, da si istospolno usmerjen?		
Andrej: Ne vem po mojem začetku pubertete, sem začel, da sem istospolno usmerjen, ne vem mogoče tam okoli pri desetih letih ali pa še prej, uglavni od malga. Če bi reku, da sem pri 10ih začel, sam jst takrat nisem vedel, da je to to, vedel sem, da sem drugačen kot drugi.	začetek pubertete otročnost nepoznavanje občutij dvom negotovost drugačnost od drugih	težava identifikacije trenutka postopen proces (samo)spoznavanja/dojemanja dvom/samozanikanje
Gasper: Že zgodaj sem opazil, da me privlačijo moški, neke od začetka osnovne šole. Mislim sem, da vsi fantje to doživljajo tako. Neke od tretjega do petega razreda se je začelo z zmerljivkami, da sem peder, in takrat sem to dojel kot žaljivko. Kasneje sem začel spoznavati, da me moški res bolj privlačijo in da me ženske sploh ne.	zgodnje mladostništvo začetek OŠ zbadljivke vrstniško verbalno nasilje	negotovost občutij konec OŠ ali dvajseta leta začetki ali konec pubertete
Aleksander: Ne bi mogel reči, kdaj sem začel, da sem istospolno usmerjen, pač to nekako zraste s tabo.	brez zaznave brez prelomne točke »aha efekt«	
Ana: Da sem pa nekako začela, da sem istospolno usmerjena je bilo pa neke pri petindvajsetih.	sredi dvajsetih	
Andreja: Pa tam pri 17ih 18ih letih sem začela, da sem istospolno usmerjena, sicer takrat nisem vedela, da sem prav lezbijka, tko pač ne veš, nihče ti ne pove, da je to sploh opcija, pač tko se mi je zdelo, ampak bolj kot sem začela spraševati, bolj kot sem se začela ukvarjati s temi stvarmi sem vedela, da ja dejansko ja nikol nisem vzljubila moškega.	polnoletnost nepoznavanje občutij samo-spoznavanje	
Urška: Glede moje spolne usmerjenosti mislim, da sem jaz kar pozno spoznala, da sem lezbijka šele pri mojih 22 letih itak je pa bilo tko, da si nisem hotela priznati. Je bila pa situacija takšna, da se je ena druga oseba zaljubila vame in mi to tudi povedala. Jaz sem se sicer najprej ful upirala, da to pa ne, da jaz pa to nisem, ampak potem sem se začela malo pr sebi spraševati in potem za nazaj gledati in sem ugotovila, da je bilo dost punc, ki so mi bile vse, dost bolj vse kot samo prijateljice. Imela sem pa tako bom rekla bolj eksperimentiranje tam pri 10 letih z eno sošolko v osnovni šoli.	Pozno spoznanje dvajseta leta samo zanikanje samo spoznavanje eksperimentiranje v OŠ samoevalvacija spodbuda partnerke	
Vanda: Zdej, če računam tist konec osnovne šole, ko sem se prvič zapletla z žensko, takrat sem bila stara 14, prv pošteno zase sem šele pri 30ih, da sm	konec OŠ prve izkušnje	

lezbijka, sumla sm že prej, ampak sm jst to tko uspešno zatirala. Mela sm fanta čist tko, dost ene krajše veze pravzaprav, ampak si nikol nisem upala pomislit, da bi lahko živel z žensko no, čeprav mi je zdej čist jasno, da sm že od nekdaj totalna lezbijka	pozno spoznanje – samopriznanje samo zanikanje nepredstavljenost	
Rok: Leta pri katerih sem začutu, da sm istospolno usmerjen, pr meni leta je to tko ubistvu vsa ta leta, ki sem jih do zdej doživu, je šlo sicer tko hitr in težko ti rečem, kdaj točen sm jst to nekaj začutu, ampak, če morm povedat neko cifro, bi reku 14, 15, mogoče 16 let. Nekej od 14 do 16ga leta.	najstništvo težava identificiranja trenutka	
Marko: Da sem istospolno usmerjen sem začutil, tam nekje od osmega do desetega leta enkrat, ni bilo prav uno, da bi naenkrat kliknilo, takrat, ko spoznaš, da obstajajo še druge oblike spolne usmerjenosti.	brez »aha efekta« zgodnje samo-spoznavanje spoznavanje spolnih usmerjenosti	
Anže: Sem v 8., 9. razredu, lahko bi reku, da tut v 7 nekje začutu, da sem istospolno usmerjen, tam ko se začnejo te hormoni počas, takrat še ni nobene pubertete, ko slišiš od starejših bratov, sester karkol al pa po televiziji. Nekje v 9. razredu sm pol ugotovil, da mogoče pa le sem gej. Nekak v 9. razredu sem res že res vedel, da je neki na tem, ampak sem bolj hotu počakat in vidt kaj bo iz tega.	najstništvo konec OŠ previdnost	
Kako si dojemal ugotovitev, da si istospolno usmerjen-občutki?		
Občutki so bli taki, mislm jst sm precej iz konservativne družine in pr nas je skos velal, da to ni vredno in jst se s tem, da sm kao gej sploh nisem ubadal, jst sm to nekam potlaču, pa ful sm se nauču igrat, da sm strejt in tut pol k sm ljudem povedal, noben ni pričakval to od mene, vsi so rekli o fak, o fak. Občutki, so bli taki, da mi res ni blo težko, jst sm to nekam potlaču in se sploh nisem s tem ukavrl in sm se s tem začel ukavrlat pr 20ih.	konservativnost okolja zavračanje istospolnih oseb potlačitev prekrivanje čustev neiskrenost brez pozornosti obrambni mehanizem	pomanjkljivo podporno okolje občutki izjemnosti primera anksiozna stanja samo-zavračanje samo-kontrola minljivost nagnjenj/zanikanje tesnoba
Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu saj bo minilo, da je to smo neka faza, sem to potlačil za dve leti. V teh dveh letih sem počel vse da bi zaposlil svoj um in ga odvrnil od tega, da me privlačijo moški. Delal sem faks, imel tri službe, imel v varstvu dva otroka mamine sestrčne in tekom srednje šole sem pri njih doma v Ljubljani tudi živel. In to naj bi kao dve leti šlo. Proti koncu 2. letnika faksa mi je začelo to najedati.	ne podporno družinsko okolje neresnost situacije minljivost najstniška faza potlačitev samokontrola odvrčanje pozornosti zanikanje privlačnosti pretirana zaposlitev služba študij varstvo otrok	strah sram negotovost osamljenost nepristnost
Ker sem čutu, da sem drugačen, so bli občutki čudni, nisem se mel o tem s kom pogovort, nisem vedu, kaj naj s svojimi čustvi počnem, iskal sm se, lahko bi reku, da sm bil zmeden. Kot sm že reku, sem najbolj pogrešal, da bi se lahko o tem s kom odkrito pogovoru. Doživljal sem občutke sramu	nenavadni občutki brez podpornega okolja samo-spoznavanje	

pred samim sabo, občutek da je z mano nekaj narobe, negotovost, ker ne veš, kam te bo to pripeljalo, kako boš živel. Lahko bi reku, da sem bil zmeden, narejen, nenaraven, kar so mi kasnej tudi drugi potrdili. Bil sem v stiski, nisem mogu bit to, kar sem, nisem vedu, kok naj se obnašam in tko. Takrat pa sem hotu ugajat drugim in v bistvu sem bil skoz tesnoben, ker nikol nisem vedu, kok bo prav, da bom drugim ugaju.	samo-iskanje pomanjkanje pogovora sram negotovost strah prihodnosti prekrivanje občutij neiskrenost osebna stiska ugajanje drugim tesnoba	
Predvsem mi je blo to tuje, ker se mi je zdel, da itak ni nobenga nikjer, nisem nikol prej razmišlala al pa koga zares poznala, da bi mi povedov, da je istospolno usmerjen, razen ja en prjatu je biv no, ampak drugač se mi je zdel, da je to sam neke v Ameriki, da to pa men se ne more zgodit.	osamljenost edinstvenost primera pomanjkanje pogovora nepodporno okolje izjemnost primera	
Bala sm se tega, ker sm mislna, da sem edina na svetu in sm misln, da je to nekaj slabega, da te drugi obsojajo zaradi tega.	izjemnost primera strah obsojanje	
Itak je pa blo tko, da si nisem hotla priznat. Ampak v glavnem se je potem s to punco, ki mi je povedala, da je zaljubljena vame tut nekaj zgodil, ampak ko se je to zgodil je blo to zame tko kot eno razkritje, vav to je to. Ker jaz sem ful neki s fanti probavala pa sm čutla, da to ni to, da je skos bil nek upor. Sej so mi bli simpatični pa za pogovarjat, ampak neki je manjkal no, neki nisem bla jst jst. Pol ko se je prvič s to puco zgodil, sem čutla vav res je to to, jst sm to. Tko, da na začetku so bli ful neki občutki navdušenja, pol se je pa začel kako bom to v real lajfu, pa treba bo doma povedat, pa te stvari niso glih enostavne.	samo-zanikanje heteroseksualne veze neprijetnost neiskrenost do sebe zanikanje prva istospolna izkušnja navdušenje prijetni občutki tesnoba soočanja	
Ubistvu sem imela občutek, da me bo minil al pa da je to čist tko normalno za zraven. Občutki ob tem so bli takšni, da me je blo noro strah, ne vem točno zakaj. Jst sm mislna da bo, to bi bil zame konc sveta, če bi komu povedala ne. Blazen strah, blazna tesnoba, sploh nisem pomislila, da je opcija, da bi jst odprto zaživela, ne vem nimam pravga izgovora.	upanje na minljivost strah tesnoba	
Občutki, ki sem jih doživljala ob tem spoznanju, da sm gej, niso bli ubistvu nč posebnga, ubistvu zaradi tega, ker je šlo precej naravno, precej tko kot je pač naravno bit strejt.	brez tesnobe popolno sprejetje	
Svojo usmerjenost sem takoj sprejel in nisem imel s tem težav.	brez tesnobe popolno sprejetje	
V tistem obdobju mi je blo preprosto ful neprijetno, ker tut naša družina je tut mal bolj tradicionalna glede tega, pa predvsem tko tradicionalne v tem smislu da se o določenih tematikah pač ne pogovarjaš ne, in iz tega vidika mi je blo res neprijetno, ker se nismo nikol pogovarjali in tut nikol nismo mel nekega konkretnega pogovora o seksu, ne o spolnih usmerjenostih, da bi lahko načel to tematiko. V drugmu letniku se je pa začel to mal bolj odpirat in so me začel sprašvat, če sem gej, čeprav je blo to tut že v prvemu letniku a si gej, a si gej in itak sem jim vedno odgovoril ne nisem. Takrat tega res nisem hotu še nobenmu povedat, pol sčasoma ko smo se bolj ujeli in pol v drugmu letniku srednje šole sem se neke sprejel, priznal	konservativno družinsko okolje neprijetna občutja pomanjkanje pogovora izmikavanje tem o spolnosti samo-sprejemanje dvomi	

sem si da je to to, da to sm, da nekaj rabim s tem živeti, prišla je nekaj neka nova faza mojega življenja bom temu tko reku, ampak dvomi koncept pa še vedno ostajajo. Tko sem si reku to sem jst, pa tut če je sam faza boljš, da si zdej priznam da sem gej, če se bo pol kasnej kej zgodil, bom pa biseksualc v končni fazi, za enkrat ne bom reku, da je to sam faza in dej počak, ker nima nobenega pomena trati življenja zato, da bom čakal neki kar nikol ne bo in to je blo tko nekaj drug letnik in ene štiri leta je trajal, da sm pršu do tega. Glede spoznanja, da sem gej mi je blo na začetku težko dojeti, da to ni faza, potem je blo uno preprosto a veš čemu bi se jst proti temu boril, OK saj sm se dolg ukvarjal s tem mogoče so pa lahko to občutki, ki jih lahko jst zanikam, recimo še vseen hodim s punco pa preprosto ne bo nobene intimne ne, pol sm pa ugotovil, da pač ne morš hodit s punco in ne imet nobene intimne, ker pač mislim le v končno fazi ženske so tut spolna bitja, lih tok kot so moški in da bi zdej jst hodu s punco zato, da bi se držala za roke pol pa konc, ne bomo nikamor rezultiral in bom tko reku, <u>prvi občutki so bli zanikanje, pa predvsem prepričanje, da mogoče to je del v meni, ki ga jst lahko še mal ignoriram, pol sm sčasoma ugotovil, da je to mal močnejše od mene, da se jst proti temu ne morem zares borit</u>, ker mislim, sej jst sm taka oseba, sej me lahko postaviš v stres, sam jst ne morem, jst ne bi mogu s sabo žvet dvajset let in si tajit in najt vse možne razloge, in se bat, da ne bi komu kaj preveč povedal. Sej to bi loh delal šest mesecev, pol bi blo pa konc, ker bi blo preveč stresa zame, ker si jst zadam potem tok stresa, da preprosto ne zdržim tega in jst bi res po mojem zapadel v kakšno duševno bolezen, al pa preprosto preveč stresno stanje pa ne bi mogu s tem žvet, sej se navadiš ful stvari, sam jst ne vem če bi se lahko to navadu. Sem srečen zato, da sem ugotovil, da ne morem tega tajit in ko sem to ugotovil sem še vedno z nekega moralnega vidika vidu to kot narobe, al pa kot del sebe, ki se mu v tistih trenutkih, ko je pršlo al pa ko so pršla neka občutja erotičnosti do moških se temu nisem upirov, pol sem pa razmišljal zakaj jst to počnem ne in sem bil v tem konfliktu zdej tuki, pol je blo pa vse skup vezano, na odnos s cerkvijo, na odnos s prijatli, na odnos z družino, amm, ko sem pa preprosto ugotovil, lej to sem jst in to ne pomen, da jst samo čutim, da sm istospolno usmerjen, ampak da to tut s sabo pr vleče določene elemente tvoje identitete, ki se spremenijo s tem, OK sej ni nujno da se, ampak preprosto določene se, če hočeš al pa nočeš se in potem, ko sem to ugotovil sem preprosto hotel biti to kar sem in ljudem pokazat, da je to OK.	težave sprejemanja ignoriranje navidezna partnerstva umanjkanje intimne močnejše od samokontrole stopnjevanje stresa samo-uničevanje	
Koliko let je preteklo od domneve, da si istospolno usmerjen, pa do tega, da si to dejansko sprejel?		
Pr men je blo tko, da sm se ful pozno sprjaznu s tem in sm, zato k jst ne vem, jst sm mel pr 20ih še punco, sm bil v razmerju s punco, čeprav sm gej, ampak tut ja, dejansko sm mel resno zvezo s punco in šele to me je dejansko prpelal do tega, da sm sam seb priznal in ja in pol k sm enkrat sam seb priznal, sem tut jo pustil in sm se outiral in je blo ful na hitro vse. Sprejel sm se pri 20ih. Ampak ja, da sm si prvič reku ja jst sm gej, je blo pr 20ih, zdej je to dve leti. S tem začel ukavrtat pr 20ih in pol sm se, pač ta rast da sm si priznal je blo ene pol leta mogoče, pol pa k sm sam seb priznal je pršlo ful ekspresno naprej da sem se outiral pa to.	heteroseksualna veza sprožilec samo-priznavanja pozno sprejetje dvajseta leta 6 mesečni proces hitro »outiranje«	različnost obdobja sprejemanja (hetero)seksualne izkušnje »coming out« proces ključen moment
Obdobje, ko si nisem priznal, da me privlači moški, je trajalo vse do 4	heteroseksualna veza	

letnika srednje šole. V 4. letniku sem imel punco.	polnoletnost	
Zelo pozno sm se sprijaznu s svojo spolno drugačnostjo, mejnik bi lahko reku je bil leta 2005, ko sva šla s fantom skupaj živet, to se pravi pri 31 letih.	pozno sprejetje trideseta leta mejniki skupno življenje s partnerjem	
Kok let je pretekl od tega, da sm jst domnevala, da sm jst lezbijka, pa do tega, da sm jst to sprejela, niso bla to leta, to je blo mogoče mesec, dva ni blo tok, k je blo kasnej, se mi zdi da mogoče.	mesečno obdobje	
Od domneve da sm ugotovila, da sm istospolno usmerjena, pa da sm došla dost kmalu sm to sprejela, dost kmalu sm pol začela tut coming oute delat, ubistvu je blo nekaj do recipročno, vem, da sm <u>povedala mojemu najboljšemu prijatelju in čez ta proces ko sm njemu začela govorit, sm tut sebe začela sprejemati in dost hitro ugotovila, da je to čist uredno, da se pač nimam kej sekirat zaradi tega, da ubistvu je to vseeno kaj bodo drugi rekli, nisem slab človek</u> , prvo razkritje je blo mogoče kakšno leto po tem, še hitrej no, pr nekih 18ih letih mislm, da sm, ja, tam prot koncu srednje šole v Brežicah.	polnoletnost hiter proces »coming out« »outiranja« zaupanje prijatelju	
Da bi jaz sprejela, jst mislm da coming out proces pr men še kr traja no, včasih pride obdobje ko sem bolj sproščena s tem, me bolj briga če kdo kej k se s puc drživa sred Ljubljane, pridejo pa tut obdobja ko mam občutek da grem spet mal nazaj in me je spet strah in gledam okrog, da me ne bi kdo vidu, tko da se mi zdi, da bo to en proces k bo trajal cel življenje.	dolgotrajen proces »coming out« nihanja brezbrižnost do mnenj strah in sram videnja	
Zdej, če računam tist konec osnovne šole, ko sm se prvič zapletla z žensko, takrat sm bla stara 14 prov poštekalala zase sm šele pri 30ih, da sm lezbijka, sumla sm že prej, ampak sm jst to tko uspešno zatirala. Zaživela kot lezbijka sem šele pr 30ih, ko sva z Dajo začeli. Došla sm ubistvu res šele takrat, ko sm pol pa tut takoj doma povedala	dolgotrajen proces sprejemanja zatiranje izkušnje z istospolnim partnerjem hiter proces »coming out«	
Odgovora na vprašanje koliko let je minilo od domneve, da sm istospolno usmerjen ne vem ekzaktno pojasniti. Moja ocena za to je približno dve leti.	2 leti	
Svojo usmerjenost sem takoj sprejel in nisem imel s tem težav.	takojšnje sprejemanje	
Recmo en 4 leta je pa trajal od te domneve, pa da sm dejansko ugotovil da to res drži.	4 leta	
Prvo razkritje?		
Prvo razkritje je blo pr 20ih, takrat sm bil v zvezi s punco, s punco sva bla v zvezi 5 mescov, bla je precej resna zveza, poznal sm že njene starše in oni so moje in ona je bla pr men doma in tako, pol sm pa res doumel, da pač sm gej, sej sm že vedu, ampak takrat sm si res priznal. Najprej sm povedal eni prijatelji in je res ful dobr sprejela in pol nasledn dan sm pol pustu punco in njej povedal, tako da je bla punca druga oseba, ki sm ji povedal. Pol sm pa v istem tednu še ene parim frendom, za vikend sm šov domov sm še staršem povedal, pa bratu enmu, tri brate mam. Pol pa počas še drugim no, dejansko je blo to v enmu tednu, da sm povedal staršem in še eneparim frendom, pol počas pa še drugim. K poveš prvemu, pol gre. Prvemu je najtežje povedat. K dobiš pozitivne reakcije ti potem ni več	prekinitev heteroseksualnega partnerstva dvajseta leta zaupanje prijatelju pozitiven odziv zaupanje družini tedenski »coming out« najtežji trenutek prvo zaupanje	ključni moment: prekinitev ali začetek partnerstva najtežje prvo zaupanje prijatelju opogumljajoči prvi odzivi različen proces »coming out«

težko.		
V 4. Letniku srednje šole sem imel punco. Ko je zveza s to punco začela počasi propadati, sem ji priznal, da me privlačijo moški. Punca je bila takrat z mano, ko sem družini priznal, da me bolj privlačijo moški. S sošolcem iz gimnazije sva se skupaj vpisala na strojni faks, smer letalstvo. Na eni žurki sva bila potem skupaj in on je bil spet v bedu in ko sva se pogovarjala, mi je rekel daj Gašper, povej katera pa je ta stvar, ki tebe mori in takrat sem se mu razkril. Bil je edini, ki je to takrat vedel. Sčasoma sem povedal še komu in še komu in počasi so vedeli vsi prijatelji. In ko sem ugotovil, da imam dost prijateljev, ki me sprejemajo sem se odločil, da to še enkrat povem svoji družini in pa tudi širši familiji-zlahti. Ko je zvedla družina, pa sem si želel najti partnerja.	prekinitev heteroseksualne veze prvo zaupanje partnerki podpora partnerke zaupanje družini potlačitev ponovno zaupanje prijatelju postopni »coming out« ponovno zaupanje družini	
Ko sva šla s fantom skupaj živeti, to se pravi pri 31 letih. Takrat sm o svoji istospolni usmerjenosti povedal bratu, sestri in v službi, lahko pa bi reku, da takrat še ni bil zaključek iskanja samega sebe, zgolj tisti prvi in najtežji preboj. Mama in oče oba vesta, da sem peder, sam o tem si ne upata pogovarjat, jz pa tud nimam nobene potrebe, da bi jima to razlagu.	skupno življenje z istospolnim partnerjem prvi-najtežji preboj prvo zaupanje sorojencem pomanjkanje pogovora s straši izogibanje temi	
Prvo razkritje je blo pri 25ih, tapru sm do enih prjatlov zato k se mi je zdel, da smo si bližje.	prvo zaupanje prijateljem zaznavanje zaupanja	
Prvo razkritje in odzivi, prvi je bil prijatu, odzivi so bli uredi. Dost hitr sm tut svojemu ožjemu korogu povedala, tut v roku par mescov so že vse moje prjatlice vedle, tut že kak znanc. Enkarat ko sm samo sebe sprejela, kar se mi je zdelo zelo ključno, ta moj coming out, ta moj lastni, je blo pol dost izi, ta prehod in pol dost kmal sm tut mami povedal, mama očimu naprej.	prvo zaupanje prijatelju dobri odzivi nekaj mesecev samo-sprejemanje najtežavnejše enostavnost »coming out«	
Sem rekla hočem met resno vezo in takrat doma povedat, da si navjo mislni, da si jst res kr tko mal zmišlujem in sm povedala mami tm pr 23 letih	hrepenenje po partnerstvu prvo zaupanje mami dvajseta leta	
Potem pa no pr tridesetih, ko sva z Dajo začele sm pa pač res vedla, da je cajt, da jst to povem in sm najprej povedala frendici. Bratu po Skypu k živi v Luksemburgu, pa je reku ja sej mi je že mami povedal, pa sm jst rekla kako sej jst še njej nisem, kako ve ne, pa je reku ja očitno ve a ne in je poštekala, da sm zalublena ne. No saj pravm, brat mi je reku, da mu je pač mama povedala, jaz pa nisem vedla, da mama ve, ne. Tko da, pol ko sva z mamo res govorila je ubistvu brat že umes gobcal, da sem jaz njemu povedala, mami ne, mislim on je pač mami povedu, da sem jaz zdaj res in sem pol, ko sva z mamo končno se usedle ne, sem jaz rekla ja pač, da ne vem, če ve, da hodim, ker Daja je takrat živela v Brežicah, da zakaj hodim tja, da sem zaljubljena in Daja je lezbijka. Fotr takoj k sm mu povedala je	prvo zaupanje prijatelju spodbuda istospolno partnerstvo drugo zaupanje bratu potrditev sumov mame opazovanje otroka zaupen pogovor norčevanje očeta	

reku, sej veš, da sm jst tut lezbijka, ne vem take bolane, mama je mela prej, pol je začela zelo pazt.	večja obzirnost mame	
Moji kolegici sem najprej razkril, ker je pač bla zacopana vame, to je blo tko, najprej sm zvezal vezo, ker sm se pač bolj vamga počutu, bolj sigurnga vase, recimo je blo to nekje pr 17ih, sm reku, pač da mam tipa.	prvo zaupanje prijateljici zavrnitev čustev potrditev čustev istospolno partnerstvo polnoletnost	
Prvič sem se razkril svoji prijateljici in to je bilo pri 13 letih, ona se mi je takrat istočasno razkrila kot lezbijka, tako da je bilo vzajemno.	najstništvo prvo zaupanje prijatelju	
Sej tko sošolkam v prvemu letniku že povedal kakšni, da sem gej sploh eni s katero sem se ful razumel in ji konc prvega letnika tut povedal, ona je bla prva ja k sm ji povedal, ampak sem bil še vedno tko neprepričan al naj jst zdej to sprejemem kot del sebe al ne in pol k sm se začel družiti še z drugimi kolegicami, sem začel razmišljat, da boljš da sebe sprejemem, sej to pa ni neki tazga, kar bi se mogu obsojat cel življenje a ne.	prvo zaupanje sošolki obstoj negotovosti postopno sprejemanje	
Odzivi ob razkritju?		
Najprej sm povedal eni prjatlici in je res ful dobr sprjela. Takrat ubistvu sploh nisem mel namena staršem povedat in pol sm šov za vikend domov in pol mi je blo pač vseen, čeprav so starši ful verni doma in konzervativni in nikol kadar je blo na to temo po TV, sm vidu, da so negativni do tega. Sam, ko sem jim povedal so pa vredu sprejel. Počas se bojo prvadl, niso me z bajte vrgl, niso me nč ni blo hudga. Dejansko nisem mel nobenih negativnih odzivov, edino enga prjatla sm mel k je bil precej homofoben, ampak sm pa prej njegovi puncici povedal in ga je pol ona počas mal prpravljala na to in sm mu enkrat povedal in je blo tko, ful je bla taka nevtralna reakcija, sej smo se pol še družil, po enmu al pa dveh mescih je blo pa čist kul	prijateljica dobri odziv spodbudno konzervativno okolje dobro sprejetje družine brez negativnih odzivov	prevladovanje pozitivnih ali nevtralnih odzivov prijateljev ali sorojencev ne sprejemanje –spreobrnitev pristno sprejemanje konzervativnost/zaprtoost okolja stigmatizacija
Fotr je bil čist šokiran in da tega ne bo zmogel, da je zanj kot očeta čist preveliko breme, kaj bi si mislila cela vas. Mama je bila žalostna, kaj bo to za sabo potegnili, v smislu nesprejemanja ostale družbe, AIDS-a, kako se bom v prihodnosti znašel kot gej. Brat pa je to sprejel še najmanj šokantno. Ker me družina pri tem ni podpirala, oziroma me je vzela neresno, v smislu - saj bo minilo, da je to smo neka faza, sem to potlačil za dve leti. Prijatelj: Bil je šokiran, ostal je brez besed in res mu je bilo neprijetno. Njega se je to takrat kar dotaknilo, nikoli pa ni bil sovražen do mene. Ko sem se širši družini razkril, je še najbolje od vseh to sprejel prav ta stric, ki mi je takrat med vožnjo v avtu rekel, da bi vse pedre sežgal. Babica je bila čist v šoku. Dedku, ki ga takrat ni bilo z nami na morju, tudi kasneje nisem hotel povedati, ampak to zaradi tega ker je bil šibkega zdravja, in se mi je zdelo, da je bolj starega kova človek, kasneje je tudi on preko ostalega sorodstva izvedel in je sprejel čist OK. Kot nadobuden pilot sem se zaposlil v firmi, v kateri je bil šef od mamine sestrične mož in ko je on zvedu, da sem peder, je totalno ven padu - organiziral je let v Nigerijo, da bi me peljal na ženske s tem prvinskim	ne sprejemanje staršev pretirana skrb mame obremenjenost z mišljenjem drugih pretresenost prijatelja pretresenost babice nezaupanje dedku slabo zdravje »spreobrnitev« v Nigeriji	

nagonom, ki naj bi me takrat spreobrnile.		
Ko sem okolici povedu, da sem peder, moram rečt, da nikol nisem mel nobenih problemov zaradi tega. Sem si že prej v službi tud ustvaru neko ime in mislim, da če si v redu človek, nobenga nič ne briga s kom ti spiš in kaj maš s kom, če si v redu. <u>Če pa nisi v redu, ti pa ne more nobena ustava zagotoviti spoštovanja, pač če nisi v redu, te ljudje ne sprejmejo, pa ne zaradi tega, ker si peder.</u> Mislim, da se oče s tem nikol ne bo sprijaznu, sprejet je pa mogu, ker druge izbire nima. Mama je pač mama, vse razume in vse sprejme, pa tud če tega ne reče na glas.	brez negativnih izkušenj pomembna je osebnost ugled in spoštovanje ne sprejemanje očeta brezizhodnost situacije	
Tapru sm do enih prijateljev zato k se mi je zdel, da smo si bližje in so bli odzivi čist v redu, edin tisti mal bolj krščansko usmerjeni so bli mal bolj zadržani, ker so bli večinoma izobraženi so vseen to lepo zapakiral ni blo kakšne zavrnitve, pr starših je blo pa tko, da mama je rekla ja uredu, tko na hitr je rekla uredu, da se mi je zdel kr mal čudn in je pol rekla boljš to kokr, da te kdo tepe, kšn dec pa tko naprej, skratka celo zgodbo je nardila kako je pol to uredu, pol pa sm vidla pr sosedi, da ni, prvi odzivi so bli OK, pa tut oče ja uredu, pol sm pa vidla pa da ne upa sosedom povedat al pa žlahti al pa nekom tko da. Ampak tko nekaj nisva mogle s sestro to predebatirat in celo enkrat mi je rekla, da ji ni lih ušeč, ampak, da to sprejme, ker sm jst njena sestra, ni blo pa čist 100 procentno.	dobri odzivi prijateljev krščanske vrednote zadržanost navidezno sprejemanje družine prekrivanje ostalim	
Odzivi so bli uredu.	dobri odzivi	
Mama je mela ful negativno reakcijo, je začela ful jokati in da bova šle midve k psihologu gor in dol in sem rekla, da lahko greva, nisem mela pa namena očetu povedat ker nisem vedla, pr mami sem nekaj že vedla tekem odraščanja kdr so ble neke te tematike po televiziji, pa tko sm čutla da ma nekaj bolj toleranco do tega in tut ko smo bli mejni pa so se eni otroci tko naslavljal peder pa buzi, pa je ona zmer rekla, ne tko se pa ne govori grdo in se mi je zmeri zdel vav ful dobr, tko tolerantno ne in pol sem si rekla, pol bo tut ona to pr men oziroma tista k bo to najbolj sprejela, ampak vsejen pač je bla v solzah, da greva medve k psihologu. K je pa ona očetu povedala, je bla pa zlo negativna stvar mislm reakcija z njegove strani, k on je pa mislu, da men nekdo mal možgane pere in mi je hotu po moje to kr mal zbit iz glave in je blo tut mal nasilja, tut fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranja da kr nisem smela vn iz hiše pa to pr 23ih halo. Tko da to je trajal pa kr ene pol leta in takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Vsekakor pa čutim, da moja mama ni oseba k bi pa to brez problema sosedom povedala ko jo sprašujejo kdaj bo pa vaša kšnga prpelala al pa kdaj bo mela otroke, ni tko da bi rekla da mam punco se pol ponavad rajš kej zmisl tko da mislm, da ma ona še kr težave s tem no.	negativni odzivi mame jok iskanje rešitve pri zdravnikih pozitivne izkušnje iz otročstva zaznavanje tolerantnosti izjemno negativna reakcija očeta nasilje omejevanje svobode zaupanje v hišo omejevanje stikov iskanje strokovne pomoči navidezno sprejemanje težave zaupanja ostalim prekrivanja ostalim izmišljanje izgovorov	
Ko sva z mamo končno se usedle ne, sem jaz rekla ja pač, da ne vem, če ve, da hodem, ker Daja je takrat živela v Brežicah, da zakaj hodem tja, da sem zaljubljena in Daja je lezbijka. In tako je pol mal pobulla in rekla aha in ubistvu sem Dajo potunkala, namest, da bi zase rekla in pol je ona rekla	podpora mame želja po spoznanju partnerke sprejemanje	

aha in čez čas je rekla, a lahko jaz videm tega človeka. In je rekla, to je pa čist drugač kot sem si jaz predstavljala to je pa orenk simpatična oseba ne, ful ji je bla ušče takoj. In ne vem, jaz se sprašujem kaj bi blo, če bi bla ona njej antipatična, ampak pomoje slej ko prej bi sprejela, ker je moja mama tko zela fleksibilna, čeprav zgleda zlo, ozko gleda, čeprav pravzaprav, vse sprejme s časoma tko prevlada to. Pol je tud dala intervju za cajtenge, ko je bil ta referendum pa tko, se je ful angažirala tud ona, tud na paradi je bla zdaj letos.	razkritje ostalim intervju ob referendumu udeležba parade	
Moji kolegici sem najprej razkril, ker je pač bla zacopana vame, to je blo tko, najprej sm zvezal vezo, ker sm se pač bolj varnga počutu, bolj sigurnga vase, recimo je blo to nekje pr 17ih, sm reku, pač da mam tipa, sicer je sprejela, z grenkim nasmehom, ker je bla pač zacopana vame in nkol povedala. Pol k je to doma pršlo je pršlo najprej do mati, pol do očeta, oče tko a pedra mamu v bajt, ne na ta način, da se te odreče, to pa ne. Nobenih nekih takih odzivov, ki bi izzval pogovor. Ubistvu nč, ker je blo za njih tut naravno, čeprov se še vedno o tem ne pogovarjamo. Ko te enkrat doma sprejmejo, vsaj prbližn, maš zlo dobro zaslombo pr tem, da si bolj pogumen v svetu.	zaupanje mami in očetu pomanjkanje pogovora opazka sprejetje družine močna podpora krepitev samozaupanja	
Tekom srednje šole sem se razkril še nekaterim sošolcem in je bilo vse ok, še naprej smo se potem dobro razumeli. Kar se družine tiče, sem se prvi razkril sestri pri 17ih in je bilo čisto tako, ona me je direktno vprašala če sem gej in sem ji rekel da sem. Ko sem sošolcem na faksu povedal da sem gej ni bilo nobene negativne izkušnje, je pa res, da smo bili zaradi vaj malo pogruperani in s temi sem se potem tudi največ družil. Po faksu sem začel delati in, ko so me v službi vprašali, če sem gej, sem se jim razkril in je bilo vse ok. Mami sem se razkril dve leti nazaj, to je pri 24 letih in je čisto normalno sprejela mene in mojega partnerja in babica tudi.	brez negativnih izkušenj zaupanje vrstnikom spraševanje sorojenke priznanje sprejemanje s strani staršev	
Dolg časa sem razmišlal kako naj povem mamic. Mal se je poznal njene heteronormativnosti iz vidika, itak se nisva pogovarjala o istospolni usmerjenosti kot taki, vedu sm da je bla proti, ampak ni blo da bi kadarkoli mel kak komentar, vedu sm da sta na referendumu oba glasovala proti in tut sam sem glasoval proti, ker sem bil še v neki fazi, pravzaprav sm nasprotoval samemu sebi in pol sm prešel v čist neko drugo fazo. <u>Nisem vedu kako ji naj povem in vedu sm, da na nek način bo to tut njo zaznamoval, če ne družga glede stikov s sosedi.</u> In pol je blo tko enkrat sva šla v trgovino in sva sedela v avtu in jst sem bil lih pred tem, da izbruhnem vn vse iz sebe, ampak takrat nisem. Enkrat drugič sem ji povedal, bil je večer k sm jo šov neki vpršat, hotu sm ji povedat in sm se sprehala po dnevni živčen al naj ji povem, al ne in sm jo šov neki vpršat, sicer bolj zato, da sm vidu v kakšnem stanju je in stojim v tišini in jo gledam in me vprša kaj pa je in ji rečem nč ni in ona je itak vedla, da me neki muč in mi pravi sej veš, da mi loh karkol poveš in se ona vsede zravn mene in jst tko ja lej pač hotu sm ti sam povedat, da ne vem, da punce me ne zanimajo nekaj, me bolj fanti in ona tko aha ja, lej se bomo s tem že nekaj spopadl, sej to je to aha OK, a to je blo to me vpraša in jst ja in ona gre počas nazaj. Sej to ni blo neko hudo stanje potrditve, ampak bolj kot če bi se žečela dret name in pol jst sm bil itak vs srečen, sploh zaspat	prejudiciranje pretekle izkušnje glasovanje na referendumu strah stigmatizacije staršev večkratni poskusi vzhičenost ob izpovedi umirjeno sprejetje mame pošiljanje sms sorojencem pozitivni odzivi iskrenost izražanja čustev	

nisem mogu in napišem še obema sestrama sms, da jima pač povem, ker sem bil tko, ne bom čakal, da se z njima dobim osebno pač bla, bla bla, ker sem vedu, da ju dolg časa ne bom vidu, to je blo v drugem letniku srednje šole. In jima napišem sms, ura je bla itak že enajst zvečer in ena sestra mi napiše sms nazaj, da ja da bi bil lahko, zelen, vijolčen al pa karkol drugga in ona bi me še vedno imela rada kot brata. Sploh nisem mogu zaspal, ker sem videl, da ljudje sprejemajo in da mogoče bo pa še vse v redu. Druga sestra pa pol ni nič odgovorila nekli časa in me je pol poklicala in mi rekla, da je rabla mal časa, da se je sprjaznla, ne zato, ker bi bla ona tok neki proti, ampak zato, ker se mi je ona vedno predstavljala z neko družino, ker sem bil nek tak očetovski lik. In pol sva bla čist v redu in še zdej smo čist v redu. Nečaki še dolg časa po tistem niso zvedl, ostala družina pa tko, jst redko vidm svoje strice pa tete, da bi pa zdej tko pršu k njim na obisk in kr reku, da sem gej, pa ne. Mogoče jim bom Mirana kdaj predstavu, sam to bomo pa še vidl, sej so zanimivi in bi mogoče znal razumet. Odzivi kolegic so bli pozitivni. Z mamu sva se kregala bolj zarad maše, ker nisem hotel hodt k maš, samo zato da bo ona srečna.		
Ali je bilo obdobje pred razkritjem stresno?		
Pred razkritjem je blo zame ful stresno, najbolj stresno obdobje mojga življenja definitivno in jst sm, men je ful pomagal, jst sm ful po Youtube gledal teh filmčkov coming outa, ure in ure sm tega pregledal in vse tiste pozitivne reakcije, ki jih imajo ljudje in vse kok je pol boljš ko se razkriješ mi je ful pomagal no. In ja je blo pa ful stresno, ful rabš delat na seb pa ne vem, da to sprjmeš, najtežja stvar je samga sebe sprejet, pol naprej gre. Da sam sebe sprejmeš je taglavno. Mel sem težave prej pred razkritjem, po razkritju se mi zdi, da sm šele dejansko začel živet svoje življenje, k prej, zdej če razmišljam, sploh ne vem kako je blo prej, nazaj niti pod razno ne bi šel, ker že težko razmišlam kako je blo, ker je zdej tok boljš, kot prej ko še nisem bil razkrit.	najbolj stresno iskanje tolažbe internet »coming out« proces opis občutkov spodbudne izpovedi najtežje=samo sprejemanje po razkritju opustitev bremen	obstoj stresa tesnobna čustvena stanja obremenjenost z razkritjem strah pred reakcijo/stigmo družine točka preloma samo-sprejemanje in coming out pomanjkanje pogovora
Enkrat, ko sem sanjal, da sem seksal z moškim, sem se zjutraj zbudil z občutkom krivde - ker sem v sanjah tako užival, tega pa si ne pustim izživeti v realnem svetu, in to mi je povzročalo stisko. Ful me je bilo strah povedati, sestavl sem celo govor, ki sem ga nešteto krat v glavi ponavljal.	erotične sanje občutek krivde stiska strah priprava govora	
Obdobje pred razkritjem je bilo zame seveda stresno.	obstoj stresa	
Seveda je bilo obdobje pred razkritjem stresno. Stres je blo pa tko, ja s tem se ukvarjat, kako se je izražal stres, jst sm mela to srečo, da so nas že na faksu nekaj spodbujal, da se pogovarjaš o stvareh a ne, sm verjela v to moč besed in sm se pogovarjala tut s prjatlji pa to, sploh s tem prjatlom k je gej, k mi je že takrat povedov mi je to nekaj olajšal.	obstoj stresa lajšanje odkriti pogovor	
Obdobje pred razkritjem je blo stresno ja, dokler sebe nisem sprejela, dokler so bli ti neki strahovi kaj bojo drugi rekli, kaj če mam zve, kaj če stara mama zve, za staro mamu sm se sekirala, če se bo ona sekirala, hotla sm ji to pršparat, ker je bla zelo pomemben del mojega življenja.	obstoj stresa do samo-sprejemanja strah pred očitki strah pred reakcijo družine	
Glede stresa ki sem ga doživljala je blo bolj tako no, bolj strah pred neko izključitvijo, izključitvijo al v službi, da izgubiš službo, al pa da si	strah pred stigmo izključitev	

odpuščen.		
Obdobje pred razkritjem, to je blo pa grozen men. Tko da od takrat, od tridestega leta nimam več teh izkušenj s psihiatrijo, ker sm se nekaj sprejela k to je prov tko, sprejmeš sebe tazga kot si, to je ful globlje, za mojo izkušnjo je blo to ful globlje kot sam to povedat koga ljubiš, to je blo prov samga sebe sprejet, čist identiteto svojo a ne. Jst sm to tko uspešno zatirala, to je prov neverjetno, prov bežala sm v vse kar sm lohka, v duhovnost ene 10 let sm hodila na ene blazne meditacije, k je bla skor že sekta, vse sm, da se bom le tega znebila a ne, tko res, vse sm nardila, dejtala sm s tipi po internetu ni da ni, tko nenormalno bežala	intenzivno samo zanikanje meditacija iskanje partnerjev na internetu zatiranje vzgibov	
Eni moji prijatli so odšli, eni k so ostal so pa še do dans prpričani, da sm pač strejt, kljub temu, da sm jim povedal.	razdor prijateljstva	
Ko sem se razkril mami, je bil bolj problem v tem, ker sem bil že tok časa v vezi, sem pa vedel, da moram povedati, ker sem se pač preselil s fantom v skupno stanovanje. Ne ni me bilo strah, da bi pri mami naletel na negativno reakcijo, da ona tega ne bi sprejela, ampak strah v tem smislu, ker ji tok časa nisem povedal. Malo je bilo slabe vesti, ker ji nism povedal prej.	zavlačevanje skupno življenje s partnerjem slaba vest predolgo odlašanje	
Obdobje pred razkritjem je blo stresno, v tem smislu obsesije, ampak res to obsesijo vzet z neko rezervo, kako naj ji to povem, na kakšen način naj ji to povem.	obstoj stresa pretirana obremenjenost z razkritjem	
V kakšni obliki se je izražal stres?		
Nisem imel depresije imel sem pa definitivno neko psihično stisko tist teden k sm se outiral nisem mogu jest, nisem mogu spat, še glih izpitno obdobje je blo, nobenga izpita nisem takrat naredu, nisem se mogu učit, ker nisem mogu o nobeni stvari drugi takrat razmišljat.	psihična stiska zanemarjanje primarnih potreb negativno izpitno obdobje pomanjkanje koncentracije	čustvena stiska nepripravnost strah reakcije ob razkritju
Ker sem v sanjah tako užival, tega pa si ne pustim izživeti v realnem svetu, in to mi je povzročalo stisko.	stiska neizživetih sanj	
Bil sem v stiski, nisem mogu bit to, kar sem, nisem vedu, kok naj se obnašam in tko. Takrat pa sem hotu ugajat drugim in v bistvu sem bil skoz tesnoben, ker nikol nisem vedu, kok bo prav, da bom drugim ugaju.	stiska želja po ugajanju drugim nepripravnost tesnoba	
Seveda je bilo obdobje pred razkritjem stresno, bila sem polna strahov, mal bolj sem se potila, sploh ko sem hotela povedat mami in pol lčetu, po svoje pa sem se mirila, da itak hujš ko da se skregamo ne more bit in da je to moje življenje. Ker pa vzamem, da je razkritje kar konstanten proces, ker se moram vedno znova odločat, ko sem v nekih novih krogih, ali in kolko in kdaj se bom razkrila, da zdaj mi je že manj stresno, ker mam srečo da sem obkrožena večinoma s strpnimi ljudmi, ki so bolj "levo" oz. napredno usmerjeni in sprejemajo drugačnost, vsaj trudijo se. Pri unih bolj hudo vernih pa vzamem, da me ne briga prav veliko, kaj si mislijo, če le	strahovi reakcij potenje	

imamo nek sicer "normalen" in strpen odnos.		
Mogoče se je ta stres izražal bolj v smislu če bi širša javnost dost hitr zvedla in kako bi gledal name. Ker jaz prihajam iz Brežic, Brežice so manjša skupnost, mesto in bolj ko ne se vsi poznamo, dost ljudi so mam poznali in ti filingi so takrat bli dost vezani na njo, nek strah no. Strah da veš kako me bojo gledal, da bojo buljili vame, to je ful povezano s samorealizacijo, s koncem pubertete, kako te drugi dojemajo in tut takrat se mi je zdel, da me bo o'čeh drugih to zelo definiralo, da me bojo gledali samo kot lezbijko, to kar ubistu je samo en del mene, sem pa še marsikej drugega kot samo to.	strah pred reakcijo širše okolice stigmatizacija majhna skupnost obremenjenost z drugimi	
Glede stresa pa tako, klasično ni blo je pa skos neka napetost, anksioznost bi rekla, ena taka splošna anksioznost.	anksiozna stanja konstantna	
Pa po mojem sm bla dost na robu coming outa pol se mi je pa začel fuzlat, pol sm pa začela te depresije in manije doživljat in sm bla tut v bolnici, tut pr psihiatrih, tut tablete sm zlo hude jedla in tko. V kakšni obliki se je odražal stres, to ubistvu ta pritisk na želodcu, ful sem jokala, ful sem se pucala, pol sem pa še celo, ko sem že ubistvu povedala, sem pa imela eno hudo epizodo manije, ko se bla tud v bolnici in sem z vsemi možnimi psihiatri govorila takrat, noben me ni resno jemal, kaj zdaj pri tridesetih boš zdaj pa kao lezbijka, kaj je zdaj to kaj se zmišljuješ, da si nekaj posebnega.	depresijska stanja manična stanja strokovna zdravniška pomoč psihiatri medikamentno zdravljenje pritisk na želodcu jokanje	
Obdobje preden sm se razkril mal stresa je blo, predvsem ker pač, sej veš tista dilema. <u>Imajo te celo življenje pred sabo, pa ne vejo koga majo. Imaš jih celo življenje pred sabo, pa ne veš kako bi jim povedov.</u> Če bi jim mogoče sploh. Ja ubistvu preden sm povedal, preden sm se razkril, človek je napet, to je tko kot, če bi prvič stopu na odr, zdej pa vsi te gledajo, neki prčakujejo, da bo pač povedal. Ja maš neko tako napetost, zarad tega, kr je to tista teža večine.	nepoznavanje strah reakcije obstoj dileme	
Stresa nisem nikoli doživljal v povezavi, da sem gej. Mogoče je samo to, da ti je nekomu, kateremu še nisi razkril, da si gej, kakšen dan lažje povedati, kot kakšen drug dan, pač odvisno od razpoloženja, drugače stresa res nisem imel v tej povezavi.	brez obstoja stresa	
Obdobje pred razkritjem je blo stresno, v tem smislu obsesije, ampak res to obsesijo vzet z neko rezervo, kako naj ji to povem, na kakšen način naj ji to povem.	pretirana obremenjenost način razkritja	
V kakšni obliki si bil deležen izražanja homofobije?		
Homofobije nisem bil deležen izražanja, nobenih problemov nisem imel nikol, niti zmerljivk. Ker tut po videzu se mi ne vidi, da sem gej, ker nekateri geji k so mal bolj stereotipni mislm, da majo več teh problemov.	brez izkušenj homofobije težja zaznavnost prvi vtis	različne ravni homofobije zasebno okolje/družina družbeno/javno okolje medijski prostor
Ta moj šef oziroma od mamine sestrične mož, mi je nato še dolgo časa pošiljal članke o homoseksualnosti oziroma o tem, kako se je kdo iz geja spreobrnul in začel srečno življenje z žensko. Mislim, da je želel, da se ne	članki o spreobrnitvi prvo razkritje javnosti	referendumi fizična oblika

zaletim v to odločitev, kot da bi bila to odločitev. Ne vem ali ga je bilo strah, ker sem pazil dva njegova otroka in kako bo to vplivalo na njuno odraščanje ali kaj, uglavnom hotel mi je pomagati, čeprav v resnici ni pomagalo. Bil sem z enim tipom in sva šla na ljubljanski grad peš z roko v roki. To je bila moja prva izkušnja, da sem javnosti pokazal, da sem peder in ljudje so se sprehajali mimo naju, eni so se nama celo nasmehnili, odziv je bil pozitiven. Meni je pa bilo zelo nelagodno. Ko sva se vračala iz gradu, sva šla skozi staro Ljubljano tudi z roko v roki, mimo naju sta šla moški in ženska, ta tip je bil čist penast, besen ko naju je videl. Ženska ga je mirila, držala, da naj naju pusti, itak se ne izplača. Ko sva se s partnerjem enkrat sprehajala po centru, sva šla mimo dveh tipov in eden od njih se je obrnu in reku – lej pedra. Mojega fanta je to podžgalo, še do njiju in ju vprašal, če imata problem. Potem smo se začeli prerivati. Ko sta vidla, da se nisva ustrašila, sta šla. Tudi kakšna skupina fantov se je že drla nad nama, ampak to je pa tudi vse.	sprehod v javnosti nelagodni občutki različne reakcije nasmehi nelagodnost pretiran odziv neznanca miritev verbalno nasilje žaljivke fizično nasilje brez umika	verbalna oblika
Jz sem drugačen tudi po tem, da sem veren. Nikol me nihče ni žalil zaradi tega, ker sem peder, me pa žalijo, ker sem veren, pred kratkim sem dobl na mejl, da sem katolikan in klerofašist – in to od človeka, ki se neizmerno zavzema za gejevske pravice in govori v kaki državi da živimo in blabla. Ko sem okolici povedu, da sem peder, moram reči, da nikol nisem mel nobenih problemov zaradi tega.	brez homofobnih izkušenj verska diskriminacija	
Ta homofobija se je pr men tko kazala, da mama ni hotla sosedom povedat, če so bli na primer kšna družinska ta pikniki al ne vem kaj, če je kdo vprašov a ti si pa že kej poročena? Sm rekla ne, pol je pa mama hitr odgovorila namest mene, ni še tapravga srečala ne k bi jo nekam frcnla. Al pa pr sestri to, da je nekaj omejila stike z nečakinjo k sm jo tut rada mela v varstu. Ta ponotranjena homofobija in kr sm učas doživela pr prijatlih k so deklarirani geji na en način a ne, pa k hodmo skup k smo v eni hribovski skupini a ne, recimo jih večina ni šla na parado ponosa, ker se jim zdi, pa kaj rabm jst to zdey svetu to razglablat, razglašat al pa, da sm dožvela tut to ponotranjeno homofobijo pr njih, da ko smo šli na izlet v hribe pa je kdo vprašov iz kje ste pa vi a ne in loh bi povedal iz kje, pa so se izmislil ne vem kaj, neki so se že izmislil skratka ni blo nekaj pr vseh ta konsenz sprejet kdo smo in ne bomo se ne vem kaj, skrival al pa kej a ne, tko da to sm dožvela večkrat in me je jezil drugač pa družga se pa ne spomnem zdele, če je kej blo, manjše stvari, ampak te vseen zabolijo al pa te jezijo, nasilja ni blo, mogoče tut zato k nikol nisem bla v takih vezah, kjer bi partnerka tut na zun hotla pokazat, da se drživa za roke. Tko da bolj te na bolj odnosnem al pa psihičnem male reči sm doživela.	prekrivanje usmerjenosti izmikanje lažni izgovori prekrivanje dejstev omejevanje stikov ponotranjena homofobija neudeležba parade brez izkušenj nasilja omejeno izkazovanje	
Glede homofobije sm jo kr dost dobr odnesla. Jst mogoče ja kaki kdaj klici aha ve ste pa punce, aha a se mate rade, ne vem recimo vem, da smo bli na Metelkovi leta nazaj pa so vmes uletaval fantje do mene, dej ti pa že nisi lezba, dej dokaž, dej se žalval s to bejbo a veš, kot da je to zdey k da sm zdey lezbijka in poljubljam vsako žensko, ki pride mimo. Še najbolj pa začutim to homofobijo no, se mi zdi, da razni te referendumii in te kampanje dajo krila a ne. Vidiyo oni neke politike ko odkrito po TV sovražno govorijo, čeprav mislijo, da je to pravica govora, če rečjo kej grdo čez geje in lezbijke, jst mislim, da je to sovražni govor, to vse da	referendumi proti gejevske promocije vrstniško izzivanje sovražni govori javne osebe politiki spodbujanje homofobije	

krila pač enim ljudem, tko pač mojim sodržavljanom preprostim ljudem, taka k sm jst preprosta, da pač se začne to izražat, spodbudi to no, tko čutim jst to homofobijo v tetki, ki jo vidim na televiziji, ki reče, da upa gejevske pari ne bojo mel otrok, ne bojo mel fantov, zaradi tega ker jih ne bojo zlorabljal. največ je tega po nekih družbenih forumih, pa Facebook, članki, komentarji, tuki največ to zanavam, pa po TV, ki daje prostor tem ljudem, ki po mojem ne bi smel tega dat. Včasih se mi zdi, da si se oglašuje, če si kej vedu, zdej pa je tut porast, se je tok spremenilo vse, da se oglašuje in maš mnenje in če je to pač homofobno al pa sovražno, se mi zdi, da se ljudje pač tega ne zavedajo, mogoče je premalo empatije kako se pa jst počutim, ko to pač slišim, a ne.	podpihovanje javno mnenje družabna omrežja mediji prevelika toleranca svoboda govora pomanjkanje empatije	
K je pa ona očetu povedala, je bila pa zelo negativna stvar mislim reakcija z njegove strani, k on je pa mislu, da men nekdo malo možgane pere in mi je hotu po moje to kr malo zbit iz glave in je bilo tut malo nasilja, tut fizičnega nasilja, psihičnega nasilja, pa zapiranje da kr nisem smela vti iz hiše pa to pr 23ih halo.	fizično nasilje družinski član oče omejevanje svobode zapiranje v hišo	
Jst sem mela dve direktni izkušnji, eno takoj po registraciji, ko sva šli na upravno enoto registrirat in smo pršli vti in nas je ena frendica presenetla in je riž metala, kao takoj po poroki, pa je bil tam slučajno glij štant od unih k amm, ko so zbiral podpise za referendum o udbi, mislim ta o arhivih in pač očitno en hud desničar se je zadržal kaj jim to riž mečete, jst bi jim kej družga. To je bil napad recimo od uzuni, drugač pa hvala bogu zuni nisem bila deležna jst nekih hudih al pa kšnga nasilja, sm pa bila od familje deležna neke prikrita homofobije ne, al pa to od zdravnikov k sm prej govorila, to je tut a ne, k mi niso hoteli vrjet, da sm lezbijka v smislu kaj se pa ti zdej zmišljuješ. Pa ne vem teta me je vprašala, a ti ne bo nič grozn, ko boš mogla skrbet za tujega otroka, prov neka taka podtalna da mi je hotla vcept strahove al pa ne vem. Pa babica, moja babica je stara 97 let, ampak ona ima skos neke take homofobne, me je spraševala če kej zavidam Dajin ne, k Daja je rodila ne, pa sm jst rekla ne vem, a si ti kej zavidala svojemu možu al pa kej. Ta homofobija je bila zmeri malo zakrinkana, mogoče zato k se gibljem v takih krogih, da pač res ni kul, ne, da zmer to pol okol ovinka zezajo, ne direktno, ker vsi vemo da je to primitivno, da bi mi kdo kamen fliknu v glavo, tega pač ne bojo nardil, me bojo pa povsod drugje ujel.	registracija partnerstva žalje verbalno nasilje prekrita homofobija družine nesprejemanje usmeritve strokovno osebje zavidanje rojstva partnerja stari starši nerazumevanje občutij	
Ja ubistvu glede homofobije imam zelo zanimivo zgodbo. Homofobijo sm doživu, da ne iz vrst nekih strejtov, ampak iz svojih vrst, to pomen, da gej geja podjebava, jemlje kot manj vrednega, manj zapeljivga, manj zaželjenga. Iz lastnih vrst sem imel fizični obračun, sm jih dubu in sm si fajn zapomnu. OK me ni odvrnil od tega, da ne bi bil gej, me ni odvrnil od tega, da ne bi iskno spregovoru z ljudmi. Direktno od strejtov nisem doživu homofobije, indirektno, če je do tega pršlo je bilo pa zelo v rokavicah, zdej ne vem, al je to mogoč zaradi tega, ker je človek kot jst razgledan, pa se nočem hvalit, al je zaradi tega ker je samozavestn, zato kr je samga sebe poštudiral pa ni nujno zaradi tega tut druge.	prekrita homofobija taktična zbadanja homofobna izkušnja gejev fizični obračun	
Kakšne negativne izkušnje v zvezi s homofobijo sem imel samo v srednji šoli, ko sem šel na primer po hodniku in mi je kdo rekel peder, in še to je	verbalno nasilje zbadljivke vrstnikov	

bil kdo iz paralelke. Če je prišlo, do kakšne žalitve so se sošolci takoj postavili zame. Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo.	prekrito ne-direktno brez fizičnega nasilja	
Glede homofobije sem jo doživel verbalno, nekega nasilja lih ni blo, blo je pa pritiskanje ob steno in neko verbalno nasilje ob enem v osnovni šoli, v srednji in fakso ni blo nič tazga, pol pa je bila homofobija bolj z vidika družbe.	verbalno nasilje zbadljivke družbena homofobija	
Ali si imel kdaj obdobja, ko si občutil tesnobo in lahko trdiš, da je bila povezana s homofobijo?		
Nisem mel tesnobe kot posledico homofobije.	brez izkušenj	različne izkušnje tesnobe
Ful delam na tem, da me ne bi skrbelo, kaj si drugi mislijo o meni. Na tej ravni sem zelo napredoval, še vedno pa me skrbi ali bi mi kdo želel škodovati, ker sem gej. Rad bi se znebil občutka strahu in res nočem, da me družba kakorkoli omejuje.	samo-kontrola zmanjševanje tesnobe nedovzetnost do mnenja drugih omejevanje družbe	družbene omejitve odziv in (ne)sprejemanje okolice ignoriranje/zanikanje lastno nesprejemanje samo-zanikanje
Nikol me nihče ni žalil zaradi tega, ker sem peder. V bistvu sem pri nas v službi jaz še največji homofob. Ker pedre dobro poznam, se jih tudi bojim na nek način. Tolk narejenih in hinavskih ljudi kot jih srečaš v vrstah pedrov, mislim, da ni nikjer drugje. Mislim, da je to zato, ker po mojem prepričanju je homoseksualnost neke vrste deviacija in tudi slučajno ni dedna kot eni trdijo. In če ne razistiš pr sebi, pol si pač tak, kakršen si.	osebna homofobija poznavanje gejevske družbe nepripravnost narejenost neiskrenost	
Tesnoba v povezavi s homofobijo nisem občutila, ker je bilo to homofobije res malo.	brez izkušenj	
Ja ubistvu, sem imela kšno tesnobo v mlajših letih, ko to še vedno, jst sem delala coming out leta 98, 97 in jst sem mislila, da sem edina v Sloveniji, tesnoba bolj iz tega vidika, neki je bilo pač kak me bojo drugi sprejeli, drugo je pa bilo, da bom verjetno sama celo življenje, da ne bom našla nekoga s katerim se bom ljubila in ne vem se starala skupaj in tko to je ena stvar, to smo pol pošimali s temi coming outi	izjemnost osamljenost sprejemanje okolice dvom	
Takrat sem bila pa res v zelo ranljivem položaju, tukaj sem iskala drugje pomoč, vem da sem šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj naredim in tko če se nav nehal ne. Šla sem tukaj za en vikend, kr šla sem s puko k je neki bilo doma in sm kr šla, pobasala stvari en petek in šla in sm pol sam v nedeljo domov poklicala in se je mama javila in sm ji rekla da če se bo to nadaljeval jst ne bom več domov pršla in pol se je takrat to nehal no in pol je bilo kot da to ne obstaja, tko je bilo ja k da ne obstaja in pol se je kr neki let odvrtil v tem smislu da ne obstaja.	beg od doma iskanje pomoči v društvu večletno zanikanje ignoriranje dejstev	
Ja jst sem imela blazna tesnoba obdobja in so bila čisto povezana s to domnevno homofobijo, pač s tem kar sm jst občutila kot homofobija, pa je bila mogoče to subtilna, da sm jst bolj več napihnila iz tega kokr je v resnici bilo dejansko.	intenzivna tesnoba osebna pretiravanja	
Takrat ko kao se zavedam, da sm stereotipni gej me zastopš, mogoče mam tisto tesnobo, ups nekdo me gleda, morm se obnašati tko kot strejt, maš neko tako tesnobo. Lahko bi bil jest tuki sprožilec homofobije. Čeprav ne vse skupaj je tko naravno, da je zelo težko definirati kaj bi to lahko bilo, kaj	prekrivanje igranje heteroseksualca	

ubistvu nekomu drugemu, ko se jst po njegovo obnašam gejevsko njemu predstavlja razlog za homofobijo.		
Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo.	brez tesnobnih stanj	
V osnovni šoli sem občutil tesnobo kot posledico homofobije, del tega je bil nek moralen vidik kakaj se jst nisem sprejel, del tega je bli pa tut pr sošolcih. Glede njihovega odziva sm mel itak težave in tut glede prjatlov kot takih ne, sej ne rečm tut prjatli bi verjetno drugač gledal name, če bi že takrat vedl, da sm gej, sej verjetno so že kaj sumil. Je blo težko, verjemem, da je blo pr marsikakšnemu še bistveno težje, zato bi težko reku, da sm doživu nek hud bullying, nekej ga je pa blo. Jaz sam nisem bil neka močna oseba, da bi se postavil zase. Če se ti počutiš neprijetno je to zame že bullying.	zavračanje nesprejemanje sebe odziv vrstnikov pretirana čustvena občutljivost nežnost	
Ali si kdaj doživljal depresivna obdobja, kot posledico homofobije?		
Tut depresivnih obdobji nisem mel v povezavi s homofobijo.	brez depresivnih obdobji	varovalo = samo-spoznavanje in pristnost
Strah me je fizičnega nasilja, ki sem ga bil deležen. Ko do homofobije pride, se moraš z njo soočiti, pokazati, da za tem stojiš in potem jih mine ta sovražnost. Največjo krizo doživljam v svoji glavi, saj okolica ni tok sovražna kot je pozitivna. Težavnega obdobja sprejemanja samega sebe se ne spominjam v depresivnem smislu, smislu brezupa in nemoči, ampak bolj kot obdobja strahu – strahu pred zavrnitvijo, strahu pred tem, da bi mi drugi želeli škodovati.	brez depresivnih stanj strah pred nasiljem strah pred zavrnitvijo	neobstoj povezave neobstoj depresivnih stanj
Depresivna obdobja prav kot posledico homofobije bi rekel, da nisem doživljal, ker mam s sabo razčiščeno, če pa ne bi imel razčiščeno, bi se lahko vase zaprl in bi nastopile težave.	brez depresivnih stanj samopoznavanje preprečevanje	
Depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo pa tut ne, ker sm že prej omenila, da jo je blo res zlo mal.	brez depresivnih stanj	
Depresivna obdobja kot posledico homofobije ja mislim, to ni neka ornk depresija, me zamori, mene še zmer zamorijo te situacije, povezan s homofobijo pa itak. Po tem referendumu, po prejšnjem referendumu, po družinskem zakoniku, tko.	brez depresivnih stanj negativna občutja družbeni dogodki referendumi sprememba zakonodaje	
Takrat sm bla pa res v zlo ranljivem položaju, tut sm iskala drugje pomoč, vem da sm šla na Društvo za nenasilno komunikacijo kaj naj nardim in tko če se nav nehal ne. Šla sm tut za en vikend, kr šla sm s puko k je neki blo doma in sm kr šla, pobasala stvari en petek in šla in sm pol sam v nedeljo domov poklicala in se je mama javla in sm ji rekla da če se bo to nadaljeval jst ne bom več domov pršla in pol se je takrt to nehal no in pol je blo kot da to ne obstaja, tko je blo ja k da ne obstaja in pol se je kr neki let odvrtil v tem smislu da ne obstaja.	ranljivost brez depresivnih stanj	
Depresivna obdobja sm mela tut, jst sm mela vso to paletu ubistvu. Recimo zdej od referendumu, ko je bil razglašen ta mizeren rezultat sm bla	obstoj povezave pojav depresivnega	

prov mal depresivna, tko čist sigurn.	stanja vprašanje interpretacije	
Depresivna obdobja kot posledico homofobije kaj pa vem, najbolj travmatične zadeve, to drepesivno, se mi zdi k se začneš pogovarjat z gejom, pa tut k njemu ne preklika, da je tut on sam homofoben proti nekom, ki on ne želi, da je na tem istem mestu. Take situacije me spravjo v neko tako jezo.	homofobija med geji občutek jeze brez depresivnih stanj	
Homofobijo sem doživel samo kot verbalno nasilje, pa še to ni bilo tako zelo direktno, je bilo malo po ovinkih, zmerljivke. Fizičnega nasilja nikoli nisem doživel, niti nadlegovanja in tudi ostali prijatelji niso imeli s tem težav, tako da nisem nikoli občutil tesnobe in depresivnih obdobji v povezavi s homofobijo.	brez depresivnih stanj posredna homofobija	
Tut jst sem mel neko ne bom reku depresijo al pa anksioznost, bolj me je potisl v neko nejasnost identitete, v smislu kako naj jst sebe doumem in kako naj sebe doumem v odnosu z drugimi in kako naj funkcioniram v tej družbi, ker zato moraš met ogromno, res veliko pojmov razčiščenih kdo si in kaj želiš bit in za kaj tazga nekdo je zelo neodločena oseba in ki je po osnovi že bolj nagnjena k anksioznosti zna bit to zna bit to zelo težka skušnjava. V osnovni šoli sem občutil tesnobo kot posledico homofobije, del tega je bil nek moralen vidik zakaj se jst nisem sprejel, del tega je bli pa tut pr sošolcih. Depresivna obdobja sem doživljal bolj v povezavi s slabo samopodobo, kot v povezavi s homofobijo.	negotovost lastne identitete samo-spoznavanje tesnoba	
Ali meni, da ima izključenost, homofobija, nestrpnost itd...velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih		
Če ima izključenost, homofobija vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih se mi zdi, da je odvisno od vsakega posameznika, ker loh ti je vseeno za to, loh se pa ful sekiraš zaradi tega, ampak ja čist tko bom reku ja. Definitivno mal na vsazga vpliva, itak da ti ni prijetno, mogoče se kdo ne zna tok dobr s tem spoprijet, nekomu je pa vseeno ne.	domena posameznika pogojeno s posameznikom omejena povezava obrambni mehanizem soočanja indiferentnost pretirana obremenjenost	obstoj vpliva dilema izvora vpliva osebni (čustvena občutljivost) VS družbeni izvor (omejenost in nesprejemanje) obrambni mehanizmi: samosprejemanje
Definitivno. Vse oblike družbene zavrnitve posameznika imajo velik vpliv nanj, homofobija je le ena izmed teh. <u>Pravo vprašanje je, zakaj se nekateri s tem spoprimejo lažje kot drugi. In po mojem mnenju je odgovor samozavest. Bolj ko je posameznik samozavesten, manjši vpliv ima družbena zavrnitev vpliva nanj.</u> Je pa dejstvo, da vsi želimo pripadati in najti svoje mesto za to pa ne potrebujemo sprejetja vseh.	obrambni mehanizem samozavest obstoj povezave	pristnost čustvena zrelost posameznika »coming out«
To vprašanje se mi zdi večplastno. Menim, da ja, vendar je po mojem mnenju problem nekje drugje, tako da ne morem odgovoriti preprosto z da ali z ne, potreben je komentar. <u>Gre za to, da je v prvi vrsti pomembna lastna zrelost, zavedanje samega sebe in sprejemanje samega sebe.</u> Nikoli ne moreš pričakovati, da te bo nekdo sprejel, če najprej sam ne sprejmeš samega sebe. Nihče te tudi ne bo imel rad, če ne boš imel rad najprej samega sebe. Ko sprejmeš samega sebe in dozoriš, razumeš, da svet ni črno bel, da vsi ne morejo razumeti tvoje drugačnosti, da pa jo lahko kljub temu sprejemajo. Razumeš, da si drugačen in razumeš da enakopravnost in enakost ni eno in isto, zavedaš se svojih omejitev, ki izhajajo iz tvoje	obrambni mehanizem osebna zrelost samozavedanje samo-sprejemanje kompleksnost povezav sprejemanje drugačnosti sprejemanje reakcij	

drugačnosti, da pa to še ne pomeni, da si neenakovreden drugim. Izključen si toliko, kolikor se počutiš izključenega. Vsi ljudje smo drugačni drug od drugega, smo pa vsi enakovredni. Sam osebno ne doživljam nobenih pritiskov zaradi svoje spolne drugačnosti, ker se mnogo ukvarjam sam s sabo in sem zelo srečen človek. Zelo si želim, da bi bili vsi ljudje srečni tako kot jaz; večkrat jočem od sreče. Bi pa lahko na tvoje vprašanje odgovoril z da, ker opažam med geji veliko osebne in čustvene nezrelosti: občutke manjvrednosti, vsakovrstno manipulacijo, depresijo, samomorilne misli, brezup, narejenost, lažnivost. Večinoma geji hrepenijo po "nečem več", vendar se zaradi čustvene nezrelosti bojijo globljih odnosov in zaradi tega zelo čustveno trpijo. Strah pred odnosom in nezmožnost vzpostaviti globoke odnose je po mojem mnenju tudi vzrok za večjo promiskuiteto med geji kot med heteroseksualnimi osebami, kar je tudi znanstveno potrjeno.	čustvena nezrelost osebna nezrelost vpliv na duševno zdravje občutki manjvrednosti manipulacija lažnost strah globljih odnosov strah intimne	
Vpliv na duševno zdravje sigurno ima, kr velikt opažam, da velik več prijatlov k so geji mi govori o težavah s spanjem, tut sicer na sploh ljudje imajo tok težav s spanjem, da ni to zdej nč vezan na to, da je pa loh, težko bi rekla, če smo ljudje bolj ekstrovertirani si laži poiščejo pomoč in lažje stvari rešujemo s pomočjo drugih. Če smo pa introvertirani pa karkoli že je, da nas pa bolj zadane in bolj vpliva na naše duševno zdravje, ker bolj not po seb meljemo se mi zdi da, tle ne vem.	obstoj vpliva pogojenost čustvena odprtost ekstravertiranost introvertiranost	
Izključnost, homofobija, diskriminacija ima velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih absolutno ja, zarad tega, ker so te neke anksioznosti, ki pridejo s tem, avtomatično, če se počutiš izključenega, če te družba ne sprejema, to so neka čustva, ki pač niso prijetna in lahko pripeljejo tudi do česa drugega. Jst mislim, da duševno zdravje ni stvar, ki je statična ne in je pod vplivom. Jst sm pač trden, stabilen človek, ampak če bi se mi nabirale neke zadeve, če bi se skos skrivala, če ne bi tko sama sebe sprejela in me ne bi družba sprejela, bi zagotvo bila bolj zamorjena oseba, anksiozen človek tko da absolutno to vpliva na duševno zdravje.	obstoj vpliva dejavniki izključenost nesprejemanje s strani družbe obrambni mehanizem samo-sprejemanje	
Vsekakor se mi pa zdi, da smo mal prikrajšani, zdej jst ne vem ampak to je doskrat vpršanje al mi to v seb delamo al je to pač ena interakcija med nami in okoljem, sej če bi mi dobil povratne informacije iz okolja, da je to res ok, da ni nekih čudnih pogledov, pa tut kšnih pretepov kdaj, bi to dost lažje izražal. Vseen pa so neka dejanja s strani družbe, ki vlivajo nek strah, al pa da to ni ok, pa pač ta vzgoja tekom let, te tradicije verjetno ostanejo v nas ne, smo nekaj kr programirani z vzgojo, tradicionalno vzgoja da to pač ni ok, in to nekaj pol celo življenje to nekaj v seb predelujemo da pridemo do neke faze, da lahko zaživimo. Jaz mislm, da če prideš do faze, da lahko to zaživiš je že velik	dilema izvora osebni izvor reakcija na odnos okolja obrambni mehanizem samo-sprejemanje pristnost	
Mislm, pa da ima to zelo velik vpliv na duševno zdravje istospolno usmerjenih, pač čist lasne izkušnje, ker jst sicer nimam nobenih dokazov, da od takrat, ko sm nardila coming out, pa k sm sama sebe sprejela in pač na ta račun živim normalno, pa tut bolj skulirano, pa tut bolj sm srečna, zdej sm velik bolj OK, poleg tega tut mislm, da ne bi mogoče sploh bla v teh bolncah pa pr psihiatrih, če bi že prej imela dost poguma, al pa če bi že prej nanesl, da bi nekaj našla to v seb, da nekaj povem domačim, kaj šele širši javnosti.	obstoj vpliva obrambni mehanizem samo-sprejemanje »coming out«	
Menim, da je vpliv glede na splošno dojemanje in razlago odvisen od informiranja in poznavanja javnosti. Ta javnost pa je tudi nekdo kot je	naravnost okolja občutljivost	

prijatelj, delodajalec, organi, ki tvorijo državno ureditev in podobno. Glede na njihovo naravnost in tudi naravnost ter občutljivost posameznika je težko določiti velikost in obseg vpliva na duševno zdravje oseb. Osebno mnenje, ki ima za podlago pogovore med ljudmi s katerimi si redno ali občasno pišem in pogovarjam bi rekel da je glede na njihovo zaprtost postavljanja tovrstnih vprašanj in odgovorov lahko znak za kakšno od motilcev duševnega zdravja. Se mi pa zdi da je to precej individualna presoja vseh vpletenih, tako na vzroku kot tudi na posledicah, ki jih nosijo vsak zase, pri sebi. Iz prejšnjega stavka sam nisem imel veliko ljudi, ki bi mi prisluhnili o tem, sicer glede na spoznanja, ki jih imam sedaj to predstavlja zanemarljiv vpliv na moje duševno zdravje. Čutiti pa je, da družba, kot skupni organizem potrebuje več diskusij, ki bi razkrivale še ne odkrite odgovore in pomisleke v zvezi s tem.	posameznika določanje obseg/vpliv personalna dilema samo-spoznavanje	
Mislím, pa da imajo homoseksualci več težav v duševnem zdravju kot ostali, mislim, da je v povezavi z izključenostjo iz družbe, ki mislim, da je povezano s tem kakšno socialno mrežo imaš.	obstoj vpliva dejavnik družbena izključenost socialna mreža posameznika	
Diskriminacija hm, ljudje ostajajo zelo heteronormativni, ti ustaljeni vzorci. Vplivi na duševno zdravje, če ostaneš ne razkrit in sam sebi tajiš, sigurno bi prišlo do česa tuj pri meni, depresija, anksioznosti, socialne anksioznosti, praktično karkoli se ti lahko zgodi ne.	obrambni mehanizem samo-sprejemanje »coming out«	
Ali meniš, da so težave v duševnem zdravju istospolno usmerjenih pogostejše kot pri heteroseksualcih?		
Glede težav v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih mislim, da ja definitivno so pogostejše kot pri strejti, je pa res, da mora jiti vsak gej al pa lezbijka, večina jih gre že v mladih letih čez to sprejetje samga sebe pa razkritje kar je psihično kar velik za narditi za samga sebe in to te pač utrdi in si pač tuj na drugih področjih mal bolj močen. Psihično, k si dal eno tako stvar čez se lažje spoprimeš s kakšnimi drugimi stvarmi, tuj glede homofobije in tega, je lažje sej maš par ljudi k te sprejemajo.	pogoste duševne težave faza samo- sprejemanja trenutek »coming out« čustvena utrditev sprejemanje prijatelj pomemben dejavnik	pogostejši dražljaji družbena diskriminacija pomanjkanje podpornega okolja samo-zanikanje potlačitev nagnjenj prelomna točka »coming out«
Da bi imeli homoseksualci pogostejše težave v duševnem zdravju kot ostali mislim da ne, ker poznam veliko ljudi, ki imajo stiske in niso povezane s homoseksualnostjo, je pa verjetnost pojava stiske sigurno pogostejša kot pri ostalih.	zanikanje povezave pogostejše stiske	
Menim, da so težave v duševnem zdravju pogostejše kot pri heteroseksualcih, kar je logično. Jz jih kar nekaj poznam, ki so hotli narditi samomor. Prepričan sem, da je samomorilnost pri istospolno usmerjenih večja kot pri ostalih, problem, je da se nikoli ne izve pravega vzroka. Ja, prepričan sem, da imajo istospolno usmerjeni večje in pogostejše težave v duševnem zdravju kot vi strejti.	obstoj povezave samomorilnost	
Je riziko pr nas mogoče res večji, da padejo v kakšno krizo zaradi tega, lih zaradi tega k redko o tem govorijo eni, al pa več poguma moraš učasih zbrat sploh če nisi outiran, če si outiran se povežeš z drugimi in je lažje poiskati pomoč pa to, drugače še mi zdi, da se tist sram pol kr stopnjuje tko da zdej, za težave v duševnem zdravju ne vem.	večje možnosti proces pred »coming out« občutek sramu pomanjkanje pomoči	
Če so težave v duševnem zdravju pri istospolno usmerjenih večje kot pri	družbena	

heteroseksualcih, tega ne bi vedla, mislim pa da heteroseksualci majo pa mogoče nabor drugih faktorjev, ki vpliva na njihovo duševno zdravje. Geji in lezbijke imamo še to dejstvo, da pač homoseksualnost v družbi še vedno ni čist sprejeta in tut verjetn se bomo mogli še fajtati neke časa, da bo pač slehernik mislu, da smo čist normalni, mogoče zaradi tega stanja ja, ampak enkrat ko bo to sprejeto in bo manj diskriminacije, do tega bo prišlo, ker pravica na dolgi rok vedno zmaga, se bo to kar izenačilo, mogoče ja je zdaj mal več težav pri geji in lezbijkah. Ne izbira duševno zdravje, ne starosti, ne spola, ne usmerjenosti.	diskriminacija družbeno nesprejemanje postopno sprejemanje zavzemanje za enakopravnost izboljšanje manjše čustvene stiske	
Vsekakor pa se mi zdi, kar se tiče duševnega zdravja tko bom rekla za sebe, da ga mam kr vreden, recimo da sm mal anksiozna, včasih mal depresivna tko pride a ne. Čeprav morm rečt, da nč kej tazga dost ne trpim no, da bi mogla zdej neki ful zdravstveno da ja, po moje pa če bi zdej mal na druge navezala k sploh na te nerazkrite bi pa rekla da je verjetno tut dost kšnga alkoholizma pr teh starejših gejih pa lezbijkah, amm ja predvsem te stvari pa kšne motnje hranjenja se najdejo pa kšne mal hujše nedovoljene droge, ampak se mi zdi da za nas k nekaj sledimo temu pa to živimo sej je stresno, ampak vseeno se mi zdi da dobimo nekje nazaj, da ne rabmo kompenzirat al pa si te občutke neizpolnjenosti, neizživetosti na nek drug način, jih ni treba potlačiti. Saj imam še vedno nihanja, ampak morm rečt, da še zmeri zmagam na uno dobro stran.	nerazkriti geji alkoholizem motnje hranjenja uživanje nedovoljenih drog potlačenost čustev samo-zanikanje	
Pa ubistvu mislm, da to ni nč pogostejše tko procentualno, kaj pa vem, nimam pojma, karkol bom rekla, nimam pa občutka da bi blo. Pr men je blo zlo pomembno, ampak mislm, da je zlo pogosto, da majo neke blažje depresije, ne zdej tko na hard diagnoze, da bi bla prav s homofobijo povezana, ampak loh bi tut bla, kaj pa vem. Sigurno je stres ne, stres k vsaki duševni bolezni prispeva in po tej logiki bi blo pol to pogostejš, sam jst mislm, da je večina outiranih gejev in lezbijk zelo močnih k jih jst poznam, lih zaradi tega k ma neko izkušnjo, k majo neko rano k so jo moral presežt in lih tok kokr jim pomaga, tok jim škoduje. Če ne celo velik bolj pomaga mogoče.	brez obstoja povezave čustvena okrepitev »coming out« markantna izkušnja utrditev	
Glede mnenja, če imamo pogostejše težave v duševnem zdravju kot strejti, bi reku tko, ja ampak ne čist. Da pač nekaj to poskušam obrazložiti. Ja zato, ker mogoče nimamo nobenga, ki bi se z nami pogovarjal, ker je pač mogoče lažje zaupati tujcu kakor pa recimo domačm prjatlom, kolegom kokrkol, ja zato, ker tkorekoč je tko, če ti jst povem svojo težavo, pol jst tebe nardim travmatično. Pol mava oba problem. Ker ne veš kako. Glede pogostejših težav pr nas sm neodločen, ker to je le družba, me zastopš.	negotovost povezave podporno okolje pomanjkanje zaupnih pogovorov večja stresna stanja	
Mislim, pa da imajo homoseksualci več težav v duševnem zdravju kot ostali, mislim, da je v povezavi z izključenostjo iz družbe, ki mislim, da je povezano s tem kakšno socialno mrežo imaš. Jaz težav s socialno mrežo nisem imel. Predvsem je problem nekomu, ki ima tako družbo s katero nekako ne govori o tem. Pač moraš imeti osebo, ki ji lahko zaupaš in mislim, da je veliko ljudi kateri nimajo tega in to seveda pušča svoje posledice.	obstoj povezave družbena izključenost socialna mreža zaupni pogovori	
Težko rečem, da so težave v duševnem zdravju pogostejše pri nas kot pri heteroseksualcih, lahko da so, predvsem lahko rečem, da so hujše, sploh pri osebi, ki se težko sprejema in pri tej osebi se anksioznost sigurno lahko	negotovost povezave lastno nesprejemanje	

poveča v primerjavi z nekom, ki se je že sprejel. Glede na število nas sigurno da ja, ker nas je manj.		
Na katerih področjih meniš, da imate istospolni usmerjeni največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo?		
Področja, kjer imajo istospolno usmerjeni največ težav se mi zdi, da odvisno spet kje živiš, v Ljubljani al kakšno večje mesto je ful drugač kot na podeželju. Glede službe je spet odvisno se mi zdi, na katerem področju delaš, ker če delaš v neki informacijski tehnologiji k je precej razvida in je kader k v tem dela dokaj izobražen, se mi zdi, da vsi sprejemajo drugačnosti, jim ni taka panika, na primer če bi v kakšni taki službi k je mogoče mal bolj rizična na primer vzgojitelj v vrtcu al pa učitelj v šoli, tu bi znal met več problemov, tut glede staršev in tega no. Dejansko težko odgovorim na to vprašanje, ker sam nisem mel teh izkušenj.	(ne)urbana okolja (ne)izobraženost sodelavcev oblika zaposlitve vzgojno-izobraževalne ustanove IKT podjetja	zakonodaja službeno okolje izobraževane institucije cerkvene ustanove (ne)urbana okolja mediji-javno mnenje pogojeno s stopnjo razkritosti
Mislim, da imajo istospolno usmerjeni največ težav v zvezi s predsodki v srednji šoli. Na delovnem mestu bi mogoče lahko imel težave, če ne bi bil dovolj samozavesten. Bolj kot si samozavesten in okej s tem, kar si, manj imaš težav na vseh področjih. Opažam, da imajo največjo težavo s sprejemanjem homoseksualcev mlajši, rekel bi osnovnošolci in dijaki na začetku srednje šole, na faksu mislim, da študentje nimajo več težav s tem.	OŠ SŠ upad leta šolanja vpliv samozavesti samo-sprejemanja	
Na to vprašanje ne morem odgovoriti drugače, kot da rečem, da imamo največ problemov sami s seboj. Vsak posameznik bi se moral v prvi vrsti bolj ukvarjati sam s sabo, ne pa biti nekega namišljenega razrednega boja. To je pač moje mnenje.	lastni boji interni konflikti	
Tko na sploh zakaj imajo ljudje težave s temi predosodki, diskriminacijo in homofobijo se mi pa zdi, da je mogoče v izobraževalnih ustanovah, se mi zdi, da imajo tut več težav ti k so verni, v cerkvi tle pr nas sploh rimskokatoliška pa ne vem če je katera kej boljš. Cerkev se mi pa zdi, da se sploh boji, ker misljo, če bojo dopustil, se jim bo porušil red, ki se jim zdi, da ga imajo a ne, kako naj bi svet bil, itak slo zlo togi v tem popuščanju in okrog kontracepciji, pravice žensk, tko da smo tut LGBT v cerkvi diskriminirani.	izobraževane ustanove verske ustanove cerkev	
Področja kjer imajo istospolni največ težav s predsodki, homofobijo, diskriminacijo, menim, da so eno to mediji, ki dajo prostor pomoje, vem, da jst mam to srečo, da zelo odkrito loh zdej živim, me smo tut šle letos al lani v javnost, čist tko da mogoče lahko medve mal prispevava, ker sem aktivist po duši, ker mam s.p. partnerka pa je tut samozaposlena in nekaj nismo odvisne ne. Drugač mislim, da je v službah dost tega, poznam velik primerov k se ljudje pač odločijo ne razkrit ne. Družba ja, pol je pa še vedno, neko javno življenje, večina lezbijk in gejev Sloveniji mislim, da živi to neko istospolno življenje v nekih varnih, manjših krogih	mediji službeno okolje	
Glede področji kje mislm, da imajo istospolno usmerjeni največ težav s predoski, diskriminacijo in homofobijo se mi zdi da je čist odvisn od tega kok si razkrit, pač če živiš sam tm za štirimi stenami to pomojem nimaš neki enih težav, če si pa odkrit, da se še pojaviš kje je pa večja možnost, da se kej zgodi, tko da vsekakor so kakšna šekeniranja, vedno se kakšni	brez slabih izkušenj pogojeno s stopnjo razkritosti	

pretepi zgodijo kakšnih teh ekstremističnih skupin amm, od okolice pa jst nisem mela neki težav s predsodki, tut vsem prijatlom ki so strejt, ko sem jim povedala, morm rečt, da je blo strani njih vedno dobra reakcija in so me podprl amm, tko da jst s trani družbe neke prov slabe izkušnje jst nimam.		
Največ težav s predsodki, diskriminacijo, homofobijo jst mislm, da majo mogoče, celo v službi. Kaj si kdo si, taka globalna, tko da mislm, da se to povsod dogaja.	službeno okolje	
Kje mammo istospolno največ težav tega ne bi mogu ločit, tko na splošno mislm, da mammo probleme tam kjer je pač družba, ker smo tut mi družba. Višje kot greš, večje so težave. Višji, ko greš, večja so pričakovanja, to je nekak lahko rečeva temelj.	družbeno okolje	
Največ težav s predsodki mislim, da je med vrstniki, je pa hujše tistim, ki imajo to v družini.	vrstniški predsodki zavračanje s strani družine	
Področja kjer imajo istospolno usmerjeni največ težav mislim, da je kakršnokoli pogovor kjerkol kjer se tema o zakoniku odpre in da so ljudje proti, tuki so težave in tuki ne vidjo kompromisa.	sprejemanje zakonskih sprememb zakonodaja	
Kaj je tisto, kar ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih?		
Kar družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem strah pred nezanim, se mi zdi, da najslabš, tut sm vidu, tut starši moji in un prijatu k je bil mal homofobn je to zato k niso nobenga poznal, ljudje poznajo geje sam iz nekih resničnostnih šovov, filmov...kar je zlo drugače od realnosti in če nekoga poznaš k je v tvoji bližini k mogoče ga tut že od prej poznaš, lažje je sprejet nekoga tko k ga že poznaš in veš, da je tut uredi kot človek, to da je gej al pa lezbijka je sam še neka dodatna lastnost k jo pač morš sprejet in to je to.	strah pred nepoznanim nepoznavanje resničnostne oddaje popačene podobe	strah pred nepoznano kulturo netolerantnost (do drugačnega načina življenja) popačene podobe gejev v medijih pomanjkanje splošne empatije
Mislim, da se družba boji naše premoči, nočejo imeti opravka z nami. Nasprotje nesprejemanja je strah in to je sigurno glavni vzrok da nas družba ne sprejema Menim, da je vsaki kasnejši generaciji pri outhiranju lažje, trend je tak, da družba drugačnost vedno bolj sprejema. Kljub temu pa družbe v sprejemanje ni mogoče prisiliti, potreben je čas. Ljudje se na prisilo nikoli ne odzovejo dobro.	strah premoči ignoriranje postopno sprejemanje brez prisile dolgotrajen proces	želja po superiornosti cerkveni nauki in retorika tendence k uniformiranosti družbenega reda
Na vprašanje kaj družbo pripelje do neodobravanja istospolnih, bi jz reku, da dejstvo, da smo čudaški. Če si normaln, te ljudje pač sprejmejo, drgač pa ne. Ne znam to drgač povedat. Gejevska kultura je res čudna. Mislim, da je razlog tko na splošno rečeno osebna nezrelost. Jz ne bi glih reku, da družba sovraži geje. Reku bi, da pa družbo motijo neki čudni, nesprejemljivi, nezreli vzorci obnašanja, ki so prisotni pri gejih. Sej tud mnogi strejti so zame čudni, ker tud vi nimate vsega pošlihtano, ampak je manj tega al pa ni tolk vidno.	subkulturnost neprimerni vzorci obnašanja nenavadna kultura	
Kar pa ostalo družbo pripelje do neodobravanja po mojem ta negotovost, zdej če pa bi to odobral pol bi se pa kr vsi neki izmišljeval pa tu ljudi se mi zdi, da je strah, če neki ni v enih predalčkih a ne al pa kr sm pol doživela nekak posredno pr svoji sestri.	negotovost posledic pretiranost razkritij	
Kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih jst mislm, da pač nasplošno je premalo sprejemanje, ne samo istospolno usmerjenih, nasplošno enostavno ne sprejamo se dovolj, pa bojimo se	vsesplošno pomanjkanje empatije	

nekih nezanih teritorijev, strah pred nezanim. Ja ljudje smo zelo prestrašeni, to je ena stvar, druga stvar je pa da živimo v taki družbi, ko skos rabmo enga dol tlačit, zato da se mi, sicer govorim v prvi osebi množine, ker jst upam, da nisem takšna, pač rabmo enga k bo nižje od nas, da rabmo enga, da ga pokažemo s prstom, to izhaja iz čist nekih njihovih osebnih težav. To, pa pač mislim sovražiti kr tko brezveze je velik lažje, kot v štartu bit toleranten ne, mogoče nas družba tega uči, kaj jst vem, sej to se ne dogaja smo istospolno usmerjenim, sej zdey mamogunce k isto ne, to so kar velike razsežnosti tega sovraštva, če bereš forume, te komentarje. Se pravi ja nek strah, pa nezmožnost neke emaptije, pa mal širše pogledat. Sej jst tut ne štekam mikrobiologije, pa vem da obstaja, al pa astrofizike.	tolerantnost strah pred nezanim prestrašenost sovražnost superiornost podreditev begunska kriza pomanjkanje empatije	
Kaj je tisto kar družbo pripelje do neodobravanja homoseksualcev ja ne vem po mojem se ja ta srednji vek zgodil glede na to da je blo to v antiki čist normalno da so mel moški še mlajše ljubimce svoje pa se je pol pomojem s tem srednjim vekom pa s tem cerkvenim delom, vzgojo pa s temi vrednotami je pršlo do nekega nivoja, da je to pač nenaravno pa večinoma je to vse neki v to produktivnost usmerjeno, pa otroke potomce, da si pač neki vreden če maš potomce, pa če maš neki za pokazat a ne, pa da neki prispevaš k družbi. Dostkrat se mi zdi, da sploh ne poznajo nekoga v resnici, ki je istospolno usmerjen, ampak so pa to neki miselni vzorcii, ki so jih od nekje pobral od nekoga. Ki jim je povedal, da taki pa taki ti ljudje so, al pa po televiziji al pa s časopisov, da so si neko sliko ustvarl nimajo pa sploh realnega stika z nekom v živo, ga ne poznajo, da bi lah dobil izkušnjo kaj to sploh pomen ne, strah pred nepoznavanjem al pa verjetn je tut njim mal al pa kr velik tko mal anksiozno kaj bi sploh se s tem človekom pa lah pogovarjal, al pa zdey je pa ta človek drugačen al ma dve glavi al kva počne, al me bo kr posilu pa ne vem kaj še vse, mislm kr letamo po svetu.	nasledstvo reprodukcija potomstvo srednji vek vpliv cerkvenih naukov mediji TV časopisi popačenost predstav nepoznavanje	
Vedno so te osti družbene uperjene v ene skupine, ki se ne branjo dost ognjevitto al pa ko so res manjšine in se mi zdi, da to v veliki meri sem grešni kozel, da pač vse, to je mislim tko, da imaš eno sosedo, ko je mal ne maraš njene face, pa pol če teb pade lonc na tla a spet mi je una sosedo zagnojila, ona je kriva. To je res neumen, če si racionalno, <u>mislim da zlo cerkev prispeva k tem, to pa mislim, da mi ni treba razlagat, neka cervena retorika, pa ne govorim o vernikih, pač pa o cerkvi, pa te razne iniciative za otroke, pa to je že tako bolano, da jaz nimam besed.</u> Aja pa še to sem hotla rečt, da se mi zdi, da ta družba , mogoče tud, da so se spravel na eno manjšinsko identiteto zaradi tega, ker oni sami sebe ne sprejemajo tko čist, mislm kot mogoče rahlo biseksualna bitja, kar mogoče smo vsi nekje, misli ne morem zdaj tega defenitivno rečt, ampak pri večini to, da svoje želje ne priznavajo no, pri teh ko sem jih jaz vidla.	superiornost množice manjša skupina cerkvena retorika	
Kaj družbo prpele do tega, da ne odobrava istospolno usmerjenih, ubistvu družbo prlpeljejo do neodobravanja neke ureditve, na meji, med tem, da se pač strinjajo z ljudmi in strinjajo s temi, ki jih moreš kljub temu sprejet. Če mal karikiram bom reku tko, drevo kot družba, bom reku nek urejen sistem, ma na sebi pač jabolka, tista, ki so najvišja doseže sonce in so prva zrela, ampak to še ne pomen, da je po tem takem, za njim zrelo tut uno spodej k mu pač senco meče, hočm to rečt ljudje počas dozorevamo ne, vsak po svoje, vsak ma svoj tempo. Glede na tempo, ki ga sistem narekuje	primer jablane zorenje jabolok	

je to zlo nemogoče in ubistvu tisto kar je mogoče v tem nemogočem je pa rečmo temu, hočeš to pospešit na tak način, da rečmo nekoga ne sprejmeš, ker kao ti si to že sprejel al pa tega nisi sprejel sam zaradi tega, ker nekdo drug je pa opozit tebi.		
Moje mnenje kaj ostalo družbo pripelje do neodobravanja istospolno usmerjenih je po mojem nepoznavanju, da lahko istospolno pari živijo isto kot ostali, po mojem mnenju je nepoznavanje tistokar pripelje ostalo družbo do neodobravanja, mogoče naš drugačni slog življenja. Mislim, da ni to religija, ker je moja babi zelo verna in je odprta do tega, kriva je vera kot institucija, predvsem slepo razmišljanje njihovih voditeljev in nezmožnost razmišljanja s svojo glavo.	nepoznavanje kulture drugačen način življenja drugačnost odklon čredni nagon	
Družbo pripelje do neodobravanja istospolnih mogoče nek strah pred, mogoče preprosto zato, ker jim je lažje bit v neki uniformirani družbi, kjer je jasno določeno, da je moški moški in ženska ženska in pašeta skupi, ker se dopolnjujeta, se moraš poročiti in imet otroke in tako naprej in potem karkol odstopa od tega je za njih preveč, da bi sprejel in bom tko reku Slovenija je zelo taka, opažam, da se tut v medijih zelo rado poudarja, da so moški moški in ženske ženske, neko medijsko komercialno, družbeno normo radi furamo, da smo mi zlo informirani in lahko, da smo zlo odprti do tega, moti me, ker se stalno tudi v šalah poudarja, ko mož pride domov k ženi, zakaj ni nikoli ko mož pride domov k možu, je treba poudarjat, da imamo neke poročene pate in tko naprej al pa da delamo neke hude furstracije iz tega, da nekdo ni poročen, nima otrok, men ne paše da je družba tok uniformirana, ker potem vsaka drugačnost odstopa od tega in je potem za vsako drugačnost treba spet svoje kriterije, kako boš to sprejel, ker pol morjo bit spet geji določeni in lezbijke določene al pa jih vse vsaj razumet kot nek spekter, ki so pač spet drugačni a razumeš.	strah uniformiranost družbe jasnost vlog reprodukcija družbene norme medijski vpliv	
Ali si imel kdaj samomorilne misli in (če si jih imel lahko trdiš, da so bile povezane s homofobijo)?		
Samomorilnih misli nisem imel, mislm, ne, mogoče takrat, ne ne. Mogoče črne misli, da te stisne, prov samomorilne misli pa ne.	Brez pojava samomorilnih misli	Brez pojava samomorilnih misli
Samomorilne misli sem imel, ampak je ostalo samo pri tem. K sreči sem premagal strah in se razkril in odteje je bilo vse lažje.	Brez pojava samomorilnih misli	
Samomorilnih misli nisem imel nikoli.	Brez pojava samomorilnih misli	
Samomorilnih misli nisem mela nkol.	Brez pojava samomorilnih misli	
Samomorilnih misli nisem imela nikol pika.	Brez pojava samomorilnih misli	
Samomorilnih misli, glede moje spolne usmerjenosti nisem nikol imela, mogoče sm bla pa kdaj, ne bom rekla samomorilna, ampak tam nekje pr 17ih 18ih letih mal razočarana zakaj mi pa s fanti ne gre ne, tko mal nad svetom razočarana, kaj bom sploh sama s sabo, ne vem če so ble lih samomorilne misli, ampak tko mal eksistencialne misli, vprašanja v tem smislu kakšen smisel je, al bom jst sploh kdaj doživela to da bom srečna, da bom zalublena, da bom koga mela		
Samomorilnih misli ubistvu nisem mela, mela sm pa nism hotla žvet, ne da bi se ubila, nisem razmišlala, da bi se ubila, sam tok sm bla depresivna, da nism mogla zjutri s postle ustat, pol se spomnem še v maminem predalu našla uspavala in sm žrla una uspavala, da bi loh spala cel dan, da mi ne bi		

blo treba razmišlat kako in kaj, pač hotla sm, ful sm bežalo no...ni blo pa tko mišljeno, da bi se jst tistih uspaval tok nažrla, da bi umrla no, ne to pa ne, jst sm hotla, sam da nč ne čutim, da čimhitej mine.		
Samomorilnih misli tega res nisem mel, ne res ne.	Brez pojava samomorilnih misli	
Samomorilnih misli nisem imel nikoli.	Brez pojava samomorilnih misli	
Ne najdm nekega vzroka zakaj sm se jst tko počutu, so ble misli o samomoru, ampak nikol nisem planiral nekega samomora, samo misli. Jst sm se loh počutil ful srečnega al pa ful depresivnega, mel sm te ekstreme, do neke mere sm to dojemal tut kot depresijo, bolj zarad te nesrečnosti v družbi in nesrečnosti s samim seboj k diagnosticiran nikol nisem bil.	Brez pojava samomorilnih misli	
Ali si kdaj uporabljal službe duševnega zdravja v povezavi s tvojo spolno usmerjenostjo?		
Služb duševnega zdravja tut nisem nikol uporabljal, ampak sm po razkritju k je blo tok usega, sm rabu še kar precej cajta, da sm pač use skompenziral in sprocesiral. Takrat sm dejansko razmišljal, da bi obiskal koga zarad tega, ampak jst sm se ful s prjatlj pogovarjal o tem in sm mislm, da s tem nadomestu to. Zdej pa ne čutim nobene potrebe, da bi kej rabu kšno službo duševnega zdravja.	»coming out« zaznana potreba kompenzacija pogovori s prijatelji podporno kolje socialna mreža	redke izkušnje priznavanje pomembnosti pred razkritjem
Služb duševnega zdravja nisem uporabljal, sem se pa zavedal, da jih bom moral, v kolikor se ne razkrijem.	brez potrebe razkritje razbremenitev	
Nikoli nisem uporabljal služb duševnega zdravja v povezavi s tem ker sem gej, bilo bi pa fajn, da bi imeli mladi več možnosti za to. Zdaj, če sebe nazaj gledam, bi mi blo lažje in verjetno bi se prej našel. Tako je blo pri meni, jaz sem imel prijateljico in jaz sem se preko nje najdu, preko pogovora. Ni samo to, da ti navzven vsem poveš da si gej, ti moraš to v sebi sprejet in ozdravit svoje notranje rane.	brez uporabe zaznava smotnosti nujnosti obsoja institucij pogovor s prijateljem	
Da bi službe duševnega zdravja uporabljala kdaj glede spolne usmerjenosti, morm priznat sem klicala na en telefon, takrat, ko ni je blo zlo hudo zarad razhoda sm poklicala, ker mi je blo logično, da mi bo lažje poklicat na en telefon, ki se ukvarja z LGBT skupnostjo, kot kjer se ne, čeprav je šlo za eno splošno temo a ne. Tisto k se s prjatlj že vse večkrat eno in isto pomeniš, sam k ti je tok hudo, da rabiš še z nekom čist tujim se pomen in to je blo zvečer ob enajstih neki tazga je blo.	pogovor s tujcem pogovor s prijatelji prekinitev zveze telefonski pogovor	
Služb duševnega zdravja pa tut nisem nikoli uporabljala.	brez izkušenj	
Glede služb duševnega zdravja, sem šla takrat na Društvo za nenasilno komunikacijo, ko sem imela težave doma pa LEGEBITRA mi je takrat zelo podprla, ker sem pršla do ene točke ko sem res rabla to, pol z leti, ko sem se že mal povezala in eno lastno mrežo ustvarla pride do tega, da ne potrebuješ več te vrste pomoči.	ključna vloga pred razkritjem pred oblikovanjem socialne mreže	
Službe duševnega zdravja sm uporabljala, ubistvu ni blo direktno z istospolno usmerjenostjo oziroma jst nisem vedla, da je to zato, zdej hodm še na psihoterapijo, tut mi predpisuje tablete, ampak nimava nikol tega, samo tega na tapeti, zarad istospolne usmerjenosti. Zarad moje diagnoze in od prej še in se sprot pucam, nikol ni to sam zarad tega ker sm lezbijka, nekaj je tko bolj celovito, ker sm pač začela to kariero v psihiatričnemu centru.	ni neposredne povezave izkušnje institucionalno zdravljenje psihoterapija dolgoletno zdravljenje	

Ne, služb duševnega zdravja nisem nikol uporabljal, ker se mi ni zdel smiselno, mogoče bi.	brez izkušenj	
Služb duševnega zdravja pa tut nisem uporabljal.	brez izkušenj	
Službe duševnega zdravja, jih zelo podpiram, ker vem, da obstajajo kakšne svetovalnice in jst bi tuki reku, da se ljudje premal obračajo na to. Jst jih osebno nisem nikol uporabljal, ker se nikol nisem počutu tok na tleh, da ne bi mogu sam s sabo to predelat.	brez izkušenj priznavanje smotnosti	

8.4 Model

8.5 Povabilok k sodelovanju za intervju

Pri izdelavi diplomskega dela na Fakulteti za socialno delo bi potrebovala sodelovanje istospolno usmerjenih oseb, pri kratkem pogovoru na temo homofobije...podatki bodo namenjeni zgolj moji raziskavi, ki bo vključena v moje diplomsko delo.

Vaše sodelovanje bo anonimno.

Za več informacij me prosim kontaktirajte na mail: lejculaster@gmail.com

Lea Povše

HVALA :)

9 POVZETEK

V času med nastankom krščanstva in koncem srednjega veka se je povsod po Evropi zelo spremenil odnos do številnih manjšin. Mnoge skupine, ki so bile do tedaj neločljiv del družbe, so bile potisnjene na obrobje, izločene, prezirane in zatirane. Med različnimi skupinami, ki so postale predmet nestrpnosti v Evropi in drugje po Svetu so bili tudi geji in lezbijke. Družba jih je za njihovo spolno usmerjenost kaznovala z različnimi krutimi metodami (sežiganje, prikazovali so jih kot zveri, zapiranje v institucije...) ker so jim predstavljali grožnjo, kot večina zatiranih skupin. Geji in lezbijke se večinoma ne rodijo v gejevskih ali lezbičnih družinah. Zatiranju so izpostavljeni posamično in sami, brez nasvetov in mnogokrat tudi brez čustvene opore sorodnikov in prijateljev.

Geji in lezbijke razkrivajo več o nestrpnosti kot večina drugih manjšin, ker so socializirani kot običajni člani družbe in starši za njihovo usmerjenost večinoma izvejo, ko ti odrastejo. Večina se v vseh pogledih razen v homoseksualni usmerjenosti v prav ničemer ne razlikuje od drugih ljudi, zato je kakršnakoli nestrpnost do njim povsem neupravičena. S homofobijo označujemo odpor do gejev in lezbijk, ki se izraža skozi predsodke in/ali nestrpnost. Glavni problem nestrpnosti do gejev in lezbijk vidim v prepričanju družbe o heteroseksualnih ideoloških načelih in prav odstopanje od večine, ki je heteroseksualno usmerjena je glavni razlog za neodobravanje homoseksualnosti.

Z diplomskim delom želim predstaviti čisto običajno življenje gejev in lezbijk, prelomno točko v njihovem življenju »coming out«, predvsem pa želim poudariti psihosocialne posledice razkritja istospolne usmerjenosti in negativne odzive širšega družbenega okolja do posameznikov, ki so istospolno usmerjeni. Švab in Kuhar pišeta, da je nasilje vseskozi prisotno v vsakdanjem življenju gejev in lezbijk v Sloveniji. Ne izraža se samo v dejanskem psihičnem in fizičnem nasilju, ampak predvsem kot konstanten strah pred nasiljem. Nasilje ali strah pred nasiljem istospolno usmerjene posameznice in posameznike spremljata tako rekoč vse življenje. Skorajda ni razkritja brez strahu, ni sprehoda z roko v roki brez strahu in ni družabnega življenja brez strahu.

Heteroseksualnost, ali bolje (pišeta Švab in Kuhar) heteroseksualna normativnost, je vseprisotna in – paradoksalno – nevidna prav zato, ker se nenehno vsakodnevno uprizarja. Družbeno življenje in javni prostori nikakor niso seksualno nevtralni, tudi že sama ulica je heteroseksualizirana, delovno mesto prav tako, da velikih drobnih vsakdanjih ritualov sploh ne omenjamo.

V raziskovalnem delu diplomskega dela, sem opravila deset intervjujev s posamezniki in posameznicami, ki so istospolno usmerjeni. Preko njihovih življenjskih zgodb sem ugotovila, da je samo priznanje sebi kot istospolno usmerjenega proces, ki zahteva ogromno energije, moči in poguma. Samo razkritje v domačem in širšem okolju pa je vseživljenjski proces.

Intervjuvanci proces dojemanja spolne usmerjenosti umeščajo bodisi v obdobje zaključevanja osnovnošolskega izobraževanja bodisi v dvajseta ali trideseta leta. Tako kot je bil dolgotrajen njihov proces dojemanja, je dolgotrajen tudi proces (samo)sprejemanja istospolne usmerjenosti. Večina intervjuvancev omenja, da je njihov proces (samo)sprejemanja trajal od dve do štiri ali celo deset let. Po oceni intervjuvancev so spolno usmerjenost popolnoma sprejeli pozno v dvajsetih ali tridesetih letih. Obdobje od dojemanja spolne usmerjenosti in trenutka (prvega) razkritja bližji osebi je bilo zelo stresno. Ugotavljam, da je bil stres intervjuvancev povezan tako z dilemo na kakšen način družinskim članom ali prijateljem razkriti spolno usmerjenost kot tudi s strahom pred negativnimi reakcijami družinskih članov ali prijateljev zaradi razkrite spolne usmerjenosti intervjuvancev. Razkritje istospolne usmerjenosti ima za intervjuvance dva segmenta posledic: (1) razkritje spolne usmerjenosti ima posledice na posameznika, (2) razkritje spolne usmerjenosti se nanaša na njegovo neposredno okolje ali odzive socialne mreže. Iz zgodb intervjuvancev je razvidno, da so homofobne izkušnje povezane s stopnjo razkritosti spolne usmerjenosti. Tako ugotavljam, da so intervjuvanci, ki spolno usmerjenost intenzivneje razkrivajo na javnih površinah deležni pogostejših (tudi fizičnih) homofobnih izkušenj, kot intervjuvanci ki izkazovanje spolno usmerjenost omejujejo na ožji socialni krog in v bolj zasebnih prostorih. Nihče izmed intervjuvanih posameznikov ni potreboval storitev služb duševnega zdravja zaradi istospolne usmerjenosti.